

കേരളാധാപ്രഖ്യാകർ.

ഗമകത്വാ

കന്നത്തു ജനഹർമ്മന്ത്രാം

Malayalam Men of Letters Series.

കേരളാധിപ്പണയികൾ.

സ്ര. മഹാകവി കമാറനാരായാൻ.

ഗമ്പകത്താ

കന്ത്ര ജന്മദിനശമ്പൂർണ്ണ

വി. വി. പ്രസിഡ്സിക്രണ്ണാല,

തിരുവനന്തപുരം.

മഹാകവി കെട്ടാനായാൾ

ക്രമാരംഖ ആദ്യശാസ്ത്ര

“ചന്ദ്രമേരിയ ഒഴുവിഘും, ശ്രവഞ്ചാദമാം
ശ്രദ്ധത്തിലും

സന്തതം കരതാരിഷണാങ്ങവിത്രചാതുരി
കരട്ടിഘും,
ഹന്ത്, വാരകകടാക്ഷമാലകളുക്കരഘീഡിൽ
നീട്ടിഘും

വിന്തയാം മൺിമദ്ദിത്തതിൽ വിള്ളഞ്ചുമീഡനെ
വാഴു വിൻ”

ആ ഈ ഉഗ്രാർത്ഥനെന്നയാണോ സാക്ഷാത് കവിത. ചിന്മണിമദ്ദിരം കവിതാമയമാണോ. അതിൽ പ്രവേശി
ചൂഡായ എഞ്ചുമേതിലും കവിതയെയുള്ളൂ. ചിന്തജുടെ ഒരു
ചതാര ചലനവും, വിന്തയും എത്രപെട്ടന എത്താരം
പൊതുളം കവിതാവിശ്വമാണോ. കവിതയില്ലാതെ ചി
ന്തിയുള്ളില്ലാ ചെതന്നും. കവിതാസാന്നിധ്യമില്ലാതെ
വൻ ചിന്താധത്തൾ തന്നെ. ചിന്തയിൽ ഈ ഉഗ്രായി
വിള്ളഞ്ചന ആത്മാവാണോ ഒരുവകരക്കിരു അരിയോ
ഴക്കം, പാറരകരക്കിരു മോട്ടിപ്പുകിട്ടം കലാനെന്നു
ണിയാൽ അതുള്ളന്തും. ഭന്നിരിക്കുമായ സുഞ്ചവരാംതു
അവാട്ടുട്ടി ആ ചിന്താത്മാവിണ്ണെ അപാംഗത്തിനോ
സരസം തീഡിയും. എഞ്ചുമേതിലും സൈറന്റുസഹ
ഉത്തം എഞ്ചുമേതിലും ലീലാവിലാസവുമായി ചിന്താത്മാ

വായ കവിത ലോകത്തിൽ വിഹമരിക്കുന്നു. ശ്രീതോജ്ജ്വല
അദ്ദേഹം, സുവാഴിവാദദ്ദേഹം നന്ദതിനുകള്ളേയുമെല്ലാം
കവിതയ്ക്കുകഴിയും മാററിമറിച്ചിട്ടുണ്ട്. മനോലോക
തെരു ഹൃസ്തവന്മാം അലങ്കരിച്ചപോരുന്നതോക്കെയും ക
വിതയാണ്. മനസ്സുമനസ്സിനും അരുദയായും ആസ്ഥാ
സമായുമാജ്ഞ എത്തോനും കവിതയിലേയുള്ളൂ. ഒട്ടം
ഇല്ലാത്തവനും എല്ലാം ഉള്ളവരും കവിതയെ സംബന്ധി
ച്ചു് ആരാമില്ല. ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതുമെല്ലാം കവിതയുടെ
ഇല്ലായിനമാണ്. ക്ഷേവലനിൽ ക്ഷേവരപ്രവും, ക്ഷ
ഭേദനിൽ ക്ഷേവലപ്രവും കവിതയ്ക്കാവാം കാണുക.
ഉദയക്കാരിൽ ഭോഗനന്നസിംഹമുത്തിച്ചയയും, ഭ്രഹ്മാക
അതിൽ വസിപ്പിയേറുവിനേയും, സത്യലോകത്തിൽ സത
സപ്തതിയേയും, കവിതയാണ് കണ്ണിരിക്കുന്നതു്. ആന
ദനോദ്ധാനയും, ആ അസ്ത്രഭോഗത്താങ്ങളിലും, മിച്ചുറയ്ക്കു
ആ രേഖരവച്ചും ആ ധമപാശങ്ങൾമെല്ലാം കാണാൻമുന്നി
ക്കുന്നതു് കവിതയിലാണ്. പുരാണങ്ങളാണും ഇതു
വർണ്ണപ്രകാശിക്കുന്നതും, ഇതിനാണ്ടുള്ളമാസങ്ങൾ ഇതു
രഹ്യങ്ങളായതും കവിതയാലാണ്. മനസ്സുപ്രത്യേകിന്റെ
സഖ്യാത്മമപ്രവും, സൗമിത്രപ്രത്യേകിന്റെ സദ്ധമാധനപ്ര
വും, കവിതയിലെപ്പോൾ ഇല്ല. ക്രാന്നങ്ങാഗത്താൽ
പാറയെപ്പോലും അതു് അപിത്തിക്കിം. ക്രാന്നവാഹന
യായ കവാത എത്തു നിത്യജ്ഞാവാധിക്കിലും ഷുജ്രയാണ്.
പുസ്ത്രപാപങ്ങളിലും സുരാസുരപ്രവും കവിതയുടെ മുന്നിൽ
നേരതന്നെ. അതിനും അത്താത്തായായി ഒന്നമില്ല.
സവുംക്കതയും സവുംതന്നുസപ്തന്നയും സവുംഭാ ലീ
ക്കാലോലുപയുക്കായ ബാലയാണ് കവിത. അതിനും

അഭിജവമാകന്ന എതിനും ഉടനെങ്ങാകം ചെച്തന്നും സെറുന്നത്രും സെറപ്പാറ്റും ആക്കമേതിനും അതു് ഇഷ്ടാപ്പോലെ വാരിക്കാട്ടിശിം. ഉൽക്കഷ്ടതെത്തയും അപകഷ്ടതെത്തയും അതു് എടുത്ത പന്താട്ടം. സുവര്ത്തതെത്തയും ദ്രോവതെത്തയും അതു വിളിച്ചു് ആടിക്കിം. പക്ഷത്തിൽ രാജീവതെത്തയും, രാജാവിൽ മാലിന്യതെത്തയും അതുകാണിക്കിം. ആകപ്പാടു നിത്രപിച്ചാൽ കവിതയുടെ പ്രഭാവം അത്രുതമാള്ളുതമെന്നേ പരവാനുള്ളി. സത്യതിലിലും അസത്യതിലിലും രണ്ടിലുമൊരുപ്പോലെ കവിതയ്ക്കാവാം പ്രശ്നാഭിക്കക. ശ്രൂരമണ്ണന്മുഖാലെ രാക്ഷസന്നയും അതു് അന്തരുമിക്കിം. ധന്താരിച്ചും, അത്മതതിലും കാമതതിലും സമസ്യമായും, വ്യസ്യമായും, അന്നലോമമായും പ്രതിലോമമായും കവിതയ്ക്കാട്ടു് മെണിയവിഹാരം. കവൻനേട്ടിയ ആ മുത്സംജീവിനിസാക്ഷാൽ കവിതയാണ്. കാലഗത്രാ മുത്രായവരിൽ കവിതയാൽ സ്വർഗ്ഗത്രായവലെല്ലാം ഇന്നമിക്കു് മനോലോകത്തിൽ ജീവിച്ചുപോയെന്നു. ആ മനോലോകത്തിലെ പ്രജാപതിയുമാണ് കവിത. മ്രുച്മാവിഞ്ച അഞ്ചകരിച്ചും അതിനുമിച്ചും എത്രഗൈതു നവസ്ഥൂട്ടികളെയാണ് കവിതാ പ്രജാപതി ഇംഗ്ലോക്കത്തിൽ ഇറക്കിവിട്ടിരിക്കുന്നതു്. കാർക്കാരണഗതിയെ അതിവാംഘിച്ചുകൈഞ്ചു് മാനവശാനാസത്തെ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുകയെന്നതു് ഓഷാത്തികയായ ആ കാമത്രപണിയുടെ മോഹനവിശ്വേഷിക്കിയ ഒന്നാണ്.

അത്മിയുടെഅഭിജ്ഞാപ്പോലെപുത്രഷാത്മക്കുരും പ്രഭാനംചെയ്യുവാൻ കവിതയ്ക്കു് കഴിയുണ്ടു്. മുഖ്യത്മകാമ

അപ്പിൽ ഒന്നാനിലും കേവലാത്മ കരായും, മറ്റ് സ്ത്രീ കൈയും ഉള്ളടക്കിക്കൊണ്ടു് ധർമ്മമോ, അത്മമോ, കാമ മോ ചുരുക്കത്തമായും അതു് വിളയാട്ടം. അങ്ങായും യർമ്മ പ്രധാനമും, കിഴുണ്ണിസ്ഥാതു് അത്മപ്രധാനമും, ലക്ഷ്മിയിൽ കാമപ്രധാനമായി രാമായണത്തിൽക്കവിതാ വിലാസം കാണാം. ധർമ്മാത്മാത്മകമായ പാലരിക്ക ഞഞ്ചിയിൽ കാമപ്രദാനമും വേത്തുകൊണ്ടാണ് ഭാരതകവി ത. ധർമ്മത്തെ, വേണമെങ്കിൽ മേഖലാട്ടി ചേർക്കാ ചെന്നവെള്ളി തു് കാമാത്മപ്രധാനമായ പാക്കധിം കാവിതയ്ക്കുണ്ടു്. ധർമ്മാത്മകാമങ്ങൾ കൂനം അനുഭാവം സങ്കീർണ്ണമായാലാണു് കവിതയ്ക്കു് സൈനസച്ചുപ്പു തി. ഇതു് കാളിദാസകവിതയിൽ കാണാം. പ്രതിലോമ മായി, കാമത്തേരക്കൊണ്ടു് അത്മധനമ്പങ്ങളെ വച്ചിച്ചുകൂ നന്താണു് ദേഹക്സ്പെഷൽ കവിതയിൽ കാണുന്നതു്. വ്യക്തിസപാതയ്ക്കുത്തെ സാവിശേഷം ആരാധിച്ചു പോ കൈ പാശ്വാത്യ സഭ്രതയിൽ കാമപ്രധാനമായ കവിത കൂടാണു് ഭ്രിശോദ. യമാകാമം പ്രവത്സന്നഃ ഓ രോ മനസ്സും സപാതയ്ക്കും വേണമെന്നുള്ള ഇക്കാല ത്രാതു് ധർമ്മപ്രധാനമായ കീതനം അധികച്ചുകൂ, സുത്ര വമാകാറില്ല. അതുകൊണ്ടു്, കാമപ്രലോഭനത്താൽ ആവുംപോലെ അത്മം ചെലുത്തുന്നതിലാണു് കവിത മുടു എത്തനവിലാസമെല്ലാം. സുക്ഷ്മാകു സുക്ഷ്മതമാണ ലേഡാ കാഞ്ഞകാരനാഗതി. അതിനെ അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടു് കവിതയെ നടത്തുക എറബും ഭാജുരമാണു്. എന്നാൽ, കാമപ്രധാനമായ കവിതക്കുവെച്ചു, എങ്കിനെ ആം എഞ്ചോട്ടമാവാം ചൗക്കയും ചാടകയും ചെയ്യുക.

അതു “ ജനസാമാന്യത്തിന്” എറാവും ആക്ഷ്യകവുമാണ്. ഏതൊരു മന്ത്രം യമാകാമം ജീവിക്കേണമെന്ന സം ഇന്ന് സാമ്പത്തികമായു യൻ്മൊക്കാണ്ടിരിക്കുന്ന അടി ലാഷം. അതിനൊരുത്തവള്ളുമായാലപ്പാതെ ബഹുജനതയിൽ കവി ടാം ആരംഭിക്കുകനു തല്ലേണ്ടാ. ഒരു ഗ്രാമ മായ ധനമും ഉദ്ധൃതമായ അനുഭ്വദം ആവുന്നതും മയാട്ടു ദത്തിക്കൊണ്ടു് യമാകാമം ചരിക്കുന്നതായാൽ ആ കവി തയിൽ ആക്കം ചെല്ലും നോട്ടുമില്ലേപ്പാടം. പിന്നെ, വിശദ ഷിച്ച് ജനാധിപത്യത്തിൽനിന്ന് കാലമാണിതു്. ത്രിസ്വഭാവം ത്രിപ്പാദിക്ഷയും ഇപ്പോടും ആക്ഷിസ്റ്റിക്കണക്കാക്കണം. അധികംപേക്ഷ” രസാവരമാവേണമെന്നാണെങ്കിൽ കവിതയെസാമാന്യപിശയത്തിൽ വെലുത്തണ്ണിവാനിരിക്കുന്നു. മുമ്പിലത്തെ ആ ഉയൻ ഇടങ്ങളിൽനിന്നും, ഇപ്പോഴത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് താണ ഇടങ്ങളിലേക്കു് അതിനു് ഇരങ്ങേണ്ണി വനിറിക്കുന്നു. ഇവിടയാവട്ടു, മന്ത്ര ജീവിക്കുന്നതും കരായുന്നതും ഉച്ചരിക്കുന്നിട്ടുകയെന്നു്. വലിച്ച ആപോചനകൾക്കൊന്നിനും അവർക്കി ചേപ്പാടും വരും. മനസ്സിനു് കരാച്ചുാരു ലധരിക്കുരു മോ നല്ലിൽ കിട്ടാമെങ്കിൽ ആ കവിതയാണു് അവർക്കില്ലും. അഞ്ചിനെയുള്ള വർക്കിടയിൽ ത്രോംഗാരവിരസങ്ങൾ ലക്ഷണാന്വിതം ചെയ്യാൻമിയേണ്ട പ്രയോഗിച്ചുാൽ വേണ്ടുന്നതു വിളിച്ചുന്നതല്ലു. പ്രയോഗത്തെ സാമാന്യമാക്കി താഴു് തിഡിയായ തീരെ ദ്രവിക്കുന്നവയാണേണ്ടാ. ആ രസ ആണും. എന്നാൽ, കമ്പനിസമാവട്ടു എങ്കുമെങ്കിനുകാണിച്ചുാണും എങ്കയാവർജ്ജകമാണു്.

“കുറഞ്ഞമൊരുസംരാൾ മെത്തുപ്പേരേന നാനാ-
പരിശീലനവഹിച്ചിട്ടുണ്ടെ, മാറിശാരി”

എന്നും അവളെ പറയുന്നണില്ലോ. അതു സംസ്ഥാനമാരക കരണ്ടിന്റെയും അടുത്തിലും മാരകയും കവിത സാമാന്യവേഷവും, നവീന ഭ്രംബയും ധരിച്ചും അമാകാമം ജനങ്ങളും പതയിൽ പ്രത്രക്ഷയായാൽ അതുമല്ലോടും കൊണ്ടാണ്. അപ്പുകാരം സാമാന്യമാരെ രഹിപ്പിക്കും, അതേ കാലത്തു് പബ്ലിക്കേഷൻ വിസ്തൃതിപ്പിക്കുംവെള്ളുകൊണ്ടാണ് അതു കവിതയാണെങ്കിൽ ഇന്നതു് സർവ്വേഖാത്ത മമായി. എത്തവധിലും അതു ഉല്ലംഖാവാത്ത ദിവ്യസ്തിയാണില്ലോ. എത്തു സൗത്തിലും അതു മനോഹരയുമാണില്ലോ. എത്തുവേഷം എത്തു ഭാഷയും അതിനു് ഭ്രംബണം മാര്ത്തന. ലക്ഷ്മണചുള്ളിയായാൽ ദിവ്യാമൃതമുത്തിയാണതു്. അപ്പുലക്ഷ്മണയായാലും അതിനെന്നു കാണിക്കും കരിവേതുമില്ല. കവിതാക്കന്നു ഇതാപാട്ടിനാൽ കേരിക്കും.—

“എകാന്നംവിഷമരുതാകിഴും,വൈദംപാ-
ംകാശങ്ങളിലലർവാടിഡാചരിച്ചും;
ഓലാകാനന്നരയപരയായെഴുകുലേ,നിൻ-
ആകാത്തതാരിണ്യടിഉങ്ങരം കുപിട്ടുന്നു.

1

അക്ഷം നിൻ വട്ടിവരിവില്ല, യർഖ്മരമാല്പരും-
കോക്ഷം നിൻ പ്രതിമകരം നോക്കിയച്ചുകുമാർ;
ഓക്ഷം നിൻ മഹിമകളാവക്കു മോമം-
ഹീക്ഷണംണ്ടതു മതി ഉമ്മ വിശദനിസ്തും. 2

തുംഗനീതിരിവിവരങ്ങരം ശ്രദ്ധവീചി-
ദംഗി വ്യാകല ജലമാന്ന് സാഗരങ്ങരം,
എങ്ങം ചുപ്പി തയന്ത്രങ്കളെന്നിവരിച്ചിൽ
തങ്ങം നിൻ ചുവട്ടകരം ഒരവി, മാത്രാവേപാകാ. 3

താരാമണ്ണം പദ്മാസ യുമമെന്ന-

പ്ലോറോ രേണാവുമതുപോലെ ചങ്കമാക്കി
പാരാക്കുവും ദൈവതി തിന്നവേഗമായും നിൽ-
തേരോട്ടനിതു ഖുഡാരങ്ങേ നോക്കിയാലും. 4

ഓമഞ്ചു വിശദ നിലാവിചും തമാവ
അതിമണ്ഡം കൊടിബൈയ കുരിഞ്ചിചും നീ
ഇമഞ്ചും തച്ചിവയാനപോലെ തുച്ചും
സാമത്മ്യം സുതു തികരം കാണ്റു, തന്മുരാട്ടി. 5

ചാരതരാ അജനനി മരിച്ചു വിത്തതാപം
തീരാത്തള്ളികളുടെ കള്ളനീക്കിളുത്തിൽ
നീരാടം വിലപൊഴുതംബു, നീ വിലപ്പേം പോരാളിപ്പും ചൊരിഞ്ഞ ചോരയാററിൽ. 6

മാനന്മുംമിഴിഞ്ഞുടെ ചാഞ്ഞ വിഘ്നിമേലും,
ധ്യാനസ്ഥൻ മുനിഞ്ഞുടെ ധന്മുഖുമേലും,
നുനംചെരോരായ ഭീജയന്നി, ദേവി, മേരൻ
പാനംചെപ്പും വേദീയ വാക്കപ്രവാഹം. 7

കവിതാമഹത്യം ഇതിൽ എല്ലാം അടങ്കി. വി
ഷത്തെ അകു തമാക്കക്കും ആകാശത്തിൽ ഉള്ളാനം ചു
ഞ്ഞുകൂട്ടും ചെയ്യുവാൻ മിച്ചക്കുള്ള കവിതയ്ക്ക് എത്തൊന്നും
അന്തരാത്തത്തുണ്ട്? എന്നൊരു മുത്തിയാണു് അതു് എ
നു് ആതം കാണിട്ടില്ല. അതിനേരു വെറും ചരായരെ
പരിഃസവനം ചെയ്തപോങ്ങനവരാണു് ഇക്കാണ്ണായ
കവികൾ. പാരപ്പുരത്തായാലും, നീർന്നിരപ്പിലായാലും
കവിതാഭവി കാലണ്ട്രാൽ ആ പാടു് എന്നെന്നേയും
ആ ഭാഷയിൽ കാണാം. താരാമണ്ണം പദ്മാസ

ഘുമത്തിലും, സുക്ഷ്മരേണക്കളിൽപ്പോലും കവിതാവിലാം സമാനം. നിലാവിലായാലും ഇങ്ങിലായാലും കവിതയുടെ മറ്റൊസം ഒരപോലെ മനോജ്ഞത്വമാണ്. കണ്ണിക്കുള്ളതിലും ചോരപ്പുഴയിലും യമാസുവം നീംചുക്ക കവിതയും കഴിയും. ഇങ്ങനെന്നും കവിതയാൽ അനുഗ്രഹിതന്നായവനും ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ വശിത്പ്രതി നാണ്ഡാ ലോപം! തനിക്കു വിചാരിക്കാവുന്നതെല്ലാം ജനതയ്ക്ക് എഴയംഗമമാക്കുന്നതിന് അവൻ വരബുദ്ധി നാണ്. ആ കവിയെ സുരവർത്തിലായാലും, അസുരവർത്തിലായാലും, അമുഖാലും, അമുഖലതിലായാലും, അമുഖവശതിലായാലും ആക്കം മാനിച്ചു കഴിയു. മനോലോകത്തിലെ അഭിമാനിക്കുന്ന ആക്കം പേടി ക്കയും വേണം. പുരതേതയ്ക്ക് യഹ്യാൽ ജനങ്ങളെല്ലാം ആക്കപ്പുഴ ദേശം ഇളക്കിവിട്ടുയും മെന്ന പേടിയാലുണ്ടിരിക്കാം പണ്ടുകാലത്തു് പണ്ഡിതന്മാരും ദേശാധിപന്മാരും കവികളെല്ലാം അക്കരുതനെന്ന ഇത്തരി ആരാധിച്ചുപാന്നതു്. ആ പണ്ഡിതന്മാരുടെയും ആ രാജാക്കന്മാരുടെയും കാലമിപ്പോരം കഴിയുകയാൽ ജനസാമാന്യത്തിന് യഥാകാമം വരത്തിക്കാം മെന്നായി; അവൻകിടയിൽ കവികൾക്കു് ഇഷ്ടംപോലെ ചരിക്കാരെന്നുണ്ടായി. ഭ്രഹ്മരായും ഭ്രഹ്മവഞ്ചരായും വിട്ടു് ഇപ്പോരം കവിത ആക്കി ദബീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു് ജനസാമാന്യത്തെയാണ്. ജനതയിൽ അന്തരാന്തരാസ്ത്രക്കിടന്ന ക്കയണ്ണരുതെത്ത് ആവരതോളും സുർഖിച്ചു്, അവക്കുള്ള കാമിത്തക്കളിലെപ്പും വർക്കണ്ണവെച്ചിത്രും ചേർത്തു് ആയുനിക്കുളിവിതപമത്തിൽ കവിതാബാലിക വിളയാട്ടാണ്. കവിതയുടെഈ ചുത്രക്കേമരം കരുളത്തിൽ വെള്ളി

ചുപ്പട്ട കാൺവാൻ വളരെക്കാലതേക്ക് നിശ്ചലിലിങ്ങ്
പും വേണ്ടിവനിട്ടണ്ട്. കവിപദ്ധതിൽ ഉപവിഷ്ടരാ
കനവക്ക് ചുമ്പികയന്തതിൽ ആസക്തി കുടകയാൽ ഒ
തിയ നേട്ടത്തിൽ മനസ്സുചെപ്പാതെ അനേക ശതവാസ
രം കേരളത്തിനും തങ്ങിക്കിടക്കണമിവനു. രാമത്തുടി
വിട്ടപോതവാൻ ദൈത്യമില്ലാത്തവരെ പിന്നോട്ടുനോ
കിനിൽക്കിവാൻ ജനസാമാന്യത്തിൽ ക്ഷമയററ. ‘ത
തമ്മേ, ചുമ്പുചുമ്പു’യെന്ന അക്കാലത്തെ കവി ശ്രൂകവാ
ണിയിൽ ആള്ളും തോന്തിയ കൊടുക്കും ഉടനെ അവാജ്ഞ
യായി മാറി. കിളിയെയാഴിന്ത കുടകെളുക്കണ്ട് കൈ
രളിയുടെ ഉപവനം ഭർത്തഗമായി നിറങ്ങതു. വംഗകാളി
യമാകാമം നവീന പരിഷ്കൃതിയിൽ സപാതരൂപസ്ത
നാടി ഇരങ്ങി നടക്കുന്നതുകണ്ട് കേരളക്കയംവയ്ക്കു് ല
ജാബേഹമുന്നാഡായി. പഴയുരക്കകളുടെ ആത്മകതയിൽ
നവീനരായ കുതവിദ്യുതാക്ക് വിഹപാസമില്ലെന്നുവണ്ണ. ചു
തിയതൊന്നു കാണാംവാൻ അവക്കേവക്കം കൊതിയായി.
അങ്ങേ അററം വേദാന്തത്തിൽ ഉയന്നനിന്ന കവിത ഇ
വിടെ ഇങ്ങേ അററം ചുമ്പുാട്ടിൽ വികുതമായാട്ടുന്നതുക
ണ്ട് അവർ ഫേശാലിമാനസമക്ഷം നാണാകെട്ട്. അയവി
റക്കുകയെന്ന ഗൈചെപ്പു കൈരളിയിൽ കണ്ടക്കണ്ട് അ
വർ പൊരുതി കെടുകയും ചെയ്തു. ഇതു കാലാർത്ഥിമാ
യില്ലെ കേരളകവിത എന്നു് അവർ മാറ്റരു കൈവെച്ചു
കൊണ്ട നില്ലുവേ:-

“ഹാ, ചുജ്ജമേ,യധികതുംഗപദത്തിലെ
ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നിതൊരുജാജതികനക്കയേ നീ

തോഡ്രിച്ചിരിക്കുന്നിതൊരുജാജതികനക്കയേ
യാദ്രിയെങ്കും, ചുനരങ്ങു കിട്ടുപുംതോന്താൽ!”

എന്നാൽ വിലാപം എദ്യത്തിന്റെ അടിത്തക്കാണ് ഇം ആഗളിക്കാണ്ട് കേരളക്കാസ്സ്. കേരളത്തിലെ പരിഷ്കാർത്ഥാശനാർ ജനസാമാന്യത്തിൽ ഫ്രെമത്തേയും സ്പാതരുത്തേയും ഉടക്കിയുടക്കി വിളവിക്കാട്ടക്കാഡിവാൻ പാകംപോലെ കയ്യിലില്ലാതെ, ഇതു ദരിദ്രയാണല്ലോ, ഇതു അപരിഷ്കാർത്ഥാശനാണല്ലോ, പാട ധനാധ്യായി വാൺിങ്ങനു ഈ മാത്രാശ എന്ന് വിശ്വസ്യരായി തലാതാഴ്ത്തി നില്ലുവെ ഈ വിലാപം അവരെ പെട്ടെന്നു നാശിച്ചു. സ്പണ്ടം എദ്യത്തിന്റെ പ്രതിധനിയായി അവക്കുതോന്തി. അവർ അതു വിസ്തൃതത്താട തുടന്നുകൊടു:—

“ലാളിച്ചു പെറ്റ ലതയെബാടു ശൈംവത്തിൽ
പാലിച്ചുപല്ലവപട്ടങ്ങളിൽവെച്ചു നിന്നു;
ആലോലവായ ചെറുതൊട്ടിലുമാട്ടി, താരാ-
ട്ടാലാപമാന്നമാരേ, ദലമമ്മരങ്ങം.

പാലോത്തഴും പത്രനിലാവിപലം കൂളിച്ചും
ബാലാതപത്തിൽവിളയാടി ചുമാടലെന്നു,
നീ ലീലപുണ്ഡിച്ചയമൊട്ടക്കളോടു ചേന്ന
ബാലതപമങ്ങിനു കഴിച്ചിതു നാളിൽനാളിൽ.”

മുടക്കങ്ങളായി കൂളമോഹനമായി, ആരാഞ്ഞിതു പാടിയങ്ങന്തു! ഇതുയും താഴു യിശലക്ഷ്മീ എതോടു ആശിക്കമാരന്നാണോ സാന്താപം മനസ്സുചെന്നിരിക്കുന്നതും. താഴുതു തള്ളന്നകിടക്കുന്നവരിൽ കവിതയ്ക്കും കല്ലേതുവാൻ കാരണമുണ്ടായോ? അന്നുംപാദ്ധതിനായി കവികൾ താണ്ടരമങ്ങളിലേക്കും ഇറങ്കുകയെന്നതും പണ്ടുഇണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ എതാണ്ടായ പുവിനെ അ

தின்ற அயுபத்தாதி ஈ ஸாஹோன்று வோயதோ எட அந்தத்தொன்று” கணிர்கொள்ளு ஸாதப்பாரமெழு வால் தகவல்லும் கேரத்தோயில் வூலோபயமுள்ளாயோ ஏன் ஹா விலாபா கேட்டு ஸாயுஷுத்தமாக ஏதனு குதோக நோக்கினினா.

அது புஜும் அணிகென வெலோவவலீலகசின்று” விழுத்ராஸ்தித் துவேஶித்துவது. பாதை அதினு செய்துகொய்யி. அதிக ஸெந்தன்றுத்தின்றையும் ஸெந் தீவுத்தின்றையும் புவத்துக்குவுமாயிரபோது. அதான் ஒது அது புஜும் அராதாராத்தித்தலக்கு” கடன். அது ஸுத்ரா வாய்முதிர் வெசூ ஏதிதா, நிபதித்தமாயி. அண்ணி கென ஏதாள்ளாக புஜுத்தித் தேராவுமா ஹத்தைப்பறஞ்சு கமாங்வல்லும் மாநவஜீவிததெத் தபதிக்குப்புத்து” ஸுமயு ரா கத்தாந்தஸ்பாநமெழுகொள்ளு ஸாமிதிதியுடெ ஹா நவப்பிலாஸம் ஸாலுத்தமாரித் தூர்ஜூக்குக்க உடன் ணாய்க்கி.

“வெராஹுமேரியைக் கெவதிக்காட்டு, யேரை வெவரிச்ச இநுஷரிஃயாடிய லீங்வாட்டு,
நேரே விடங்க விலங்கிடிந நினை நோக்கி,
யாதாகிலெல்லு”, மிசித்துப்புவர் நினிதிக்காம்.”

ஏன் திருவெற நோக்கி அது புஜுத்தின்றை அனந்த மஹாய ஶ்லாஞ்சபஸவத்திகென வாஸ்மளிக்குதால் ஹாஷிஸ்கா குவி அந்பயத்திதை கடன் நினங்கொள்ளு “அதுராகிலெல்லு” ஏன் மிடக்கோடெ சோதித்து ஹேட்டும் யாமாய்திக்கத்தும் அடியேராதுபோலெ கூட செத்துக் அந்நள்ளாயிடுக்கு.

“ചേരോമരങ്ങൾ സമജാതികളാം സുമണ്ണ-
ശ്രൂം സമാനമഴകളിലും നീ

ജാതാനരാഗമൊരുവനു മിചിക്കവേദ്യ-

മേതോ വിശേഷ സുഭഗതപ്രവുമാൻറെക്കാം.”

സജാതീയന്മാലു, വിജാതീയനാണ് അവളിൽ അന്ന
കക്കനായതു്. എന്ന തന്നെയല്ലാ, അബങ്കാരത്തെ തജ്ജി
വിട്ട് അന്നാധരത്തെ അവരം കൈക്കൊണ്ട്. സഖായ ട
രിജ്ഞാത്രാക്കമൊർ തേടിതേടി നടക്കുന്ന ആ ദ്വാലിക
ഇതാ കാണാനു. വിനീതചും പരിഷ്കൃത ചുമായ വേ
ഷത്തിൽ കേരളവാൺഡിയുടെ ഈ അഭിനവമായ പുന
ഘാടായ ഉത്പത്തിജ്ഞകൾക്കു് ഈനി ഇങ്ങ് തലയുണ്ടാ
മെനു് ദെയൽമുണ്ടായി.

വണ്ണ ചെന്നു് പുന്തേൻ നക്കനായതു് എങ്കിലെപ്പോൾ
ഒരു താന്നല്ലോ. എന്നാൽ, ഭൗമക്കൂമ്പയോഗത്തിൽ
മാനസികമായ അന്നരാഗം വിശ്വാഗശേകപരിണമി
കിൽ ഇതു നിരവോടെ അതിന്റെ കണ്ണിട്ടിലു.

അ വീണപുവിനെ ഇവിടെ വട്ടമിട്ടകൊണ്ട് മറച്ച
ന വണ്ണിനെ നോക്കി.

“ഹാ,കജ്ഞാമാവിബുധകാമിതമാം ത്രണത്തോ-

ലാക്ഷ്മിനാ,യന്ത്രവിശ്രാതയന്നനീയാദ

പോകട്ടുനിന്നൊരുഭാരമിച്ചുമാണിച്ചു,നിത്യ-

ശോകാത്തനായാണിയിരിപ്പുതു നിജ്ഞലംതാൻ.”

എന്നു് നിർദ്ദേശത്തിലേക്കു കടക്കുന്ന കവി അന്നാ
ഗത്തെ എത്ര ആങ്ങേ അററത്തിലാണു് ഇതു താഴെ നാ
നാകൊണ്ട് കാണുന്നതു്! വണ്ണിതയായി മനസ്സുടന്തിട്ടാ
ണോ ഈ പുഞ്ചം മത്തമായതു് എന്നു് പരപ്പിഞ്ഞവശഗ

മാഡ വണ്ടിനെന്നോത്ത്” കവിക്കണ്ണായ വിചാരത്താൽ
കുറഞ്ഞതിനും അവിടെ കാഠിന്യം മുടക്കയും ചെയ്തിരി
ക്കും.

“ആപത്തേഴും തൊഴിലിലോക്കശിക്കുവു്; പദ്ധാ-
ത്താപങ്ങൾ സാമസ്യികനിങ്ങനെയെടുമണ്ണാം”
എന്നായപദ്ധതിനും—

“എക്കന്ന വാക്കപട്ടവിനാൽ മുമാപവാം,

മുക്കന്ന പിന്നിവ പഴിക്കുകിൽ ദോഷമല്ലോ?”

എന്നാരോധിവോടും അടി കവി ആ വണ്ടിനെ ആ
ക്രമപ്രിയയുടെ പരലോകത്തിയെ മന്ത്രംനോക്കിക്കൊ
ണ്ട പിന്തുടരവാൻ ആകാശത്തിലേക്കു് അയച്ചിട്ടു് അ
വിടെ ആ വിശക്കിടക്കുന്ന പുവിലേക്കു് വീണ്ടും നോ
ക്കുന്നു.

“ഹാ, പാവ, മോമയമലരേ, പത, നിൻ്റെ മേലും—
ക്ഷേപിച്ചിതോ, ക്കണണയററ കരം കുതാനൻ!

വൃംപാരമേ മനനമാം വന്നവേടൻ ഒളാ

വൃംപനമായു് കഴുകനുന്ന കപോതമെന്നാം!”

എന്നു് ആ രംതിയോടേയുണ്ടായ ആ നോട്ടും—ആ
സുതാവാശമയുടെ ക്കണണാത്മകമായ വർണ്ണനം മനസ്സിനെ
ആക്കമാനം അലിയിക്കുന്നതായിട്ടുണ്ട്. അതിലേയുള്ളിൽ
കോസ്തുക്കാളിപ്പാം അപ്പൂശതും അവിടത്തെ പുത്തി
ക്കിൽനിന്നുത്തെന കവി എത്ര വിശ്വേതാടയാനു് നേടി
ക്കിരിക്കുന്നതു് എന്ന പേരും പേരും നോക്കവാനേ
ഭേദംനു.

“തൈച്ചുരു നീ മുകളിൽനിന്നു നിശാനാശം
തുടിപ്പതിപ്പുള്ള, പുണ്ണവർ, താരമനോ,

திடு நினை மலரே, வைத, திவுபோகா
வட்டாரு ஞவிலடியுள்ளை ஜீவனெனோ.”

அது பூவிலென எங்கில் ஹஸ்திகென கவிக்கை தொனியை
துதெனயானார், புனுல்லறையவர்க்கவிழுடை ஹூஉ நவா
மமநதீஸும் திடு மாயி நினையூள்ளாயது. அந்துவும்
விழவதேதைக் கீழோட்டுவதை ஹூஉ கவி. ஜூராதிணை
ஞுதியினின் ஏதாள்ளாய இரண்டி ஸாயகாரதை
நீக்கி அதூபாஸம் நாக்கிகைளாடு லோகத்திலேயூன்
இது வரவோ ஹது! அமைவா, ஸப்ரீஸுவதைதேபூாஸும்
பதிதுஜிசு” ஞமியிலேயூன்யி ஹரங்கிவதை பூஸு
ஜீவாதநாவோ? புனுல்லாக்கு ஹூஉ வரகவியைகளாடு
அண்டிகெனயானார் விசாரதுள்ளாயது.”

“அதுரோமலாா ருள்ளங்களிலின்னடி போசு-
மோரா, துபடுவயுமெங்கின வெண்ணிடாதை,
பாரங்பாத்துமிம வாளையை நிற்சு வரிது-
மாரோத்து ஏதுடமஷின்று குத்துபோகா!”

ஹஸ்திகென கஜ்ஞிராய உதகஞ்சிய நடத்தி அது நூவி
கௌர மரளக்கிடப்பியினின் தகைந்றோட்டதை மடக்கி,
கவி, பிளை வெறுத்திலேயூன் வதிபோலை வெ
கிண்ணிரிக்கையானார்.

“ஏனினினலின்று ருள்ளயோன்னிவைச்சுநினே-
லென்னினதாஹுவியினேவமபாகரிசு?
பின்னிஸுதாரிசுபூஷ்சிமங்கு, மாவ-
தெஹுஜூ, மா, ருள்ளக்குத்திசித நீளாவாா.”

ஏனின்னிகெனப்படுத்தைக்காணாக்குமாக்கிகைளாடு
அவிடெ வெண்ண ததபவிசாரத்தான் கவி ஹூஉ வி
பாபத்தின் மக்கங் சுாக்குத்துன்.

“എന്നാലും ദണ്ഡിലെനിക്കു്, വിശ്വാഗമോ സ്ത്രാം
ഈന്നതു നിന്ന് കരണ്ണമായ കിടപ്പുകൾടിം,
നെല്ലിനാമയി സമേദാദരപ്പി, ചുവേ,
നെല്ലികൈയിമ രവിച്ചുതു നമേം യെല്ലാം”

കേളിഞ്ഞു പരമോൽക്കുള്ളമായ വിലാസമാണ്
ഈ വിചാരത്തിൽ. കൊഴിഞ്ഞുവീണ ചുവിൽപ്പോലും
സമേദാദരപ്പുമാം! ആക്കാന്തു്!

“ഉല്ലന്മായതു നശിക്കു, മണംകരംനിൽക്കും;
ഉൽപന്നനാടുക്കൽ വെടിഞ്ഞും അഭിവീജിഞ്ഞും;
ഉൽപത്തിക്കമ്മ ഗതിപോബുവരങ്ങം ഗതിൽ
കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടിരി, ഒരുജിഞ്ഞിനെന്നയാഗമാണും.”

എന്നു് ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിട്ടും പണ്ഡിതനു്. ആ
കൂതാത്മാവാക്കട്ടു്

“ഹാ, ശാന്തിയെപ്പനിഷദാക്ഷികരിക്കുതനെന്നതുകും;
ഔഷധിപ്പി, താത്മപരിപീഡന, മജന്തയോഗ്യം;
ആശാദരം തുതിയിൽ വെക്ഷകനംമാം, പിന്നെ-
യീശാജതപോലെ വാക്മാക്കേയു, മോൾചുവേ”

എന്നു് ദേവത്തിൽ വിശ്വാസം ഉണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒ
ക്കതയോഗിയാണു്. അങ്കിനെയും ആപ്പുകൾ. മേരു
കവനമാണു് ആ കവിയുടെ ഫലാക്ഷേവനം.

“അംഗോജമാന്യുവിത, നിന്നാവശിഷ്ട കാനി-
സവബത്വച്ചപ്പതിനാണു കാരണം നീട്ടി;
ജുംഭിച്ച സൗരാദേശിതാ കവക്കു വായു;
സന്ധുശ്രീമായ മഹ, നിന്നുടെ ഭായദാഗാ.”

എന്നു് കൂതാത്മതയിലേക്കും,

“ഈ സ്വക്കിമാസ്പീഡിലണംതാൽ താരമാരാ-
ലുപന ശോദ്ധേദയാദിയിലെത്തിട്ടം പോത്,
സർപ്പജ്ഞമേ, യിവിടെ മാത്രം സുമേരുവിനേര്,
കള്ളുചുമാതിനുടെ കൊമ്പിൽ വിടക്കിടാം നീ.”

എന്നും ആശംസയിലേക്കും തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു
കൊണ്ട് കമ്മ്യേറത്തിൽ കള്ളു തെളിഞ്ഞ പണ്ടുപീഡ
നാണ്ട് കവാ എന്നും തെളിവായി. കെതിജ്ഞാന കമ്മ
യോഗങ്ങളിൽ സുപരിചിതനായി, സാധ്യലോകാനക
ബിഷായി, സമ്പ്രത്തു സപ്രത്രനായി പ്രേമഹാനം ചെ
ന്തുകൊണ്ട് വരുന്ന ഇം കമാൻ ആരെന്നു് കേരളത്തിലെ
സഹായമാർ വിന്ദുയത്രോടെ നോക്കമാറായി.

വാടിക്കൊഴിഞ്ഞു് മൾനിൽ വീണ എത്രോ ചുവ്!
സദ്യാദരപ്രേമത്താൽ വിവശനായി എത്താബോഡകമാ
കൻ അതിനെ ദിനതയോടെ നോക്കുന്നു. അടക്കത്തു ചെ
ന്നു് അതിനേരൽ അപ്പും കവിതാമുഖം ആ ഒഴിപ്പും
വൻതെളിച്ചു. അധോ, അത്രുതമരുതമെന്നവരയാവു!
ഒരുദയാസ്തീശകമായ എത്രയെന്തു വിവേകങ്ങാണ്ട് ഉജ്ജ
പകാന്തിരയോടെ ആ ചുവിൽനിന്നു് പുലന്നതു്! ആ ചു
ജ്ഞംഖൃഷ്ണതന്നുൽ തൊട്ടിലാടവേ, ഒളമമ്മരങ്ങളിൽനിന്നു
താരാട്ടു കേട്ടകൊണ്ട് പല്ലവചുടങ്ങളിൽ പരിലാളനമേ
രു കിട്ടുന്ന ലതാസന്നാനമായകൊച്ചുപെതലഭാസ്യി
ആദ്യം നമ്മുടെമുഖിയും കാണാമും കാണാം. തെളിനിലംവിലും
ഖൃഷ്ണവും വിളംബി രസിക്കുന്ന ഒകാമക്കുവാലിക
യേയാണ്ട് പിന്ന കാണുന്നതു്. കിളിക്കേംട്ട് ഇടചേന്നു
തലയാട്ടിക്കൊണ്ട് നിന്തു സ്വീഗാനം ശീലിക്കും, നിശാ
കാലങ്ങളിൽ താരാജാലത്തിൽ നിന്നു് ഉറുവതയോടെ

ലേഖകത്തപു പഠിക്കയും ചെറുകൈണഡിരിക്കുന്ന ഉത്തമ
വിദ്യാത്മിനിയാണ് അനന്തരം.

“ആരോമലാമഴക്, ശ്രൂഢി, മുട്ടപ്പ, മാട്,

സാരുപ്പൈമനസുക്കമാരനുണ്ടാണെന്നും

പാരിക്കപ്പേരുപാമ, ആ മുട്ടപ്പൈയ്യിൽനബ്ര-

താങ്ങ്യുമേന്തിയ” — ആ നില ഉംഗുക്ക് ആ ചുണ്ണം
സവ്യജനംമാധനമായി ഉയൻ. അക്കരും പുറത്തും കു
ങ്ങോലെ തുണംതിക്കുന്ന ദിവ്യസ്ഥാ ഭൂംി, ഇതുവരെ ലോ
കരതിൽ കാണിട്ടില്ലാതെന്ന്, എന്നുപൂഴിമെങ്കു ഉ ഒരിൽ
നിന്നുതന്നു പുതുക്കാണും സാമ്പത്തിക
ഗ്രവിശ്വഷംകൊണ്ട് ആ ചുണ്ണം സ്വന്തം ഇന്നതിൽനി
ന്ന കവിയുണ്ട്. അസ്വന്തകിലും സംഭവിച്ചുവും,
ശോകമയമെങ്കിലും മനോമോചനവുമായ ആ യൈശവന
കാലം ആ ചുവിൽനിന്നാണ് — മാ, കുഞ്ഞം! — അതാമരത്തു
പോകുന്ന! റാജത്തിയെപ്പും അല്ലെങ്കിലും ഉത്തരംഗപദ്ധതിൽ ആ
ശോഭിച്ചു ആ ചുണ്ണം, ഒട്ടകം, കാലധത്തമായി. തുല്യ
അവികളായിരുന്നിട്ടും ചിത്രശലങ്കങ്ങളോടു മുന്നുണ്ടാക്കാ
തെ, വിഴുരംഗമനനിരുന്നിട്ടും റാജോച്ചാണന്തോടെ
വെന്ന ഭംഗത്തിനാണ് ആ ചുണ്ണും ആത്മഭാന്ന ചെയ്തി
രിച്ചുന്നതും. പ്രിയാവിജയാഗ്രഹതാൽ ആ ഭേദത്തിനീൻറെ
തീരുശോകമാണ് പിന്നിട്ടും, അവിടെ കാണരുന്നതും. ആ
വന്നുവെച്ചുമിട്ടനില വിളിക്കുന്നതും കല്ലിലും മരത്തിലും മല്ലാം
തല തിണ്ടുന്നതും, ശോകോന്മാദവശാന്തതിനാം പരിപ്പു
ത്തിയായി. ഇ ചുപ്പാണോപരിശയ കാഴുകൾ സഹഗമനം
ചെയ്യുന്നതും ആ പ്രമോത്തരാവധിയും അവിടെ വേണ്ടിയാണ്.
ദിവ്യസ്ഥാരഭാവത്തിനീൻറെ നിശ്ചയതന്ത്രപ്രശ്നം

ഒരു പിന്നെത്തെ കാഴ്ച. കാണുന്നവരിൽ നിന്നെല്ലാം കള്ളിർക്കരുന്നകാണ്ടിള്ള കിടപ്പ്! അതിൽ പുതിയ രാകമാനം മങ്ങി വിളർത്തു നേട്ടവീർപ്പുട്ടിടക്കാണ്ടിള്ള നില്ല്! അതുകഴിഞ്ഞിട്ടും ഗംഗീരവും ഏദയം ഗമരുമായ തത്പര്യസംഗമം.

“ഒന്നിനമില്ലെനില, ഉന്നതമായകനു-
മെന്നല്ലയാഴിയുമാരിക്കൽ നശിക്കുമോത്താൽ;
എന്നിടക്കാക്കിതുതാൻ ഗതി, സാഖ്യംമെരു
കള്ളിരിന്നാൽ, അവനിവാഴ്വു കിനാചു, കള്ളാം!”

എന്ന വൈശാഹ്യത്താട്ടക്രടി അതെല്ലാം മറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങിനെ കവി എത്താണ്ടായ വിണ്ണുവിൽനിന്ന് എത്തുയേറെ പ്രേമവിലാസങ്ങളിലും ജീവിതത്തെ പ്രേമങ്ങളിലും നമ്മുടെ മുഖ്യിൽ നിരത്തിത്തന്നു! ആക്കം സാരമില്ലാത്ത വിണ്ണുവു് കവിയാൽ ഇതാണു സചേതനനായി. ഈ അത്തുടയക്കയ്ക്കുന്നതാൽ വിസ്മിതരായ സഹ്യം അനാർ ആ വരകവിയുടെ അനന്തരഹതിയെ ആശയോ ദേശകൾന്തിനും. പ്രേമസ്വരംഭമായി ഉജ്ജപലവും സപ്തരാവുമായ വിനക്കരം നവജവിരം പൊഴിച്ചുതുടങ്ങിയ ആ കല്പകത്തിൽ എല്ലാവും കള്ളാവെന്നു.

മരതമേരിയ ചുവിൽ ഇങ്ങിനെ കല്പനാബലത്താൽ വിത്രവാതുറി കാണിച്ചതിൽപ്പിനെ ആ നവകവി തീക്ഷ്ണംബാധ തേജസ്സിലേയ്ക്ക്” തിരിഞ്ഞതു. കാരണം തേതാട്ടക്രടിയാണ് ആ ഗതിയും ഉണ്ടായതു്. വിണ്ണുവിനെക്കണ്ട് കരഞ്ഞുകൊണ്ടാനിനും ആ ഭേദത്ത് ബന്ധന തതിലാധ ഓലാരസിംഹത്തിലേയ്ക്കുംണംാം അനന്തരം സാന്താപം കള്ളായക്കണ്ണതു്. ചുവിലും തീയിലും, കവി

യാലാവാമല്ലേ കളിയാടക. വീണചുവിൽ കരണ ഭ്രാഹ്മിയായ ത്രംഗാരം കാണിച്ചു. ഇനിയിതാ, ശ്രൂടില ടച്ചു മുത്തിൽ കരണാന്പിത്തായ വീരമാണ്. മുഖ വിൽനിന്ന് തീക്ഷ്ണംതിലേയ്ക്ക്—സാമത്തിൽനിന്ന് വിഞ്ഞമത്തിലേയ്ക്ക് കവി നീങ്ങുന്ന. തൃശ്ശൂര മായി വീണകിടക്കുന്നതിനെ സമോദരപ്രമത്തോടെ നോക്കി ഉത്തുപ്പജ്ജിവിതവിഭവങ്ങൾ ഉംകൊള്ളുവാൻ ആളായപ്പോൾ, കൈരളിക്ക് പിന്നീടണ്ണായതു് സിംഹ പ്രസാവമാണ്. ഏന്നാൽ, നാഡിനാട്ട് ദൈന്യം. നീനു പതനത്താലും, മറേറ്റിനു് ബന്ധ നാശാലുമാണതു്. ഇളമയ്ക്ക് പതനധും, പെരുമയ്ക്ക് ബന്ധനവും ഇവിടെയിപ്പോൾ സാധാരണമാണപ്പോ. അതുകൊണ്ട് മുഖവിൽ ചെന്നപ്പോഴും, തീക്ഷ്ണംതിൽ ചെന്നപ്പോഴും കവിക്ക കാണാനുന്നതു ദൈന്യം മാത്രമാണ്.

വീണചുവിൽ നിന്ന് ഉജ്ജപലമായ വിചാരത്തെ ഒരു അളളത്തപ്പോവരത്താടെ വാരിയെടുത്തിട്ടുകയുണ്ടായ ആ അഭിനവകവികമാരൻ കരേനാൽ കഴിഞ്ഞ പ്പോൾ, ബന്ധനതിലായ സിംഹത്തു അന്താപാകല നായി പരിസംശ്രദ്ധനം ചെയ്തുകൊണ്ട് പുരപ്പുട്ടന്. തിരുവനന്തപുരം കാഴ്ച ബക്കളുംവിലണ്ണായ സിംഹപു സവം കവിയെ അങ്ങോട്ടു തിരിച്ചു.

ക്രൂരമുത്തിനപോലും കരളിതു കനിവോ എന്ന് സിംഹിയും മകളുമാണും നില കണ്ണപ്പോൾ കവിക്ക തോന്തി.

“ഒരു ജനുവിനു സപ്പച്ചതുരിൽ
പുരഷാന്തപ വിധി നൽകിഡില്ലതാൻ”

എന്നു് കവി ഉടനെ സുരികയും ചെയ്യുന്നു. അതു ട്രിതാനകമ്പിക്കു് കുട്ടിലക്കപ്പെട്ടുനിംധനങ്ങളു കൊണ്ടപ്പോറ്റി അവളുടെ അസ്ഥാപനത്തിൽ അന്നതാപമാണു് അതുപുറമായതു്. എങ്കിലേതിലും സപാതരുമാന്മാലോ പ്രമാഘം പ്രധാനമായി കവിയുടെ നോട്ടും. അപത്രക്കു കുറഞ്ഞ കുഡാവിലാസം അലിവോടെ കണ്ണുകൊണ്ട് വാഴ നു സിംഹിയിൽ പാതയുറുത്താൽ കവിദ്രോഷപ്പുരാ കണ്ണിൽ കണ്ട്. “വരമാപാളുകളാക്കണ്ണശിയിൽ” എന്നുായ നിശ്ചപാസഭും ഉടനെന്നായി. നില തെററിച്ചുരിക്കുന്ന ഒററങ്ങുമ്പുതെപ്പോലെ മഹിതയും ഗജഗർഭങ്ങേഭന്ന വുമായി, പീരകിമുഴക്കുതെതാടക്കിരായി അവിടെ സിംഹം ഗർഭജിക്കുന്നതുകൊണ്ടപ്പോരും, തന്നെ ഇന്ത ബന്ധനാ വസ്ത്യയിൽ പലതും തലക്കാണ്ണതാൽത്തു് നിരാശനായി കൂട്, കോപോറുവതേതാടെ നരനാമനോട് കയക്കുന്ന ബന്നു് കവിക്കു് തോന്തി.

തുതമാമധിതാസധിക്കുമോ

യുതവിഞ്ഞപ്പത്രനുനെക്കിലും!—എന്നു് അതു മാനിച്ചുപ്പോഴുക്കും,

“ഒരുമേതുവരുന്നി, കുവലം

നരലോകത്തിനെക്കും തുകരതിനായു്

വരവിച്ചതടങ്ങുതേ റൂപൻ

മരിയെ—ഹാ, മിച്ചവകുവത്തിനെയു്”—എന്നു് ക

വിക്കു് വിഷാദമുണ്ടായി. “മരിയെ” എന്നു് നിത്താ തെ “ഹാ, മിച്ചവകുവത്തിനെയു്” എന്നു് നീട്ടിവിളിക്കുക കൊണ്ട് കവിയുടെ അതു വിശാദം തീരുമായിട്ടുള്ളതാ ബന്നു വെളിപ്പേട്ടു. പെട്ടെന്നതാ, ലെഞ്ചികപാശം കവിയെ വലിച്ചുമലർഖ്രാന്നു.

“കരതാള്ളിതവജ്ഞതയായ” യിരു,
നബാലൻ്റപയമ്മ കോവിദൻ
പരമിങ്ങനേനവച്ചുപോരുമ—

തതിങ്ങമേനിക്കു തുതജ്ഞനാക നീ” — എന്ന് സംസാര
പാരവശ്രതേതാട കവിയുള്ള് തിരിയേണ്ണിവന്. ഈ ദി
സ്വന്തതിൽ സിംഹദണ്ഡംഞ്ചായ സംശയാനവാക്കു് ഈ
താണ് :—

“അചിരംഗ്രഹമുണ്ട്, ഫോജുമി—
ഞ്ചുവിതംശപാൽ, കരവിപ്പുരൈയാനിനം,
സുചിരം മരവുന്നമുട്ടവേ
സചിവനാർന്നരിഖവ്യുതംസപയം.

സുട്ടെസംവ്യു, മത, സ്വീകരി—
സുട്ടേയാളിവരാനിൻപുരുഷിയാറം
ദംശമിനിവ രാജുകാളുമായ്
തടവിൽപാപ്പ് വന്നുരേകിടാ.”

ഈപ്പിനെ ആത്മദോഷത്തെ പരദോഷംകൊണ്ടിരാ
ഴ് തീരു കവി ആ വിഷാദം അടക്കി. എക്കിലും, ആ മു
ഗങ്ങളിടെ അപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയിൽ കവിയുള്ളിൽ അ
ന്നതുപം പിന്നെയും വളരുന്നതെങ്കിലുള്ളി. കടലും മലയും
പോലെ പുരഗാണിയും തിങ്കിയ ആ സിംഹത്തിന്
ബന്ധനാവസ്ഥയിൽപ്പോലും തുംഗരമോ എന്ന് കവി
ക്കു് വിസ്തൃതമായി. ആ മുത്തതിനേൻവേദ്ധിതത്തിൽ
കട്ടം പരിമാസമല്ല—

“അമവാ, കലസുൾ്ലിചെയുമാ—

വിധിമസുംതടയന്നതാവാൻ—” എന്ന് ഉൽക്കുള്ള
മായ ഒരുവിചാരമാണ് ആ ഫോമഷ്ടുന്നും ഉണ്ടായ

രു". ഒഹാരന്തുംഗാമവുത്തി തനിക്കു" വിചാരവിഷയമില്ലെന്നു" കവി അതു" വിശ്വ.

"കരകേസരഭാരഗാഡിഗായ"
വത്രമക്കണ്ണതിരേ കതിച്ചു മാ,
.....അപ്പന്നാം

ഹരിയെന്നാത്രടനകമേഘവാൻ" —വിരയന ആകിടാങ്ങളിലേക്കാണു" അനന്തരം കവിയുടെ നോട്ട്. അവിടെയും വിശ്വാദമേ കാറി മുഖംഞ്ചായു ഉള്ള. അതിലായാലും, എങ്കിനെയായാലും പാരതത്രാം കണ്ണാൽ കാവി അതു പ്യാറുക്കുമോ? ദയാപരനായ ആ തത്പച്ചിന്തകൾ ഇന്ത്യക്കുട്ടിലേ ആ സീംഹാപത്രസ്കൂളു അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നു ചെയ്തുകാണു് വിചാരിക്കുന്നതാവിത്തു്:—

"രൈചിന്തയുമെന്നിയുല്ലുസി-
ചുക്കളിട്ടു ചെറുഗാബുക്കങ്ങളേ,
ഉങ്ങവാപലമേതുവെക്കിലും
വരമിച്ചേശവകാലമൊന്നുതാൻ.

സൂട്ടമോദമൊട്ടമ്മവെച്ചിട്ടു-
നടവേതാനഴലച്ചേനമമാർ
തടവാ,മറികില്ലവക്കുളു-
നെന്തവിപ്പിൾപോരു നിങ്ങളേരുമേ.

അമവാ സ്ഥിരമല്ലിതൊന്നുമി-
ക്കിതിയിൽതെയമശാവിയാക്കണം,
അതുപിനമുത്രവുക്ക്ക്കമാക്കണം,
മുത്രുക്ക്ക്കണ്ണവത, ഭായവാക്കണം.

ചുത്തജീവിതയാത്രയിങ്ങുതെ-
നാതുകൊണ്ണാത്തയി,സഞ്ജരാകവിൻ,
കുത്തുല്ലികൾ കാത്രുക്കാണിട്ടും,
സ്ഥിതിമാരിടിലുമാത്രമെന്തുവാം."

പാരവശ്രത്തിൽ അതിനെക്കുറിച്ച് വിനയില്ലോ തെ വാഴന പാലമാരെ നോക്കി ഇതു ഗംഗിരം, കുങ്ഞാർട്ടുവമായ പിന്താദ്രുതി ലോകത്തിൽ സുഭർജ്ജും മാൻ. ബന്ധനത്തിൽ കയ്യണയും റീതും ഷേൾ എത്തുനേരംഹനമായിതാ വിളയാട്ടനു.

“സുധ്യവീഞ്ഞമേഴും ഭവൽക്കലം
അമിതംപാരിൽക്കുംഗ്രൂപ്പത്രേ,
അമചേവാള്ളിട്ടമാത്തുണ്ടായിൽ
കമയീ നിങ്ങ്’ടയമരാനാഡിതാൻ.

ജനവാതിലിലുടെ കാട്ടിയീ-
യനഞ്ചോദ്രാനമസാരമെക്കിലും
ജനയിരിയുംബാഹരിച്ചിടാം
എന്നഗംഗിര മഹാടവീതടം.

കരിവാർക്കുകിൽ മുളിവാനിൽ വൻ-
വരിയായ് പൊങ്കിവരുന്ന കണ്ണിവരം
മഹിഗർജ്ജിത കൂദരങ്ങളും
ഡിരിസ്യൂനങ്ങളെ മോട്ടികാട്ടിടാം.

കലയാനകൾ തന്ന വാല്പരാം
നിലയിൽത്താൻ വിലർ തച്ചുകൊന്നതും
വിലഭിത്തിരണ്ണാരുന്നാദമാ-
ററാലിയേററാശ്രൂതകന്നവിണ്ണതും;

മലയും ഗ്രഹയും മുഖങ്ങൾംതന്ന്-
കലവും കാട്ടമടക്കി വാണ്ണതും
പലത്തും പറഞ്ഞുകേട്ടിടാം
കലക്രമസ്ഥപരാക്രമക്രമം.”

ചുവ്വുമഹത്പരത ഇതും മുണ്ടിക്കൊണിച്ചു്—

“അമലാദനരാധിക്കനാര-
ക്കമേകടക്കിഷ്മഭാവങ്ങെന്നാലും;
വൃമധ്യേ ശത്രുമിതൻ മനാ-
ദമനേകീട് വിചന്നപ്പോകരിൽ.”

എന്നായപദ്ധതോടുകൂടി ഉപസംധർക്കങ്ങൾ.

അധ്യാസ്ഥിതരിൽ ആത്മോഖ്യക്ഷം—ബന്ധനന്മ
രിൽ ആത്മഗത്തരവാം—ഈതു രണ്ടിലും സാന്താപം വീക്ഷി
ച്ചുതോടുകൂടി ആ കവി നവഭാരതത്തിലെ അന്തരംഗ
ത്തിൽ സമുജ്ജപ്പലം പ്രവിഷ്ടനാണി. വീണാവുവിനേക്ക
ണ്ട്, ജീവിതം മിച്ചയാണെന്ന് വൈവാഹ്യമണ്ഡായ ക
വിക്ഷ്, ബന്ധനത്തിലായ സിംഹത്തെ കണ്ണപ്പേഡാരം, ഈ
തുപോലെ ജീവനം ശരീരപഞ്ജരത്തിൽ കട്ടങ്ങിയിരിക്ക
യാണെന്ന് അതാനോദയമുണ്ടാക്കാൻ. എന്നാൽ, കേവ
ലം അതാന്തതിലല്ലോ, സവർജ്ജാശം കേതിയിലാണ് ഈ
വിതെയും കവി ചെന്ന നില്ലുന്നത്.

“തിനിയുണ്ട് കരകളൂഡായ്” ചരാ-
ചരമിങ്ങാങ്ങട നിത്രു ലീലയിൽ,
അരക്കുട്ടു നാക്കവൻ ത്രും
പരമേശൻ വേമുക്കിഡായകൻ.”

ആരാണ് ഈ കവി? ഈ ക്ഷമിനെന്നും പ്രശ്നം
വീണാവും സിംഹപ്രസവവും കണ്ണതോടുകൂടി സച്ചറയ
ഡോക്കത്തിൽ ആകമാനം പരന്ന. എൻ. കമാൻ ആ
ഡാൻ! ആരാണിട്ടുമാണ്. വലിച കോഴിത്തന്പുരാൻ ദേശി
ചുപ്പൊന്ന അന്നത്തെ കുറിമണ്ണലത്തിൽ വലുതും ചെ
രിതുമായി ഉജ്ജപ്പലതാരങ്ങൾ പലതും ജനസാമാന്യത്തി
നും സുപരിചിതമാണ്. കുറാൻ ആശാൻ പുതിയ

ആരു! ആരുയത്തിന്റെ പുതിയ ആരു! ആ ഇതാനസാറ രത്തിൽ കെടിനെയകത്തിൽ കമ്മധപജതേരാട വരിക്കുന്ന യോഗാത്മാവിശ്വർ ബാലലീലാവിലാസം. ആ രിലാണിതു കുണ്ഠന്നതു്! ആദയസൈഥാഗ്രത്തിൽ നി മന്മായി ഭോഗ്യക്കിൽ ഇടയ്ക്കുപും കൊണ്ടെലാ ഇടച്ച് ദാനാനിയതു്, കുംഭരവേപ്പും തത്തിൽ പ്രത്യേകി ലഭമാണോന്ന് നിംഖ് സംരവുലുകികൾ ആരുവിക്കുന്നേരുള്ളൂ. സുരഭിവധ്യം രാഘവാത്തരച്ചുമായ പന്നിക്കുപും കരം നാമ്പിതീക്ഷ്ണഗ്രത്തിക്കുകൾ എന്നിക്കുമ്പോൾ പോകുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് കെതി ആരുന്നു്?

വിത്രാപശ്ശൻമിയുടെ സംയോഗത്താൽ ത്രിശ്ശേരി നമായ 104 ടോമാഞ്ചു വിശ്വവിന്നാറി കമാരൻ ആരും ജനിച്ച ആ നാരാജനക്കുമാരൻ യോഗവിത്തേനായ നാരാധാര ഗ്രാഫ്റ്റുമാരിയുടെ ശിശ്യനാഡി. വേദാന്തവിഷാ മംകൊഞ്ചു് ആരുമെല്ലുഭിയും ദേശസാമ്പാദകൊഞ്ചു് മ എനാവിഭവ്യും അദ്ദേഹംനേടി. ഇപ്പുത്തിരണ്ണമരതവയ സ്ഥിതി സപ്രവാംശത്തിന്റെ ഉൽക്കർഷത്തിനായി എല്ലു്. എൻ. ഡി. പി. യോഗത്തിൽ എഴുപ്പു്. ഇപ്പുത്തേഴ്താം വയസ്സിലാണു് വീണപുഡ്യും സിംഹപ്രസാവവുമായി കമാരൻ ആരും ആവർക്കരു കേരളകവിമണ്ഡലത്തിലേ കഴുകേരുകയുണ്ടായതു് അനുഭൂതരു അദ്ദേഹത്തെ സപ്രവാംശമാതൃമല്ലാ കേരളം ഇഴവൻ അറിഞ്ഞതു്. ഗ്രാഫ്റ്റു ആശയാലും, ഗംഗാസേവനത്താലും, വാംശപാലനത്താലും ശ്രദ്ധയ്ക്കുന്നതിൽപ്പിനെ, യശസ്സിലേക്കു തിരിഞ്ഞെല്ലാ സാമ്പിതീച്ചുജ്ഞത്തുടങ്ങിയ കമാരനാശാനെ സഹായിക്കുന്ന കുംസവിശ്ശേഷം മാനിക്ഷമാരായി. ചിരകാലം അടക്ക

അനിനിന്ന് പയററിയെത്തുക്കി റഫിപോലേ തികച്ചിട്ട്
ഒരു പത്രക്കോപ്പുകളിൽനിന്ന് വിശിഷ്ടവും വിവിതവുമായി,
അധുന്മകാനിമത്തായി ഇനിയും ചിലതു കാണം
വാൻ ജനങ്ങൾക്ക് കൊതിയുമായി.

രണ്ടാം കളിം.

സത്പരണാശ്വരായ ശാന്തത്തിൽ കരണാത്മകമായ ഉത്തരാജാഗം—അമവാ, പരിപാവനമായവിപ്രഖ്യാനം, ഗതാന്തരത്തെപ്പറ്റെ ധീരതയോടെ വിച്ഛേദിക്കിയ ഉല്ലേഖക്ഷേനകളാൽ അധുന്മായ സാമ്പത്തികവിശോഭത്തോടെ അടക്കിക്കൊണ്ട് യാമാസ്ഥിതികമാർക്ക ക്ഷേമ്യം, ഉത്പത്തിപ്പാരം എഴുതമാകമാറ്റുകമാറും ആശാൻ നഷ്ടിനിയെ പുരപ്പേട്ടവിച്ച്. ആകാരത്തിലും അതായത്തിലും ഒരുപോലെ പുതുമ അതിലാണു ആദ്യം അഭിനവക്കേരളം കണ്ടതു്.

എന്നാണ് നഷ്ടിനിയിലേ ഇതിപുത്തം? ഒരു സ്ത്രീ
മാംമാത്രം; അതേ, ഒരു സ്ത്രീമാം മാത്രം! സ്ത്രീമാതിന്റെ ഉത്തരാശ്വരായ പരിണമിയെ—ദിവ്യമായസിലിയെ ചെറിയൊരു വിത്തിൽ,—എന്നാൽ, പെരിയൈരവിച്ചാരത്തിൽ എദ്യാജ്ഞാദകമായി ലേവനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതിൽ. നഷ്ടിനിയും ദിവ്യകരം മാത്രം അതിൽ കമാപാനുംബം. ആ നഷ്ടിനി ആയു്, ദിവ്യകരൻ ഏ തു്—എന്നാണും അതിൽ പരിണമിച്ചില്ല. ബാല്യത്തിൽ

കൈമിച്ചുകളിച്ചുവളർവ്വായി എങ്കോ എങ്കോ നല്ലിനി ദിവാകരമാർ! ആ ബാല്പുത്രതിൽത്തന്നെ ദിവാകരൻ വേർപെട്ട്. എന്നാൽ, നല്ലിനിയുടെ മനസ്സു് ദിവാകര നിൽക്കിനും അകന്നില്ല. തന്നെ മരുവാരാദൈക്ഷണ്ഡം വേരപ്പുകൾവാൻ പിറുജനം നിഘ്യവിച്ചുതുക്കണ്ണപ്പോരം അവർ ആത്മഹത്യക്കായി കളിത്തിൽ മാടി. എത്തോടെ യോഗിനി അതിൽനിന്ന് അവശ്യ ക്ഷേമിച്ചു. പിന്നെ ആ യോഗിനിശ്വാസം അവരുടെ വാദത്തിലുക്കാണെന്നു താപ സിഖായിട്ടുണ്ട് നല്ലിനിയുടെ ജീവിതം. അപ്പദണ്ഡ കൊ പ്പിഞ്ചരം കരെ കഴിഞ്ഞു. എത്താണ്ഡാങ്കുപോവനത്തിൽ വെച്ചു്, അപ്പോഴെങ്കിൽ യോഗിവച്ചുനായും റാൻറിരിക്കുന്ന ദിവാകരനെ നല്ലിനി ഒളിപ്പിച്ചു കണ്ടു. ദൈവം ഗൃഹം വളുന്ന് ആ യോഗിയെ സംസാരത്തിലേയും വലിക്കിവാൻ അവർ ആളൂയില്ല. തന്റെ പ്രമാണം സ്വത്തിൽ തന്റെ ജീവന്റെ വെള്ളനില്ലെന്നു കണ്ണപ്പോരം അവർ പ്രാണനെ അതിൽ ആഴ്ചുത്തി. ദിവാകരനമായി ഏകുത്തെ പ്രാപിക്കിവാൻ അവർ ഭേദത്തികമായ ദേഹത്തെ തുജിച്ചു.

ചുങ്കിപ്പരകയാണെങ്കിൽ, ഫ്ലൂവർത്തിനുവേണ്ടി ഒന്നവർഷങ്ങളായ ശരീരത്തുാഗമാണു് നല്ലിനിയിലെ കുമം. അങ്ങോളംജീ ഓരോ പടിയേണ്ടം വിവിത്രധിം ആക്കം കുമായി അലക്കരിച്ചു് ആ പരിത്രാഗത്തിന്റെ പരിസ്ഥിതിയെ ലോകാന്തരമാക്കിയിരിക്കുന്നതാണു് നല്ലിനിയുടെ വിശ്വാസം. അതോടുകൂടി, ഭാഷയുടെ കൈതുകാവധാര പൂത്രം നോട്ടി സും! കാഴലും വിത്താം തുന്നനാം

ണിയിൽ പ്രേരാത്മകമായ ഉർക്കുചുവിചാരങ്കാണ്ട്
നളിനിൽ ചെച്ചിരിക്കുന്നു.

“നല്ലമെമ്മവത്തുവിൽ—എറെയായ”

കൊല്ലും—അങ്ങം വിഭാതവോള്ളിൽ,

ഉസ്സിച്ച യുവയോഗിയേക്കൻ-

മുള്ളബാലരവിപോലെ കാന്തിമാൻ.”

എന്നാണ് നളിനിയുടെ തൊടക്കം. ഇങ്ങിനെയൊരു
കമാരാം ഇവിടെ അരക്കുമ്മാണം. വിന്ദംഞാസ
മായി വെളും ചട്ടക്കൾക്കാണ്ട് നേരും കളിയാതെ ആ
പ്രദേശ കമാരിൽ തൊട്ടുകൊണ്ടുള്ള എറ്റവും, വിചാര
ത്തിന്റെപ്രധാനം തിന്നുന്നതുവും താഴ്ചാപ്രയോഗവും
അംഗീകാർന്നുമായ പാഡാത്രുരിതിയിൽ അംഗിരക്ഷവി
ടെ ഇങ്ങിനെ കണ്ണിട്ടില്ല. പഴമഹാരായ ശാസ്ത്രിപ്പരിഷ
കളും അതു് മണ്ണത്തി ചുളിപ്പിച്ചുവെക്കിലും, അതിൽ അ
ദ്ദോദ്ദേശാട്ട് അഴകോടെ നിരത്തിയിരിക്കുന്ന വിന്നാര
നാശം അവരെ കുറഞ്ഞ വിടക്കരുകയും ചെയ്തു.

യോഗിയായ് മാറിയ ദിവാകരനെയാണ് നളിനി
യിൽ ആദ്ദും കാവി കാണിക്കുന്നതു്. ആതെമെക്കയും
തൊൽ ശ്രീതോജ്ഞാചി ഒപ്പാദ്ധാജീവിയനിന്ന് മിക്കവാ
റം ആ യുവാവു് അകന്നുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ അകൽ
ചു പുതിയായിരുന്നിരിക്കിൽ, ഇം കമയും പിന്നെ
യില്ലപ്പോ വിഖ്യയം. ഒപ്പം പാറിലാണുല്ലോ ലോകത്തി
നേരു നില. ലോകത്തെ നാനാത്പത്തിൽ അവൻ കാ
ണകയും, മനസ്സിനെ വിചാരത്തിൽ അവൻ പ്രവർത്തി
പ്പിക്കുയും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഒപ്പം പത്ര നിശ്ചോഷം
അവൻ ജയിച്ചുവെന്നു് കാവിക്കു് പറയാവതായില്ല. എ

നാൽ സ്വാല്പാദിത്രുനേപ്പാലെ തേജസ്സാൽ വിളങ്കുന്ന
രുക്കാണ്ട് അവൻ ചെവരാഗ്രത്തിൽ വിജയിതനെ. മ
നസ്സിന്റെ ഉൽക്കുഞ്ചും വിളും അവമായ വികാസമാണ്
തേജസ്സ്. തേജസ്സുള്ളിട്ടു് ഉൽക്കാം നിന്മയം. ദി
ഗംഖരനും ജടാധരനമായ ആ യുവതാപസൻ വെറും
കപടവേഷന്മലാ, സാക്ഷാത് സംയമിതനെയെന്നു് അ
വനിൽ സമുല്ലാശവുള്ള തേജസ്സാൽ കവി കണ്ട്. അവനെ
കവി ഇങ്ങിനെ വണ്ണിക്കുന്നു.

“പാരിലിലു ഓരോമെന്നു, മേരെയു—
ഓരിലും കത്തെയെനു, മേതിനും
പോരമെന്നുമരളീ പ്രസന്നമായു്
യീരമായ മുഖകാന്തിയാലവൻ”

മനോനിറുമത്താൽ—നിജ്ഞാമജീവിതത്താൽ എത്രമഹാ
ത്മാവിന്റെയും സിലിയാണ്ടു്. സമ്പംഗത്രാഗിക്കു്
ആരെയുണ്ട്? ഒയം? നിമ്മമതപത്താൽ സമ്ഭ്രംതാന
കമ്പിയായ ഡോഗിക്കു് ആരിലിലിലും കഞ്ഞി! ഇന്ത്രിയ
റൂമം കീഴടക്കിയ തപോനുത്തി എത്തിനും പോരമ
ഡ്രോ. എത്ര മഹിതമായ പദ്ധതിലാണു് ദിവാകരൻ
നില്ക്കുന്നതു് എന്ന നോക്കക.

“തൽപരതപമവനാന്തിക്കും, തെ—
പ്രഭും, —വെന്നിയെയുള്ളികാക്കവാൻ
കോപ്പിട്ടുപതിപ്പോലെയും കളി—
ക്രോഹ്യപൂർത്ത ചെരുപെത്തപ്പോലെയു്”

എന്നു് ആ വണ്ണനം കവി തുടന്നിരിക്കുന്നു. ഏതുസുഖ
ക്ഷുമായനിരീക്ഷണം! കരച്ചും മമത ഇ ഉല്ലോക്തതിൽ
ദിവാകരനുണ്ട്. അതും ഇല്ലാതായാൽ അവൻ കവി

യുടെ പിടിയിൽനിന്ന് അകലുമല്ലോ. അവനിൽഅല്ലോ യുള്ള ആത്മമതാവശ്യങ്ങൾഡിലാണ്‌കവിന്തളിനിക്കു് ഇരി പുകൊട്ടതിരിക്കുന്നതു്. ആ മഹത എങ്ങിനെയുള്ളതു്? ശത്രുക്കുള്ള ജയിച്ചു് ഭ്രിയെ പാലിക്കുവാൻ പുരപ്പുട്ടന രാജാവിന്നേറതുപോലെ. ഇന്ത്രിയങ്ങളെ വെന്നു് ആത്മാ വിനെ പ്രാപിക്കുവാൻ ഒരുംഗാണല്ലോ അവൻ. കുളിക്കോപ്പുട്ടതു ചെറുപെപ്പതലിന്റെതുപോലെയുമാണു് ആ മഹത. ലോകം ശ്രദ്ധാബന്ധനരച്ചു അവനു കാണുന്നതേതും കുളിക്കോപ്പുട്ടതെന്ന. ഏററിച്ചും വികസി തമാണു് രാജാവിന്നു് ആ മഹത. ഘുററവും അവുകുത മാണംചെറുപെപ്പതലിന്റെതു്. രാജാവിനു് തന്നിക്കുന്ന സ്ഥാ, നാട്ടാക്കിനാണു്. ആ മഹതയിൽ ലോമേല്ല, ധർമ്മ മാണു് ആയാൾക്കു് പ്രേരകം. ദേഹത്തെയില്ല, രാജുരെത യോണു് ആയാൾ കാണുന്നതു്. അതു കൊണ്ടു് ആ മഹത അത്യുൽക്കൂമാണു്. ബാലന്നു് ആ മഹതയാവട്ട വെറും നിജ്ഞാമലില. കുളിക്കഴിഞ്ഞാൽ കളയുവാനുള്ള താണു് അവന്നു് ആ കുളിക്കോപ്പു്. ഹലാസക്തി അ വനില്ല. ഉദ്ദേശത്തിലെബാനിലും അവന്നു് മനസ്സു് പററിട്ടില്ല. കുളിക്കുവേണ്ടിരാത്രും അവൻ കുളിക്കുന്നു. കുളിക്കോപ്പും ലഭിയിലാണു് അവന്നു് മനസ്സു്. അങ്ങിനെ മിമവയ്ക്കും ശേഷത്തിൽ താപസനായി വാഴുകവെ, ഒരുന്നാർ—

“യൃാന്തിലനവനങ്ങയിത്രകാ-
സമാനമാൻ തടശോഭ നോക്കിനാൻ
വാനിയുന്നനു നിജ നീഡക്കാനുള്ളും
കാനനം വരയുവാ സുചോലരോ.”

“എന്നു നോട്ടുത്തിൽ അതാ ആ മഹതാ! ഈ ശരീരം ആ പ്രേസ്യത്തിൽ വളരുന്നതാണ്. അവിക്കേശങ്ങൾ തുമാണോ ഇ ശരീരം. അതു മുഖം ആ മഹത. വിശേഷിച്ചു”

“.....രഹ്യം-
ഭാഗംഗികൾ ഹരിക്ഷമാരെയും.”

അതിൽ ഇവന്നു നേന്നുകുക്കുമ്പോൾ രാധാകൃഷ്ണനും മരുപ്പുമന്ത്രാർത്ഥി ശലിനിശാകാശം വന്നുജോരിലാണോ ശ്രദ്ധാലുമായ ദൈവസൗര്യം. അതുകൊണ്ട് ദ്രുഢമായ ഭ്രാഹ്മി യോഗികൾക്ക് അനവാച്ചരണം കാണുന്ന കവി പരയുന്നു. അവിടെ സുരഥിയായതനാലും, വികസിതവു ജ്ഞാനാലും ഒസവിത്തായ നിംബം ലതടാകം കണ്ട് ആ സുപ്രഭാതത്തിൽ ആങ്ങോട്ട് ചെല്ലുന്നതായിട്ടാണോ കമായിൽ ആദ്യം നാശ കാണുന്നതു്. ഇനിയും ആദ്യം കമായുടെ വികാസത്തോൻ്തരം”

“എകകാഞ്ചി, മദ്ദവാ, ബഹുമതമാ,—
മേകയേതു ബഹുകാഞ്ചികാംജാം.”

എന്ന ലോകരഹസ്യത്തെ കവറി കാണുന്നു.

വത്തമാനത്തോടും ബഹുമാണോ ആക്ഷമമന്നു ഭാവി. ആ ബഹായം, പക്ഷേ, സുക്ഷ്മദശകൾ മാത്രമെ കാണുന്നുള്ളൂ. സയൻസിനുപോലും ഇതുകൂടിയിട്ടും അവിടെ എത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ദേശത്തികമല്ലാ, ആത്മികമാണോ ആ ബഹാ.

കനിഞ്ഞിനും ഇരണ്ണിയ ഉടനെ ആ യതിക്ഷ ചെറി താരയാൽ നെടുവിൽപ്പുണ്ടായിപ്പോൽ. അതിനേക്കു ചില്ലു കവിവിഹാരം നിതാന്തസൂദരമാണോ!

“എന്തു വാൻ യമിയിവണ്ണമന്തരാ
വിന്തയാൻ, തമവാ—നിന്തയ്ക്കിൽ,
ജന്തുവിന്ന തുടങ്ങ വാസനാ—
വണ്ണമിങ്കുടലുവീഴുവോളവും.”

യോഗിയിൽ സാംസാരികചേഷ്ടിത്തരായ ആ നെട
വിർപ്പകണ്ഠ് കവിക്കണ്ട് ശക്തയായി. പിന്നെ ആലോച
നായി. എന്നിട്ടാണ് വാസനാവണ്ണത്തെ കണ്ടതു്.
ആ ആലോചനയിലുള്ള നില്ല് എത്ര ചാതുമ്പുതെരാട്ടകു
ടിംഗാണ് ഭാഷയിൽ കവി വരച്ചിരിക്കുന്നതു്!

നായകൻറെ ആ അവസ്ഥ തിങ്കുടി നാഡികളി
ലേജ്ഞ് കവി കടക്കിന്നതു് അന്ത്യാദശമായ സാമർപ്പ
ത്തോട്ടുടർന്നുണ്ട്. അവക്കൻറെ ആ നെടവിപ്പും മററാ
ംഴിടെ എഴുതിയിൽ കല്ലോലച്ചാഡായിപ്പോയെ. നിജും
മല്ലേമത്താൽ എഴുയം നിർമ്മാഖലമായാൽ ഭാവി അതിൽ
പ്രതിഫലിക്കുക നിയേചമാണ്. മാനസികമായി ഒരു
ക്രൂം പ്രാപിച്ചുവർത്തിയിൽ വിചാരങ്ങൾ സുക്ഷ്മതുപേ
ണ സപാംഭവികമായിത്തന്നെ പകരം. അന്തുകൊണ്ട്,
തത്പരതനായ കവി, ബഹുകാലത്തിനിപ്പുറം നായക
നണ്ണായ ആ നെടവിപ്പിൽനിന്ന് നായികയെ ദൂരപ്പെ
ടവിക്കുവാൻ തരുണ്ണാക്കി.

“സപന്നനിജ്യയതിനായും കളിച്ചു, നിർ-
വിന്റുമീറനൊട്ട് പൊയുക്കതൻ തന്ത്രം
ബന്ധുരാംഗത്വി തുവി നിന്മം-
സ്ഥിന്യുംപുംബലയോരു പാവനാംഗിയാഡ്.”

ഇങ്ങിനെയാണ് നായികയുടെ രംഗപ്രവർഷം. നാ
യക്കന്ന പ്രഭാതസുമ്മംഗളം നായികയെ ഉഞ്ഞുസം-

യോട്ടമാനം ഉപമിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങവഴിയും പാശ
നമായ ശാന്തി. കൂളിക്കരാലുന്ന കോമളിമണാൻ ഉൾപ്പെട്ട
സ്വർഗ്ഗിൽ. ദർശനിയമായ പ്രദാനും ബലാദിത്ര
നിൽ. ഉൾപ്പെട്ട് അന്നഗമിച്ചുവെന്നു് ആദിത്രനിൽ ലഭി
ക്കുന്ന. അതാണു് കമാമർഹമം.

പൊയ്യേക്കരിക്കിൽ നിൽക്കുന്ന ആ ശോദനഗാനി
ആ യോഗിക്കും അഃപ്പിം പ്രജ്ഞിവിഷ്ണുമായിട്ടിശ്വ. സാ
മാപ്പുംതാലാണു് ഈ മാനസികവേദാജ്ഞ ഇങ്ങവഴിയും ഉ
ണ്ടുംയത്രു്.

“ആ തപോദ്ധമിതയാം ക്ഷതം ക്ഷണം
ശ്രീതബാധവിരമിച്ചുവെങ്കിലും
ശ്രേതമായ് ത്യടിതി, ക്ഷമാമോ-
മാതപം തടവിച്ചും മുഖാംബുജം;

ആശപോകിലുമതിപ്രിയതിനാൽ
പേശലാംഗിഡാശലേകമോർമ്മയിൽ
ആത്മ വാഞ്ഛവിൽ ജനത്പ്രസന്നയാ-
മാശി നിഃപ്രതപോൽ ഞടക്കിനാം.”

ഇതുംമായിട്ടാണു് അംബരം ആവരണ കവി നോക്കു
ന്നതു്. കാട്ടിന്നുള്ളിലാഡാലും മുപ്പരെ തിരിച്ചറിയുവാൻ
പാടവല്ലതുംവേണമോ! സുവര്ത്തകക്കൈ ഏതവസ്ഥയിൽ
കണ്ണാലും ശക്കാഞ്ഞാ തോന്തക. വേണ്ടം കുകിലിൽ മെ
ലാംതുതുന്നതായാലും മിന്നചിനിപ്പിഡ്യോ മിന്നൽ! മു
തോപവാസങ്ങളാൽ ക്ഷീണിച്ചും കൂദാശമായി താപസി
ഡോഡ്യായാലും സെത്തുപ്പുന്നങ്ങളാ മറ്റുനു! കവി ഈ
പിച്ചാരതോടക്കുതിരുന്നു നായികയുടെ ആചവാന്നന
സാധിച്ചു. അംബരം ആവരണു് കവി അറിഞ്ഞു. അവ

ഈടെ വിയോഗത്രാൽ പിതുജനം അതുകൊമ്പത്രുചെള്ളു
പോയ്. അതിൽനിന്ന് അവളിടെ ഗ്രണസ്സുഭര്ത്തും വെ
ളിപ്പേട്ടു. അവരും എന്തിന്നും ഈ വേഷത്തിലായി. ഈ തു
ചോദ്യം മനസ്സിൽനിന്ന് നീളുംവോഴുക്കം കവി അതു
തട ശാരൂക്കാണ്ടപ്രകയാണ്:—

“ഹാ, മസിക്കരുതു ചെള്ളുകേവലും
സാമസിക്കുമിവബേളുന്ന—സാധ്യപിയാരു
ഗ്രഹഭൂമിവാമോക്കേ വിള്ളുതന്നു
ബ്ലൂമാരുതിയതുചെയ്യുതാൻനിവാരം

നാട്ടം വീട്ടം പോലും പരിത്രജിക്കത്തക്കരാണ്ടാം അ
തയും പ്രൂഹിയീനയാരു. സർപ്പവാളാഗ്രാമഭേദ്യും—
ബ്ലൂമിച്ചു വാണിയുവതിക്കുള്ളേയും കാമിച്ചുവന്ന യവാക്കു
ളേയും തഞ്ചക്രപ്പള്ളത്തു” അവരും ഇതാ താപസിയായി.
പ്രൂമം എങ്ങിനെ അവശ്വി ഈ വിലയിലാക്കി?

“.....അമവാ, മനോജത്തുമാം

ചൂച്ചുതാൻ ദൈവദച്ചന്നാർമമാം”—എന്ന് കവി ചെ
റയുന്ന. നല്ലതൊക്കെയും ദൈവത്തിനേൻ്തു. ദൈവത്തി
നും അച്ചന്നാർമമാകവാൻ തക്കവെള്ളം അവളിടെ ജീവി
തം ഉത്തരം. നല്ലതെല്ലാം ഇങ്ങിനെപ്പരഹ്നതമാകന്നവ
ഡ്രോ എന്ന് മനഃപ്രാർഥന പേടിക്കേണ്ടാ. പരവ്യംമല്ലോ ആ
തുവാനരാണ് മനഃപ്രാന്ന് ആ അവസ്ഥ.

“ജീവിതാശക്രാന്തിച്ചു വാടിയും—
ചൂച്ചു ജീവന്തിയോരുതുചെയ്യും
ദേവദേവപദസേവയേവമി
ഭ്രവിലാവിപത പോവതിനിവാരം.”

എന്ന് കവി മട്ടകാറൻപ്രാഞ്ചന്തോട്ടക്കുടി നല്ലതി
നെ ആരാനു യരിക്കയില്ലോ, നല്ലതിലേക്ക് തന്നെ

തതാൻ ചെല്ലുകയാണോ” നമ്മൾ “ആശപാസമുണ്ടാക്കണ.

മനസ്സിൽ അഴലും ചെറുതായുണ്ടായ പാലനം അതിവേഗം യളിന്ത് നാളിനിശ്ചട താപസ്വരൂപത്വത്തിൽ അതികുമിച്ച പൊങ്ങുന്നതു” സ്രസം വർഖനിച്ചിട്ട്

“.....വധുവിന്നയിരുണ്ടാ-

ഞന്നരംഗമതിവിജയത്താകിലും” എന്ന ശാസനത്തു അവപംബാനിച്ചു” കരി അവക്കു റിലാപത്വിലാക്കി തിരിക്കുന്നു. അന്നുംപദ്ധതിക്കാണാർ അ റിലാപം.

“സപാമിയാം രവിയൈനോക്കിനില്ലെന്നും-

താമരേ,തരളവായു വേറു നീ

അതുമയം തടവിടാണ്ണു,ജാൽക്കര-

സ്ത്രോമുണ്ട് തിരിയുന്നതിക്കിലും.

സന്തതം മിധിംനാത്തു ശ്രോംഭയും

സപന്തമാം മധ്യ,കൊതിച്ചുവന്നിനം,

ചരന്തമാന്ന് കളി നിൽക്കുമോമലേ

ഹന്ത,യന്നുമിമനിശ്ചര ജീവിതം.”

സപന്തം ആശപാസത്തിനായി അവർം ഇക്കിനെ വിചാരിച്ചതിൽ എത്തേരെയാണു പൊങ്കരിവാദ്ദേശ്യം! ദിവാകരനു അണുപബിച്ചു ചെല്ലുന്ന നാളിനിക്കു ചെറിയൈ കാഴറാം പ്രതിബുദ്ധം. ദിവാകരനു ഓണിയാണും- ദിവാകരനു പ്രാപിക്കരാനാണും നാളിനിശ്ചടപ്പാലും. അതിനിടയ്ക്കു എത്തുകൊണ്ടാണു സംഭവിച്ച മന്ത്രങ്ങൾ ഒം അവളിടെ ശത്രിയെ ആക്രൂഢാടെ തുരുക്കയേന്നോ!

ദിവാകരൻ മാതൃദല്ലാതെ മറ്റ ധാതാനം അവളിടെ
മനസ്സിന് വിഷയമല്ല. അതാനിക്ക് ബുദ്ധമെന്നപോ
ലെയാണ് നൽകിനിക്ക് ദിവാകരൻ. ദിവാകരനെ പ്രസ
വിച്ചതാകകൊണ്ടാണ് അവധ ഭോക്തവിൽ നില്ക്കുന്ന
തു്. ദിവാകരങ്ങാടാപ്പും വള്ളക്കെകാണ്ഡാണ് ജീവി
ക്കുള അവർ നോക്കുന്നതു്. ദിവാകരപെഡ്യ തെരാട്ടങ്ങു
ടിയേ അവധ എങ്ങുമേതും കാണുന്നുള്ളൂ. അങ്ങിനെ
അവരുടെ ദിവാകരസത്ത് സപ്രമാണിത്തിന് ഭോക്തവിൽ
എന്തിനാണ് ഉൽക്കുള്ളു? അന്ത്യാപദ്ധതാൽ ഇപ്രകാ
രം അവധ തന്നെത്താൻ നോക്കി. എന്നിട്ടും, മനസ്സി
നു് ശാന്തികിട്ടിയില്ല. ചത്രോദയത്തിൽ സപ്രതിം കേഡാ
തെരു സാഹചര്യത്തിനു് സപ്രയം തട്ടക്കാവതാണോ? അ
വർ പലകാലമായി ട്രേസ്യൂൾത്തോടെ തപ്പും പ്രാ
ത്മികനു ആ മുത്തിയുടെ സാന്നിഥ്യത്താൽ ആത്മിക
മാഡ്യംഡാരെ റാലനം അവരംക്കാക്കുമോ നിർത്തുവാൻ.
ദിനത്തേയോടെ ആ താഴരയെ നോക്കിയതിൽ അവരുടെ
അസുഖനുണ്ടായി. ഭ്രാഹ്മാക്കാത്മിനാം സപർശ്ലോകത്തി
നും ഒങ്ങലുപാലെ പരിത്രണി നൽകിക്കൊണ്ടു്, മഹത്താ
യ പരിപ്രാഗതോടെ നിഷ്ഫാമപ്രേമപൂണ്ടുമായ ജീവി
തം! തന്നിൽനിന്നുള്ള ഗ്രംപീഡ്യം അത്മികർ
ഇജിച്ചുകൊള്ളുക്കു. സമരുക്കിരണനായ തേരാവിൽ
സമരുപരാശ്രയായതനെ അംഗത വിധം അപ്പിച്ചിരി
ക്കുന്ന — ഇതാണ് അംഭോജജീവിതം.

അനുഭവം, താമരയിൽനിന്നു് ക്രൈസ്തവതു് രാഹവി
വഗായായ നൽകി വിശക്തം പാടിയതാവിതു്.

“വന്നുത്തുമിയിൽ വഹിച്ചുപൂമണം
ധന്മായമഹാ, വന്മാനത്തു നീ
തെന്നലേ, തഴുവുകിന്ന ശക്കവേ-
ണ്ണനെന്ന ഞാൻ മഹിനമേനായല്ലോ!”

ദിവാകരൻ ഇതുകേട്ട്. ഒപ്പുപരിവിതമാണല്ലോ അ
വന്ന് ആ സപരം. അതു” അവനെ ഇളക്കി. നിർബ്ബ
യനായ യതിഷാക്കാൻ കാട്ടിന്തുട്ടിൽ പെട്ടുനണ്ണായ
ഈ മനസ്സുസ്പരം അവാൻ” കെത്തുകൊണ്ടും തോന്തി
ഈ ഇള വെന്നും, വായിലും ചൊങ്കളിലും സൗഖ്യം വായ്ക്ക
ന ആ മംജും ഗാനത്തു കൂൺകളിനു വരുത്താഗംപോലെ
യാണ് ലഘവീനന്നായി അവൻ കേട്ടതെന്നും കവി അ
വിട സാരസ്യത്താടെ വന്നിക്കുന്നു.

“ചാഞ്ചലപ്പത്തെ ചെറുദേവദായി-
നാഞ്ചാഡാവക്കുടിക്കി ചി തയാൽ
കാഞ്ചു, കാണ്ചതു മനോരമ്പണ്ഡിതാൽ
മാത്രു, തന്റനിലമരന്ന്” —അങ്ങിനെയുള്ള അവ
സ്ഥാപിലാണ് നൃത്തിയെ ദിവാകരൻ കാണുന്നതു”.

“ഹാ, കൂടാ തങ്കലഭരണില്ല എവി-
നേകരുളിയതുപോലെയാരിവാടു്?”

എന്ന് അവാളെ കണ്ടു് അവൻ മനസാ ചോദിക്കുന്നു.
അവൻ ആ ദംശനന്നരാൽ കരണ്ണാകലനരായി— അതുമാ
റും. സംഗമീനന്നണ്ണാ ലോകത്തിൽ ആരില്ലെന്ത ദുഃ
ക്കാമം!

“പാരമിള്ള ഇന്ത്രപമോരവാൻ
നാരുമാക്കി നയനം സുസ്ഥുക്കുമാ—

അതുകൊണ്ട്, ദിവാകരനെ കണ്ട ഉടനെ നല്ലിനി
ആളേ അറിഞ്ഞു.

“തെട്ടിയെന്നമു കഴങ്ങിനിന്നപി—

നോട്ടസംഗമമിയനു പാണ്ടു-അവധി

തിട്ടും യതിയെന്നുകി, യാഴിയു-

മട്ടിനിന്നുമുറിഞ്ഞവാരംപോത്.”

എന്നാണ് അപ്പുംപുംജായതിനെക്കാശവിച്ചു കവിവ
ണ്ണുന. തെട്ടൽ, കഴങ്ങൽ, സംഗമം, പാഞ്ചിൽ എല്ലാം
അവിടെ എത്ര ശരി! ആരിയെന്നെന്നു പുഴയും എതി
രേ പ്രതിവബന്ധമുണ്ടായാൽ അപ്പിടെയും ഇങ്ങിനെത
നേ. നാഡി സാഹത്തിലെന്നാവോലെ നല്ലിന്ത ദിവാകര
നിൽ ലയിക്കുക-അതും അവിടെയുണ്ട്”.

അവധി യതിയെ നമ്മുടിപ്പുപ്പോൾ—

“ഒററയായിട കരക്കി വാച്ചുതൻ

കരവാർക്കഴലു തൽ പദ്മാളിൽ

ഉറരാഗമൊട്ടിന്തു കാണ്കയാൽ

മുറം മോർത്തു മുതക്കുത്രയെന്നവൻ.”—എന്നം; അ

വാളേ എഴുന്നേക്കുവാൻ ദിവാകരൻ സംജ്ഞയാൽ നി
യോതിപ്പുപ്പോൾ—

“സ്വഭാവാജ്ഞയതിനാലെ പൊങ്ങിയും,

നാളിചേഷ്ടക കലൻ തങ്ങിയും,

കജ്ഞായവിട നിനെന്നീരും

മിഞ്ചയതാദയനീയയായവധി—”—എന്നം, മാനസിക

ഈ ശാർഖികവുമായി കവി അവിടെ കാണുന്നതു്, ഓ

ക്കുന്നോടും ഉറവിയുറി വരുന്ന രസമാണു് അന്തർഭൂതാ

ക്കിയിരിക്കുന്നതു്. ഇം മഹാത്മാവു് ഇനിയെത്തു പറ

യു മോ എന്ന ശക്താണ്ഡ്വാ പിന്ന ആ അവസ്ഥയിൽ
അവധി വേണിയതു്. സുക്ഷ്മവക്ഷ്മസ്വായ കവിക്കു്
അതിലെന്നിലും വിള്ള പറക്കാൻമില്ല.

സോദരിയായിട്ടാണു് ആ ദയാൾ അവളെ കാണം
നാൽ. അവരു നൃത്യാഭാന്നം ഓഷ്ഠ്യവാൻ തക്ക
വള്ളം അവരെന്നു മനസ്സു് സംസാരത്തിലേജു് അതു
ഇരങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇവരു ജ്ഞാനിക്കാർണിയോ എന്നാണു്
അവരെന്നു ശങ്ക. എതായാലും ആ നിസ്സംഗ്രഹം
ഇതുജുംകൊണ്ടു്.

“സ്വരംമാനവനഭാങ്ഗവാരിമേരു

മനമാച്ചുഴിയിലാഞ്ഞപോലെ” — ആയി. ആത്മി
കരതിയിൽ ദേശതികമായി അപ്പമൊരിട്ടു് — അതുമുഖ
തും പോതു.

നീ ആയു്, ആരുടെ എന്ന സ്വന്നം ആത്മനാമന്മാർ
ചോദിച്ചുപ്പോരു —

“മുന്നിലെൻ നിശ്ചതിയാലണ്ടതുമി—

നേനേന്നയെൻ പ്രിയനറിഞ്ഞതില്ലിവൻ;

സന്നവാസനന്മോ മരന്നതാൻ

മുന്നുജ്ജിതവിലും മഹാശയൻ.” — എന്നു് അതു
ഒത്താളും മനസ്സുാത്മവാൻ കഴിഞ്ഞ നൃത്യി ധീരത
യാൽ ദിവാകരനു ചേന്ന് വരുത്തേനെ.

“കഞ്ചകാലമവിലും കഴിഞ്ഞു, മാ,

ബിഞ്ചുമീ വടിവിയനു വന്നപോതു

ഭിഞ്ചുനായിമ വോൻ, ഭവാനു പ—

അഭിഞ്ചുയാം നൃത്യി തോൻ മഹാമതേ,” — എന്നു് അതു
വരു അവനെ സാവധാനം ഗ്രഹിച്ചിക്കുന്നു. മെഡബ

എന്നെങ്കിലുമൊരിക്കൽ പ്രിയംചെയ്യുമെന്ന നിഖയി
ചു്, ദിവാകരനെ ഒരു നോക്കേ കാണാവാൻ പല കൊല്ലു
അള്ളായി തപസ്സിൽ എഞ്ചുട്ടിരിക്കുന്ന അവർക്കു് ഇ-
പ്പോറ്റ അഭീഷ്ടസിലി ഉണ്ടായിരിക്കയാണ്.

“യന്നരായ” സംപദി കാണാൻകൂലും,-

ങ്ങദിനെന്നോക്കിലുമൊത്തിടായ്ക്കിലും.”— എന്ന്
അവർ പറയുന്നോഴും കണ്ണിരിൽ കളിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

‘ഭാവരാലികൾ പരിഞ്ഞു, കുടിയാം-

ലീവിധിം വികലമാം സുഖാദയം.”— എന്നതു് സം-
ധാരണമാണപ്പോ.

ബാല്പുത്രവിൽ നിമ്മല്ലേയുമത്തോടെ ഒരുമിച്ചു കു-
ഴിച്ചുവള്ളുവരും. തന്നോടുള്ള ആ റേഡുമത്തിനുവേണ്ടി
വീടും നാടും വെട്ടിഞ്ഞപോന്നവരും. തന്ന പ്രാപ്തിക്കു
ഡാൻ വേണ്ടി ഒഹാരവന്നതിൽ പ്രവേശിച്ചു് തീരുത്തു-
ക്കും തപിക്കുന്നവരും. കലർന്നോത്തുമുഖം തുപയരു
തുനസ്യുന! അവരെ ആളും താൻ ഓക്കേയ്ക്കും യാൽ,
തന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് ഭ്രിഖാജ്ഞപരിപാടലു
മായ മുഖത്തോടെ അരുടും കരയുന്നു. എന്നിട്ടു് ആ
യോഗിയുടെ മനസ്സു് അക്കോഡും. ഒന്നു കഴിഞ്ഞതെല്ലാം
അവൻ ഓർത്തു. അവളിൽ അവന്നു് കാരണ്ണം ഉണ്ടായി.
വെറും കാരണ്ണമാറും. രാത്രിനീറ ചരായപോലും
അതിൽ ഇല്ല.

“പാരമ്പര്യം പതിചയം കലാന്തരം-

പേരുമീമയുമരമായ കണ്ണുമും,

സാരമായ് സ്ത്രീതിയിൽ നീയുമിപ്പോരുന്നിൻ-

ഉമരാം ഭവനമുംവരുന്നയേ!”— ഇങ്ങിനെന്നാണ്
അവനിൽ നിന്നു് പ്രത്യുക്കിയുടെ ഘറപ്പാട്. ഇള്ളംക്കു

നായി മനുകണ്ഠിതന്നതു് ഇപ്പോൾ വല്ലിയായി മാറിയിരിക്കയാലാണ് ആളും അവൻ അറിയാതായതു്. അവർ ഈ ഷൈഡോട്ടുന്നപോലെ അവൻ അങ്ങോട്ടും ബോല്യത്തിൽ എദയപൂർണ്ണം സ്നേഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവളുടെ അന്നത്തെ ചേഷ്ടിക്കപ്പെട്ടെ അവൻ സാന്നരാഗം ഉംക്കാണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് അവരംതന്നയാണു് ഇവർ എന്നവേദഭ്യാസാദ്ധ്യത്താലുംഅവനു്നിർണ്ണയിക്കാവതായി.

“എനിൽനിന്നാഖുമേര്യഗിലപ്പീഡം,
നിന്നുങ്കുമധി, കണ്ടിട്ടുന്തു:
നിന്നിലിപ്പന്നയചാപലത്തെ ഞാ-
നന്നമിന്നമൊരുപോലെ വശലേ” - എന്നു് ഏറ്റവും മധുരമായ വാക്കു് അവനിൽ നിന്നു പൊഴിംതു. പിന്നെയേം കയ്യുകുട്ടിയ വാക്കുകളുണ്ടു്. കുഴിഞ്ഞപോയതിനെ ഇനിയെന്നിനു് ഓക്കേനാ എന്നു് അവൻ പഴയതെല്ലാം തജ്ജിമാരുന്നു.

“.....നിജ കയ്ക്കിതരാ-

യേതുമാർത്തമിയലാ ശരീരികൾു്” - എന്നു്, അവളുടെ ഗതിയെക്കരിച്ചു് അപേപ്പാക്കുന്നതിൽ അവൻ ഉണ്ടായിന്തകൊള്ളുന്നു. “അനൃജീവനതകി സപ ജീവിതാധനമാക്കു് നാൽ വിശ്വകരണം കണ്ടു്, തനിൽനിന്നു് വല്ല ഉപകാരവും വേണ്ടതുണ്ടോ എന്നു് അവൻ അവക്കോടു് അരസത്തയോടെ പോലിക്കുമാറും ചെയ്യുന്നു. ധ്രൂവനെകപരനായ നില്ലുംനന്നു് എത്തു ഉണ്ടെങ്കുട്ടി സ്നേഹം വാദിച്ചുപ്പും സംസാരത്തിൽ മുണ്ടുക അവതാനോ! ധീരോദാത്തനായ ദിവാകരൻ!

ഹനിയെന്നാണ് നല്ലിനിയുടെ അവസ്ഥ. തന്നെ അവൻശറിത്തതുകൊണ്ട് അവംകൾ അപ്പും ആശപ്രാ സഹായി. എന്നാൽ, അവന്റെ വാക്കിൽനിന്ന് ആശ കിട്ടാതെയാൽ അവരുംക്ക് വിജാതഭൂമിയായി. പിന്നെ യോ?

“നവൃത്യം പരിധിയാർ, നക്ഷത്രം
ബിവൃദ്ധിപ്പി ചിത്രീഥമാമുഖം
ദവൃഗ്ഗിലയവരം കണ്ണി, കണ്ണുഡാ-
യവൃവശ്മിത രസം കഴങ്കിനാർ.

പാരമാത്മ വിളരിക്കൈത്തുടർ
ശ്രീചോനമമ മന്ത്രളിച്ചുമേ,
നാരി തണ്ട് കവിരംനിരം കലാർ, ഹാ,
സുരരാളിതടവും പാളിംക്കപ്പോൽ”

നവൃത്യംമണ്ണഘട്ടതാൽ ദിവൃദ്ധിപ്പിയോടെ സന്ധി ആലിക്കുന്ന ആ യോഗിന്റുവദനം കണ്ണേപ്പാരം വിവിധ വികാരങ്ങളും അവളിടെ മനസ്സ് ആക്ലമായി. ആ ഉറുതപോന്നിധിയെ കാമവശഗ്രഹായ തനിക്ക് അടക്കാ വത്സലപ്പോ എന്നോത്ത് അവളിടെ മുഖം പേടിയാൽ കൂദാശ. തനിക്ക് ശത്രുശചുനിരിക്കുന്നതു് കൈക്കെത്തുതു തിലാണ്ണന്നു് മനസ്സു തള്ളുകയാൽ അവളിടെ മുഖം വിളംബി. പ്രിയതമാദശനാശതാലുംഡായ സുവോദയത്താൽ അവളിടെ കവിരംതടം അങ്ങനുകാണ്ടിയേന്തി. പ്രിയതമന്നണ്ണായിരിക്കുന്ന ലേണകിക്കവെരുത്തിൽ തന്നെ നില എന്നെന്നാറിയാതെ അവളിടെ മുഖം മന്ത്രളിക്കുയും ചെവിയും.

പല പല നിലകളിൽ മന്ത്രമനോഗതിയെ സുകൾ
മായി നിരീക്ഷണം ചെയ്യുന്നതിൽ—ഒരിനേ മനോജയെ
മായി വർന്നു ചെയ്യുന്നതിൽ കവിക്കഴിയി പശ്ചവാ ഇത്
മരാരിലുണ്ട്!

നളിനി അനന്തരം സദിശ്ലൂവാധിവായി. ആ
ക്കം അതു തന്നെ യാണല്ലോ അരുപ്പാഴത്തെ അവധി.

അവരും എന്താണ് “പാര്യേജാട്ടിനി? പ്രിയതമനം¹
അവധിടു വാക്ക്” അപ്രിയമാക്കുതുല്ലോ. അതു² എല്ലു
തകരംക്കു വേറ്റില്ല. ഒന്നം പരിയാതിരിക്കുവാൻ അ
വർഷ വയ്ക്കു. അക്കതു തിങ്കിക്കുവിയുന്ന വിചാരങ്ങെ
ഉംകിനം³ കുറഞ്ഞുള്ളതു⁴ പുതേതുജ്ഞിട്ടാൽ മാത്രമേ
അവധിക്ക്⁵ സപാന്ധമും കിട്ടുകയുള്ളൂ. അതു⁶ മരാരാ
ക്കിട്ടു മുമ്പിൽ അവർക്ക്⁷ ചെയ്യുവാനില്ല.

“തന്നതില്ല പരഞ്ഞുക്കാട്ടവാ-

നൊന്നമേ നരനപായമിഷ്ടരൻ

ഈനു ഭാഷയതചുന്നു, മിശ്രമോ,

വന്നപോം പ്രിശയുമത്തിനുകയാൽ.”—എന്നു⁸ അ
വർഷ⁹ ആട്ടുല്ലായി. താൻ വല്ലതു പരഞ്ഞിട്ടു¹⁰ അതു¹¹
തന്നെ നാമൻ തെറവിലശരിക്കയോണു¹² ചെയ്യുതെക്കിൽ
തനിക്കു മണ്ണിലും വിണ്ണിലും ഗതിയില്ലാതാക്കുല്ലോ എ
നു¹³ അവർക്ക്¹⁴ പേടായുമായി.

ബാല്പരിപാണു¹⁵ അവർ അവനെ കണ്ടിരിക്കുന്ന
തു¹⁶. അവർക്ക്¹⁷ അവനിൽ രാഹമുണ്ടായി. അതു¹⁸ ആ
മഴുലുമായി. അവനെ പ്രാവിക്കുവാൻ അവർ
സമ്പൂർണ്ണമാക്കുന്നേയും പരിത്രജിച്ചു¹⁹ വിജനവന്നു
ഖിൽ താപസിയായി നടക്കുന്നു. ഒട്ടകം അവർ അവ

നെ കണ്ട്. അന്ന കണ്ണ കോമളതുപന്ത്രം ഇന്ന കാണരന തേരേജാമയൻ. അന്ന് ഒമ്മിച്ച കളിച്ച ചങ്ങാതിയല്ലാ, ഇന്ന നിസ്സംഗനായി മധ്യിൽ നിഛുന തപോനിയി. അവൻറെ മനസ്സിൽനിന്ന് സംസാരതോടൊപ്പം താനും വെളിയിലായിയെന്ന് അവൻ കണ്ട്. ഇനി അവർക്ക് അക്കതേരയ്ക്കു കുടക്കാമോ? അങ്ങോടുകൂടുതലും വെച്ചാൽ ഗാമൻ പിണങ്ങുമോ?

നാമനെ കണ്ടിട്ടു വേണ്ടതു വളരെരെയല്ലോ അഭാദ്രം വിചാരിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതോക്കെങ്കിലും ഒരേ അടിക്കഴിക്കോഴിന്തുപോകയാണിപ്പോരം. തനിക്ക് ആത്മനാമൻറെ ഏറ്റവുംതിൽ സ്ഥാനമില്ലാതാശാലും, തന്നെ എല്ലാത്തെ ഒന്നങ്ങോടു കാണിച്ചുകൊടുക്കാവോ കഴിഞ്ഞാൽ അവർക്ക് അനുയും പോരുതിയാണി.

താൻ ഈ അവസ്ഥയിലാണ് എറ്റുകബൈന്ന് അവർക്ക് ഇതിനുണ്ട് കയതാവതല്ല. അന്നരാഹത്രം തേടി വന്നവൻ ആ സ്ഥാനത്രും വെരുബ്രുത്തെന്നാണു കാണുന്നതു്. അവർക്ക് കളിക്കേയിരിക്കുന്ന ആ ഏറ്റവും മിച്ച ഇപ്പോൾ ദിവാകരനിൽ. അവൻറെ ഇപ്പോഴുംതെ മഴനാഗതി അവർക്ക് അജ്ഞാതമാണ്. ഈ അവസ്ഥയിൽ അവർ സ്കാക്കലയാകാതെ എറ്റുവെച്ചുാണ് സപാതത്രുതോടെ അവനോടു് ഇടപെട്ടവാൻ അവർക്ക് സപാതത്രുമെങ്കിനെയുണ്ടാകും. കെവലം ചപലയല്ലാ, മനസ്ത്രിനിശാണല്ലോ അവർ. അതു കൊണ്ട്, തന്നെ മനസ്സു തുറന്നകാണിക്കണമെന്നും ദിവാകരൻറെ അനജ്ഞാനയി അവർക്ക് പ്രാത്മിക്കേണ്ടുവന്നു.

“വട്ടവെന്നം കന്നുകയന്നമുള്ള ഭേദങ്ങാവം ആത്മ അത്മാക്കില്ല. എന്തുവേണമെക്കിലും നിന്നും” എന്നാട്ട് പറയാമല്ലോ” എന്നാണ് അതിനു ദിവാകരൻ രൂപപട്ടി. യോഗവുത്തിയിൽനിന്നും ആ ധീരൻ ഇളക്കില്ല. അനുകൂലമാരുമാണ് സാംസാരികമായി അവനിൽ ശേഷിച്ചിട്ടിട്ടുള്ള മനോവികാരം.

ഈ അറാജത്യാർക്ക് അവരുടെ ഉല്ലാസമണഡാറി. “ചുവന്നതിലും, കാട്ടതൾ നടവിലും, സുതർജ്ജവിൽ പാടിടം കയില്ലപോലെ” അവരും മൊഴിത്തുകൂണി. മുമ്പ് സപ്രതി വേന്നതിൽ അവനോടൊങ്ങിച്ചു വാഴക്കയണ്ടായതു് വിജയം തൊട്ടുകൊടുപ്പോലെ അവരുടെ തോന്തി.

ബാഹ്യത്തിൽ അവൻ ഒരുമിച്ചു കളിക്കയുണ്ടായതെ ഖും അവരും ഓതേരാർത്തതു് എട്ടതെതക്കത്തു് പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു് അലിയാതിരിക്കുക യോഗിക്കും ആവാതെ താണു്. പിന്നു അവരും വിയോഗാവധിയിലേക്കു് കടന്നു. അതിൽ അവരുടെണ്ണായ താപം നില്ക്കുന്നു ചെയ്യും ചാട്ടും. അനന്തരം, പിരുജന്തിരുന്നു വിവാഹനിക്ഷേയതെ ആവാരം എത്തിരുക്കായി. ആ മനോ താർഥ്യം നിശ്ചാമനമാക്കിം അഭിനന്ധുമാണു്.

“ശാന്തമാക ദ്രിതം! വിനിയുത-

സപാന്തയായു്, കമ്പനശല്യമുഖവാൻ

യചാന്തയും ദയവുമോത്തിടാതുടൻ

തൊൻ താകതടമെത്തി രാത്രിയിൽ.” — എന്നിരി

ഈ അവളുടെ ആരുകമ എത്തിരുക്കുപ്പാം, അതുവരെ ശാസ്ത്രമായി അലിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന യോഗിലുള്ള

പെട്ടെന്നാൻ” കലങ്ങിപോയ്. അപ്പേക്ഷിൽ അവൻ മനസ്സുന്നാണോ?

“അപ്പേക്ഷമങ്ങിനെയൊരാറിക്കുതെവന്തു. അതുകൊണ്ട്, തന്റീക്കൾ” ആത്മധമത്രയ്ക്കു കഴിയാതൊരും, താരാ സിയായി ആ അജതാതയായ യോഗിനിയെ പിന്തുടർന്ന് കൊണ്ട് താൻ വന്നതിൽ പ്രവേശിച്ചതും

“പബ്ലൂതികളുടക്കിയന്നപ്രധാം

നെഞ്ചുവെച്ചുതപോമയാം ധനം

സഖ്യയിച്ചുതിന്.....” താൻ തുടങ്ങിയതുമെല്ലാം നെലിനി ഒട്ടം ചാപല്പരംകുടാതെ എഴയംഗമമായ രീതിയിൽ, ദിവാകരൻറെ മുഖിൽ നിരതിക്കാണിച്ചു. ഒരുമിച്ചുണ്ടായ ബാല്പരിലകളേയും, പിന്നീടുണ്ടായ വിയോറഗോക്കതേഴും, തന്നോടുള്ള രാഗദാർശന്മരത യുംകരിച്ചു് അവൻ പറയുന്നതു കേട്ടതിൽ ദിവാകരൻറെ മനസ്സു് കരാച്ചാനിളകിയതു് ശരിയാണ്. എന്നാൽ, പിന്നീട് അവംകണ്ണായ വന്നപ്രവേശയും തപഞ്ചയും, തന്നിൽ സ്ഥായിയായുള്ള വിചാരത്തിന് അനന്ത ലഭ്യമാക്കുകയും, അവളിടെ ആ അവസ്ഥാന്തരത്തിൽ അവൻറെ മനസ്സിന് ഇളക്കമോ ഇടക്കമോ ഒട്ടം ദോണ്ടിവന്നില്ല.

എസ്റ്റാം പറഞ്ഞുകഴിത്തിട്ടു്,—കവി കാണുകയും ണാം—അവൻ അവൻറെ മുഖത്തേയ്ക്കു ഉറച്ചുപാനം നേരിക്കാം. ബഹുമാനം നടന്നവന്നതിനാവശ്യമുള്ള അവധകൾ തിരുത്താൽ—എറിക്കണാണ്ടിവന്ന പെയംഡു് ഇരക്കിവച്ചുവള്ളുപ്പേംബെ ഇഴച്ചുകൊണ്ട് അവൻ ഒന്നു നെടുവിച്ചിട്ടു്.

ദിവാകരൻ സ്വപ്നമാനത്തിൽ തുന്നന്നയാണ്" ഈ ഭ്രംബ നില്ക്കുന്നതു". കാതസ്യത്താൽ അല്ലോ ആർദ്ദമാ യിയെന്നല്ലാതെ ചലനം തെള്ളം അവൻറെ മനസ്സിനി സ്റ്റ. ആ ഗംഗീരഹ്മദയതെ നല്ലിനിയുടെ ഇരു ശോകത്തി നീ കലകാവ രാജിസ്റ്റ്. അവഴിടെ മുത്താന്തങ്ങൾ കേട്ട് അവൻഡായതു് വെളും കൊതുകംമാറും. അപ്പുമേയമാ അ ദൈവവിലാസങ്ങളിൽ ഇതു് ഒന്നം ഏറ്റനു് നാവൻ കയറ്റുന്ന. ജീവികൾ സ്വപ്നക്രംവശരായി കിന്നാഴിന്നു മുറ്റണ വെള്ളന്നതിൽ ഇതും ഒന്ന്. അതിൽ തനിക്ക് കാഞ്ഞമൊന്നമില്ലെന്നു് അവൻ ആന്തമനാ കണക്കവന്നാണ്. ആകാശത്തിൽ നിരതെ അണ്ണക്കൾ സ്വദാ വലിച്ച കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവ തമ്മിൽ ഇടയ്ക്കിടെ കുട്ടാട്ടുന്ന. അതുമാറും, മനസ്സും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിനു് അതും മുള്ളു. ആക്കിരു ആക്കം ആക്കമല്ലോ. ദൈവവള്ളപ്പോലെയു തു ജീവിതഗത്തിൽ ഇടയ്ക്കുപ്പാണോ അവനു അവ തും തമ്മിൽ ആഭിമുഖിച്ചേണ്ടില്ല. ദൈവവള്ളയാൽത്തന്ന അവർ വേർപ്പെട്ടു. ഇതിൽ അവങ്ങൊ അവരും കോ എ നീണാണ് കണ്ടുതുപോ? ഇങ്ങിനെയാണ് ദിവാകരൻറെ വിചാരം. എന്നാൽ, ആ തത്പരിചാരത്തെ ശരിയായി ഉറക്കൊള്ളുവാൻ നല്ലിനി ആളായിസ്റ്റ്.

എന്നാൽ, അതാ ദിവാകരൻ യാത്രയായി ഇതി നു് ഇങ്ങിനെയാണ് കലാശമെന്നു് നല്ലിനി രാത്രത സ്റ്റു. തന്റെ ശോകചുർണ്ണവായ മുരക്കാടയെല്ലാം കുറംക്കുംപോരു അവനു് മനസ്സുല്ലിംഞ്ഞു് അവി ടേ തനിക്കു് ഇടംകിട്ടുമെന്നു് അവരും മോഹിച്ചു. എ നീണാൽ, എല്ലാം ഉദ്യവത്തേരെ കേട്ടനിനിട്ടു്, ആശ

ക്കും വരവാക്കിം തരാതെ, ആരോ എന്നോ എങ്ങനെയോ എന്നോ കൈമലത്തിക്കാൻ ചു് അവൻ അതാ പോകി യാണോ. അവളിടെ മനസ്സിനു് ഉഴവാൻ ഇനിയെന്തു വേണോ! ഓരോശോകാവധം തന്നെയാണോ അബല യുള്ളോ. ആ അവസ്ഥ. മാനിനികൾ അതിചുർഖ്മമോയിട്ടു — ശോകത്താൽ ആക്കമാനം ദഹിച്ചുപോകമെന്നായാലേ — എങ്യം തുരക്കരുള്ളു. അങ്ങിനെ തുരന്നവെ ചുത്തു് തജ്ജൂകയാനൊക്കിൽ അവരുടുക്കി പിന്ന അഭി മാനമില്ല. അതുവരെയുണ്ടായിരുന്ന അടക്കത്തിൽനാനോ അവരു തെററി. “ഹാ, പ്രാണനാമാ” എന്നു് ഉറക്കെ വിളിച്ചു് കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവരും പാഞ്ഞുചെവണ്ണോ അവൻറെ കാല്ലിൽ വീണാ. ഇപ്പോഴാണോ അവരുടുക്കി ശോകത്തിനെന്നു് അടിയോളം മുങ്ങേണ്ടിവനിരി ക്കുന്നതു്. ആശാരാലംബത്താൽ തന്നെന്നു് മനസ്സു് ഇതു വരെ അവരുടുക്കി അധിനമായിരുന്നു. ആശയരിപ്പോരം മനസ്സു് വിട്ടു. ആലൃമജായതു് പോലെ പ്രിയാപ്രിയവി ചാരം ഇപ്പോരം അവരുക്കില്ല.

“എൻ രജേക ധനമങ്ങു, ജീവന-
ക്കുണ്ടെന്നു ഭോഗമന്ത്രമെന്നു് മോക്ഷവും,
എൻ രജീഷ, ക്രിയീപദാംബുജ-
തരിഞ്ഞു് സീമ, ഇതുപാകിലില്ല താൻ.

അനൃമാ കരതിയാൻ പുനായ്ക്കീ—
സന്നദ്ധെയയ്ക്കെയയേം, തു് ജീക്കൊലും;
ധന്യാം, എളിയ റിശ്യുയീ പദം—
തന്നിൽ നിത്യപരിചയ്യും ശാന്തിനാൽ.”— എന്നു്
അവരു മനസ്സുാഴിത്തു് ദിനമീനും പ്രാതമിച്ചു.

അവൻ പിന്തിതിന്തു. “നിമ്മലപ്രൂമമാം വലയി ലാകവീണിടാ?” എന്ന് അവൻറെ അപ്പോഴതെ ചേ ആയ സൗകര്യം കവി വിചാരിക്കുന്നു.

ദിവാകരനിൽനിന്ന് അപ്പോൾ ചുറപ്പട്ട വാഴം അത്യന്തരം ഗംഗീരമാണ്. അതാണ് ഈ കാവ്യത്തിലെ കണ്ണഡിനി.

“തോഴി, കാഞ്ഞികനാശ നിന്നിൽക്കൊൻ,
കേഴുലാ, കുപ്പാഞ്ചാവമേലുലാ,
പാഴിലേവവമഴ പാകമാഴിയാ-
ഞ്ഞാഴംലാ നളിനി, അജങ്ങപോലെ നീ.

പാവനാംഗി, പരിഞ്ഞലസൗദിം
നീ വശിസ്തതിലോനീയമാം
ഭാവിഷാജ്ജത, ചിതാശവങ്ങളിൽ
പുരുപോൽ, അന്തുനേഹപരങ്ങളിൽ.

സ്നേഹമാമവിലസാരമുഴിയിൽ,
സ്നേഹസാരമില സത്യമേകമാം,
മോഹനം ഭവനസാംഗമിക്കപ്പിൽ
സ്നേഹമുലമമലേ, വെടിത്തു തോൻ.

ആജ്ഞ സത്യനവിയോഗമാം സുഖം
പ്രാജ്ഞമാം സവി, മഹസ്യമോത്തവൻ.”

ഈതാണ് ദിവാകരൻ ഒട്ടകം പറഞ്ഞതു”. അമവാ, ദിവാകരനിൽനിന്ന് നളിനിക്ക കിട്ടിയ അനർഘയനു ഇതാണ്. “തോഴി” എന്ന് അവൻ അവകു വിളിക്കുന്നു. ആ നില്ലുംഗന്ന പ്രിയയോ സദ്യാദരിയോ ഇല്ല. സംസാരത്തിൽ ഏറ്റവും നേരിയതായ അല

യോളും സവിത്രമണ്ട്. ക്ഷണികവും യാദിപ്പികരുമായ യോഗപോലും സവിത്രമാവാം. അരായം ജീവരാശിയിൽ ഉംഗ്രേഖ്യവരാകയാൽ സവികളാണ്. അതുകൊണ്ട് “തോഴി”എന്ന സംബോധനതാൽ തനിക്ക് അവളിൽ സംഗതിവശാൽ വേഗം ഒരു തരയ ആ ഒരു വാക്കുകാണ്ട്, ആ ഒരു ദോഷങ്ങളും നിത്രിക്കളും അവന്ന് കൂടിഞ്ഞു. ആശയം കിനിച്ച് എടു ചേരാത്തതാണ് അവർക്ക് ആ വിളി. ആശക്കാണ്ടുകളാണെതെന്നും, തന്റെ ജീവിതേശപരഞ്ഞു അന്ത്യശാസനം കേരംക്കാവാൻ അവരും ആ വിളിയാൽ വ്യന്തിയായി. അവനിൽനിന്ന് അല്ലോ കിട്ടിയതു് നിംഫ ബമായ കയ്യാൻ! അതു തന്നെയാണ് അവർക്ക് വേഗം തു്. കേഴാലുാ, അഴലാഴിയിൽ ആഴാലുാ എന്ന സാന്തപനം നീളിനി എന്ന വിളിയോടുകൂടി ദിവ്യമാധുരിയോടെ അവർ ഉംകൊണ്ട്. അഞ്ചെപോലെ നീ മുപ്പണം വമേലോലുാ എന്നും പാഴിലുാണ് ഈ അഴയും എന്നും പ്രാണനാമനിൽ നിന്നുണ്ടായ ഉപദേശം അവളിൽ തെജസ്സുംവാക്കി. തന്റെ ജീവിതം പരിപ്രേക്ഷാം, തന്റെ മനസ്സും നിംഫലും വിലോഭനിയവുമാണെന്നും സപകാന്തൽ അഭിനന്ധിച്ചതിൽ, അവർക്ക് വേണ്ടുന്ന ചാരിതാത്മ്രമെല്ലാം പരിധ്യംബന്നായി. പട്ടംയേറിയ പിങ്കങ്കൾ ഇനേക്ക് പുവിടുന്നപോലെയാണ്, തുള്ളുവും നശപരവുമായ സാംസാരികവിജയത്തിൽ ആ ആനശമ്പും തെതചെലവിടുന്നതെന്ന് ഫോയിച്ചുപ്പോറും അവളിടെ നോട്ടും ഉള്ളിലേക്ക് തിരിഞ്ഞു. അപ്പോൾ തുതിഅവരം കൊണ്ടായി:

“ബ്രഹ്മമാമവിച സാരനുഴിയിൽ,
ബ്രഹ്മസാരമിധ സത്രമേകമാം”—എന്ന്.

ലോകത്തിഃല സാരസവ്യസ്പദ—എകമായ ലോകസത്രം ബ്രഹ്മമാണ്. അവളിടെ നില്ക്കുന്ന ബ്രഹ്മ എനിൽ ചാരണ. അവാം കാണേണ്ടതും ബ്രഹ്മം താനാം. ബ്രഹ്മഭാരത തേടിഞ്ചാണാണ് ഇതു യും കാഡാണ്. അവരും കിളുപ്പെട്ടുള്ളതെല്ലാം. ബ്രഹ്മത്തിലഘൂരാതെ അവളിടെ ദാഹനത്താം ശമനമില്ല. ആ ബ്രഹ്മഭാരത ലോകംകൊണ്ട് പിടിച്ചാണ് വാലുനിടത്തോളം അതു അകന്നപോകയേണ്ടുള്ളൂ. സംഗ്രഹിച്ച പ്രാം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ക്ഷണികവിഭ്രമങ്ങളാണ്. ആ മിനാലുകളിൽ ഇടപെട്ടാൽ ശാകതമല്ലീൽ കിടന്ന് ഏന്നാം ഉഴംഗിവരാണും. സംസാരം സമേഖമന്മാണെന്ന കിലും അതിൽ ആകമാനം ശ്രോകരേയുള്ളൂ. അതു അസത്രവുമാണ്. ബ്രഹ്മമാണ് ഒരേ സത്രം. ആ സത്രത്തെ പ്രാപിച്ചു ശാശ്വതാനന്ദം ഭജിക്കേണ്ടമകിൽ സംസാരം വിചന്നാം. അതാണ് അവളിടെ ആത്മനാമാർ ചെയ്യുന്നതു്. ആ പതിനുത അതിൽ അവനെ അനാഗമികയില്ലയോ? അവൻറെ രഹസ്യം അവക്കി കിട്ടി. അവരും പ്രാത്മിച്ചതു് ഇതാ സിലിംഗമായി. അവളിടെ ജീവിതം അതിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിൽ എത്തിക്കാശിത്തു. അററ ചും ആഴ്ചും കാണാത്തര—ആനന്ദകളോ ലാഘവിത്തായ—സത്രസന്ധർഖ്മായ ആ ബ്രഹ്മസാരം അവരും കണ്ടാണ്.

പിന്ന അവരുക്കിട്ടായതു് എത്തു മഹോന്നത്തായ അവസ്ഥയിൽ നിന്നുകൊണ്ടാണ് കവികാണന്നതു്, നോക്കിക്ക:

ശക്കയെല്ലാം അവളിൽനിന്ന് അകന്ന. ആ പരിപാവനയുടെ ശരീരം സത്രാമുതപാനത്താൽ ചുള്ളകാബ്ദിതമായി. അക്കരൈണായ ആനന്ദക്കല്ലാലങ്ങളിടെ തജ്ജിൽ കൊണ്ട് നില്പിച്ചകി അവർ ചാജത്തു. എക്കമായ സ്റ്റേഫ തതിൽ വയിക്കുകകൊണ്ട് അവനം അവളിൽ അന്തരാശ്മേഘാദം നൗണ്യം. ദിവാകരൻ എന്നും നളിനി എന്നും രണ്ടും ചുമ്പും താഴി അവന്ന് അദ്ദേഹം തോന്നായി വന്നില്ല. അവൻ സപ്രതി ദേഹമാണെന്ന തോന്നലിൽ നാളിയെ താങ്കി. കൈകളിൽ കൈകളിൽ—ഉടലും ഉടലും മനസ്സിന്റെ ആ എക്കീകരണത്താൽ പരസ്യരം ചേറ്റം. നാദവും നാദവും പോലെ, കണ്ണിയും കാൺ യുംപോലെ ആ സംശയാദം! രണ്ടിം ഒന്ന്. രണ്ടായി കൂന എന്ന് നോക്കി. എന്നാൽ, അടങ്കിയ ധിവിയിൽ ഇളക്കിയ തിരപ്പോലെയാണ് ആ ചേത്ത്. മന്ത്രിലേ ഒന്ന് ലീനമായി; ഒന്ന് അവശ്യമിച്ചു. അങ്കിനെയും ശാഖയും സംസാരത്തിൽനിന്ന് പോക്കി. ലോകത്തിൽ ഒരുണ്ടാവാത്ത ആ പദമ ഭർഖിക്കുമ്പോൾ കേവലംനാാം. അവൻ ഭജിക്കയായി. തൊൻ എന്നും എൻ്റെ പ്രിയൻ എന്നും അവർക്കു ഭേദഭാവമില്ലാതെയായി. സകലമായി ഒരുഗ്രമല്ലാ അവരിക്കിണായ ആ സ്വഭാവം. അവൻ അതിനെ ഉറക്കൊള്ളുകയല്ലാ അവർ അതിൽ ഉറപ്പുകുകയാണ് ഉണ്ടായതു്. അവിടെ ഫോകമേഡില്ല; വിഞ്ഞാന ഉയ്യും അവിടെ ഇല്ല.

പ്രായഹാസിനിയായി തന്നെത്താനറിയാതെ അല്ലോക്കീരു അവളിൽനിന്നുണ്ടോയി. അതോടുകൂടി അവർ

കുജ്ഞി തല്ലൂം കഴിത്തെ. അനുജ്ഞത്തപ്രകാരം അവർ ആ തമനാമനെ സത്യത്തിലേക്ക്-പറ്റിചുള്ളിയ്ക്കുമ്പോൾ ലേക്ക് അനന്തരമിച്ചു. ദിവാകരനാണ് അവർ കാണരുന്ന ആ ഒരു കമായ രേഖയപാരാവാരം. അവർ നിന്മ മയായി അതിൽ ഇരഞ്ഞി. സംസാരത്തിലേക്ക്, പിന്നെ, അവർ ഇല്ല.

ദിവാകരൻ അവളുടെ മുഖിൽ പരാജിതനായി. സംസാരത്തിൽ കുറച്ചുനേരത്തേക്ക് അവൻ പിഠാത്തു. ആ നിലയിൽ അവന്റു ശോകമോഹങ്ങൾ ഒരു മേഖലയിൽ വന്നു.

“രേഖയാജന്തയാൻ എത്തിതിൽ
ദേഹമിക്കിനെ വെടിഞ്ഞു പാറാപോത
മോഹമാൻ പരമാം മധ്യസ്ഥമോ,
മോഹനാംഗി തൃക്കിക്കഴിഞ്ഞവരം.”—എന്ന് അവൻ മനസ്സിലാക്കി.

“ആരാഞ്ഞു തന്ത്രഭ്രംകരക്കുനി-
സ്താരമേവമസ്തവഗ്യമന്നോഹാ,
നാരി, നിന്നിളിവയസ്തീതേതു, എ-
ത്താരിഖന പരിപാകമേതയേ!”—എന്ന അത്ര
തവു—

“തെട്ടുരന്നമലയം, തുണാങ്ങരം
വിച്ചിചന മിമവിച്ചതാംമേ,
ഒട്ടഭംഗമിയലാം, വച്ചസ്തുവേ-
രിച്ച നിന്നസ്തവമോ, കൊതിഞ്ഞിലാം”— എന്ന
വിസ്തയുടെ അവന്നണണായി.

“മന, സാധപി, മധുരീകരിച്ച നീ
സ്പന്തമുത്യു സുകമാരലോചനേ!
എന്തു നാണമിയശാം ദവജി.നൽ
ജന്മുളീകരകരൻ, വരൻ, യമൻ.”—എന്നു

“ത്രാനമേവനവകം സമഗ്രമീ-
ദോഹലോദനജഗാനിലെനാമേ
വേഗമിന്നതു വെട്ടിന്തുമാ, മഹാ-
ഭാഗയാം നളിനി, ധന്യത്വനാ നീ.”—എന്നുള്ളി
അണ്ണിനുന്നവം അവനിൽനിന്നായൻ. പിന്നൈങ്ങാട്ട്
വിലാപമായി. അചാപലമായി, സഹാരവമായി,
എന്നാൽ അതി ക്രാനമായി ആ സെത്തമുൻ വിച്ചപി
ചുത്ത് എത്തമാത്രം എഴയുദ്ധവണമായിരിക്കുന്നു: കാൺക.

“ഉത്തമേ, വിഗതരാഗമാക്കമെ-
നംഡംതടതെത്തു മലച്ച ശാന നീ
ഇതരംധരയിലെങ്കു ത്രുഖമാം-
ചിത്തചും, മധുരമായ ത്രുപ്പചും!

നേങ്ക്-ശൈശവമതിക്കലനു നിന്റ
ഭ്രിയാം ഹനമറിഞ്ഞതിലുണ്ടാൻ
കോരകത്തിൽ മധുവന്നപോലെ ചും-
തനാരിൽ നീ പ്രാഞ്ഞമാന്നിഞ്ഞന്തും.

ഈനമോ, ചിരസമാഗമം സ്പദം
തന ദൈവഗതിജൈതനാഴനു തൊൻ,
എന്നമല്ല, നതപിച്ചിട്ടിനു, തേൻ
വെന്ന നിന്മാഴികരം നിന്നപോകയാൽ.

ബലരാഗമിധ നീ മൊഴിഞ്ഞാരാ-
ക്രൂലവാണി വനവാഴ ലീനമായ്,
ത്രുലംശാൻ തിഞ്ഞാസപദിച്ച യാ,
സിലിസന്തി സുവിക്ഷമോമലേ!”

ഈ പറമ്പന ദിവാകരൻ” ശോകാതുരനാകേവേണ്ടിയ
നാ. നൃത്തിപതനംതാൽ ആ ഉറച്ച മനസ്സുപോലും ഈ
ഉക്കിപ്പോയി. നൃത്തിയെഴുതിഞ്ഞ ലോകം അവന്നു് ദേ
നീയമായ് തോന്തി. പ്രതിയിലാകമാനം ചൊള്ളുകളെ
പ്ലാം ഉ മാഡ്രായും, ശബ്ദുപ്പേരുള്ളും ആകുന്നുനമായുമാണു
തെ ശോകകർഗ്ഗിതമായ മനസ്സിനു് രഹിക്കാവത്സ്ഥി
പ്ലോ. മനസ്സു് എത്തവണ്ണമയിലോ, പ്രതിയിലും അതാ
യി മാറം. ഒരാൾ നിലവിട്ടു കരയുണ്ടാരു അവന്നു് ഈ
ആയശോചംമാകന പ്രതിയിലം അതാണാണഭാക്കക.
കുറെയൊക്കെ കരണ്ടു കഴിഞ്ഞാൽ, മനസ്സു്, പിന്ന
കുറേനേരംതെങ്ക് പുകഞ്ഞതിഞ്ഞാണുകൊണ്ടാകം. നിഞ്ഞശ്ശു
വും നിന്മലഘുഖ്യയി ശോകത്തിന്റെ ഭീകരമായ അവ
സ്ഥാനത്തെമാണ്ടതു്. പ്രതിയിലം ആ അവസ്ഥതനെ
യാണു്. അതുകൊണ്ടാണു് ദിവാകരൻ

“വേണിഖാകവ വെള്ളത്ത നിർദ്ദയര-
പ്രേണിചിന്നി വിരഹാത്തിയാൻ താൻ
കേഷാണിക്കുന്നിരുന്നിരുലക്കുണ്ടായ്
കേണിതാ, മുരയിട്ടനു കേരംക്കേ നീ.

എന്നും അതിൽ പിന്ന-

നീലവിണ്ണ നട്ടുറച്ച ഭാസ, കാ-
ണീല കാട്ടിലുമനക്കെമാന്നിനു്,
ബാലനീ രഘടിതിപൊങ്ങുക്കിനാൽ
കാലചങ്കരതി നിന്നപോയിതോ.

എന്നും കേഴുമാറായതു്. അവലയായ ഭ്രമിപോച്ചും എദ്യലീനമെത്തുവാൻ പലിക്കുന്നവനിൽക്കേ, ഇംഗ്ലീഷ് സ്ഥിതി എന്തു്! ചിരതപസ്വിച്ചും ജിതേന്ത്രിയന്മായിരുന്നിട്ടും സംസാരത്തിലെ വിത്തുല സുദരമായ ഇംഗ്ലീഷ്ടവ്വിലാസത്താൽ ദിവാകരൻ പാണ്ടുകളന്നായി. അവൻനും അന്തരംഗതിൽ കൂടിയാണ് നഷ്ടിനി ആ എക്കമായ സ്നേഹത്തെ പ്രാപിച്ചതു്. ദിവാകരനെയല്ലാതെ മരറാനിനെന്നും കാണുന്നില്ലാതെ താണു് അവഴിടെ മനസ്സു്. ദിവാകരൻ ആ എക്കമായ സ്നേഹത്തിന്റെവേണ്ടി ലൈഖകികവി ചയ്ക്കേണ്ടെല്ലാം പരിത്രജിച്ചിരിക്കയാണെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ, അവനെ അന്തരമിക്കവാൻ ആ എക്കമായ സ്നേഹത്തെ നോക്കി അവൻ അവനിലേക്കു് ചാടി. അന്തരംഗതിൽ പെട്ടെന്നു് മരറാനിന്നും പ്രവേശം എറബും ഉംഗങ്ങാടെ ഉണ്ടായപ്പോൾ അതാക്കപ്പോടെ ഇള്ളക്കിയാൽതു്. അങ്ങിനെയാണു് സംയമിയായ ദിവാകരൻ ഇതുവും കമ്പിത്തായതു്. അവൻ അതു ചെള്ളയല്ലാ, അവനിൽ അതു് ഉണ്ടായി എന്നൊരു ഒള്ള. ഫേമംഎതിട്ടു്, എത്ര അപത്തിൽ കണ്ണലുണ്ടു് ആകർഷ്യമല്ലാതാകക! ഫേമ തെരെ അവനു് ഉപധാരമായി ഒരാൾ കൊണ്ടുവന്ന പ്രോഡം അതു സാംസാക്കമെന്നുബെയ്തു് അവൻ തങ്കി കൈകിലും അതിന്നും ആ കെടുത്തുകത്തെ അവനു സംശയിക്കാതിരിക്കവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതോടുകൂടി അവൻ മനസ്സു് അതിൽ പത്രക്കെയൊന്നു പററിക്കുടി. അങ്ങിനെ ബഹിർജ്ജവമായ മനസ്സിനെ വീണ്ടും അതുവുമാക്കവാൻ അവൻ യഥിച്ചു. അനുത്തിൽ പ

റവിയിങ്ങന വിഷയത്തോടുകൂടിയാണ് അതു ഉള്ളിൽ അടങ്കിയതു്. അതു ദധിച്ചുചേരുന്നതുവരെ കരെയോ കുവിമിഴ്ചം അവന്നണ്ണായി. പിന്നെ അവൻ ചുമ്പായിക്കുവല്ലത്തോടുകൂടി ആ ഏകമായ സ്നേഹത്തിലേയും ശതി തുടന്ന്. അവൻ അതിനെ പ്രാപിക്കുയും ചെയ്തു.

പ്രേമത്തിൽ പരമോർത്ഥാജീവിതമാണോ നൗമിനിജു ടെയ്യം ദിവാകരന്നുന്നയും. ദിവാകരൻ ജീവിതാരംഭത്തിൽത്തന്നെ ലൈഖകിമവിശക്തനാണോ. നൗമിനിജിൽ അവന്നോ അന്നരാഗമണ്ണായിട്ടില്ല. ബാല്യത്തിൽ അവൻ കരെയല്ലാം പ്രത്യിജിൽ കളിച്ചിട്ടണഞ്ചും ഉഭാര മുത്തനാമിട്ടാണോ. ബാല്യം അവനിൽനിന്നോ അഴി ഞെഴുപ്പും അതിനോടൊപ്പും സംസാരത്തെയും അവൻ അയച്ചുവിട്ടു. ഏകമായ സ്നേഹത്തെ തിരഞ്ഞെക്കാണ്ടു അവൻ താപസനായി. ആ യോഗി ഇംഗ്ലീഷുവക്കേ വക്ഷം വരുന്നതനെ. ലൈകിക്കോഗണങ്ങളെ തുട്ടുമെന്ന പരിപ്രേജിച്ചു് ആത്മികവിശാരദ്ധിൽ അച്ചികല മായി ആനന്ദം കൊള്ളുന്ന ആ ധീരൻ സദ്യോത്തമൻ തന്നെ. എന്നാൽ, നൗമിനിയേ? ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അവരും ദിവാകരനെ സ്നേഹിക്കുന്നു. ലൈഖകിക്കുവക്കു ഒളിഞ്ഞാമല്ലോ ദിവാകരനെയാണോ അവൻകു സ്നേഹം. അവൻ അകന്നപ്പോരു ലോകം അവരുടെ പ്രസ്തുതായി. ജീവിതം അവരുടെ ഭാരമായി. ദിവാകരന്നാണോ അവരുടെ കുടുംബത്തെക്കുയും. ദിവാകരനുപോകയാൽ എല്ലാം പോയി. എന്നാലും, ആശ അവഗ്രഹിച്ചു. ദിവാകര പ്രതിഫലാധനയെ ഉറിക്കൊള്ളുന്ന മനസ്സു് അവളിൽ ഉജ്ജീ ടന്റോളം ആശാജ്ജില്ലല്ലോ പോകു. ആ ആശയ

ഹേദിക്കവാൻ പിന്തുജനം തരുബാക്കണ്ണ ഭലാരവും ഗം കണ്ട് അവർ പേടിച്ചു. ദിവാകരമയമായ ലോക തിലാണം അവളിടെ സ്ഥാനം. അതിൽനിന്ന് മററാ എലേക്ഷ വലിച്ചാൽ അതിൽ അവർ ഉണ്ടാ? സുവ മൊന്നം അവരുടെ വേഗം. അവരുടെ ദിവാകരൻ മതി. ദിവാകരൻ ഉണ്ടക്കിൽ അവരുടെ എല്ലാം ഉണ്ട്. അപവർ ഇല്ലെങ്കിൽ ഒന്നം ഇല്ലാ. അങ്ങിനെ ഒന്നം ഇല്ലാതെ ആ അവസ്ഥയിലേക്ഷേ അവരെ വിളിച്ചാൽ അവർ ചെല്ലുമോ? ഇരു ശരീരങ്ങിലല്ലെ ഇരു പി കിഴും വലിയുമെല്ലാം. ശരീരത്തെ ത്രജിച്ചു ദിവാകര തമകമായ മനസ്സിനെ നിർബാധമാക്കവാൻ അവരും നി ശ്വയിച്ചു. യോഗരൂതി അതിന്റെ അവരെ വിടിപ്പു. ആ ശയ്യേ" ഇനിയും ഭജിക്കേണമത്ര ആ ശരീരം. അതുകൊണ്ട്, സ്വന്തം ശരീരത്തിനു പകരം ഗാർഹ്യാധ്യത്തെ മുഖ വന്നമായ് ട്രാണ് അവരുടെ വെടിയേണ്ടി വന്നതു". ആ ശയ്യേവേണ്ടി ശരീരത്തെ രക്ഷിക്കവാനായി നാടം വീടം ബെഞ്ഞകിക സുവക്കാളിം അവരും വിട്ടു. അവരും താപസി യായി, ദിവാകരനിൽ ഏകാഗ്രവിത്തയായി, നിശിത്തവു തയായി. അവരും തപസ്സിൽ തപിച്ചു. അവരുടെ അഭീഷ്ട സിലിജുണായി. സ്നേഹപ്രാളിക്കാണ് അവളിടെ തപസ്സു. അതു" അവരുടെ സാധിച്ചു. അവരും തപഃഫലമായി ദിവാകരനെ കണ്ടു. താപസിയായ നളിനിക്കു" താപസനായ ദിവാകരൻ പ്രത്യക്ഷ്യമായി. രാഗത്തിൽ കുടി ഇടഞ്ഞുണ്ടു തങ്ങാതെയും തിരിയാതെയും, പ്രതിശ്വന്ധ ക്രാഡേഡൈലും ലംഘിച്ചുകൊണ്ടു" അവരും മനോട്ടു കേന്നാട്ടുകി. നദിയിൽക്കൂടിച്ചേന്നു" അവരും പാരാ

வாரதத பூபிது. ராததித்துடுகி அவர் என ஏது கமாய ஸ்யூமத்தில் எடுத்தி. பிவாகமனை அவர் கூ விது. அவர் பினாலெயாயி. ஸதித்தாஸ் ந ஹிணி. புதிவெண்ணையீர ஏலது. என நடியெட ரதி யீர உள்ளாயி. கேஸாலே சூடாதெழு. வெரங்குடியுமா ஸ் அதினெந்த கட்டகா. அது என போகில் தகாக தெ பூபிது; அவிடெக்னிஸ் ஏரே கதியில் வஞ்சக லிலாயி.

கேதியால் நேட்டை மோக்ஷமாஸ் நழினியிலே எந்தப்பாடெழுத்து ஸாம். கவி ஸாதினை தூங்ஶாரக்கு ஸாமகமாய விசித்ருவற்றைப்போட்டு அத்துமை ஸ மேமாயநமாகியிரிக்கொ. கேதிது. ஜானாயு. அதினாத்து படக்கூக்குத் தூஞ்சு சுத்தித் தெதிக்கூக்கூமாஸ். எடுநால், அதெல்லாம் நழினியிலாலேபூர் எந்த மெரு லக்ஷி! ரமநாதத நான்மங்கூக்கூயாஸ் கமா கல்எந்தால் நழினிகூண்டு வெஜ்ஜிரிக்கொது.

മുന്നാം കളിം.

“ക്ഷിതിയിലമഹ, മത്രജീവിതം
പ്രതിജന്തിനവിചിത്രമാർധമാം,
പ്രതിനവസനമാമതോഷിക്കിൽ,
ത്രികരം മനസ്സുകമാനഗായികൾ.”

മനസ്സുകമാനഗായികളായ സാക്ഷിയ കവികൾ യ
ന്നുവിശ്വേച്ഛ ധന്തുവന്നു. അധർ മനസ്സുജീവിതത്തി
നെറ വൈവിത്രപ്രതീത സാനന്ദം ദർശിച്ചുകൊണ്ടിരി
ക്കുന്നവരാണ്. ജീവിതത്തിൽ ആമഗാഗായി ആവശ്യം
യിട്ടാണ് സാമാന്യമാക്കുന്ന നില. കവികളിൽ അതിൽ
ഉംഖൃദ്ദവർത്തനെക്കിലും, ആ ജീവിതത്തിലെയ മാ
റിനിനുകൊണ്ടു നോക്കി രസികവും അവക്കു മനസ്സു
ഭാവഥണ്ടും. ഒന്നിഞ്ഞാനു ഭിന്നമായിട്ടല്ലോതെ മത്രപ്രഭാ
കത്തിൽ ജീവിതമില്ല. അതിൽ ഒന്നാനില്ലെങ്കിലും വേ
റേവേറേ ചുത്രമാണ്. മാറിനിനു നോക്കുന്നവക്കും ആ ഭിന്ന
ഭിന്നവൈചിത്രത്തിൽ ഇതുവേ രസികക്കാവും എന്നും അ
ഉവില്ല. മനസ്സുർ ഓരോത്തത്താം അനുഭവംകൊണ്ടു
ഭിന്നിച്ചാണിരിക്കുന്നതെന്നും എവക്കും അറിയും. ഫലാ
കത്തിൽ, നമ്മുടെ അറിവിൽത്തെന്ന എത്രതെങ്കണ്ണു
കോടി മനസ്സുർ മരഞ്ഞുപോയ്ക്കുണ്ടാണെന്നിട്ടുണ്ടും. നമ്മുടെ
മുമ്പിൽത്തെന്ന നാം അബ്ദവും മനസ്സുരുതമായി ഇടപെ
ട്ടകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുണ്ടും. ഇവരിൽ ഓരോത്തത്താം
വിഭിന്നമും പ്രതിനവധുമായ ജീവിതത്തെന്നാണ് ധരി

ചുവിരിക്കുന്നതെന്ന്”, നമ്മൾ അതിൽ മുക്കിയിരിക്കുകൊണ്ട് അതു ഓക്കാറില്ലേന്നുജൂഡി. മാറിനിന് ഈ കാശനവക്ഷം പ്രതിജ്ഞാനിനമാർദ്ദത്തിൽ മന്ത്രജീവി തബെച്ചവിത്രും കൗണ്ട് പ്രതിനബസം കോലുവാൻ ഭാഗ്യമാണോകും. ആക്കിവാ ഭാഗ്യം നേടിയവരാണ് കുവികൾ. അവരാണ് തുതാത്മകരി. ആ ഉൽക്കുപ്പുപാതയിൽ കുമാൻ ആരാൻ കയറിനില്ലെന്ന.

“നൃഹിനി എഴുതി അവസാനിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ആ മാതിരി ഒരു ചെറിയ കാഖും കുടി എഴുതേണ്ണു ആവശ്യകത” കുമാരനാശാനു തോന്തിയതു. “കാരണം”—അദ്ദേഹം പരകയാണ്—“നൃഹിനിയിലെ നായികാനായകളാർ രാജസം മിക്കവാറും വിട്ട് സംതപ്പിക്കാവാണുമ്പിൽ എത്തി നിൽക്കുന്ന ഘണ്ടാത്മകളുണ്ടാണ്. അതിനു മുമ്പുള്ള അവസ്ഥകളിലാണ്ടല്ലോ ജീവിതത്തിനു കുറു കഴുതകളിൽ മാനസരഹസ്യങ്ങളിൽ അധികം അടക്കാരിക്കിഴഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട് നൃഹിനിയിലേ പാത അങ്ങേടു അട്ടത്തു താന്നപട്ടിയിൽ എത്തീട്ടിലുണ്ട് ജീവിക്കുള്ളപുറിയാണ് പിന്നെ എഴുതേണ്ടതായിതോന്തിയതു.” ആ തോന്താവിന്റെ ഫലമായി അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ലീല ഉണ്ടായി.

നൃഹിനിയേയും ലീലയേയും ആരാനു താരതമ്പ്യമുള്ള ചുത്തി കൂടാക്കാനുണ്ടെങ്കിൽ അവർ ധരിക്കുന്നതോണ് ആശാൻ പറയുന്നതാവിത്രു്:—

“നൃഹിനി ഒരു താമരയും വാണിനും ലീല ഒരു ചെറിയക്കുപ്പുവാണുണ്ടാണും വിചാരിക്കുക. രണ്ടിം പുഞ്ചങ്ങളുണ്ടാണ്. രണ്ടിനേയും സ്വജ്ഞിക്കുന്നതിൽ സ്വജ്ഞാവും തന്റെ

കളുന്നാർക്കിയേയും ശിപ്പസാത്മ്രത്തേയും ഓന്റപ്പാലെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടും ഉണ്ട്. എങ്കിലും, ഒന്ന് ശാന്തമായ സുഗന്ധവും ഉഭാരമായ ശോഭയുള്ളതു താമരഫ്രൂവും. മരേറ്റ്, പ്രകടമായ സെംഗറ്റ്രൂവും ഉജ്ജപ്രലമായ കാൻഡിയുള്ളതു ചവയകഫ്രൂവും. വൃത്താസത്തിനകാരണം സ്രൂഷാവിന്റെ സകലപ്രകോപം മാത്രമായിരിക്കും. അതു ഒഴിച്ചു കുടാതെത്തുമാണ്.”

അതേ; അതു ഒഴിച്ചുകൂടാതെത്തുനെന്ന. ഒന്നിനൊന്ന് തിന്നമായിട്ടല്ലാതെ സ്രൂഷാ വല്ലതുമനോ! അതുകൊണ്ട്, ഒന്നിനോട് മരൊന്നിനെ താരതമ്പ്രപ്പെട്ടതി വിമർശിക്കുന്നതു “അസംഖ്യമാണ്”. ഒന്നാനീലവും ആ തിന്നിനൊന്നമായ പുതിയ പുതിയ രസം നാം അന്നെവിക്കാം മാത്രമെ, ആവുമെങ്കിൽ, വേണ്ട്.

താമരഫ്രൂവിനെക്കാഡ് ചവയകഫ്രൂവിനെയാണ് ഈ വിജ അധികം പേരം ആവിക്കുക. അടങ്കിയ മണിച്ചും വിനിതമായ കാന്തിയുമാണല്ലോ താമരഫ്രൂവിനുള്ളതും. സത്പരുന്ന പ്രധാനനാക്ക് ആതിലാവാം അധികം മനസ്സു ചെപ്പുന്നതു്. എന്നാൽ, തദ്ദീനമാരക്കൊണ്ടും ലോകം നിറങ്ങി കിട്ടുന്നതു്. രജാത്രുന്നപ്രധാനനാക്ക് ഉറസെംഗറ്റ്രൂവും ഉജ്ജപ്രകാശിയുള്ളതു താമരഫ്രൂവിനോട് പുതിപ്പാതിക്രൂഢിക്കും. സത്പരുന്നമാരക്കൊഡ് രജാത്രുന്നമാർ അധികമായുള്ള ലോകത്തിൽ, അതുകൊണ്ട്, നെറ്റിനിയെക്കാഡ് ലീലയാണല്ലോ വിളിക്കാള്ളുക. തുലസത്തോ തീരെ നിമ്മലമാണ്. രാജന്തരിൽ അല്ലോ മാലിന്യം

കലങ്ങ. സാതപികം താമസത്തിലേക്ക് ഇരങ്ങുന്നിട്ട് താണ്ടല്ലോ രാജസം. തനിവെഴുപ്പിൽ അല്ലോ കുള്ള് കലന്നാൽ ചോക്കുപ്പായി. അതു തന്നെയാണ് രജോ തുണം. മാലിന്യം അല്ലെങ്കിലും കലരാത്ത ജീവിതംപോൾ കവുവയാരത്തിൽ കാണുക അങ്ങതാത്തതാണ്. മാലിന്യമുണ്ടായാലും സാതപാപ്രാണി അസാധ്യമല്ല. അതാണ് ലീലചിൽ കാണുന്നതു്.

“നീ സർജ്ജഭൈക്കാണ്ട് ലീലയ്ക്ക്” സംഗൃതിയായി. ആല്ലോ ലീലചെ ഉണ്ടാൽ നമ്മുടെ മനിൽ ഉയരത്തുനു. പീനേന്തേതു് നായകചർത്തമാണ്. ഒട്ടവിൽ പരസ്പരയോഗം. നായകനെ വേറെയായി ഇംഗ്ലീഷ് കാവുത്തിൽ നാം കാണുന്നില്ല. ലീലയും അവളുടെ ദോഷിയായ മാധ്യവിയും മാതൃമേ ഇതിൽ പാത്രങ്ങളായുള്ളൂ. നായകനെ ഇവരിൽകൂടിയാണ് നാം കാണുന്നതു്. നായകനായ മദനനെ ആല്ലോ മാധ്യവിയിൽകൂടി നാം കേടുകൂ. നു. അനന്തരം ലീലയിൽകൂടി നാം അവനെ കാണുനു. കവിക്കുടെ കപ്പനാസാമത്മ്രതാൽ, നായകനെ നേരിട്ട് കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ എന്നു് ആക്ഷണ്ഡണാകന്നില്ലോ അതുകും.

“ഉഭയപരത്തിനീറ ഉപാന്തത്തിലാണുള്ള മഹീയരം സാന്തുമിയിൽ

“സദന്മുഖവന്തിലൊന്നിച്ച-
നമമരക്കിം മധുമാസമാനുയിൽ
വിഘസി നൃനിലാവെഡം ലതാ-
വലയമിയന്ന നിലത്തോരാമലാറം

വിലയ വിവശമേനി, വിണ്ണച്ച-
ക്കലയത്രപോലെ കിടന്നിതേക്കണ്ണായു്—”

എന്നീ നിലയിലാണ് ലീലയെ ആളും നാം കാണാനു്. പിന്നീടു് അവരും ആരെന്നു് കവി പറയുന്നു. കലം, അപം, ശീലം എന്നിവയാൽ ഭ്രിസ്തവന്യായി മഹാപ്രഭാവത്തോടെയാണ് അവളിടെ ജീവിതോദയം.

“വിഭവമതു കഴക്കേ വിള്ള യാ-

സൗഖ്യത, ശ്രോതൃ യൈത്തവനാഗമം,

മുഞ്ഞണ്ണയിവയിൽ ചരിയയാ-

യമിത, വാപിയിൽ മുഖ്യധാനി പോൽ.”

എന്നാൽ, ഖങ്ങിനെചുള്ള വിഭവങ്ങളിനേൽ മനം ശ്രദ്ധാരം മോഹിക്കേണ്ടോ.

“കരകരയും ഭ്രതി കാണ്റ്കിലും,

സമിരഭൂദയാണിലും ലീലയെന്ന നാം,

പരമക്ഷിരമാധമർമ്മവം

പരമയരാവരി കാര നില്ലുവേ.

‘എന്നു്’ കവി പറയുന്നു. നാംസാരത്തിൽ സുസ്ഥിരം മുഖലീലയാവാമെന്നു് ഭേദത്തികമായ സന്ദർഭത്തിന്റെ സുലഭി കണ്ണ സംഭവിക്കുന്നതു്. അസ്ക്രമയദ്വിക്കിൽ കാരജി ദ്രോഹിച്ചയദ്വിക്കിൽ സമേഖമന്മായ വള്ളവൈചിത്ര്യം കാണാം ചുന്നതാണു്. അതുപോലെയാണു് ഈ സെഡ്രാ ഗ്രം. അതിസുക്ഷ്മമായി ആപത്രു് അഭീമുഖ്യികരിക്കി ചൊംശാണം സന്ദർഭത്തിനുണ്ടാകുന്ന ഈ വിലാസമെല്ലാം സമിരമല്ലോ അതു്. അതുകൊണ്ടു്, ഉത്തരമായ ഭ്രതി കണ്ണ സമിരമുദയാണം കമാനായിക്കയായ ലീല എന്നു് ആയം കരകരയെന്നു മനറിയിപ്പു ഒരപ്പുടിരിക്കുന്നു. തിളങ്കുന്ന വെള്ളിച്ചുതെ മുഖിൽ വെച്ചിട്ടു്, നമു പി ചിച്ചു നട്ടുന്ന ഇരുട്ടിലേയ്ക്കു തിരിക്കുന്നിതു്. അ

അപിനെ തിരിഞ്ഞുനോക്കിയപ്പോൾ കാണുന്നതു ലീല
യൂട്ട് പിറുജനം വിവാഹം നിന്മയിച്ചുവെന്നാണ്. ക
ലധിതംപോലെ ആദിജാത്രംകൊണ്ട് അന്തുപന്നായ
വരുന്ന ധീലയൂട്ടായി അവളിടെ അട്ടുന്ന വരിച്ചുപോയ്.
അതുകൊണ്ടുനോണ് എന്ന് അപ്പോൾ നമ്മളിൽനിന്നു
ഉണ്ടാകുന്ന സംശയത്തിന്—

“അവിധിത, മിക്ക രക്ഷപ്രകാരാണോ—
അവികലമാം പ്രക്ഷോഖ, മല്ലതും,
യുവജനപ്രദയം സപ്തത്രുമാ—

ഞവരുടെ കാര്യപരിഗ്രാമപ്പൂജയിൽ.”— എന്നാജി
ഗംഭീരമായ രാസനമാണു കവിയിൽനിന്നു് ഉണ്ടാകുന്ന
തു്. താൻ രക്ഷിച്ചുപോങ്ങുവാൻ തന്നിഷ്ടംപോലെ
എത്രം പ്രവർത്തിക്കാമെന്നു മനസ്സുന്ന് അധാരകരിക്കുന്നതു്
അവനും പ്രോക്തതിനും മിതമായുള്ളതല്ല. എത്ര മന
ശ്ചനമുണ്ടു് സാക്ഷാത് ധമ്മമാണോ രക്ഷണം. ആ
ധമം സപ്തരുണ്ടതിനുംവേണ്ടി താൻ അനുശ്ചിക്കുന്ന
തിൽ അന്ത്രരോചകളും കൈയ്ക്കേറും അതികുമമാണോ. ആ
രക്ഷപ്രാക്കം അവരവരുടെ ആരമ്മണവെത്തിനായുള്ള
കർമ്മങ്ങളിൽ ജൗസിലുമായ നാപാതത്രുപ്പതെതു് രക്ഷ
കൾ ഘനിക്കുന്നതാണു അതു് അവിധിതമാണോ. വി
ശ്വാസച്ചു്, എതോടു മനസ്സുനും ദേശവന്തിൽ പ്ര
ഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ജീവിതത്തിൽ അവൻ സപ്തരു
നാണോ. ആ തുംഗപരനിയേയം എപ്പോ ജീവികളിലും
നാം കാണുന്നുണ്ട്. ദേശവന്തിലെത്തിലു മക്കളെ പി
ന്നുന്നും തന്നിലേക്കു് പിടിച്ചുവലിക്കുന്നതു് ആപത്താ
ണോ. പ്രോക്തതിയിലേ നിസർജ്ജമായ സൗന്ദര്യത്തെ

അരതു് കലക്കരാണോ ചെച്ചുന്നതു്. മനസ്സുമനസ്സിനോ അനന്തമമായിരു വള്ളച്ചയ അരതു് തട്ടകമണം. സുവർത്തി ഘം ഭേദവർത്തിലും കർമ്മപ്രാലംപ്രോലെ സ്വപ്രത്രന്നനായി നീതിനീതിപ്രസ്ത്വാനാണോ ഇക്കാണായ ജീവജാലമെ സ്ഥംബം ഇവിടെ ദൈവാൽ ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്നതു്. തനിയനിന്നാണായതിനെ അതിന്റെ അന്ത്യവരേങ്ങിം നയിക്കാമെനോ എത്തു ജീവിക്കുമാകും മൊഹം. കാമത്തി ലേക്കോ മനസ്സു നീഴന്നേതാടക്കുടി വേരുറയ്ക്കുലായി. കാവിതക്കാളിലേക്കോ മനസ്സു ചാട്ടന്നേതാടക്കുടി ചിരകു ഇളയു ലുമായി. അതുമായാൽ, അനന്തരജീവിതം സ്വക്ഷീഡമാണോ. അതിനോടു് ഇടപ്പെട്ടാൽ അതു് അവിധി തമായിട്ടേ കലാശിക്കയുള്ളൂ.

ഇങ്ങിനെ കവിക്കണംപ്രയ വിചാരത്തിൽനിനോ ലീപാജീവിതത്തിലേ അനന്തരഭാഗത്തിലേക്കോ ആവേഗ തേതാടെ നമ്മക്കോ ജീജ്ഞാസയേറുനു. ഗ്രന്റോത്തരമും മാധ്യമിസദനവ്യാധ മദനനോ ലീല ഇതിനുമുതനേ എഡയും നൽകിയിരിക്കുന്നവതു. കമനനാണോ അച്ചുന്ന നിഃവയിച്ചു വരുന്നു. ഇതും അറിയുന്നേണ്ടാണോ.

“ശരി, ഹതവിധിയായ മേഖലാ-
ന്നിങ്ങളുപരന്നിത്, ലോകയാത്രയിൽ,
മരക്കിവലിയകോളി, കന്ധയാം

ചെരുകളിവണ്ണി കട്ടങ്ങിയാടലിൽ.”—എനോ കവി ഇതിനുമുച്ചു ചെയ്യു സുചനം നമ്മക്കോ എററവും മനോജ്ഞത മായിത്തീരുന്നതു്. സ്വപ്നം കാമിതത്തിനോ എതിരായി പിറുന്നിയോഗം ചുരുക്കപ്പെട്ടു ആ നിമിഷത്തിലാണു

ലീലയുടെ മനസ്സിൽ അതുപരമായി അംഗലുചേനു കഴിയ്ക്കുന്നതു്. എന്തുകൊണ്ടു്?

“പഴകിയ തദ്ദേശവല്ലി മാറിടാം

പുഴയെയാഴുകും പഴി വേരെയാക്കിടാം

കഴിഞ്ഞുമവച്ചുനസ്തിമാർ മന-

സ്ഥാഴിവത്തുകുപ്പാരാളിള്ളനിമാരു്.”

ഈ അതുകൂടികരിയിൽ എന്തും ഗമായി കാവി ഇവിടെ നാളുക കാണിച്ചുതന്നു.

“വിദ്യന്നിയതി, ഭാസ്യരെഞ്ഞലു, യാ-

നബിയെയെതിനെന്തായ ജന്മ നീതുമോ?”

അതുകൊണ്ട് ലീലയുടു് അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ അതുപരി

തനിലേയും ഒഴകിപ്പുല്ലുംഡുനു കഴിവുണ്ടായഞ്ഞു പോയു്.

“ദൈവാധിനം ജനത്സത്രും” എന്നു് എപ്പോഴും സുരി

ചുകൊണ്ടാണു കവിഞ്ഞുടെ വിചാരാവാരങ്ങളെപ്പറ്റി.

പിത്രനിഃഖാഹപ്രകാരം ലീലയുടെ കാനുഞ്ഞിൽ

മംഗളസ്ത്രം ചാൻഡി; അതു കവി കാണുന്നതു്—

“സൂട്ടമധ്യ വകതെററിയേരുന്ന-

കൊടിയി ഉലും ധ്രൂജകോടിയേന്നപോയു്”

അനിഷ്ടങ്ങൾക്കും വിഞ്ഞാണു്. ദൈവാധാരയോഗ്യം ദി

നബിന്നുപാതിലാണെല്ലാ കൊടിയേരാം. കൊടിക്കു

റയുടു് ശ്രദ്ധവാദിക്കുമാരു് വൃത്യാശഞ്ചാം.

അതു തെററിയാൻ അമംഗളമാണു്. ഇങ്ങിനെ അമംഗ

ളിമായ മംഗളത്തെ ലീലയുടു് വശിശ്വാസിവനാ.

അതിൽ അവശ്യകാണ്ടായ ശോകം അന്ത്യവേണ്ടി

മരഞ്ഞാളുന്നതിനെപ്പറ്റി എത്ര മനോഹരമാ

കിട്ടാണു കവിവാക്കിതാ:—

“ മുന്നങ്ങജയാട് അംഗതക്കുളം -
ജഞ്ചകവിയോഗമറിഞ്ഞതില്ലവർ ;
മനമഭിഹനമസ്തുരാഗമാം ,
സപനമിലലില്ല തകന്ന് വീണയിൽ .”

രാഗചേപ്പക്കളില്ലാം നിന്മപോകത്തക്കരാജ്ഞാം അതു
യും അഭിധതമായ അവളിടെ മനസ്സു് എങ്ങിനെയും
താണന്നു് അവിയെന്നെമന്നാണക്കിൽ —

“ ഇണ്ണയയകലവ വിട്ടു് , മുരൈ നിർ-

ഹൃസ്ഥമിലും വിററ കപോതി ചൊൽക്കിലും ” — എ
നു കവി ഒന്നു ചൂണ്ടുന്നതെയുള്ളൂ. അതു പോരെയോ
അവളിടെ ശോകത്തിനും കാരിന്നും നമ്മൾ മനോവി
ഷയാകവാൻ .

“നാഹ്രദയമതിനു ഭാവനാ—

പരികരമെങ്ങിനെ , ഭോഗമജ്ജിനെ ” — എന്നും

“ക്ഷിതിയിലോരു പുമാൻറരയെന്നിയേ

സതികൾ പരഞ്ഞ ഗ്രാന്റേറു കാണുമോ ” — എ
നും സുന്ദരവിചാരങ്ങൾ , ലീലയ്ക്കു കമന്നമായി
വേണ്ടിവന്ന ആ ഗുബഹീനമായ വേഴ്ത്തു യൈക്കറിച്ച പറ
യുനിച്ചുള്ള കവിച്ചിൽക്കിനു വിളയുന്നതു നഞ്ഞെട മനസ്സി
നു ശ്രോഢനമായ വാദ്ദോമാലകളായിട്ടുണ്ട് .”

“ എടൻ , പതി , വിലാസി ചെങ്ങീലും ,

പിട്ടുഗന്നതു തുപാർത്തുരാകിലും

സുംഘടമകമലിയാതെ മേഖിനാടു

തടശിലപ്പോലെ തരംഗലീലയിൽ .”

ഇങ്ങിനെയാണാതു ലീലാകമന്നയോഗമുണ്ടായതു് .
പ്രീലയ്ക്കു ശരീരം മാത്രമേ കമന്നു് കിട്ടിട്ടുള്ളൂ. അവ

இட காண்டுதின் அராம் பாறுமாக்கும் வெழிக்கீல் என்று. தனிர் ஶரீரத்திமேல் அவன் வெள்ளினாலை பூம் வெழுகொட்டு வாஸ் அவர் விடுகொட்டுத். ஹதிய் அவழிட மன்றம் தங்கல்லியதில் தடஞிலபோலே நின்றேயுடை. ஹதிலான் பிலியுடை அதற்கிக்குப் பால் கடிகொட்டினான்று.

விவாராந்தர் காஷ் மானா கஷின்தி?பூர் கமநாஸ் மரிச்சா. அபைகிழ்லிவயான் அபேபூர் மகிழ்ச்சென்று. மன்றினை ஒதுக்கவாஸ் ஹதிலயி கங் அவர் சுக்கியல்லாதாயிரிக்கையான். ஹனியதே அங்கி அதுபற்றித்தனை ஏற்றுத்தீடுதோடு அது வியோரங்காது கஷிக்கூடின்று. ரூபரிஸாம் பரிக்கூக்காய் வியியாவட்டு ஹது காஷ், பிலாஜிவி தங்கொட்டு ஹனியுரபு, காஞ்சினங்கள் நியைகிழ் அதினை கக்ஷிச்சவாஸ் வெழு மரைாக கட்டுகையாயிடுவான் கமநமரளைதை கவி காலனான்று. ஏற்காத அது முதனைச்சுரியு கவிச்சு விளைவிக்காதெ கஷியுள்ளு.

“அயி, ஸுதை, வெடின்று குமி நீ,
புயயுடை ராமரின்ததிலையோ;
நியதிமதனிதோக்கிழ் ஓவாஸ்,
ஸ்ரயமதிமாநதுதாம்பெக்கிலும்”

ஏனிக்கினை அது முறைக்களைக்கீல் கவியித்தினாக கண்ணி குற்றுஷ்டி விழுன். அதற்கானதையாலி லிலாயை ஜீயுபோகுக தொன்யான் அவாஸ் வெழுகிழ்ச்சுது. அவர் பாஸ்பமங்கள் அவன் தோனி

ട്ടുയില്ല. ആ പഴിക്ക് അവൻ കൂതാത്മകൾ തന്നെ. എന്നാൽ, അവളിടെ അന്തരംഗത്തിൽനിന്ന് അവൻ പുറത്താണ് നിന്നിരിക്കുന്നതു്. അതിൽ അവൻ ഒപ്പേമ തന്നാണ്. ഇങ്കിനെ കവിയിൽ നിന്നുണ്ടായ ആ അതുകണം ലീലാവിഷയത്തിൽ മുക്കാമൺഡിയായ് ചെമ്പുന്ന. ലീലയുടെ മന്ദിരം ആച്ചുപാടം എവിടെ ഉണ്ടിയെ അതിൽ നിന്ന് ഈ ഭാവത്തുരത്താൽ ഒരു വലിച്ചിട്ടിപ്പുന്ന് കവി നന്ദി വീണ്ടും വീണ്ടും ഓമ്മിപ്പിരയോണം ചെയ്യുന്നതു്.

ഒരുംബ മരിച്ചപ്പോൾ, അതിലും അന്തരമനമാണു് സതീയമ്മെന്നു് ലീല ഓക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. തെരുവിനെ സംബന്ധിച്ചു് നിർദ്ദയമും, വഞ്ചകിഞ്ഞമായ പാപിയാണേല്ലാ താൻ എന്നു് അവർം വേദിക്കുന്നതുമണ്ണു്. തെരുവില്ലാതാകകൊണ്ടു് തനിക്കു് ഇനി അഞ്ചു ക്കുങ്ങേണ്ടം അപവാദങ്ങളോടും എതിരിട്ടേണ്ടിവരുമേല്ലാ എന്നു് അവരുടു് പ്രേടിയുമുണ്ടായി. ഇതെല്ലാം അവർക്കുള്ള ശീലസ്വത്തിന്റെതിളുക്കങ്ങളാണു്. അതെല്ലാം ഉടനെ നിന്നു് —

“പരമരിയ കിന്നവിലേ മലം
പരക, മനഃവഗ, നീ ത്രജിക്കമോ!
ഉരുസമതു നോക്കിയേതിൽ ഏ
മരവിയതാക്കനി വീണു പോയിരേ —”

എന്നു് അവളിടെ മന്ദിരം നിർബാധം ആശയിലേക്കു കൂതിക്കുന്നു.

മദനനെ കാണവാൻ കൊതിച്ചുകൊണ്ടു് ദർശനം ചെത്തിയനിന്നു് സപ്രഹരിതിലേക്കു് അവളിടെ യാതുയാ

നോ” പിന്ന. ഉത്തരമണ്ണത്താൽ ആദ്യം അക്കപ്പാടു
യൊന്ന് തള്ളന്നിരുന്ന അവളിടെ മനസ്സു”

“കളയട്ടിതി പറിച്ച വിനമാം

മുളയതുപോലെ മതിന്റെ പൊങ്ങളും—”

എന്നോ” കവി സരസ്വതിത്വാദ ഉപമയെക്കാണ്ടി¹
നബ്രഹിം അവധിയെ പ്രത്യക്ഷിക്കാൻ തിരഞ്ഞെടു
കുന്ന അലക്കാരരത്നങ്ങൾ കൂടാരനാശാന്തിക്കന്നോ” നമ്മി
ക്കു കരബ്രഹ്മാനമല്ല ചൊരിത്തു കിട്ടിയിരിക്കുന്നതു”.

മദനനേജ്യം പിത്രജനത്തെയും കാണുവാൻ ഇഴം
ക്കാണാണ് സപ്രഗ്രഹത്തിലേയുള്ളു” അവളിടെ ഗതി.
അവളിൽ അദ്ധ്യാജമായിരു പിത്രങ്കളി അരബ്രഹ്മാനാണ്
നല്ലവണ്ണം രോളിപ്പേട്ടുന്നതു”. തന്റെ ഇം ഭാംഗ
തതിനും അട്ടുനെയല്ലാ, അവൾ പഴിക്കുന്നതു ഭൂമിയി
യെയാണ്.

“തങ്ങാണിയുടെ ബലം വിശ്രൂതി; വേ-

രായ പൊരുളും, ബലയും തേ ബലം.”—എന്നോ”
അവർ ഉറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് വിചാരിക്കുന്ന. അവളിൽനി
നോ” ആ വിശ്രൂതിയെ മോരനായ വിധിയാണ് കെട്ടക്കു
വാൻ നോക്കിയതു”. അട്ടുനും അതിൽ പകില്ല. ആ
ന്തുകൊണ്ടും? അട്ടുനും കലാചാരത്തെ യടായമ്പം നാന
ഷ്ടീകരിക്കുമാതൃമേഖലായുള്ളു. അതുകൊണ്ടും ആ അവാര
തതിനെന്നും അവർ അമുഖത്തോടെ തിരിത്തു.

“പ്രഭതയി, തമവാ, നിനക്കുതാ-

നഭിജനസക്കടലേശചഞ്ചിൽ!

അദയമന്നവു നിന്നെ മാ, ഇനം,

പ്രഭവമന്ത്രം പരമ്പരയും നീ.

അക്കതളിരെയാപ്പു മന്ത, ഡീ-

വികലതയെക്കി ചലപ്പുവെത്താൻ,

അക്കണമനവച്ചുലോകരെ-

പ്പുകയോട് കൊൽവു പിശാചവുംതിനീ.”—എന്നി

ങ്ങിനെ ആ നാട്ടനടപ്പുന മാറ്റുവിനെ വെരുത്തു ശപി
ക്കുകമാറുമേ തനിക്ക്⁹ ഇതിൽ ചെയ്യാവുന്നതായി ആ മ
നസ്പിനി കണ്ണുള്ള.

വീട്ടിലെത്തിയപ്പോൾ, അച്ചുനം അമ്മയും മരിച്ചു
പോയിയെന്നാണ്¹⁰ അവർംകു¹¹ അറിയേണ്ടിവന്നതു.
അതിനോളംഞായ ശോകഭാരത്താൽ ഇടംനേതുവിഴ്വാൻ
പോയ അവളുടെ മനസ്സിനെ പിടിച്ചുനിന്തി രക്ഷിക്കുക
യാൽ ആ അന്നരാഹത്തെ നോക്കി—

“വരായമതിൽനിന്ന ജീവിതം

കരയണിക്കുമ്പുശ്രൂഖാസ്യ നീ.”—എന്ന കവിക്കിൽ
നിന്ന പ്രശ്നസ ചുരപ്പുട്ടന്ന.

എന്നാൽ, ആ മദനൻ എവിടെ? അതാണ്¹² ഈ താ
പരയന്നതു്:—

“അപമമതിലവൻ നടന്തി-

ശ്ലപരയെയോജ്ഞത്തുമില്ല നാരിയായ്;

അപകുതനവളോട് വെരമി—

ശ്ലപചയമാന്ത്രമില്ല സൗഖ്യദാം.

ചൊരതു വികലബ്ധിപോലവൻ

തിരിയുവതന്ന സവാക്കൾ കണ്ണപോൽ,

രൈകമധ്യമതിന്ന ശേഷമി—

ങ്ങരിവത്രമില്ലാൽ തൃഖുമില്ലപോൽ.”

ഇരു തന്റെ തോഴിയിൽനിന്ന് പീലി കെട്ട്. എന്നു
ണം അപ്പോൾ അവളുടെ അവസ്ഥ?

“വിധുരതെയാട്ട നീ തിരഞ്ഞെടുത്താരാ
നിധിയിൽ, മാ, സതി, തുന്നാണ്യമായോ?
യുതിതടവക്ക, യാന്ത്രികം തുണ്ടേ,
ചുപ്പതിയിലെ ചുണ്ണിലണ്ണത പ്രേയറും.” — എന്നു
കവിക്കും അവരും ആദ്യപനിപ്പിയേണ്ടനാശായി. മങ്ങ
നവിയോഗത്താൽ ജീവിതത്തിൽ അവരും പീഴുകയോ
മാറുകയോ ഉണ്ടായില്ല.

“പ്രിയതമനിലമ പ്രസ്തുലമായോ
പ്രിയതയവർക്കുതാരിലജ്ജസാ,
സപയമവനിവർക്കുലമണ്ണി, മാ,
നിയതമകനു ജനാവലോകനം?”

വിനേ, വിശേഷിച്ചു്:—

“പ്രണയി, നിയതരാഗപാത്രമാം
പ്രണയിനിയാരം, ക്രപരാധിയൈക്കിലും;
തുണ്ണനിധിയവനോടിവർക്കുങ്ഗം—
ഗണനയതോക്കിലെത്രയേറണ്ണം!” എന്നു കവി
യാൽ വണ്ണനീയയായിട്ടാണു് ആ തുണ്ണവതിയുടെ അന
ന്തരഗതി.

“കൊതിയസ്തുലഭവസ്തുവികലായോ
മതികെട്ടമാറിനി മാഴുകമെത്രനാട്ട
വിഭവിയിവരി!—അമേഹാ, നിന്നുള്ളകിൽ
എഡയികളിങ്കെന്താനന്ന ധന്തരാം” എന്നു അന
താപം സമാധാനം കവി അവർക്കു എടുത്തിട്ടുണ്ട്.

സുഭർജ്ജപൊത്തിനായി അത്മിച്ച തവിച്ചുകൊണ്ടാലേപ്പാ കുതാതമാക്കലേവരം അന്ത്യത്തിൽ ധന്ത് രാകുന്നതു്.

“വിലയെഴുമന്നരാഗമതലാൽ
തുലയുവത്സ്യ, മരിച്ചു്, മേരക്കമേര
വിലസിച്ചമടിയേരു വെള്ളിപ്പോ-
ലുലയതില്ലതിയ പൊന്നപോലെയും.”

അന്തുതന്നെയുണ്ടാം ലീലാസിലും കാണായ്ക്കുന്നതു്.
അവരു കമിതാവിനെ അനേപാഷിക്കവാനായി തോഴി
യെന്നിയോഗിച്ചു. ഓരോഞ്ചുകളിന്തുതിൽപ്പുണ്ണിനെ അവരു
തിരിയെ വന്നു. എന്നിട്ടു്, അവരു അട്ടാളംവും ലീല
യെ വിളിക്കുന്നതിൽ നിന്നാണു് കമാരംഭം. അദ്ദേഹം
ഒരേ പ്രീലയുടെ അവസ്ഥയും നാം കണ്ടുവരുമ്പോ.

ഇനി മണം സർപ്പമായി. “ശാശ്രതനിക്ഷേപാദിസ്സു
യാത്രിയാലുഴലും പത്രാനി”യെന്നപോലെ മാധ്യവിയെ
പ്രീല കാണുന്നു.

“നിമിഷം സ്ഥിതിനോക്കി നിന്നു, സം-
ക്രമിതന്നേയും, മൊഴുക്കലയ്ക്കും യാൽ
കമലങ്ങൾ കണക്കെ തങ്ങളിൽ

കമനിയാസ്യകളുംതു ചുൽക്കിനാർ ” എന്നു
ആ സമാഗമത്തെ കവി എററവും മനോജ്ഞതമാക്കിനു
ണ്ടു്. അനന്തരം, തന്റെ അനേപാഷണത്തിൽ മഡനനെ
കാറിച്ചു് അറികയുണ്ടായതു് തോഴി പത്രക്കെ പരഞ്ഞു
ആക്കേണു. തനിക്കു് പരയേണ്ണിവന്നിരിക്കുന്നതു് അപ്പി
യമാകയാൽ വിശാദപൂർവ്വികമായ സാന്തപ്പോക്കി
കളാണു് ആല്ലെങ്കിലും അവളിൽനിന്നു ചുരുപ്പുടന്നതു്. അ
തിലോന്നാണു്:—

“അരികിപ്പുന്നരാഗമേരയാ,-
ഉറിവോർ തെറിട്ട്, മൊക്കൈയോക്കിൽ
നിറവേദകയില്ല കാമിതം;
കരയും ദാ, സവി, ഭാഗ്യശാല്പികൾ”- എന്നത്.

മലന്നർ അവസ്ഥ താൻ കാണികയും കേരംകിഴക്ക്
‘യും ചെള്ളതു’ ലീലാധ അറിയിക്കാതെ കഴിക്കുവാൻ
മായവിക്കു “വിചാരമുണ്ട്”. അരാൻ എത്ര ദൗഖ്യമായ
വിപത്തിപായാലും അതിൽ തന്നിക്കു “കലുക്കുമുണ്ടാക്കാ
ബല്ലുന്നും അവരുന്ന ഒരു നോക്കു” കാണിക്കും വേണ്ടിവെ
ന്നമാണ് ലീലാധ ഉറപ്പ്. അതുകൊണ്ട്, ഈ അന്ന
രാഗമാർഗ്ഗം ഭർഘടവും ഭംഗവുമാണെന്ന പേടിപ്പിച്ച്
അതിൽനിന്ന് അവരെ മാറ്റവാൻ മാധ്യമി നക്ത
യാകില്ല

അനന്തരം, തോഴിയിൽ നിന്ന് മലന്നർ അപ്പോ
ഡതേ അവസ്ഥ ലീലയ്ക്ക് കേരംക്കാജ്ഞനം. വിശ്രവ
വുത്തപ്പേശമുള്ളതു് അവൻ ഏകനായി ഉമത്തനായി നട
ക്കിന്നുവെന്നും

“അവന്നന്നരിയില്ല, ഭഃസ്മനാ-
ണവന്നത്തിനു വന്നത്തിപ്പാബ്ലോരാഡം;

തനിയേക്കുകൾ ചുണ്ട്—എതാനിടം
കനിവാക്കം,—കുശഗാത്രനായവൻ
വനിവനി തകർത്തെശലമോ-
തനന്നരാല്പാതുതിഞ്ചമിശേം.ഷനായ്;

കുഹപക്ഷികളും ചേന്നടം
ചേരുവിൽ പ്രേതസമം നടനിടം;

അകലതിലുമാളി കാണ്ടകിലെ

വികലാന്മാ വിഞ്ചമപ്പാഴമലം.”—എന്നും തോഴി പരബ്രഹ്മസ്തിയതു് അവർ തീരുശോകത്തെ അടക്കിക്കൊണ്ടു കേട്ട്.

“പുരവാസികരംതന്നനാജ്ഞവം

തിരിയാതോരതിന്റെലുഗിലകൾ”— അതു വേദത്തികളിൽനിന്നും മഭനനക്കണ്ഠിച്ച പിന്നെയല്ലോ എധവിക്കു് അറിവു കിട്ടിയതു്. അവർ രണ്ടുകാല്ലും ഇന്നു കാണാക്കുണ്ടായപ്പോറം—

“അവർൻ, പുത, ‘ലീഡ, ലീല’യെ-

നവിടപ്പുംടി നടന്നപോലിവൻ.”

ഈ കേടുപ്പോറം ലീലയിലുണ്ടായ കണ്ണിയം, അതു കൊണ്ടു തോഴിക്കണ്ടായ വാക്കിടപ്പും, എന്നാൽ, ഭാഷണത്തിനും ശ്രദ്ധാന്തത്തിനും ഇടത്തടയാതെയുണ്ടായ പോക്കം കവി ഏററാവും വിചിത്രമായിട്ടാണു യഥക്കാണിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മനസ്സുമനസ്സിലേ അതിസൂക്ഷ്മായ വികാരങ്ങളിൽ സാമത്യ്മാനത്തെ ഉംട്ടുകവാനും അതിനെ ചമല്ലാരതോടെ വള്ളിക്കണ്ണവാനും കവിക്കണ്ണക്കഴിവു് അന്നുാദശമാണു്. ഒരു മലയത്തികരം കവി യുടെ തുലികയിൽക്കൂടി വെളിപ്പെടുപ്പോറം നഘമഖിൽനിന്നു സ്ക്രിംഗാഡരങ്ങളെഴു എത്തു ധാരാളമായിട്ടാണു കരക്കമാറായിരിക്കുന്നതെന്നു കാണേണ്ടതുതന്നനായാണു്. ആ വേദത്തികരം മഭന്നെൻ്റെ വിശ്വാഗശോകത്തെക്കണ്ഠിച്ച പാട്ടണംകിയിരിക്കുന്നപോതു്.

സന്ദുണ്ടായ നിംബലപ്പുമത്താൽ നായകൻ എത്തിയിരിക്കുന്ന ആ ഉത്തുജ്ജാവസ്ഥ മാധ്യവിയുടെ വാക്കിൽത്തന്നെ നാം കേരംക്കാം—

“പ്രശ്നത്തെക്കുറ്റി നിന്ന് പ്രിയൻ
പരലോകത്തെ വർഗ്ഗികരിക്കിൽ,
ങ്ങൾ യോഗിയിവള്ളുമെന്നു
നാരോടും സവി, ദേവരോടുമേ.

അാനരാഗമതാണവങ്കലാ—

നീവശം വിട്ടു നിസ്ത്രേചേഷ്ടകരി
വനസ്പതപ്രകലങ്ങൾ മുഴുവതി—
നീവനെ, പ്രൂവിനെ മക്ഷികാളിപ്പോൽ.”

ഈഞ്ചിനെ അവനെ വാക്കാൽ കംണിച്ചിട്ടും, ശേഖരകാളിപ്പകമായ ആ വിചാരത്തിൽനിന്ന് ലീലയുടെ മനസ്സിനെ മാറ്റവാൻ മാധ്യമി തുന്നിയുകയാണോ പിന്നീട് ശായതു്.

“നിലനില്ലുവത്തെക്കാലം—
ഒജ്ഞലമാമിപ്രണായോള്ളംഗ്രീഹിൽ
വിലയോറുവമായ തികളിന്—
കലപോൻ, ധാ, സവി, തേരതുതേരതുവൻ!

കമയിങ്ങിനെ, പിനൊരുത്തമം
വിധുരേ, നീങ്കു വിസ്മരിക്കയാം;
അമവാ, പിലകാലമാസമയാൽ
മധുരസപള്ളസമം സൂരിക്കയാം.” — എന്നിങ്ങിനെ
ഡേഡരോനു പരഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവർ ലീലയെക്കാണ്ടു
സപ്രതം പ്രകാവത്തെ സൂരിപ്പിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു സുരച്ചിര
മായ വാക്കപാടവത്തോടെ തിരിയുന്നു. നിറ്റുണ്ടം കേളു
കകാണ്ടിരിക്കയാണു് ലീല അദ്ദുപ്പാശല്ലാം. തോഴിയു
ടെ മാക്കു—

“.....ഭാഗ്യവാനവ-

നിത്രതാനെന്നൊരു ചാരിതാത്മകമാ!

അംഗിലോകമനോധരാംഗി നിന്ത

മതിതയ പ്രേമവിഡ്യയമായിതേ.”—എന്ന തന്റെ ഭദ്രിൽ മദനനെ താഴു് തിക്കേണ്ടിളിട്ടു് രീതിയിലായ ദ്രോഡി—

“മരി, കാഞ്ഞൾബാവരാനിനി,

മതി”.....എന്ന പാഞ്ചശ്വരത്തോടെ തട്ടാരുകെകാണട
ലീല ചെവി പൊതുന്നം. നായികയും നായകനെങ്ങു
ഡിച്ചിട്ടു് മതിപ്പാണു് ഈതാ കാണുന്നതു്”—

“അയി, ചാരിതരാന്തരംഗ, നെൻ-

ഡയിതൻ, ദേവസമൻ, മഹാമതി

സപയമോദ്ധൃതവന്നു തോഴി, മുണ്ട്-

മയമീ ദംറ്റരംഗിയാഥടൽ.

രതി നിത്രമൊരാഡക്കാരാളിലായു്

സമിതിചെങ്കിൽ സവി, പെണ്ണിനാണിനം

അതിലും യജതിലുമോ, മുതം,

യുതിശാനെന്നൊരു ധന്മരം പ്രിയൻ!”

അങ്കിനെ സപാതമനാ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനെ
ക്കരിച്ചു് എതിരായി വസ്ത്രും പറഞ്ഞതാൽ അവളിൽ
കൂടുമോ? മായവി അഞ്ചും വഴിയെന്ന തിരിഞ്ഞു.
തന്റെ പ്രിയതമൻ വാഴുന്ന ആ കൂട്ടിലേഡയും ലീല
ചുരുപ്പട്ടതു കണ്ടു തോഴിക്കു ചൊടിക്കുതന്നു വേണ്ടി
വനു. എപ്പുംകൊണ്ടും അരയതാത്താണു് ആ സാരംഭ
മെനു് അവർ തട്ടാരു. മദനൻ ഇപ്പോഴെയും മരി
ച്ചിരിക്കുമെന്നാണു മായവിക്കു തോന്തീടുക്കുതു്

തന്റെ ഇം എതിർനിലയ്ക്ക് ആധാരമായി നല്കി നല്കി യുക്തികൾ അവരും എടുത്തു കാണിക്കയും ചെയ്തു. തോഴിയുടെ ഇം പ്രതിരോധനം—

“.....കലാലയമെത്തവാൻ

വിരകാന്തു വിതിന്ത്രന്നിട്ടും—

ചെറുപ്പൊഴിക്കും, ചുഴിനകാരുപോൽ.”— ലീല
യും പീഡക്കണ്ണായിരുന്നു കരി പരയുന്ന. ഇതും നാ
വള്ളിട അപ്പുാഴത്തെ അവാസമ നാശിക്കുന്നു
കാണിച്ചുതുടങ്ങായി). ഇങ്ങിനെ മുടഞ്ഞുനിന്നു തോ
ഴിയെ ദ്രോഹപ്രത്യാധ ലീല പൊതളിക്കുടിയ ധീരോക്തി
കളാൽ വഴിമാറുന്ന.

“അറിയും ജനനീതിസീമയെ-

തരിമായ” കാക്കമൃച്ചുണ്ടാഗികൾ;

നിരക്കും രതി, ലോകസംഗ്രഹം

കരിയാക്കാസവി ക്രസലാന്നിടാ”—എന്ന വെരു
സ്യത്തോടും—

“മരണം ഭയസീമയെന്നയേ,

കത്തും ജീവികളിങ്ങനാരതം;

വിരഹാർത്ഥിവരക്കുമോ, ഭയ-

കരമായും യഴിക്ക ജീവിതം.”—എന്ന ജീവിത
നിരപ്പേക്ഷണയോടും—

“സൂടുമെൻസവി, ചൊൽവ, നെൻ പ്രിയൻ

വൊടിക്കില്ലെന്ന വെട്ടിന്ത്രു ജീവിതം;

തനസീമയിൽ വിട്ട ഒരുംഗിയേ—

ക്കെലിൽപ്പോൾ” രവി മുദ്ദേശിക്കാ സവീ!” എന്ന
ആത്മനിഖ്യത്തോടുകൂടിയാണോ അവളിട ഫറപ്പും.

അതിൽ അവളെ നിരോധിക്കുവാൻ മാധ്യമി ആളായി പു. അവർക്കു ലീലയെ നിശ്ചലനപോലെ വന്നതി ലേയ്ക്ക് അന്നഗമിക്കുമാത്രമേ ചെറുവതായുള്ളൂ. ലെറ കികമായുള്ള സവു് തെയ്യും മറന്ന കേവലം രാത്രവുരു യാള്ളീന്ന് വള്ളെ മനസ്സും തുക്കു കഴിഞ്ഞു. പിടിച്ചുനി ത്തുവാൻ!

ലീലയ്ക്ക് മദനനിൽ ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ നിശ്ചല മായ രാഗം ഉള്ളവായിട്ടുണ്ട്. അന്ന് അതു് ഇട്ടായ ആളായിരുന്നു. അതിൻറെ ഭാവിപരിണാമത്തേക്കാൾ ആ ചു് വിനിക്കുവാൻതക്കേ അവസ്ഥയിലല്ലാ അന്ന് ആ വാലിക. പണംകൊണ്ടും, അതല്ലൂടൊക്കാണ്ടും, പാരമ്പര ത്രംകൊണ്ടും ഏററവും ഉയന്നുനിഛ്റുന കലത്തിലാണ് അവരു ജനിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മദനനാവട്ട സാമാന്ധ്യനായ ഒരാളാണ്. അങ്ങിനെയുള്ളൂവന്നമായി ബന്ധത്തിൽ ഏപ്പുട്ടുന്നതു് ലീലയുടെ കലത്തിനു് ആനുച്ഛവ്യികമായുള്ള ആഭിജാത്യത്തിനു് അന്നത്രണമാകയില്ല. ഏന്നതെന്നയല്ലാ, ലീലയ്ക്ക് മദനനിൽ രാഗമുണ്ടെനു് പിറുജ നമായം അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത കാഞ്ഞമാണു്. മദനനേ സം ബന്ധിച്ചു് തന്റെ മനസ്സിനുള്ള അല്പിവ്" എത്തോന്തി നീറ വികാരമാണെനു് ലീലതെന്നയും അന്ന് അറി ഞ്ഞിട്ടില്ല. ആ നിലയിൽ, കാഞ്ഞങ്ങളും കലാവാര പ്രകാരം അവിടെ നടന്നു. അവളെ കമനൻ കലഹി തംപോലെ പരിഗ്രഹിച്ചു. ഒന്തുമുഹമ്മതിലേക്കു് പോ ക്കുന്നും മദനവിയോഗത്താൽ ശോകാത്തയായ അവ കൈ കണ്ടു് ആ ശോകം പിരുവിയോഗത്താലുണ്ടായതാണെനു് അങ്ങളുള്ളവക്കു തോന്തി. അന്തരാത്മാവിലേക്കു നോ

കിക്കോണാണോ ഇരു മനഷ്യരിൽ ആരക്കേരുംവെളുമാ രജ്ഞതു! പുരമേഖലാവട്ടം, ശക്തിത്തിരിയും അവകാശ മുണ്ടായിട്ടില്ലപ്പോ. അതുകൊണ്ട് അവശ്യവമായ സം പ്രീതിയോടെ അവളിടെ ശരീരത്തെ കമനൻ സ്വന്തമാ തിലേക്കുന്ന നിഡിച്ചു. ആ ശരീരം മാത്രമല്ലാതെ അതിനും ചെവതന്റും നഞ്ഞകന്ന എണ്ണം തനിക്കും വശനമായി കുറിപ്പുന്നു കമനൻ എങ്ങനെന്ന അറിയും! അവൻ അവക്കു ജീക്കയും അവളിടെ സെതാദത്തുണ്ടെന്ന ഭജിക്കുന്നും ചെയ്യു ചോന്നു. അതിൽ അവരുടും പ്രതികൂലിക്കായില്ല. പരമ്പരാചൂരംപോലെ ഓരോന്നും നടന്നപോകുന്ന തിൽ ഒട്ടും ഇടങ്ങ്കുന്നില്ലെങ്കാം ആളുല്ലാതെ അവാലിക അതിനെന്നല്ലാറിലും നിസ്സുംഗം വഴങ്ങി നീലുംയല്ലാതെ മഹാന്താൻ ചെങ്കുന്നാണെന്നും അനും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാതെവളാണും. എന്നല്ലാമോ, എങ്കിനെയാക്കു യോ തുരങ്ജനമതംപോലെ നടക്കുന്നതിലേക്കും അവരും തന്റെ ശരീരത്തെ വിച്ഛീകരാട്ടാതു. മനസ്സുമാത്രം മറ നന്നില്ലാണും. അതു ആരു കൂടി കാണാവതല്ലപ്പോ. മറന്നെന്ന അകത്തു് ഒളിച്ചവെച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു് തേനാവി നെന്ന അനുചരിക്കുന്നാണും അവരും ചെയ്യുപോന്നതു്. ആ ആചരണത്തിൽ കരുളിവു ചേന്നിരുന്നതിനാൽ തേനാവിനും അപ്രിയമുണ്ടാവാതെയായി. തന്നെ എണ്ണയുള്ള തുംബുമിക്കുന്ന കമനനിൽ അവളിടെ മനസ്സ് എങ്കി നെന്ന ആർത്രമാവാതിരിക്കും? സുഗ്രീലയും സുഗ്രീക്കിത്തയും നോവഡി. തുരങ്ജക്കി അവളിൽ പരമ്പരയാ കലാനിട്ടി ണ്ടും. മന്ത്രാദയ ലംഘിക്കുകയെന്നതു് അവളിടെ ജീവി താതിനും സ്വപ്നവിജയംപോലുമല്ല. അതുകൊണ്ട്

അവരു തന്ത്രഗമത്തിൽ ഉത്തമഭാഷ്യാപദത്തിൽ നിന്ന്
ആചരണത്താൽ ഒരു പിഴയ്ക്കയുണ്ടായില്ല. തന്ത്രം
ആധയോടൊപ്പം ഇന്ദ്രപരാരാധനവും കലാസ്ക്രീകരം
ആചരിക്കാത്തല്ലയോ? ലീല ആരാധിക്ഷനു ദേവൻ മറ
നീനാണോ. മനനെ എല്ലായ്തൊം പ്രതിജ്ഞിച്ച് സ
ഖ്യം പുജിച്ചപോരുന്നുകൊണ്ട് അവളിടെ ശാരിരിക
മായ ചോദ്ധർത്ഥങ്ങൾക്കുനിന്നും പ്രതിബാധാശാഖായി
ല്ല. അവളിടെ അന്തരാത്മാവിൽ കടി കൊള്ളുന്നത്
ആരാധനയ്ക്കും തുന്നനേണാക്കവാൻ ആക്ഷം തുന്നിവോ ക
ഴിവോ ഉണ്ടായതുമില്ല. എന്നാൽ, മനസ്സും ശരീരവും
വിചാരാചാരങ്ങളാൽ തീനിക്കയാൽ കേവലം സ്വ
സ്ഥാനത്തിലെന്നപോലെയാണോ അവളിടെ അപ്രൂവ
തെ ജീവിതം. തന്ത്രവിശ്വന്തർ ഇടപാട്ടകളിൽ അവരു
ക്ക് അപ്രായമുണ്ടായില്ലെങ്കിലും സുവമേതും തോന്ത്രിയി
ല്ല. ഇണാവിച്ചിച്ച് കൂട്ടിലാക്കിയ കിളിക്ക് ആധാരവി
ഹാരങ്ങളിൽ വല്ലതുമണ്ണോ മടക്കം. കാണാനുവദക്കരാ
ക്ക് കൈയ്ക്കുക ചേർത്തുകൊണ്ട് അതു വളരുന്നുണ്ട്.
എന്നാൽ, അതിശ്വന്തർ അന്തരംഗതതിൽ ആരാധന
കടന്നനേണാക്കവാൻ? വാസ്തവത്തിൽ, അതിശ്വന്തർ മന
സ്സ് ഇങ്ങനീയമല്ലാ, എങ്കോ എങ്കിലെന്നും ആ
ണോ. ആ മട്ടിലാണ് തന്ത്രഗമത്തിൽ ലീലയുടെ വാ
സം. തന്ത്രക്കിഡിയാതുക്കിനിത്തംതോടും എതിനും ഉം
ക്കുട്ടകയാണില്ലാ ഉണ്ടാക്ക. എററും നേത്രത്തെക്ക
ണ്ണാണോ ആല്ലോ അവളിച്ചണ്ടായ രാഗപ്രവാഹം. അവ
ക്കുടെനേരം അതു് എന്നോ അറിയാതെയാണിങ്ക
നീതു്. വിയോഗമുണ്ടായപ്പോൾ അവളിൽ വിചാരങ്ങൾ

വളർ. എ ഡിചാരക്കോളാബ നാനും മദനകിരണ കോളാബനും അവ കുഴു അറി ശാസ്ത്ര യുണിയിലും. അതേകാലത്തു് താപവു അവളിൽ ആരംഭിച്ചു. തെന്തു വിൽവിനുംനാകന ആചാരണങ്ങൾ അവളിൽ ആ താപത്തെ ജപലിപ്പിക്കുമാറായി. ആന്തരചോസ്ഥിതങ്ങൾ മുള്ളായി കുഴുപ്പാടു ബാധ്യാചാരങ്ങളിൽ നിന്മാം ദരിച്ചുവരുകയോണ് അവരും ശക്തമായി. നിരുത്തിയും തൊൽ നന്മ്പു് അനുകൂലം പ്രസ്തുതമാരുളുക്കി അതിനു് ബാധ്യാചാരങ്ങൾ അട്ടപ്പെടുത്താം തരിച്ചാംയി. മനസ്സിനെ തുക്കവാൻ ഇനി അവരക്കു് കഴിാറില്ലെന്ന പറഞ്ഞ. കെട്ടിനിന്നാൽനും രാഗം പൊങ്കിരുപ്പാങ്ങിവളർ തോട്ടകുട്ടി സത്തിന്റെ തജ്ജലിൽ അണക്കെട്ട് തകന്ന നിന്മം. അതാണു് കമനമരണം. ദേശത്തികമായി നോക്കിയാൽ കമനമരണത്തിനു് അവളിൽ നിന്മാം മേതുവോന്നു, ഉണ്ടായിട്ടില്ല. കാലം പിഴയുള്ളംമുഖം മരിശ ബാൻ കഴിയുകയാൽ സാധ്യമുത്തന്നുയ കമനൻ ഭാഗവാൻ തന്നെ. അവൻറെ ജീവിതത്തിൽ ഒരുഖണ്ഡായിട്ടില്ല, കേടോക്കരണോ. കുലം, ശീലം, ഗ്രഹം എന്നിവയാൽ സമ്മുഖം സ്വന്നായ വധുരത്നമാണു് അവനു് കിട്ടിയതു്. അവൻ അവരുളുക്കാണു് ജീവിതസ്ഥാവം ആവശ്യതാ കൂടം ഭജിക്കുമെന്നായി. അവൻ മരിച്ചതു്, ലെറ്റകിക പ്രജ്ഞപ്രാ കാലഗതിയാലാണു്. ആത്മഹികമായി നോക്കുമ്പോഴാണു്, ലീലയിൽ ചെരുപ്പും മുതൽക്കേ കെട്ടി നില്ക്കുന്ന രാഗം ആക്രമിയാതെ വളർന്ന് വളർന്നു് കരകവിന്നതു് മഹാവേഗതോടെ പ്രവഹിക്കയാൽ എതിരെ വിലങ്ങനെന്നിന തന്റെസേരു അടിയറ്റ വീഴകയാ

രാമു ഉണ്ടായതെന്നു കാണുന്നതു്. തെന്നാവു മരിച്ചപ്പോൾ
 താൻ സപ്രത്രയായല്ലോ എന്ന ആഗ്രഹാസമല്ലാ അവ
 തീർക്ക കാണുന്നതു്. അവരുടെ ഒരു നഘ്നത്വിൽ ഹാ
 മട്ടമായി ശോകമുണ്ടായി. മദനൻ തന്റെ ആരാഞ്ഞ്
 എന്നു, മദനന്മായി തന്റെ ഇടപാട് എന്നാണ്
 എന്നു അവരു വിവാഹിച്ച നോക്കിട്ടുകയില്ല. തന്റെ
 അതിവായി അവരു ഷുജാക്കുകയുണ്ടായതു് കമനെന്നതു
 കന്ന. എന്നാൽ, സപ്രതം എഴുയത്വിൽ അവരു മദന
 കൈ മാത്രമെ കാണുകയുണ്ടായിരുത്തു. എങ്ങിനെ, എന്തി
 സോ—എന്നുന്നും അതിനെക്കുറിച്ചു് അവരുടെ വിനി
 യില്ല. തെന്നാവു മരിച്ചപ്പോൾ വെവ്വയ്യുദ്ധയേതാടി
 ആട്ടിത്തന്നെ അവരു ഭജിച്ചു്. അനുബന്ധായ തനിക്കു്
 ഇനിശ്വരത അവധി തുല്യാംശം ദിനമാണെന്നു് അവരുടെ
 തോന്തി. വോടനിൽക്കിനു് രക്ഷപ്പെട്ടവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ട്
 ഉടനെ ചെന്നായു് ആട്ടിത്തനിൽ ആവിൽ ചെറുപെട്ടേണ്ടി
 വന്ന മാൻപേട്ടയോടാണു് കുവി അവക്കു അഞ്ചും
 ഉപമിച്ചിരിക്കുന്നതു്. തെന്നുമതിയായി കൊപ്പുച്ചതെ
 കാഡം അതിരേക്കരുംയ അവധിയിലാണു് വെവ്വയ
 വൃത്താൽ തനിക്കു് വീഴേണ്ടി വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു് അ
 വരു അഞ്ചും കാന്തിയാക്കയാണുണ്ടായതു്. എന്നാൽ,
 ഇന്ത ശോകം മദനന്മാഗത്തെ ചുംബായികും ഉജ്ജപലി
 പ്പിക്കുവാൻ മെത്രവായിപ്പെന്നതു് സത്യമാണു്. ആ അ
 സ്ഥാനം അവക്കു അവളുടിയാതെയാണു് വിഴ്ഞ്ഞുന
 തു്. മരണത്വിലും തെന്നാവിനെ സഹഗമിക്കേണ്ടതു
 സതീയുതമാണെന്നു് ആ സാധ്യപി വാഴിശാം. മനസ്സും
 ദേഹവും, പാക്കു, ഇതിൽ ഭിന്നിച്ചുണ്ടാണു്.

ഡൈറ്റെത്ത് ഭർത്താവിന്നായി പരിത്രജിക്ഷവാൻ അവർ സന്നദ്ധമാണ്. എന്നാൽ, അവളിടെ മനസ്സു് മദനംഗൾ രതാഞ്ചല്ലോ. അവനിൽനിന്നു് അതിനെ സപ്രത്യേകിക്കി വിശദമാണ് അവർ ശക്തയായില്ല. അവർക്കു് ആതിൽ ആരേത്തൊപ്പാലം മുഴുംബാധി. ഇങ്ങിനെയല്ലോക്കാണ്ടും ആതീവവേദത്തോടൊന്നും, സപ്തഗ്രഹങ്ങളിൽനിന്നും മോഡരത്താടയല്ലോ അൽതു നാന്തരിൽ അവാഴിട്ടുണ്ടിലും. ഒരു ദിവസം മനസ്സു് മദനംഗൾ മരിച്ചിട്ടും ക്രമനാം—ഇങ്ങിനെയാണു് അവർക്കു് ഭാവത്രുത്തിൽ വത്തിക്കേണ്ടിവന്നതു്. കമന്ന വിട്ടേപ്പോരും ഒരു മഠത്തിനു രക്ഷകാജാതെ ഉംങ്ങളും തിലായി. ഒരു മില്ലുതെ മനസ്സിനെ മാത്രമായി ജീവിതാതിൽ നയിക്കാമെനു് അവർക്കു് തോന്ത്രിട്ടില്ല. കമന്നംഗൾതായിരുന്ന തരംഗൾ ഇംഗ്ലീഷും മനസ്സിനുവേണ്ടി അവർക്കു് അതു രക്ഷിക്കാതെ വിട്ടുവാൻ കഴിച്ചില്ല. ഇംഗ്ലീഷും വേണ്ടതെന്നു് അവർ സപ്രതംമനസ്സിനെ നോക്കിയുണ്ടോ തോന്ത്രിക്കും ചോദിക്കും. സപ്ലൈത്തിൽ കാണുന്ന ആ ഭർഖുങ്ഗലു തീനുംവേണ്ടി, കൈയിലിലിക്കുന്ന ഫലത്തെ നോക്കുപോലും വെയ്യാതെയാണു മനസ്സിന്റെ ഇങ്ങപ്പു്. കൈയിലേ ആ ഫലത്തിലാണു് അവളിടെ ബാഹ്യരജീവിതത്തിനു വേണ്ടിവന്ന ആധാരം. ആ ഫലം മറഞ്ഞുപ്പോരും ഇനിച്ചുണ്ടിനെന്നയാഥും മനസ്സു് കാണുന്നതലും കൈവല്യം സപ്ലൈനും തീരുന്നു് തന്റെജീവിതം അകലുന്നു.

ലെ ഉക്കിക്കതിൽ അവർക്കു ത്രജിക്കാവത്സ്യം ആ ഫലം. മനസ്സിന വധിച്ചുകൊണ്ട് ശരീരം അവലംബിച്ചി കന്ന ആ കമനയലം കൈവിട്ടേപ്പാറു ഇന്നു ഇം മന സ്ഥിരം എതിലിംഗനു കൊണ്ടാണ് ആ സ്പർശം ഫലത്തെ നോക്കി രസിക്കേണ്ടതെന്ന് അവർക്കു ആത്മാചന്ദ്രം ശായിയെന്നു മാത്രം. മദനയ്യുന്നതിൽ ആനന്ദം ത്രജിക്കുവാനുവാദം ആകും! അതിൽ നിന്നുണ്ടാ അവർ ഇന്നി അകലുന്ന! തന്റെ ശരീരത്തെ പിത്രജനത്തെ ഏപ്പിച്ചു ആ ആനന്ദഭോഗം നിഞ്ചും തുടരാമെന്ന് അവർ നിയുചിച്ചു. ദൗനന വരിക്കൈയപ്പോ, സൂരിക്കൈയാണ് അവരംക്കു വേണ്ടതു്. ദർഹിക്കൈക്കുടിച്ചിരും ആയാൽ ആ ആനന്ദത്തിനു് കോഴിമായിയെന്നു് അവർക്കുതോന്നി. ഉടനെ അവർ തന്റെ ശരീരത്തെ പേരിക്കാണ്ട് മനസ്സിനവേണ്ടി സ്വന്നം പിത്രഗ്രഹത്തിലേക്കു് യാതു യായി. അവളിടെ ജീവിത ബയലിൽ കൂപ്പരിക്കലുാണു് തുന്നു നാണ്ടാ. കൂപ്പാഡിച്ചിത്താൽ കൂപ്പനാഞ്ചുകു് ആ കാണത്തിനു് ഉലച്ചുലം തള്ളംചുണ്ടാണെന്ന്. പിനെന്ന ആത്രു് ഒട്ടപ്പായികൊക്കാമെന്നു തളിത്തുകൊണ്ട് വള്ളുന്നു. അപ്രകാരം, ലീലജുടെ ജീവിതം ഏതാണുന്ന മയ അനിക്കിടന്നു്, പിനെന്നങ്ങോടു്, മഹിഷാശ വേഗത്തിൽ മദനനെ അഭിച്ഛവികരിച്ചു് തെളിഞ്ഞുട്ടുക്കാണി. ഒഴുക്കം കാറ്റു ശാന്തുലിക്കായാൽ വിവേകാടു ചെല്ലുന്ന വെറു തോണിപ്പോലെ അവരു പിത്രഗ്രഹത്തിലേക്കു് വരിച്ചു. മദനനാണ് അവളിടെ മനസ്സിൽ നിരജതിരിക്കുന്നതെ കുഖ്യം, ആ മനസ്സിന വധിക്കുവാൻ ശരീരത്തെ ഒഴി ക്കേണ്ടതു് പിത്രജനമാനഘ്രൂഹം. അവരിൽ അവ്യാജമാ

യ ഭക്തി അവരുടെ ശാഖ. ബാലപ്രതിൽ അവരിൽനിന്ന്
എറ്റവും എ വാസല്പ്പുത്തെന്നേ തന്റെ അവരുടെ ശാഖയും
മനസ്സായി. തന്നെ അവർക്കാണമോമാറം അവക്ഷണാം
കാഡുന്ന എ ധർമ്മത്തെയും ശോകത്തെയും അവരും വഴി
ക്കാവെച്ചു മനസ്സാം ദർശിക്കുമ്പോൾ അഭിഭ്യാസം,—
അവരുടെ ചെന്ന ഒക്കേഴ്സിംഗ്സ്ക്രാഫ്റ്റ് ഗണ്ടാസുവന്നായ
ഗ്രഹത്തിലുണ്ട്. അംഗൂഢം, ഒരു തീരുമാൻ എന്നും ശർ^{ജു}പോരായതു. അവരുടെ ഒരു തികഥായുള്ള തദ്ദേശാം
അന്തോട്ടുടി അംഗൂഢിച്ചു. പിറുജന്നതെ ഏ തുള്ളിച്ചു
നിന്നുംവാൻവേണ്ടിയാണ് അവരും തന്റെ ശരീരത്തെ
വക്കിച്ചുകൊട്ടു വന്നതു. പിറുജന്നം ഇല്ലാതായെല്ലാം
എ ശരീരത്തിനും ഇന്തിരിപ്പും തുമായി. മഞ്ചനു
നേരു ഒരു കാണ്ണനുവരേക്കും ശരീരത്തെ തന്നെ
തന്താൻ ക്രഷിക്കവാൻ അവരും പറ്റിപ്പെട്ടു. മഞ്ചനു
എവിടെ? അതും അതിചയിക്കും ശോകമയമായ കമ. ലീ
പരയ കമനും കൊണ്ടുപോയിയെന്നും അറിഞ്ഞതോടുകൂ
ടി അവൻ എ നാട്ടിനും ഇല്ലാതായിയായതു. കറേനാം
ഭാനന്നായി അവിടെ അവൻ ഉഴന്നു നടക്കുന്നതു ചങ്ങര
തികൾ കാണുകയും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടതു. നോക്കുന്നിട്ടെ
ലൂം തുന്നുമായുംക്കണ്ടു ലീല. ഉപിഗ്രായായി. അവരും
വാടിത്തുള്ളും. ആത്യദയനു എന്ന മാത്രമെ ഇന്തി അവ
ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം അതികൂടുതലുമുണ്ടും, ബലവാത്തരമായ
എ ആത്മ അവളിടെ ശരീരത്തെ താങ്കിനിന്നും. അവളിടെ
നിശ്ചാരപ്രകാരം മദ്ദനപ്രശ്നത്തിനായും ചുണ്ണാം
യവി തിരിയെ എത്തി. മഞ്ചനു കണ്ടുവെന്ന എ
പ്രിശവർത്താനും കേട്ടു അവരും തെളിഞ്ഞു. മഞ്ചനു

ങ്ങ നോക്ക കണ്ണിട്ട് ഇ ഉ ശരീരത്തെ കൈവിട്ടുക്കാമെ എം താൻ തീക്കുംമായി ആചരിച്ച വരുന്നതപല്ലും ഇ താഹലോറുവരായിരുന്നൊളംതാൽത്ത്, അവർഖാങ്ങാട്ടുവാ ഫവൾ എഴുന്നേറ്റ കഴിതെന്തു. അപ്പോഴാണ് മാധവി യുടെ പതിഞ്ഞാട്ടം. താൻ ദശരീതെതെ മെന്നന്നിയിവ രെ എത്തു ചശിക്കാണ് എത്തിക്കേണ്ടതെന്നും അറിയുക മാത്രമെ തോഴിയിൽനിന്ന് ലീലയ്ക്കു വേണ്ടതുമുള്ളു. ശം തോന്ന മാത്രമല്ലാതെ മരറാനാം അവരുക്കും അറിയവാ നില്പ. ഇതു ധരിക്കാതെ, മാധവി ചെയ്യുതു് ഉജ്ജപലാഗ്രി കണ്ണയതിൽ കരെ നിർത്തുള്ളികൾ ഇന്നവിക്കകയാണു്; ഇടയ്ക്കിട തെലയാരയും! മദനൻ്റെ അപ്പോഴാഡുതെ അവസ്ഥ മാധവിയിൽകൂടി ലീല കണ്ണതു് അവരുക്കുള്ള ശോകതെതെ അതിന്റെ പാരമ്പര്യത്തിൽ എത്തിക്കുന്നതായി. അവൻ ലീലയെ വിചാരിച്ച തപിച്ച തപിച്ചു് അസ്ഥിമാത്രഗരീരനായിരിക്കുന്നവതു. മുഹപക്ഷിക ലക്ഷ്യരുക്കും നിറുക്കാനുംബാരംഗമായിരിക്കുന്നതു അവൻ വന്നു ശരീരം. അതുജ്ഞു് ലീലായ്യാനത്താൽ ഒരു തികവിഷയത്തിൽ അവൻ നിംമമനായ്ക്കിനിക്കുന്നു. അന്നരാത്തത്തിൽകൂടി അവൻ ആത്മാവിനെ ദംഭി ക്കുകയാൽ ആത്മാവിന്റെ ആവിർഭൂതമായ ജീവജാലമെ സ്ഥാം അവനെ ആശയുകയെന്നായി. കാട്ടാളത്തികൾ പോലും വശിഷ്ടകളുായി, അവനെക്കുറിച്ചു കീത്തനം പാട്ടുപോയും. ‘ലീലാ, ലീലാ’ എന്ന വിളിച്ച വിളി ചുകോണ്ടു് കൊട്ടംകൊട്ടിന്നുള്ളിൽ നിർജ്ജനപ്രാഞ്ചേരി തന്നെന്നതാൻ മറന്നുകൊണ്ടു് ഒരുയ്ക്കു നടക്കുന്ന പോയും! ശേതികപ്പേജ്ഞാ മദനൻ നജ്ഞൻതന്നെ. ലേഡ

കത്തിലേയ്ക്ക് ഇനി അവൻ ഇല്ല. അങ്ങിനെയുള്ളിടനു-
പൂറി ഇനി എന്തിനാണു വിചാരിക്കുന്നതെന്ന് സംസാ-
രമയായ മാധവി. ചോദിക്കുന്നു. മദനനേന്ന
പോലെ ലീലയ്ക്കും ശരീരബെഡിയും ഇല്ലംതായിരിക്കും
നേന്നു മാധവി അറിഞ്ഞില്ല. ലീലയെ അവളിടെ
പെത്രക്കയന്നതിന്റെ നാമയാക്കവാനാണു് അവളിടെ
ടെ മോഹം. എന്നാൽ, അതിനാളിലും ലീലയല്ല തന്റെ
മുഖിയ കാണ്ണന്നതു് അവരും നോക്കുന്നില്ല. കലാ
കിക്കമായ യുക്തിവാദത്തോളും ദിനതുമെ അവളിടെ മനസ്സു
ചെപ്പുന്നാളും. പ്രീജയവൈട്ടു, അലൈഞ്ചിക്കമായ ആത്മ
പാതയിലുണ്ടു് കേരിനില്ലെന്നതു്. മനസ്സിനെ ആത്മമാ
വിൽ സമർപ്പിക്കുകയെന്നതുമാത്രമെ ലീലയ്ക്ക് ഇനി ഇതു
ഭോക്തവിൽ കമ്മുളുള്ളു. മദനനാണു് അവളിടെ ആത്മമാ
വു്. ആ ആത്മമാവിൽ ശാരീരികമായുണ്ടായ പ്രതിബു
ദ്ധംകൊണ്ടു് അവരംക്കു് ഇതുവരെ പ്രവേശിക്കാവതായി
ല്ല. ദത്താധ്യം പിറുജന്മവും മാഞ്ഞത്തോടുകൂടി അവരംക്കു
ണ്ണി ശാരീരികബന്ധം നശിച്ചു. മനസ്സിനു് മുഴ്തിയുണ്ടാ
യി. ഇനി അവരംക്കു് ആ മനസ്സിനെ ആത്മമാവിലേക്കു്
നേന്നു് ആഞ്ഞുവിട്ടുകയേ വേണ്ടതുള്ളൂ. ആ ആത്മമാവു് എ
ങ്ങോ എങ്ങിനെന്നോ എന്നു് ക്രോനാടു അവരംക്കു് സം
ഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. അതു് ഏതാണ്ടായ കാട്ടിനാളിൽ
തന്നെ കാര്യക്കാണ്ഡിരിക്കുന്നതെന്നു് അവരും അറിഞ്ഞ
ആ ക്ഷണം തന്നെ മനസ്സു് അങ്ങോടുകൂടി കതിച്ചു. അതിൽ
അവളെ തടയുന്നതു് മുമാപ്രയത്നാഭാനേന്നു് മാധവി
അറിഞ്ഞില്ല. ലൈഞ്ചിക്കരിത്രാ അവരും പലതും പറ
ഞ്ഞു് ഇടത്തേ നിന്നു. അവൻ ഇപ്പോഴേക്കു് മരിച്ചി

രിക്ഷമെന്നും അവർ പറത്തുന്നേക്കി. അതു് ഉണ്ടാക്ക വില്ലുന്നു് ആ നിശ്ചന്തയായ ലീലയ്ക്കു് അറിയാം. ഒരു തിരിച്ചല്ലാതെ ആത്മാവിന്റുംശാന്തിയുണ്ടാകമോ? മദന സേര മനസ്സിൽ ലീലയുടെ മനസ്സു് എക്കിവീഴ്ചേന്നും മാത്രമെ ആരംഭായു് അടങ്കുകയുള്ളൂ. അതുവരേശം അവനു് ജീവധാരണം കുടിക്കു കഴിയു. നേനു നന്നിൽ തത്തനു എരപ്പും ഇടവിംഗത രഹിച്ചുകൊണ്ടിരി കണ്ണ പരബ്രഹ്മതനാണുവൻ. സ്ഥിലിയുണ്ടാണുതെ അവൻ നാമിയയില്ല. ലീലക്കാവേണ്ടി അവൻ നിശ്ചിത തപസ്സിൽ എഴുപ്പട്ടടിക്കിക്കയാണു്. ലീലയെ പ്രത്യേകിയാക്കാതെ അവൻ അടങ്കുകയില്ല. ലീലയ്ക്കിതറിയാം. പിന്നെയായ തടങ്ങൽ ലീലയുടെ മുഖിൽ ഭായവികാണിക്കുന്നതു് കലാചാരമാണു്. കലാസ്തോഷി പരചും അനേപാദിച്ചുകൊണ്ടു് പുരത്രപോകാമോ? ദേശാദ്ധ്യാ പിതൃജന്മും മരിക്കു, മുഖ്യംശാണു് ഈ വോദ്ധും എരപ്പുടുത്തുകിൽ ലീല നിവൈയമായും പേടിക്കു. ഇപ്പോൾ അവർക്കു് ശരീരത്തോടു് മമതകില്ലാതായിരിക്കാണു്. അതിനേരു ഉടമക്കാർ വിട്ടതോടുകൂടി അമൃതി അവർക്കു് കലാചാരമെല്ലാം. ശരീരം വേണ്ടിയുള്ളതാണു് കലാചാരങ്ങളും അഡി. ലോകരാജിൽ ഇനി അവർക്കു് കാഞ്ചിമാനന്മരില്ല. തന്നിൽ മനനും ഒരിച്ചിട്ടിട്ടും രാഗത്തെ അവനെ എപ്പിക്കുക മാത്രമാണു് അവളിൽ അവഞ്ചിച്ചിട്ടിട്ടിട്ടും രേക്കും. അതിലേക്കു് അവർ തിട്ടും. ഇതും ജീവിതവെച്ച കാലും ലീലയിൽ അന്നരാഗത്താൽ ഭവിച്ചിട്ടുണ്ടും കണ്ണപ്പോൾ മായവിക്കു് തുള്ളിക്കയാവേണ്ടിവന്നു. എ

നാൽ, അപ്പും, ലീലാമദനമായെട ദോഹം എങ്കി നെങ്കുള്ളതാണോ മാധവി അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. വിധേയ ശൈക്തതാൽ ഉന്നതയായ ലീലയ്ക്ക് മദനദർശനംകൊണ്ടുമാറ്റണം സ്വഭാവികമായി കിട്ടുകയുള്ള വെറുകിക്കുംജും ധരിച്ച് തീർത്ഥാന്തരാഖ്യാജന ലീലയെ അനന്തമിക്ക വാൻ മാധവി തജ്ജാരായി. അങ്ങിനെ പീഡയെ സ്വപ്നം തപോവെയുതാൽ മദനാം തന്നിലേക്ക് ആകയ്ക്കിച്ചു. മദനനാജുള്ള മനസ്സിനെ അഭവനെ ഏപ്പിക്കുവെണ്ണം ലെതകിക്കേണ്ടാണെങ്കിൽ പിന്തുള്ളിക്കൊണ്ടു ലീലയാന്തരാഖ്യാജനി.

ഈ പ്രകാരം പ്രസ്തുതകാവൃത്തിൽ രണ്ടാം സദ്ഗം നി താംട്ടുന്നിലേക്ക് കടക്കുന്നു.

“പുഡികിലിലകന കുട്ടേടു-

വിഡ്യംവലാകകൾ പോലെയങ്ങൾക്കിണങ്ങ്”

തെരഞ്ഞെടുക്കാണ്ട് അതു ഒല്ലാംവന്തിൽ മാധവിലീല കുടം നടന്നു.

“അസുലമൺിംതെട്ടോർ ഗണിക്കി-

സ്വസ്തം രമാകരമാന്ന ധാരുംബന്നി.”

അതുപോലെ, മദനയ്യാഭന്നകപരയായ ലീലയ്ക്ക് വന്നക്കാഴ്ചയെക്കാറിച്ച് വിചാരം ഉണ്ടായില്ല. കുറഞ്ഞുള്ളാം ചുറിഞ്ഞിരിംഗതു നടന്നു കഴിഞ്ഞതേപ്പാറം അംഗോരിംഗതുനിന്ന് ചായകപ്പുംനാം പീഡയ്ക്ക് ഏപ്പിച്ചു ഗുണം പോയ! അപ്പും അവളിടെ ഇന്ത്യാധികാരം വ്യാപാരത്തിൽ ഇരഞ്ഞിരുള്ളു. യോഗിക്കും ആത്മസിദ്ധിയിലേക്കുള്ള പട്ടികളിലാനാണ് മന്മേഘം. അതും അവർക്കിട്ടായതും അക്കണക്കിനു തന്നെ. ഇതുവരെ

ശോകകർശിതയായിരുന്ന അവർ പെട്ടുനിതാ സുപ്പി സന്നായാക്കാൻ. പ്രതിയാക്കമാനം അവർക്ക് സുന്ദര തർജ്ജനമായി. ലെറ്റക്കിക്കമായുള്ള സ്വർഗ്ഗവദ്ധാഗ്രാഹിം സമൃദ്ധിലുമായി അവളുടെ മുമ്പിൽ നിരന്തരമേള്ളും അതിലെഡാനിലും ഉന്നേഷണലായിട്ടില്ലാതെ ലീലയ്ക്കും ഇരു പെങ്ങംകാട്ടി കൂടി—ഇരു ശോകാവശ്യമായിൽ ആശാം ആളും ഭവിച്ചിരിക്കുന്നതു". അഭീഷ്ടസില്പിയുടെ സാമീപ്യത്താൽ അവളുടെ മനസ്സു് ഉന്നന്നിരിക്കയാണ്. മനസ്സിന്റെ പക്ഷപ്പു്, അവർ പ്രതിശിൽഘിക്കാനും. പരിമളം, സൈറന്റസ്റ്റും, ഫ്രൂക്കാലാപാ, ചുണ്ണിതലവത, ഇളം തെന്നത എന്നീ അഭിരാമ യിത്രേറിക്കാം അവർക്ക് ഇന്ത്രിയി ശോചരമായി. തന്റെ നാമദൈന നമീപി ചുവേണ്ട് അവർ അറിഞ്ഞു. ആ ചന്ദകപ്പുമണം ചുറ ചേപ്പടന്നിട്ടും" തന്റെ ജീവനാധൻ വാഴ്ന്നബന്ധന നിയുക്തിച്ചു്

“ക്രാതിയ മതക നോക്കവാൻ വന്നതിൽ

പരിവിതയാമുടമന്മാം പോന്നപോലെ” — അവർ അഞ്ചോട്ടു് ആവേഗത്തോടെ നടന്നു.

“ഉയ്ക്കുമരുഭാര ശ്രോംമാരാ—

ലോങ വന്തോന്നമുഖസ്സുപോരു മനോജതം” — അവിടെ പ്രത്രക്കമായി, അപ്പോരു

“തവിചുളകപാളിയംഗരെഞ്ചും

പുഡമവരി, ചൂഷിമശോകമെന്നപോലെ.”

അനന്തരം, മഹ്യതിന്റെ തത്ത്വലാൽ അവർക്ക് അന്തരുപരാമാധിജ്ഞായിപ്പോരു. മനസ്സിലെ കാരഭൂമി വൻ അതോടുകൂടി അക്കന്നു. അവർ കാണണ്ണ വന്ന ശോഭനോക്കിക്കും—

“കസുമഗ്രബേദകാന്തിയാം നടപ്പിൽ
പ്രസ്തുതാം സ്ഥൂദവദകാതപരതാൽ
അസമയമരണിയമരുക്കണാം,
സുസവി, യച്ചല്ലീഷമയ്ക്കു നിത്യഭാവം!

വിലസിവവയിലിലിങ്കു പിത്രവള്ളം,
വലഭനിലം പ്രതിചാരവിത്രമാം,
വലവിസ്മരച്ചിത്രനാം, മൊന്താ-
ചലക്കത്രനം കരുമലം വിഭിന്നം.

നഗനതകമിടിഞ്ഞു താണ്ടെതാഴിം
നഗപതി നീലനിതംബ ഭ്രവിലേവം
ഭഗവിനി, പറകയെന്തിതാന്തിങ്കോ-
യഗണിതദിവ്യ വിശ്രതി മത്രഭോകം!”

ഈ ദിവ്യവിശ്രതിയിൽത്തന്നെന്നാണ് തന്റെ പ്രാണ
നാമൻ പാശ്ചന്നതെന്നു് അവർക്കു ഉറപ്പുണ്ടായി. അ
പ്ലേക്കിൽ, ഈയും കരുമലം തന്റെ മനസ്സിൽ വഴി
കൈ സംഭാവ്യമല്ലെന്നു് അവർക്കരിയാം. അവിടെയുള്ള
ചരവകക്കാട്ടിനെ നോക്കിയപ്പോൾ—

“അനഘനവൻ ഫേമമജ്ജരീ, ഹാ,
മനതളിഡിൽ പ്രിയരിങ്കു രണ്ടുപേര് താൻ
അനിതരസമങ്കതി, ഒപ്പവിതനീയും,

വനിതകളിൽവെത, ഭാഗ്യമീനതാം.”—എന്നു്
അവർക്കു് അഭിനന്ധിക്കവാൻ സൗംഖ്യതിരുണ്ട്. സദ
ജീവിതമാലിന്നതെന്തെങ്ങാൽത്ത്, അല്ലെങ്കിലും ശാസ്ത്രാദികൾ കല
ദ്രോഢക്രൂട്ടി അവർ ആ ചരവകളുംവിനെ ഹിണ്ടം ആ
ശാസ്ത്രാദികൾനിൽ:

“വിധുരയിളിമരങ്ങതിനാൽ, മഹസ്യാ-
ലയരിതതാരക താരിലോമലേ നീ;
മധുപമലിനർ തീണ്ടകില്ല നിനെയു”
വിധുരവനാവലി വല്ലിലന്പട്ടാൻ”

പിന്നെ അവരു പ്രാണനാമനിലേക്ക് തിരിച്ചുനു:-

“അമമ, രമൺ, സാത്മകിസ്തുമരതിൽ
സമജരഗസം ഭവദിയരാഗയോഗം;
ഉഹദിമതമിങ്കു ശ്രീലമോരാൻ
സമചരഞ്ഞേക നിബർഖനാ മഹാത്മൻ !”

മധുപക്ഷലം തീണ്ടാത്ത ചവുകളും വിഞ്ഞ തന്റെ ര
മണനംളും സമജമെമറ്റിയെ ഇടയ്ക്കുചരസപ്രമാഡേണി
വന്ന അവരുക്ക് ഇങ്ഗിനെ ലജ്ജയോടെ സൃഷ്ടിക്കൊണ്ടിര
ണ. ഏതായാലും, പ്രാപ്രസ്ഥാനത്രും എത്തിരെയെന്ന്
അവരുക്ക് ഭോധ്യമാണെന്നി.

“അനുഘ്യ, നമരകപ്പ്, നന്നൻറ നാമൻ
വനമിതിയും വാഴണമില്ല കില്ല തോഴീ;
തന്ത്ര ശത്രിതന്ത്രൈ നിന്നതേ, ദൈന-
മനമിധ, മര്ക്കര കണ്ണ വാജിപ്പോലെ” —എന്നും,

“വെടിയു ക വിചികിത്സ വസഭേ, നീ,
പടിമുഖിന്ത്യമാന്നിട്ടു പാരം;
പൊടി ത്യടിതി തുടച്ച കർജ്ജംബോ-
ലടിതെള്ളിവാനേന്നാരു വാചിതൻ ഗ്രംഭപാൽ”

എന്നും അവരു മാധ്യവിയോട് പറയുന്നു. ആ ആത്മാ-
രാമയ്ക്കു ഇങ്ഗിനെങ്ങുണ്ടായ ദർശനം അഭ്യന്തരമല്ലോ.
പിന്നെങ്ങുണ്ടായതും ദേഹാലങ്കാരമാണ്. കുബി

ഇ സർത്തിൽ സർവ്വ ചിവൃതിംഗാരതെ കോരിവാ
വിച്ഛുവിഞ്ഞിരിക്കയാണ്. നായികാനായകയോഗ
തിൽ ഇതും സദമാഹനമായ വിധാനസമൂലി സു
ഭർഖ്യതനെനാ. മഹയലൈഡാം കഴിഞ്ഞേപ്പാം:—

“വിക്രമൻിസുമങ്ങം ചുണ്ടുമംഗം,
പരിമിതനീലനവാം പുരാജകോനാം
പരിഗതസുഖകാലത്രള്ളുമാന്നാഡ
റൂതിതപാമാഗമനോരം വരാംനി.”

അതു നിലയിൽ—

“മടമലർഹിലതനിബന്ധിമേലു—
ക്കൊടുമട്ടി പററിയ താരപോൽ വിള്ളണി,
തടമതിലമ തനപി നോക്കി, നോട്ടം
റൂട്ടകിരണങ്ങൾ കണക്കെ നീട്ടി നീട്ടി.”

അപ്പോൾ അവിടതെ പ്രതിയെ എത്ര മനോ
ശത്രൂയി, എത്ര സമചിതമായിട്ടാണ് കവിയിൽ വച്ചി
ക്കുന്നതു:—

“പ്രിയമൊഴി വന്നേവരോതിട്ടം പോൽ
സ്വയമമ പൊങ്കി കഞ്ചോത്തുരുതശ്ശം,
പ്രിയനൃത കമ്പോൽ പ്രവുഥമാഗം
കയിലുകൾ പാടി കൂട്ട നിന്നാം;

അളിപ്പടലികൾ രൂളി, രാസ്യമേലും
മുളകൾ മരത്തിലുംതന്ത്ര മെല്ലേയുതി,
തളിക്കിരി മുളതാളുമേകി, ഫേവം
കളുകളുമായതിമോഹനം വന്നതിൽ.”

“എംഗാരത്തിന് ഇതിലധികമായ രംഗവിധാനം ഇനിയെറ്റു വേണം! അനന്തരം തന്റെ മനസ്സിനെ ആ തമനാമാർക്കു മുമ്പിലേക്കേന്ന് സക്ഷിച്ചു” ലീല അഴി ചുവേക്കുന്നു. തന്റെ ജീവിതഗതി ഇതുവരെയുള്ളതു് അവം തുറന്ന പറയുന്നു.

“കരുതുവതിഹച്ചവയ്ക്കു, ചെയ്യാൻ
വരുതി ലഭിച്ചതിൽ നിന്നിട്ടാ വിചാരം,
പരമഹിതമരിഞ്ഞുകൂട്ട, യായു—
സമിരതയുമില്ലതിനിന്നുപോലെ”

എന്ന് ജീവിതവെരാഗ്രമാണ്, ഗ്രാമജനപജ്ജനമായ താൻ അന്നുന്ന് പെക്കിളിയെന്നപോലെ പത്തയായതിനെ ഓത്തപ്പോരം അവരുടെശായതു്.

“പിരതമയി നാമ, നിന്നിൽ വാണിൾ—
കരളിയാണ ഗ്രാമാർക്കരം നമ്പിരാത്മൻ,
കരുക, യത്രും ലഭമനെന്നയോർത്തീ—

ലൊകനിഖിഷാല്പമന്നുണ്ടു തായ് താൻ.” എന്ന സത്രത്തെ അവരും വിളിച്ചുപാത്രതു. അങ്ങിനെ ആ വിലാപം കരച്ചുണ്ടാക്കി ചെന്നപ്പോഴുണ്ടും തീരുമായ വിശദപീഡയാൽ വലഞ്ഞു് അവരും മുൻ്തിരയും യി. അങ്ങനെ അവിടത്തെ പ്രത്യേകിയും അടങ്കിപോകും. അതിനെക്കുറിച്ചുള്ള മനോഹരവസ്ത്രം—

“അടവിയയികമെഴുനമാണ്, മേളം

ഡാറ്റി നിരുത്തിയ രംഗഭൂമിപോലെ”— എന്നു കവി ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

അങ്ങിനെയുള്ള അവസ്ഥയിലാണ് ലീലയുടെശായ മദനയോഗം. അവൻ അരികെ വന്ന നില്ക്കുന്നതുകൂട്ട്—

“വിറയോട്ടമിണ്ണു വിസ്താരം
വിരക വിതിത്ത കപോതിപോലെ” — അവർ അ
ണ്ണത്രു. എന്നിട്ട്—

“ദയയോടവരു തലോടിയും വെച്ചുറു
ദയിതനെ രാത്രിക്കന എത്തടത്തിൽ,
നിയതമഴൽ ചുട്ടു നേരറിയേണു
പ്രയത്ന, പൊതുവയമിരുന്നപോലെ.

അതിൽപ്പുണ്ണ—

“ഉടലവഹിപണ്ണ ശ്രദ്ധാക്കം
വിചവിയിൽ മോഹനവള്ളിപ്പോലെ നിന്നാണ്,
തടവി വിവശമംഗ ‘മോമനേ’യെ-
നിംഭിവിളിച്ചവരു കള്ളനീർ ചൊരിഞ്ഞാണ്.”

ഇങ്ങിനെ അപ്പോഴതെത ചേഷ്ടിത്തങ്ങളെ ദിവ്യമാ
ധരി നിരച്ചുകൊണ്ടാണ് കവി കാണിച്ചിരിക്കുന്നതു്.
മദനനാവട്ട—

“പ്രയത കരകവിണ്ണതു പാർത്ത വിണ്ണം
പ്രയരുടെ മോഹനമോഹനം ശ്വാസബ്ജം,
സപയമലിവാചമൊന്നവൻ മുക്കന്നാൻ;
ഡൈമുളവായതുപോലെ യാ, വെടിഞ്ഞാൻ.”

അവൻ പെട്ടുനാവിടെനീന് അകന്ന.

“ഉടൽ വിളി മുഖിന്ത വസ്തുലേശം
തന്മുഖവൻ ബഹുമുഖക്ക്ഷുന്നായി,
ഉടനെ യലിയ കാട്ടിൽ, വന്മഴക്കാ-
റിക്കിലിളംവിറപോലെ ലീനനാക്കി.” — എന്ന്
കവി പായുന്നാതോട്ടകുടി എത്ര എദ്ദൈവഞ്ചക്കമായ
രാക്കിന്തമാണുന്നയതു്.

മദനൻ പിടിവിട്ട് പോയതുകഴി ലീല സംശ്രൂപം തന്റെ എഴുന്നേറ്റ്

“പ്രിയവര, കരമായ കൂട്ട ഭാഗ്യ-
ക്ഷയമതിൽവിട്ട് പരസ്യപോകില്ലാം നീ;
സപയമധമ, മുരണ്ണത്രാഗപാശം
പ്രിയവിട്ടകിള്ളിവ്” ഉള്ള പിറ്റുടന്നാർ.

അങ്ങിനെ അതിജയേന അവരു കുറച്ചും ചെന്ന
ചെപ്പും തടിനീതടത്തിലെ ശൈലക്രൂട്ടത്തിൽ കയറിച്ചേ
ഡുന്ന മദനനെ ധൂസരമേധാവവപോലെ അവരു കണ്ടി.
ഉടൻ അതും മറഞ്ഞു.

“അട്ടികളുാൽ തരിപ്പു മുന്നു നീങ്ങാ-
തുടൽ മരവിച്ചുമ കള്ളുമന്നയായി.” — അവരു നി
ന്നപോയും! ഉടനെ അതിനൊന്നാത്തവരുണ്ടാം പ്രത്തിക്കും
മാറ്റുമാണുകുന്ന. പെയവെള്ളി! തമ്മിലും! നിഃ്വാതം!
എങ്കിം അപ്പുസന്നം!

മദനൻ അങ്ങിനെ അകന്നാക്കും

“കമയവസിതമെന്ന ബുല്ലിയാലും,
വ്യമയെഴുമാസ്തകികഴി തുല്ലിയാലും” എന്ന് ക
വി പറയുന്ന. അന്നത്രം ലീലയെ നുകൾ കാണിക്കു
ന്നതും ഇങ്ങിനെയാണോ:—

“ഉടനെയഴഞ്ഞപൊന്നാത്തു വീണ്ണയണാർ;
യാടിതിയെന്നിരു തുതാത്മപോരൽ ഹസിച്ചാർ:
ഒടവിൽ മദനനെതിനിന്ന ദിക്കി-
നാനുവരു നിങ്ക വിലെന്നപോരൽ നടന്നാർ”

മാധവികാശം” അതു നോക്കിനില്ലെങ്കിൽ അവിടെ
അവഗ്രഹിച്ചിരുത്തും. ആ ശബ്ദലക്ഷ്യത്തിൽ ലീലയും കയ
ടന്നതും നബിയിലേക്കെ ചാട്ടുന്നതും അവർ കണ്ടു.

പിന്നെയുണ്ടാകുന്നതു് അതീക്കരണമായ മാധവീവി
ലംപമാണു്.

“എവിടമിവിട, മെച്ചു വാസ്ത്വ, വേ-
തിവരകെ കാംക്ഷിത, രെത്തു സംഭവിപ്പു്?
അവിച്ചിതപരിണാമമെന്നാക്കണംയാക്കിൽ

രീവ, ശിച, സർജ്ജനാമമീജഗത്തിൽ”.— എന്നി
ങ്ങിനെ അവരുംശാകപരവരയായി മറയിട്ടു. ഒഴവിൽ
അവരു മുൻകളിൽത്തയായി. അപ്പോൾ അവരുക്കു്:

“ഹാ, സിക്കാന്ദര, രതീവാസുന്ദര ഇവ-
സുപ്പിച്ചുംസ ചിരന്നപരം
ഭാസിക്കും, പരിവേ ഖമാന്ന് വദന-
ആളും റണ്ടാഴ്ചകൾ”

സപ്രസ്തവിൽ കാണായുന്നു.

അവർ അവക്കൊട്ട് പറക്കാണു്.—

“ആയം തോഴീ, ഇലകിൽ മറയന്നില്ല¹
മാംസം വെടിഞ്ഞാൽ,
തീങ്ങനില്ലീ പ്രണയജടിലം
ഭേദിൽന്ന് ഭേദമുണ്ടാണും,
പോയം വേദം പ്രിയസവി, ചിരം
വാഴുക മാഴുകാതെ, വീണും
ഖേദം നാടം കേരം, വിരതഗതിയാ-
ലില്ലു സംസാര വകുറ,

ഈ തത്പരമായ സാന്തപ്രം കേട്ടകൊട്ട്” അവർ ഉണ്ട്. ആവളിടെ അനന്തരജീവിതം യോഗിനിയായിട്ടാണ്.

ഈപിരുച്ചാണ് ലീലാചരിതം. അവർ ഉള്ളിൽ സ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചു. ശാന്തിയും മേധാവും സന്തുഷ്ടിയും ആ ആര്യത്വം ആവഡക്കുന്ന സിഖമായി. മദ്ദനനെ വെള്ളായിരു കാട്ടകൊന്തും അവനെ സാംഘാരി ആകൊന്തും, മേഖത്തിന്തിരു മുഖഭൂതിയായ കുക്കരയെന്ന പോലെ ജീവിതം നാഡിശാമനനു കരതിയാണ് തന്റെ ഗുഹത്തിൽനിന്ന് അവർ പോന്നത്. പിതൃഗുഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ആക്ഷപ്പാടു നോക്കിയപ്പോൾ സപ്താരീര തീനും ഈനി രക്ഷയില്ലെന്നും അവരം കണ്ടു. മദ്ദനനു വേണ്ടി അതുവരെക്കും ധർച്ചപ്പോന്ന തന്റെ മനസ്സിനെ അവനെല്ലറ ആദ്യിൽ വെച്ചുകൊട്ടക്കണ്ടതുവരെക്കും ശരീരത്തെ താങ്കളവാൻ നിന്മയിച്ച് അതിലേക്ക് തുനി തെരു. തന്നു മദ്ദനനുള്ള ആ നിരതിന്റെയായ അന്ന രാശാത്മകരിച്ചു് കേട്ടപ്പോൾ മുതൽ അവർ അന്നനു തിരിച്ചലക്കും തിരിഞ്ഞതിരിക്കുന്നു. മദ്ദനവർ ദീനാവഗ്യം യിൽ അവർ വിലപിക്കയില്ലാ ഉണ്ടാക്കുന്നതു്. അന്നരാത്രെ തപസ്സിൽ തീപുതരം തപാപിക്കുന്ന ആ ഉത്തരവുതന്നു മഹാ ധന്യനാശനനും അവരാ അഭിനന്ധനക്കും ചെയ്തുകൂട്ടു. മരണഭയം അവരുടുക്കും വിസ് മുതമായിരിക്കയോണും. ഈ വാക്കുംബാക്കും ആ ആത്മഹിക്കമായ ഏകുകൂത്തിൽ മാത്രമേ അവരുടുക്കും വിചാരിക്കുന്നു. സപ്താരീരത്തെ വിത്തിച്ചുതോടുകൂടി മദ്ദനാരീരത്തെക്കരിച്ചും അവരുടുക്കും വിന്തയില്ലാതാണിട്ടുണ്ട്. മദ്ദനനിൽ തപഃഗ്രഹിയാൽ

ജപവിക്കുന്ന ആ മനസ്സിലേക്കാണ് അവഴിടെ നോട്ടോ. അതിലേക്ക് പറന്നതുവാൻ തനിക്ക് വിരകിപ്പുമ്പോ എന്ന് അവർ പൊരിയുമാറായി. മദനസന്ധിയിൽപ്പോൾ കു അവർ, വാസ്തവത്തിൽ, പരക്കയാണ് ചെയ്യുതു്. തന്റെ രതായുള്ള ഒപ്പും ത്രജിച്ചു് അവർ മനസ്സു മാറ്റും വാക്കിയാക്കി. ശ്രോകമോധകപരംക്ഷേപ്ത്വം ആ നടത്തിലേക്കാണ് അവഴിടെ കാട്ടു. അവരും അതിനെ സമീപിച്ചതോടുകൂടി സൈംഗികപ്രവൃത്തി സൈംഗംതു ദും സർവ്വതു സമൂലമായി ഗ്രാവർഡവിച്ചു. അവർ മഹാലഗ്നായി; കാമാതുരയായി, വിയോഗശ്രോകത്താൽ മുർച്ചിതയുമായി—അതെപ്പോം അനന്ദത്തിൽ തന്നെ നടക്കുന്നു. ഉടനേജതാ, അഭീഷ്ടസിലി യും! അവർ കേവലം ആനന്ദലീനയായി. ചെപ്പതലിനെ അമൃതയെന്നപോലെ മദനനെ അവർ താലോലിച്ച പോതു! ഇതിലധികം വിച്ഛുലോൽ കൂളിമായ കരുളിപ്പ് ഒവരെയുണ്ടാ? ആ അവസ്ഥയിൽ പെട്ടെന്നതാ അവൻ അകലുന്ന! അവശ്രൂ അണ്ണത്രു്, ഉടൻ തീരനായി അവൻ മാടകയാണ് ചെയ്യുതു്. അവഴിടെ ആ ശരീരം ഉള്ളി ജുക്കുമ്പോ? അതിൽ ആ പരിപാവനമുതന്നു് കാഞ്ഞമുണ്ടാ? തപഃഫലമായി ലീല അവനിലായി. പരിലയുടെ നിമ്മലഘ്നങ്ങളാൽ വേണ്ടിയാണു നശപര ദേഹത്തിനു വേണ്ടിയപ്പോ അവൻ തപിച്ചുതു്. ആ ദേഹമാവട്ട, പരാധീനവും മലിനവുമാണ്. ഓക്കാതെ അവൻ അതിനെ തൊട്ടു. ഓക്കാതെ ആ തേരേജാമയ നെ ഇ അടുത്തിനിൽ അവരും അണ്ണച്ചു. അഡോറതുകു

മല്ലി ഇ സംഭവം. ലിലാവിനുമതെരു മദനൻ സുനാ തുപോന്നിട്ടില്ലയോ? ആ വിനുമം പരസപ്രമാധിട്ടും അവൻ അതിനെ മനസ്സിൽ ഒളിച്ചിട്ടില്ലയോ? അങ്ങി നെയ്യുന്നതെ ചെയ്യുവാൻ അവൻ ആളുല്ലായിരിക്കും. എന്നാൽ, ഇങ്ങിനെയ്യുന്നതെയാക്കുവാനും അവൻ ആളു ദി. അഭീഷ്ടനിലിക്കു തന്റേനുവല്ലതൊക്കെ അവൻ അർഹനാണ്. വിചാരത്തിൽ അപ്പും അനുഭവി ഗതു നൈമില്ലാതെ ഓച്ചകയാൽ എന്നുവെത്തില്ലും അനുഭവായി. അനന്തരം ഏകീഭാവത്തിനായി അവരിങ്ങവരും തന്ത്രങ്ങൾക്കു ശരീരനിമ്മാല്പ്പരബ്രഹ്മ പുണ്യിലേക്കെറിത്തു. സൂക്ഷ്മലോകത്തിലേ നിത്യാനന്ദത്തിൽ അവൻ ഇരങ്ങി.

ഈപ്രകാരം ചരിത്മാധരികോൺഡം, വിചാഭേദിപ്പി കോൺഡം ഭ്രാഹ്മന്തനന്തപംകോൺഡം ആധുനികകോഞ്ജ തതിൽ സന്ത്രാതമമായ കാവൃമാണം ലീല. പ്രേമ തതിനുവേണ്ടി ഇതു ഭീഷ്മമായ പരിത്യാഗം അചൂഢമാണ്. കലാഖാരത്തിനു വശഗദായി നിന്നിട്ട് മനസ്സു കോൺഡം സന്താതന്ത്രത്തെ ഷൂന്ധമായി വിധാവയ്ക്ക് ഇതു യും സുമധുരമായി ഭജിക്കാഞ്ഞരിക്കയെന്നതും ഇവിടെ അഛുവമാണ്. ശ്രൂംഗാരത്തിൽ ക്രൂടി ശംപത്രായ ആനന്ദത്തിലെയ്ക്കും ഇ ഉ കയറരഭും ഇവിടെ അചൂഢുംതന്നെ. സ്ഥുലസുക്ഷ്മപ്രതികളിൽ ക്രൂടി മനസ്സിന്റെ അന്നമോ ധരായ ഗതിവിശേഷങ്ങളെത്തെ ദേഹസെസംഭാഗത്തോടെ ഒരിച്ചുകോണ്ട് ഇതുയും മനോമോധനമായ വണ്ണനവും ഇവിടെ അചൂഢമാണ്.

നാല്പാട് കുളം,

നീളിനിയും ലീലയും ചുറ്റുവന്നതോടക്കുടി കമാരം നാശാന്തര കീർണ്ണി ശലനാടാകമാനം പരനു. നാല്പാടം പ്രകാരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ദീപസ്ത്രം തെരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന നീഡിൽ ഒരു നേരേ കീഴിൽ എരുപ്പാഴം മുങ്ങുന്ന നീഡിലാണ് മുഖം. അതുകൊണ്ടു തേജസ്സപികരിക്കി കരിവയാക്കുന്ന അപവാദത്തെപ്പും അരികെക്കുയായി എരുപ്പാഴം വിവരിക്കുന്നതിൽ അത്തുടർത്തെന്നാണെന്നില്ല. അക്കലെയകലെ ചെല്ലും തോറും നിമ്മലതേജസ്സും മാത്രമേ ആ യഗ്രസ്പികളിൽ തായി ആക്കം കാണുന്നതിനുള്ളിട്ടും വെന്നതു ശരിതനെന്നുണ്ടും, മുരിക്കുന്നിട്ടുള്ളാകുന്ന തൃഥ സ്ഥായി അവരുടെ അടക്കാനുവാക്കി മിമ്പാശകയും” മെത്രവാക്കനുവാലും എന്നും വിശദാഭിക്ഷാതൈ കഴികയില്ല.

“സത്രസന്ധിയും ധർമ്മനിരത്യുമായ അന്ത്യക്രമം തെരുതു, തുത്രമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ വിഷമിപ്പിക്കുന്ന ഭൂക്തിക ഭിട വണ്ണനകളും എല്ലാ വർണ്ണകാരങ്ങേയും സാഹിത്രം എരുക്കുന്ന നിബിഡമാണ്. അനവധി യോഗ്യമാരെ ഇന്നും ആ ഭൂക്തിക വിഷമിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നേരം സമ്മതിച്ചുതീരു. കാലഭേശാവസ്ഥകളുണ്ടാവി ചും” ആ അന്നവേദങ്ങൾക്കു നാനാത്പര്യങ്ങളുണ്ടെന്നതു ശരിതനെന്നു.....അങ്ങിനെയുള്ളിട്ടും എതെങ്കിലും അന്ത്യക്രമങ്ങൾക്കും അല്ലെങ്കിലും ആ രപ്പാസം നൽകുന്നതിനും വല്ലതുമൊന്നും ചെരുതുമെന്തെങ്ങനെന്നും തോന്നവാൻ തക്ക ആ നിലയിൽ കമാരനാശാനും ചെല്ലുണ്ടിവനു. അപ്പോൾ രവിച്ചുതാണു “ഗ്രാമവും തിരികേണ്ട കയിൽ.”

അങ്ങോന്ത മാവിൻകൊമ്പിൽ സ്വവിരം പാടിക്കോ.
ഞ്ച വാഴന 'കരാമജ്രതു'വായ കയിലേഒട്ട് അതിനു
ഞായ ചിന്നാവൃത്യതയെക്കണ്ട് ഭവൻ ചെന്ന പറയു
നാതാൻനിതു'.

“വേദിപ്പതില്ലിവിചയുണ്ട് തമോപ്പതമാ-
രാഭിത്രലോകമരിയുന്നിതു നിൻ്റുനാശഡി” —
എന്നു—

“ചുമാപഴിപ്പു ഇണിഞ്ഞുവും ഗരീംഷ്യരാലു”

എന്നു—

“.....ചതുരബ്ലം(തെല്ലം)

ശിജ്ഞാൻറ ശിജ്ഞാതയിൽ ഭജ്ഞനുംഖ്യാലി—”

എന്നു—

“നിജ്ഞാമകർമ്മപട്ടവിൻ നിലയെക്കണ്ടിച്ച-
ശ്ശുജ്ഞാനതരംഗരിയാത്രതു ഫോച്ചുമല്ല”—

എന്നു—

“ചേരണ്ണിൽചൈച്ചവിരം സ്ഥിരശിലകർവാ തു—
മാ തതപമിള്ളംജനം നിനകാ,തരിന്മും”

എന്നു—

“ഭജ്ഞനത്തിൻ—വാ മുടവാൻപണി”

എന്നു—

“ദൈവം പരബർന്ന നന്ന കേരംക്കികയില്ല”

എന്നു—

“സപന്തപ്രഭാവമരിയാത്തുഡുന്ന ഫോറി”

എന്നു ആ കാവൃത്തിയ അഴകോട വിരിഞ്ഞുനിൽക്കു
ന്ന സുക്തിമശരകൾ നിത്യസുഗന്ധികളുണ്ടോ. കവി

ഉച്ചഗിളിരിക്കുന്നവക്ക് ശാന്തി നൽകുന്നതിനും ഈ രുദ്ധം മലയകൾ ധാരാളം ദതി.

ആ കയറിൽ അതു² നീണാളായി വാഴുന്ന മാവിനെ നാം ബാധിച്ചു³ ചെയ്തിട്ടിളിയും, എന്നിട്ടതിനാണായിട്ടിളിയും തോനാരായണ യർമ്മപരിപാലനയോഗത്തി നേരു ഉത്തമാംഗമായിരുന്ന ആശാൻ ഭത്തിൽ ചേതസ്സു മാകാൻകമായി വർദ്ധിച്ചിട്ടിളിയും⁴ രജിക്കാലഘട്ടം നീ കുകയില്ല.

“അംബാലാവിനെതാഴുകിട്ടം സുഡാംബിടഞ്ഞ
നിന്മ പാട്ടിന്തുമിതുകെട്ടു തള്ളിക്കുത്തു താനേ
കൊബാഞ്ഞു വിശിഖേയായ കാളിമ ചുണ്ട് വാച്ചു
വന്വാൻം പൊങ്ങി വിയഭാകേകലൻവല്ലോ.

ബോലാങ്ങാൻകരതലാനുമണ്ണച്ചിതിക്കൽ
നീലാങ്ങാനേതൃപ്പിക്കുമേലെഴുതുന്നപോതും
മേലായു⁵ കംാരഹവി പാച്ചയിടുന്നപോതും
നീ ലാക്കിലക്കും തുലോം ലജ്ജവാഞ്ചി പാട്ടായ്.”

അതു ചുണ്ണമായിരുന്നവിടന്നടവേ ചുവന്ന
മാനുകൾ തന്ന മുളലപാണ്യുരമാം പരാഗം
താൻ ചുണ്ടു വെണ്ണതിരുളിം കരിവണ്ണമില്ലി-
ക്കാനുതി നൽകുത്തി പിഠിച്ചു നിന്മശ പാട്ടിൽ.

കല്ലുവര കെണ്ണതുക്കുമോടൊത്തു തുന്ന നല്ല
വില്ലുന്നമനുവച്ചിഷ്ണു മനംപൂർണ്ണ നോക്കി
എല്ലുന്നതിനു കഴിയാത്ത വിധാനിലാണും
പെട്ടും നിന്നും സുംരോത്തു മദ്ദോത്സവത്തിൽ.

എന്നിങ്ങിനെ ചെല്ലുന്ന ആ വർണ്ണന ആപാടചുഡിയും ഏറ്റ
യാളുംകമാണേനു ആകപ്പോരെയിങ്കു⁶ പറയാവതു

ഇളി. കയിലിന്റെ ശാന്തതാൽ ആ മാവിനും അതി നേരു തന്നലിൽ മേച്ചുന്നവക്കിംഗുരലോകത്തോളുമണ്ണായ ഉയർപ്പ് സുദാരവിവേസ്തുല്പിയോടുകൂടി ഇതിൽ കാണി ചുണിക്കുന്നു. അതു് രണ്ടോനൊഞ്ചാനിയ്ക്കുടി നമ്മുടെ മനസ്സിനെ കൈത്തുകവിസ്തൃത്യാക്കലമാക്കി നയിക്കയും ചെയ്യുന്നു.

മാവിനു് യശസ്സും ശ്രദ്ധയ്ക്കും ഇത്തരംമായപ്പോൾ

“സുജും ഭരംഗ്രഹികളുന്നമുതല്ലു മാവി-
ലിജ്ഞം ദേവനും പ്രഭകാമനിമിത്തമെന്നായ” —

നിന്തു് നിജ്ഞാസനത്തിനു് ഒങ്ങളിയതേ.

“കാകൻ മുതിന്റു പകലാങ്കുമണം നടത്താൻ,
രാ കണ്ണ വന്നു കടവാതിൽ കവച്ചുവെള്ളുണ്ട്
മാകന്നശാഖയിലടിക്കടിയൊച്ചു കുട്ടി;

നീ കല്പ രാപ്പുകൾ വസിച്ചിരിതവററ തോററു്.”

അപ്പോൾ അവർ അപവശങ്ങൾ ഏറിഞ്ഞു തുടങ്ങി.

“അന്തുനേരു താഴുതതിയെല്ലാം ചൊണ്ടു-
വന്നുന്ന വനപ്രിയനിവൻ, സപ്രഹരിനക്കുന്നും;”
ആംഗാരഗായകനിവൻ ജയന്നെന്നൊരുത്തൻ;
ആംഗാഡിമാനി ശിവരഘമിതനെന്നൊരുത്തൻ —

ഇങ്ങിനെയുണ്ടായ ആ ആക്ഷേപങ്ങൾ പിന്നെയും പല മുണ്ടു്. അതിനു് ആ കയിലോട് ദേവനിൽനിന്നും ശായ സാന്നപന്നുണ്ടിരും. —

“ലേശാംഗമിപ്പുരിഖവോരുവോരു ദോഷമുണ്ടി-
ലേശാതെ ഗ്രൂലുചുള്ളാഹു് ജമലിന്തു പാടി
ആംഗാനരാർക്കു ജലംഗ്രഹതാരചന്തു-
മീശാംഗമിരാഗമാട പാർത്തു മരിച്ചുവൻ നീ,

നുപാരാജ്യസീമകളെ നിമ്മലരാഗവീച്ചി-
യാരാർദ്ദമാക്കമൊരു നിൻ കള്ളലോലതിൽ
ഭാരാശ്രായ വിഹത്തേന്ത്രിചരം സുരമാ-
ഭാരാൽ ശ്രവിച്ചു ഒളക്കാല് ഗമമാവധിച്ചു.

വാഭാന്തരത്തിൽ വിധിക്കമഹമിഖന നിൻ ഏഡ്-
ഡേഡപരാരി ഗൃഹകാകളിയാൽ സാങ്കീഴ്പു-
നാഭാന്നസന്ധി പരഞ്ഞാറി സമാധിസൈന്യവും
വേദാന്തിക്ഷപ്രയവിദേക രണ്ടാവഗ്രാഹം.”

ഇതുയുംകൊണ്ട്, കേരംമേഖലതു നാം കേട്ട്. കവി
യെ ഇവിടെ നാം കാണാകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ ആ
കയിലിപ്പോട് പ്രഭോധനം കഴിത്തേ ഒവൻ അന്തല്ലാ
നു ചെയ്തു യായി:—

“മതികലുവത്മാറിട്ടാത്മസമാർദ്ദനത്താൽ
സ്ഥൂതിപുടികയിൽനിന്നും ഷുഠിബോധം കണക്കേ
പുതിചിതറി വെള്ളിപ്പേശ്ചോട്ട് നിന്നുംപ്രലോക-
ത്തതിമമിതനവൻ പിന്നാല്ലപോതു പോയ്ക്കരണതാൻ.”

‘നിമ്മലരുളയത്തിൽ ആത്മയോഗത്താൽ ബുദ്ധി
യിൽനിന്നു തതപ്രതിജ്ഞിംബമുണ്ടാകന്നതും അതു’ പി
നീട്ട മരയുന്നതും തുടർവേണ്ടി ഷോകവരവാൽ നാഡി
ക്കി കാണും.

“ചിത്താനന്ദം കലന്ന് ക്ഷമിച്ചടന വല-
നാരിൽനിന്നേന്നതും പ-
തതതത്താസ്ത്രാനം, ശംഖാരവരപ്പത്തിയാൽ
പാലങ്ങേലാസ്ത്രാനം,

സത്താകം മാർപ്പുമെന്നായ് പഴയവസ്തി കൈ-
വിച്ച പൊങ്ങിപ്പുറന്നി-
ടത്താലോദ്ധാനമാനാന്നിൽ പുരജനത്ര-
കർണ്ണപുണ്യാൽക്കരണത്രയ്”

ഇങ്ങിനെ ഈ കാവ്യം ഉപസംധരിക്കണം. ഈ
പികചവരിതത്തിലെ കൂദാരധപനിയെ നമ്മൾ ഈക്കി
നോക്കോണ്ടില്ല. സത്രയർഷ്മ പ്രത്യോക്ഷം യഞ്ചാവിഷ
അമായി ഭർഖ്യം ഏൽകേ നാട്ടിവരയേം ഉന്നേഷം തു
ടമാര് മനാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ ദിവ്യമായ പേരാം
പുഡാന് ഈ കാവ്യം; അതുമാത്രമേ നമ്മൾ വേണ്ട
രുളി.

II

പിന്നെയുണ്ടായതു് ആശാനിൽനിന്ന്, ശാരദാലയ
തതിൽനിന്നുകൊണ്ട് “പ്രശ്നാദന്മാണ്. അതിനുണ്ടാ
യ മേതു ആ കാവ്യത്തിന്റെ മുഖ്യമായിൽത്തന്നെയു
ണ്ട്. ആശാന്റെ ഘോഷത്തെ ഗദ്ധത്തിൽക്കൂട്ടി അഥ
തുച്ചവന്ന കാണംവാൻ ഉപകരിക്കുന്നതാകകൊണ്ട്” ആ
മേതു പ്രസ്താവത്തിലെ ഏതാനം വരികൾ അങ്ങിനെ
തന്നെ ഈവിടെ പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

“ആംഗലന എരുജ്ജര്” രഹവത്തി യദ്ദേശ്യാ വായി
ചുനോക്കാൻ ഇടയായഭൂപാശാണ് ഒരു കവിയുടെ നില
യിൽ പ്രധാന്മാർ (എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ) കോയി
തന്നുരാൻ തീരുമെന്നിയുടെ യോഗ്യത ഏന്നിക്കു് ബോ
ധ്യമായതു്. പ്രതിപാദ്യമായ ആ നവീന രാജുവരി
ത്രാസമിശ്രകലങ്ങളെവിഡി! സരളവും രസമസ്താനവുമായ
ആ കാവ്യത്തിലുജമെവിടെ! അച്ചർണ്ണവും ഉപരിപ്പുവാ

മന്യ പാണ്ഡിതുമെവിടെ!—അത്മഹംസ്വാദിക്കെ സപ്ത
ക്ഷുദ്രം അതലപ്പുർഖമായ എന്ന മഹാ പ്രഖ്യാതമെവിടെ!
എന്നിനേരെപ്പറയുന്ന! കാളിപ്പാസശാലിയിൽ ഒരു
സംസ്കൃതമധാകാവ്യം കാണുന്നതിന് എന്ന കവിസാമ്പാദം
ഒന്നും കാലഗേശം ഇതും ശതാബ്ദിക്കരം ലോകം
കംത്തിരിങ്ങേണ്ടിവന്ന എന്നാണെങ്കിൽ വസ്തുത നിർമ്മ സുരന്മാ
രായ സഹ്യദയനാർ മുക്തകണ്ണം സമാതിക്കേണ്ണാണ്
എൻ്റെ വിശ്വാസം. വിശ്വാസിച്ചു്, രാവധാനികളി
ലേ പുരാണക്രമകൾ പ്രത്യോഗിക്കാരാദിജീവ.
സാമ്രാജ്യത്തിലേ ഇതിപുത്രംനേരെ മരിച്ചുണ്ടു്. അതു
മല്ല,അനന്ന് സംസ്കൃതത്തിന്റെ ജീവദ്രോഹം ഇപ്പോൾ അതു്
ഒരു മുതാഖ്യ. പീനേ എന്ന മഹാകവി ഓതത്രാധൻ, ന
മുടെ കവി ദക്ഷിണാത്മകൻ. ദേഹദേഹത്തമായ എന്ന
കാരഭേദം സംസ്കൃതാഖ്യയുണ്ടോ. ദക്ഷിണാത്മര
ദേശിയങ്കര തുതികൾ മിക്കവാറും സാധാരണ ത്രേവന്ന
മാനുത്തിൽ തിരിച്ചറിയാണുന്നവയാണ്. അതുകൊണ്ടു്
ഈ പ്രാതിക്രിയലുംഡിക്കെ വിജയത്തിലും മെച്ചപ്പെട്ടു് എന്ന
കവിക്കുള്ള തന്നെ അവരജന്നയ രാജരാജകവിക്ക്
സമതിച്ച കൊടുത്തേ തീരു. പ്രാവീനമായ അസ്ത്രിപ്പി
സ്ത്രുലരീതിയിൽ അരുംഗലസാമ്രാജ്യംപോലെയുള്ള ഒരു
കുതി എഴുതാൻ പരിപക്കമായ പാണ്ഡിതുവും കാല
ദേശങ്കുളു അതിശയിച്ചു വാസനാ വിശോഷിച്ചുംകൊണ്ടു
സാല്പുമാവു എന്നാണെങ്കിൽ നിരാക്ഷപമാണ്
.....വുംകരണം, ചെന്നസ്സു്, അലക്കാരം (സാമ്പിത്ര
ശാസ്ത്രം) ഇം വിഷയങ്കുളിൽ കുലക്കുമായ പരിവിന്ന
നം ചെങ്കു് പ്രസംഗങ്കും പഞ്ചാംഗങ്കുമായ ഗ്രന്ഥ

അദി നിംബിച്ച് നജുടെ ഭാഷയുടെ സ്ഥിതിയെ ഇന്ത
ശോഭനവും സുപ്രതിജ്ഞിതവുമാകിത്തീർത്ത മരറായ
മഹാൻ കേരളഭൂമിയിൽ ഇത്രവരെ ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണെ
തു നിംബിവാദമാണ്.....താമസിയാതെ അട്ടത്താണ്
വാങ്ങി സക്കാർ ജോലിയിൽനിന്ന് പിരിഞ്ഞു ജീവി
തശ്ശേണം മൃഗവൻ മാത്രംബന്ധുടെ ഉയ്ക്കുണ്ടാതിശയത്തി
നായി ഗ്രന്ഥമിൽനാണും ഇനിയും ആമിച്ചുകൊ
ണ്ണിരിപ്പാൻ ദീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടോ ആ മഹാനഭാവൻറെ
പൊട്ടന്നനവേഉണ്ടായ ഈ ഒമ്പവിധേയാനുംകൈരളിയു
ടെ ഭാഗ്യത്തിന്റെ അശനിപാതമാണെന്നതനെ പറ
യണം. തിരുമെന്തിട്ടുടെ കീഴിൽ ഭാംഗ്യും ഒരു പുതിയ
ജീവനം ആജ്ഞിയും ഉണ്ടായി. അവിടത്തെ അധികാര
വും അദിപ്രായവും അപ്പുകാലത്തിനാണുള്ളിൽ ഭാംഗാസാമ്രാ
ജ്ഞം മൃഗവൻ പ്രഖ്യാപനമായിത്തീർന്ന്. ഈ സ്ഥിതിയിൽ
കരക്കാലംകൂടി കഴിഞ്ഞു പരിപൂരണംശപത്രം അനു
ഭൂപിപ്പാൻ കൈരളിക്ക് ഭാഗ്യമണ്ണായിപ്പില്ലോ.”

അനന്തരം എദ്ദേഹത്തുമായ ആ വരമുത്തൊ
ന്തത്തെക്കരിച്ച് കവി പറയുകയാണ്:—“എത്ര അപ്പ
തീക്ഷ്ണിതവും അസമ്പ്രവുമായ ഒരു പ്രധാനമായിരുന്നു
അതു! എദ്ദേഹം ഏവിച്ചുപോയി എന്നതനെ പറ
യാം. വത്രമാനക്കടലാസ്സുകാർ വരമപ്പറ്റാക്കരം ആവ
ശ്രൂപ്പെട്ടതുടങ്കാം. അതു അധികം മംഡലേകമായിട്ടാ
ണു തോന്തിയതു കൈക്കരം എഴുതാൻ എന്നിക്കു കഴി
ഞ്ഞില്ല. കരെ കഴിഞ്ഞു.....എദ്ദേഹത്തിന്റെ താൽക്കാ
ലികമായ അമർത്തലിനു സ്വാഭാവികമായി ആമേന
ശൈറില്ലും ആരംഭിച്ച്. തിരുമെന്തിയെക്കരിച്ചുള്ള

നൂരണകളിൽ വിനകകളിൽ ബഹുമവമായി വല്ലിച്ചു. അവ തിങ്കിതെങ്കണ്ണി മനസ്സു കേവലം അസ്ഥാനമായിത്തീർന്ന്. ഒട്ടവിൽ ഒരു ചരമകാവ്യമെഴുതി ഈ എഴുപ്പാരം ലഭ്യുകരിക്കാൻ ശ്വാസം തീർപ്പിയാക്കി.

അങ്ങിനെയുണ്ടായതാണോ പ്രഭ്രാംനം.

“ശ്രീ കാർഥകിലാലകാശത്തികിരം

വ്യഘ്രിച്ചു, മംഗളനിതാ

കാട്ടം കായലുമിക്കടക്കംനാരികളിൽ

സഹ്യാദ്രിക്കുടങ്ങഡിൾ,

ചുട്ടേറുള്ളിലെത്തുള്ളന പുകചു-

ശ്രീ നിശ്ചയ വൻമുള്ളിയാൽ

പാടേ കേരളത്തിനു കേണ്ണ ത്രിവനം

കണ്ണിരിയ മുക്കനിതേ.”

എന്നിങ്ങിനെയാണോ” ആ ചരമത്തിൽ പ്രതിയുടെ നില കാറി കാണണന്നതു്. എന്നാണോ ഈ അവസ്ഥാ നൈരത്തിനു നിമിത്തം എന്ന നോക്കിയപ്പോരം കൈരി ഇ-- “മാവേലിക്കരയെത്തിരിഞ്ഞതു നെടവീപ്പിടിച്ച നോക്കന്നതു്” കണ്ണി.

“വോമത്തിന്ന മലിനത്രാമേറിയവിട-

പ്പുഞ്ചനതെന്നോ മഹാ-

ഭീമത്രം കലങ്ങന കാലപ്പനിതൻ-

ജിധപാശവലം പോലവേ!

ശ്രീമത്യ ഭാസുര ‘ശാരദാലുയ’മഹാ-

ദീപം കലാരിച്ചുഴു-

യുമത്തിന്നനിക്കണംബെമ്പ്പി! വസ്യേ,

കേണ്ണിട കേണ്ണിട നീ”-

എന്നും കവിക്കും ആ വിലാപത്തിൽ ചേരേണ്ടിവന്നു. മാ വേലിക്കരവെച്ചുണ്ട് രാജരാജവമ്മയുടെ മരണം. മഴ കൊല്ലതാണ് ശാത്രുഞ്ചായതു്. ആ മഴക്കൊല്ലത്തെങ്ങോണ്ടു കൈചൗഡിയെ കരയിക്കാബാനും, ദേവാമാരു ദ്രോന തതിക്കലക്കു ആന്ധയിക്കാബാനും കവിക്കു കഴിഞ്ഞു.

പിന്നെ അവിടെ മുന്നു ദേവിമുൻ ഇരഞ്ഞിവന്നതായി കവി എഴുന്നുണ്ട്. പച്ചച്ച പന്നയോലക്കുടയേണ്ടി, ചെന്നെല്ലിന്നുക്കിരിക്കുത്തു കേരരലർമാല ചാർത്തി, നെററിച്ചുണ്ടാവിൽ നാഗപ്പണ്ഡമില്ലോ ചിന്നിക്കൊണ്ടാണ് അവരുടെ പുരസ്താടു് വൈഗ്രഹത്തേയധാരം പൂട്ടിയ തേരിൽ നിന്നിരങ്ങി ചിതാന്തികത്തിൽചേന്നു്—

“നിന്നാപാണ്യുരപുണ്യരീകൃക്കുള—

ആഖിയസ്തുദാവത്തിനാ—

ഡോനാമത്തവള്ളു നതാസ്പുകമലം
രഹാഭിച്ച രോദിക്കയായു്.”

തിങ്കിവിതാംകുറാണ്വരം.

“പല്ലക്കേരി മനോജക്കുമംഗളവിള—

ക്കേരി ദ്രോനത്തിൽവ—

നാല്ലത്തുംഡാടിറങ്കി നോക്കി നാശവേ
നിന്നാറു കേളുന്നമോ!”

അവരു കൊച്ചിയാണു്.

“ഹൂല്ലുഞ്ചി ഹരികേരു പറവിയ രമം

വിട്ടേത്തി കുമരത്തേപായു്

തെല്ലാന്തർത്ഥമാന്നു നിന്ന വിലപി-
ചുട്ടിനു മുന്നാമവരു്”—

അങ്ങിനെ മലബാർ. ആ മുവരെയും നോക്കിക്കൊണ്ടു കവി അന്നത്പിക്കയാണീരു്:—

“അത്രാനുഡിവിപത്തിതെങ്കിനെയിവ-
ക്ഷിംതാപമാദം, സപ്തതേ
ഖരാസം കലരാത്രാവിബോഗിനിമാർ
പണ്ണേ പാരിഞ്ഞാകിലും,
നിത്രാപത്രമിരാക്ക് “കൈരളി”യാരാം,
കഴും, താഴീയാന്മജൻ
പ്രത്രാശാസ്ത്രത്രാപന്നധനമിതി,-
നീനിന്നരു തെരേറുന്നതും!”

ഇതുകഴിഞ്ഞു കവിയുടെ നോട്ടം ആ പദ്ധതിന്റെ
കലത്തിലേയ്യുണ്ട്. ആ വംശത്തിൽ ബാധകാളിഒ
സപാണിനികളുായി അനന്തചുരുളു മുതകൊയിത്തന്നു
കാം, കേരളവാൺവലിചകോയിത്തന്നുരാം, എം.
ആർ. രാജരാജവർമ്മ എന്നീ മുന്നപേര് ദരോകാലത്ത്
ജാതരായ് വിളങ്കിയിരുന്നു.

“ഇന്നാശാവ, വിടന്ന് പുക്കളിവരുന്നു
പോയോ മഹാത്മനുമാ,
രൗന്നായമലർവാടിയും പുമിവിയും

നിഷ്ഠുന്നാനു സൽഗന്യായയ്.”—എന്ന് അ
ക്കോട്ടനോക്കി കവി വിലപിക്കുന്നു. അനന്തരം ഭാം
പുത്രഭായാദാമാരുടെ പരിഞ്ചുനമാണ്. അതോടുകൂടു
യും കണ്ണിട്ടു കവിക്കണ്ണായ വിചുരം ഇതാണ്:—

“ആരാലെത്രനിഘ്നത്തി, ജീവിതരസം
കാംക്ഷിച്ചു മേനേലച്ചോ,
തീരാതോരതി തുജ്ജയാൽ മസനനീട്ടാം
കഴു, മിഞ്ചമീകരം;

തോരാതുജീവിക്കിലവരെ-

ചുട്ടിട്ട തല്ലാനയ്-

സൂഡാഡ്യൻ പട്ടപശ്ചാനോ മരനവായ്ക്ക്-
ഞ്ഞാമ്പുംനേന്നും വിധി.”

മരനന്തരം കവി ആ ശവത്തെ കാണാനു:—

“അന്തഘ്യനുംശരത്യലനാഭതടവി—

പ്രൂഢാണി, പ്രിഥിവാംഗ്രൂഡവാൽ

പ്രാത്യൈസ്”എത്തി കലൻ മാളികയില—

ദ്രൂജുംതലവത്തിൽ ക്ഷണം,

സപ്രാം ദിഷ്ടി നാർപ്പുംമൊ സജതപാത്രം
പോരും തണ്ണതേരറവും,

ശാന്തം, ധന, ശയിച്ചിക്കുന്ന ശിവനേ,
ഈവ് ഭാനവിൻ മണ്ണയലം.”

അരപ്പൂഴതെത ആ ദയംകരാവസനായ എത്ര എങ്കിലും
അസ്ത്രാധികാരിക്കുന്നും കവി വണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ഇ-
ക്കാൻ നോക്കാം.

“കായും എത്താട്ടുക്കേണ്ണക്കും വോർ-

നേര വിരിച്ചും, തിരി-

തനായുർജ്ജാത്യതപവിശ്വക്കുളു നോക്കി
ക്കൊഞ്ഞണ്ണം കാട്ടിച്ചും,

ഭീയും ദീനതയും മഹാവിരതയും

നോട്ടണ്ണുളാൽ ചേത്തുമൊ—

ശ്രീരക്താവഃവദം തോരുമെന്നപോത്

കുത്തപടിയാർത്തു മുതി!

പിന്നേയോ?

“പ്രേക്ഷതെങ്ങുമാകി, നിർദ്ദേശി-
മതിന്റെ സന്താനമാം
മുക്തപ്രത്യേക മുള മുലകടി-
പ്രീഷം മഹതപ്രത്യാടം,
മാ, ക്ലീഡിഭരംവഴി
ധനാന്വേഷയാതൊരും,
ഭക്തിപ്രസാദത്തോടും,
പ്രഥാദിനാശനം ചെയ്യത്.”

ഈവിടെ നിന്മാം ഫോനത്തിലേക്ക് കടക്കുന്നായി.
അവിടെ കേരളകാളിപ്പസഞ്ചാരം അവരിൽച്ചിതാദ്ദേശം
ഇരു പുതിയ ശവന്തോട് കണ്ണലപ്പുംനാം ചെയ്തുപോകും.
മെക്കരതയെ സൃഷ്ടിക്കാവാൻ കവിക്കാർ സംഖ്യക്കുന്നാം
ഭായ ആ ചാവാൾക്കുട്ടം പറക്കുണ്ട്.—

“വണ്ണിഗ്രീ പരേതലക്ഷ്മിജീടെ ഒ-
കേര വേറ്റു ഭാക്തായ നാം
തണ്ണീടം തിങ്കമെന്തിതന്നവ ഉവ
ക്ഷോഭങ്ങളാം തുണ്ടെല്ല
മിഞ്ചി പാവകനീവിയം, മനജർ തന്റെ
ഭാഗ്രജാശ്രൂതിക്കും-
ഈഞ്ഞീടം ചാതയെങ്കും, തുണ്ടും വിരവിക്കു
കണ്ണിങ്കു രണ്ടും സ്വന്തയും.”

വിശേഷിച്ച്—

“കഞ്ചം, സ്ഥാനവലിപ്പം, പ്രഭത്തേയാ
സജജാതിഭാ, വംശഭാ
ദേശാനീതന്നയാടിയോ ചൗതുമി-
ശ്രദ്ധാരല്ല മേഖാഭാനലവൻ;

പ്രശ്നം, മാന പിഗറ്റ് മൊക്കെയിവിട-
പ്രക്കരസ്സുമിക്കേണിതി-
അപിജ്ഞഹാർ പിരിജന, ഹാ, ഇവിടമോ-
ബാല്യാരഥ വില്ലോലഭം.”

ശവത്തെ ചിത്താലിൽ വൈച്ഛ് അധിസ്ഥിക്കയാണോ പി
നേ.

“ദിവ്യരേഖാതുഗണം രചിച്ച ദിവിജന്
ഒന്നാം പ്രാശസ്വരം പേര് തുരു നൽ-
ഡോറും കലഞ്ഞ നവീന മുന്നിയാ-
മി ക്ഷണിശ്ശതോതിയൻ
സുവ്യഞ്ഞതം തന്തംഗമിനു ബലിയായ്
നൽകന്നി, തിമുട്ടുള്ളു
ഹവ്യം ഭേദിയിലിലുമോ, ഇതവഹ-
സപാമിൻ, പ്രസാദിക്കേ നീ.—”

എന്നും കവി ആ ചിതാശിനിയ നോക്കി പ്രാത്മിക്കണോ.

“ഹാ, ഗതേതാപരി തീർത്ത പട്ടംയില-
സ്ഥംന്നുഠൈച്ചതം, മഹാ-
ഭാഗൻതും ഇന്നയോരണ്ണി മധുരമി-
പ്രതാ സപാദിച്ചീട്ടിവാൻ,
ഭ്രംബമിതമായ ഭ്രതനിവഹം
പൊക്കനു നാക്കൊക്കെയ-
നാഗ്രം ശ്രൂനിക്കണക്കേ നീഴിമനല-
ജ പാലാവഘവക്കുളാൽ.”

ആ ശവദായരത കണ്ടു കവിക്കും അതിക്കണ്ണമായ
വിലാപമുണ്ടായി:—

“ಹಾ, ಕಾಲುಡಿತವಂ ವೆಂದಿಗಿತರಿಂದ
ಪೊಡ್ಡಿನ ಡಾಕ್ಟರಿನ್ನಿಂದ,
ಲೋಕಾರಾಯಿತ ರೀತಿಯಾಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ
ತ್ರೈತೇರ್ಥಮಣಿತ್ವಮೇ,
ಪಾಕಾರ್ಥಾ ವಿರತಾಗ್ರಿತ ಪ್ರಣಯಮೇ,
ನಿರ್ಧರೇಹರಂರಾಯ್ ನಿಂಡಿ-
ಣಾಕಾಲಂಬವಾಂಶಾಭಯಾರಾಲಯಮಿತಾ
ಕರ್ತೃತ್ವಂ ಕಣ್ಣಿಂಧಿಂ!

ಉಷಂಹಾಂತ್ರಾಸ ನಿಂಬಾತ ವಾಜಯಿಂಷಣೆ,
ಯಂತ್ರಂಜಸಂಹೃಜಸಂ-
ಮೋಹಾಸ್ಯಪ್ರತಿಂಡ, ಇತ್ತರಲ್ಲಿ ತಕಲ್ಯಾ-
ಪ್ರಣ್ಣಾರಯಾಂ ಯಾಂಣೆ,
ಅರ್ಥಾ, ವೆಂತರಾಯಿತ್ವಂ ನಿಂಡಿತಯಂ
ಕೆಕರ್ಕಾಣಂಡ ವೆಕರ್ಕಾಣಂರಾ-
ಣ್ಣಂಹಾರ್ಹಾ ಸಂತ್ರಂಧ್ರಂ, ನಿಲವಿಲ್ಲಿ
ಷ್ವಾರಾತ ಪರಣ್ಣಿಂಧಿಂ!”

ಪರಿತಂತ್ರಾಯ ಅತ್ಯ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾವಿಂಳಿರ ಸತ್ಯತ್ವಂ
ಽಪಾಷ್ಟಿಕರಿತ್ವಂತಿ ವಿಚಾರಮಾಣಂ ಪಿಂಗಣ್ಯಂಭಾಕಂತ್ರು.

“ಹಿಂಗಿಕಾರತ ಮಗೀಂಷಯುಂ ಮಂಜಿಯುಣ-
ಣಿತ್ವಾತ ಪೊಂದವೆಂಣುಂ,
ವಾಣಿಕಾಯ್ ತಗ್ಗಿತ್ವಾಯ್ತಿಂತತ್ವ ವರಮಾತ್ಯ್
ಣೆಕೀ ಭೋಂ ಸಿಲಿಂಗಿಕಂ;
ಕಾಣಿತ್ವು, ವಿವಿಖಾತ್ರಂ ತಜಾರಂ ವಿಯಿತ್-
ಜ್ಞಾನತಂಡಂತ್ರಾಯ್, ವೆವರಿಂಹಾರ್
ಣಾಣಿತ್ವು, ಸಪಾರಂಬವೆಕರಣಿ ತಜ್ಞಿ-
ಣೆತೀಕಣಿತ್ವು ಮೋಹಿತತಯ್ತಂ”

എന്നും ആ വിചാരത്തെ നിൽക്കി, അവിടെ ഭേദമായഒരു വരവും സകലുംതാൽ കവി കാണുന്നു. സരസപതീ പഴിഷ്ടതിലേ സാമാജികമാരായി രാജരാജവർമ്മയെ എതിരേക്കുവാനായി പാണിനാ മുതലായവക്കുടെ ആ വരവും ആശംസയെല്ലാം ഇതിലധികം അത്മാലക്കാരം സമുലമാക്കുവാനില്ല. പാണിനിയെ നോക്കി കവിക്കും അവിടെ ഇങ്ങിനെയൊന്നും പറയുവാൻ ശാശ്വതിയി:—

“തന്നെത്താൻ നിജ ചിന്നയിൽ ബഹുക്കഴി-
ചൂർജ്ജിച്ചു നിക്ഷേപമി-
അനുഗ്രഹം പക്കാനുകളും തുതിയായ്
തതീങ്ങു വിച്ചപാൻ നാപയം;
പിന്നെത്തൽപരിപോഷണാനുമഹലം
പാർത്താലവൻ ചുണ്ണിച്ചിടം-
യന്നുതച്ചു പായേണ്ടതില്ലയി, ഭോൻ
മോദിച്ചു സത്രും മുനേ!”

ഭിവ്യുടുക്കിക്കൂട്ടുകൾ ആ സമാഗമത്തെ ഇതു വാണി വാക്കുണ്ടാട്ടുട്ടിശാശ്വതാനും നിത്രുന്നതും:—

“ലോകം നിത്രുവലം, മുഖാമതിദയം
തോന്നുന്ന മാറരങ്ങളിൽ,
പാകത്തിൽ ചൊയ്യേണ്ടതെന്ന പലതാ-
മദ്ദേശകാലങ്ങളാൽ;
എകവ്യാകലവിശ്രദ്ധകുപടലം
ധർമ്മാക്ഷണ്യത്തിൽനി-
നാകല്പം ചുഴലുന്ന, തൽഗതി തട്ട-
പ്പാനില്ല കൈയാക്കിമേ!

“**ഇതെല്ലാം കഴിവരു്** ആ സപ്പള്ളത്തിൽനിന്നുണ്ട്”
കവി വീണ്ടും തന്റെ ചിലപിങ്കയോയി:—

“പോയി കൈകളിൽ പ്രഭസ്തനാൾ,
പോയി മഹാപണ്ഡിതൻ,
പോയി ശിഷ്യസ്വാന്ത്ര്യപ്രിയൻ, ദണ്ഡിതമാ-
യമെന്നി, പേരായ് മഹാൻ,
മായീഞ്ഞതമരോ, ജഗത്താധിതി, ധിതാ-
ശാന്തക്ഷരിയ ശോകവി-
സ്ഥായിഭാവമിഷനു, ബാംഗ്ലൂറിനും
നില്ലാത്ത നീച്ചുംമായ്!

ആധാ, നിജുംരാത്രി, യമ മിതനെ-
ത്തിനനു സിലിഡൈച്ചൂരാ-
ദ്വിധാജാമമോടൊനു രണ്ട് പുഞ്ചി-
യുണ്ടു നീളാത്ത നീ!
ഒന്നുധാത്തക്ക സുവാവാളത്തുമതു നീ
ചെമ്പിലി, വേണ്ടാ, സപ്പയം
മോധാസ്യത്പരമിയനു എങ്ങറം, പകലും
രാവാണു എങ്ങറംകവിനി.

ചാതത്പരം തികയും സുമങ്ങലേയുടൻ
വീഴ്ത്തു പുവാലികൾ,
ചോരം മാധ്യരിയാന് പകപനിരയെ-
തതജ്ഞനു പുക്കാരുളം,
പാഞ്ചം കൈവെടിയുനു പുതുമെരുമോ
പാകാച്ചിയിൽ, ഫോജിമായ്—
തീരനേരം തുനു, മുക്കിവരറ കറിന-
ത്രാഗം പറിപ്പിക്കയോ?

മങ്ങാതിപ്പോഴിളമുവുറ,-

സൂഖ്യാചയും, മെന്തി ശാൽ
വിഞ്ഞാരജി വിലോകനങ്ങളിലേ,
നൽകന്നിതമാതിരി!

എങ്ങാവാം തിങ്കമെനിയിനു, വരമോ
വിണ്ടും, കവീന്റുക്കുതിപ്പോ-
ലിഞ്ഞാഗ്രഹക വൈകുതം സ്ഥിതിയേ,
ദേഹിക്ക നിത്യം മുതി!”

പിന്നെയേം അനന്തരാജ്യാധ തതപവാചാരങ്ങളും
ബാം. ഒട്ടകം—

“ആകാശങ്ങളെല്ലാഡിന്ദിരാശികളും
ഭക്ഷിഷിക്കുമാകാശമാ,—
യീ കാണുന്ന സഹസ്രശ്വമിയെയിങ-
്ദ്രാക്ഷം പ്രഭാസാരമാണ്”,
ശോകാശങ്കയെഴുത്ത ത്രാഖസ്വവും
ഭാവികരിക്കുന്നതാ—
മേകാന്താപ്രയ ശാന്തിത്രാവിനു നു-
സ്താരം, നമസ്താരമേ.”

ഈപ്രകാരം പ്രഭാദാത്രതെ കവി ഉപനംഹരിക്കുന്നു.
ആകെ തുറിനാല്പുത്തിയേഴു പല്ലഞ്ചീളിളി തിൽ അത്മാ-
ലക്ഷാരവെള്വത്താൽ ഒന്നാനും തൊൻ തൊനെനും
മത്സരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നും. ഈ കാര്യമുത്തിയുടെ
സാധിക്കുണ്ടെല്ലാംപ്രവർത്തിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരാക്കുന്ന രസം
കുഞ്ഞാ തന്നു. ആ കഞ്ഞാം നിബ്രൂഢാത്മകമാണും.
അംതും ഭാഷാപാണ്ഡിത്രത്താബും, വിചാരായുംകുഷ്ഠത്താബും
അംതിലീഡുവുമാണും. ഏപ്രഥമവും ഗംഗീരവും തു

ജോമയഡുമായിട്ടാണ് ഈ കാവൃത്തിന്റെ നില്കു—
സാമാന്യരൂപാക്കി മാത്രമല്ലാ, സാധാരണ പണ്ഡിതന്മാർക്ക്
പോലും ചുരാസംഭവമാണെന്ന്. ഈ കാവൃമുത്തിയിൽ നി
ന്ന് ധാരഡാരയായി കള്ളനീൻ്റെ വീഴ്ചനണ്ട്. ഏന്നാൽ,
അതു കള്ളനീൻ്റെത്തുള്ളിക്കലൗണ്ടാണെങ്കം അഞ്ചു ല്ലുമുകതാശണിക
ഉണ്ട്. ദക്ഷംക്ഷേമന്നു് വിലാപം; അടക്ഷേമന്നു് അത്ര
തതിൽ; തൊട്ടന്തെല്ലാം അലക്കാരങ്ങൾ; എപ്പുണ്ടെന്നു
കൈ തതപ്രാദരം—ഇങ്ങിനെ അഞ്ചു ധാരാവുമരാവു അഞ്ചു
പുരുത്തിയാണ്ടിരു. കേട്ടാൽമാത്രം പോരാ; പറിക്കു
തന്നെ വേണം ഈ കാവൃം. ഇതുയധികം ലോകനീ
തികളിൽ തതപരതാജ്ഞാളിം സുഖരവിഭവജ്ഞാളിം ആകർഷാ
കമാംവണ്ണം നിരഞ്ഞകിടക്കുന്ന വിലാപാകാരം വേരെ
യില്ല.

തനി വിലാപകാവൃജ്ഞരം പാശ്ചാത്രവിൽനിന്നു
ണ്ണല്ലോ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ അട്ടിയും കള്ളനീരാൽ
നന്നവേലുന്നതായി പല വിലാപത്തികളിൽ അവക്ക്
ണ്ട്. ഏന്നാൽ, അവക്ക് ലോകാന്ത്രത്തിയിൽനിന്ന്
അഞ്ചുറമ്പാം ഭൂത്മായിട്ടാണ്ടിക്കുന്നതു്. ഉട്ടപ്പി
നെയല്ലാതെ ഭൂ ശാഖക്കുള്ള അവർ അതു കാഞ്ചമാക്കാണ
മില്ല. അമവാ, കരച്ചു വല്ല ഇച്ചിങ്ഗരഹൻ പാഞ്ചങ്ങളിൽ
ഇണ്ണായാൽ അവർ പരിത്രാംഗി. ലെണകിക്കുതിക
ഉംലാം അവരുടെ സകലം സദാ വ്യാപകിക്കുന്നതു്.
ഭാരതീയക്കാവട്ട, ഭ്രാഹ്മം മാത്രമല്ലാ, പതിനാലു
ലോകങ്ങൾ ഭാഷയിൽനിന്നു കിട്ടിട്ടണ്ട്. ഭാഷയിൽ
അവർ സത്രലോകവാസിനിന്നാൽ സരസപതിയെ പ്ര
ത്രക്ഷമാക്കിയവരാണ്. അവരുടെ വിചാരത്തിന്നു്

സാക്ഷിയൽ ആവമേതാളം ഭാഷയിൽ വഴി തുനിട്ട് ണ്ണു്. യഗ്നൂർജികളെ മുത്തിമാനാരാക്കി ഉപരിലോകത്തിൽ ദർശിക്കുവും ഭാഷാനന്തരമത്താൽ അവർ ചെയ്യുന്നണ്ണു്. ജീവികളിടെ സ്വർഖികാരങ്ങളേയും പ്രതിയുടെ സ്വർഖവേദാഖ്യാതാക്കളേയും ഇളംപോലെ ഒരു തത്തിൽ വാത്തത്തുക്കവാൻ തന്റുക്കളിലും അവരെ ഇളംപോലെയുള്ള ഭാഷയിൽ സചേതനക്കളാക്കുവാൻ മന്ത്രങ്ങളിലും ഭാഷയിൽ അവക്ക് സുലഭമാണ്. അതുകൊണ്ടു് അക്കാദമിവാദങ്ങൾിയാൽ പാശ്വാത്രകവികളെ അതികുമിച്ചുകൊണ്ടു് സാധിത്തിയിൽ ഭാരതീയകവികൾക്കു കയറിച്ചെല്ലാം കഴിഞ്ഞു.

പ്രഭാദനം പാശ്വാത്രരിതിയെ അനുകരിച്ചുണ്ടായതാണെങ്കിലും, ഉള്ളടക്കം സംസ്കൃത ഭാരതമാകയാൽ പ്രഭാദാമികളെല്ലാം ശത്രിയയിച്ചുകൊണ്ടു് ജാജപ്പല്ലുമാനമായി വിളിക്കുന്നു. വിലാപകാവ്യരംജ്ഞിയൽ പാശ്വാത്രക്ഷിള്ളതു് വൈനാണെങ്കിൽ, ഇവിടെ ക്ഷാരനാശാം നേടിത്തന്നിരിക്കുന്നതു് മട്ടപ്പുണ്ടനാണ്. കുഞ്ഞിയേറ്റപ്പങ്ങളിലും ശാന്തി നിർമ്മതികളിലും അതതിനുള്ള രസത്തിനു് ഹാനികുടാതെ ഇത്രമിക്കുകിടന്നു് തിമിക്കുന്നതു് മറ്റൊരു വിലാപകാവ്യരംജ്ഞിലെന്നിലും കാണാവുന്നതല്ല.

എന്തായ മഹാലോകമാണു് പ്രഭാദനം! അതിലേക്കു് നാം കടക്കുന്നതോടുകൂടി അതിനീലുമായ അന്തുവാക്കു. പിന്നെ, ഘോരമുത്രവിക്കു ഭരണവുത്തതം; നാശ്ചുപ്രക്ഷും നിശ്ചയാജ്ഞാമായി ആ ഭാഗമണ്ണലുത്തിക്കുറ തണ്ടത്തക്കിടക്കണംജു കിടപ്പു്; കേരളപ്പേരി

ക്ലീരിൽ മുദ്ദിക്കൊണ്ട് കരഞ്ഞുള്ളൂന്തു്; കേരളക്കാരികളുായ ആ ഗ്രിഗ്രിവിക്കളുടെ വരവ്; ഓവമാങ്ങട എഴുന്നാഴതു്, പാണിനികാളിഭാസാദി സർസപതി സാമാജികാമാങ്ങട ഘറപ്പാട്; സാക്ഷാത് വാണി ഒത്വതി മുടി സാന്തപനം—ഈദിനെ എന്നൊക്കെ സംഭവം തങ്ങളുണ്ട് നൃഷം അവിടെ പ്രത്രക്കുമാകന്നതു്. അതെല്ലാം മനസ്സാൽ ഒട്ടും തൊട്ടുണ്ടാക്കി വിച്ഛകയല്ല, നേരത്തിനു കാണാകയാണ് നാം ചെയ്യുന്നതു്. ആ സുഖ സ്വപ്നം ശിശി ഉടനെ നാം ഉണ്ടായാം. കൂട്ടുമിച്ചാട്ടു ചുറ്റാധ നാം കാണാനുതു് രാജരാജവമ്മയുടെതിരെയും പുരത്തെ ആ ജീവിതമാണ്. അദ്ദേഹം ജീവിതത്തിൽ വിഹരിച്ചുതു് എങ്ങിനെയെന്നു് അതേപടി കും നമ്മു് കാണാട്ടുതായാം. പിന്നെയും നാം ക്ലീർ വാ ത്രക്കൊണ്ട് കുച്ചുങ്ങോട് ചെല്ലുണ്ടാഴുക്കിം തതപ്രസാ ഗരത്തിലെ കണ്ണോലമാല ഫിൽനിന്നു് കളിക്കാറാണു മു നന്നിസ്പന്നും നൃഷം എഴുതാണുതാം. അവിടെ നാം ശാന്തിക്കാളുള്ള കയ്യും ചെയ്യുന്നാം. എന്നൊരുത്താം നാർപ്പോക്കാ!

ഭാഷായിൽ ചരിംജീവിയാണ് കേരളപാണിനി യെന്നു് വിശ്രൂതനായ രാജരാജവമ്മാ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധന്തുരിംതതിൽ നാനാവർഷ്ണപ്രകടിതമായ മയ്യവക്കു മുകളി നിത്യസമയജ്ഞപ്രലമായ ദിവ്യഭ്രംശാരതാം കല്പകത ത്രവിയന്നിനു നേടി യമാന്തരം, സവിശേഷം കമാരം നാശാശം ചാത്തിയിരിക്കുന്നു.

III

പ്രഭാവനം കഴിഞ്ഞിട്ടും വിന്നാവിഷ്ടം സീതയാണ് കമാരനാശാനിൽനിന്നും പറപ്പേണ്ടത്. ഏതൊരാംക്ഷണ എത്തുകാലത്തും എത്തുരസങ്ങം സുസ്ഥിതം നൽകിനൽക്കിക്കൊണ്ടാണ്ടോ വാദ്യീകീതുത്തായ റാമാധനം വത്തിക്കണ്ണാതു്. അവനവർക്ക് മനസ്സിനും ഒരു ശ്രദ്ധാത്മാഭാഷണമുണ്ടായിരുന്നു. സങ്കോചവവികാസങ്ങായിരുന്നതാൽ പ്രതിബിംബിച്ചുകാണാം. ആ ആളികാവും കാലഗതിക്കണ്ണം മനോഗതിക്കണ്ണം അംഗസ്തി ചു്, എന്നാൽ, സപ്രസ്ഥാനത്തു നിന്നിളക്കാതെ നവോജ്വലമായ സൈറുമുള്ളും നിരന്തരം ചൊഴിക്കണ്ണം. പണ്ഡിതനം പാമരനം ഒരുപോലെ ആ ദിവ്യകാവ്യം ലഭ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കാം. വണ്ണിനം അടയ്ക്കും ഒരു പോലെ ആ കമലിനിഖിൽ കൂടിച്ചിക്കാം. ഭാരതത്തിലെ ശാപനിധിയിരാണ്ടു്. അതിനെക്കൊണ്ടു് ധന്യരാധവർക്കുതുരുത്തുരുത്തു സംബുദ്ധില്ല. സരസപ്രീപ്രഭാവത്താൽ സചേതനങ്ങളുായി ആ കാവ്യം ലഭ്യത്തിൽ വിഹരിച്ചുപോരുന്ന തേജാമുത്തിക്കുളു വിരത്രൂത്തിക്കുളായി ഇവിടെ ആരു മോരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. കാളിഭാസാലി മഹാകവികൾ സപാത്രയന്നാശ്രായിക്കുന്നിട്ടും ആ വാദ്യീകിയന്തരത്തുന്നും കിരിക്കാതിരിക്കുവാൻ ആളായിട്ടില്ല. ധർമ്മം മറഞ്ഞു് കാമാ ഉയൻ്തിരിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തുപോലും, പക്ഷേ താഴ്മാരായിട്ടാണെങ്കിലും, അതിനുംളും ആലപബന്ധം തേടുന്നതു്. റാമനെ താഴ്മി റാവനനെ പോകിയാഘും, ആ കളിയും വാദ്യീകിയുടെ മുവിൽത്ത

என. ஹாதிகாலை உடனாட்ட தமிழ்தபை பூபிதிடி
இல்லாளர் ராமாயணகாவுரு. அது அதற்குப்போய்தினி
நான் வீடிவிஶேஷங்களை வரியியாகானே மிக
நிமினிக்கானது ஸவ்வு காளாபூநிதிக்கூன். ஸம
ஸப்தீபுராம் அப்பெண்கிழு ஸிலிதுவரைக்கையு
ராமாயணத்தினே இயித்தெழுங் கெக்குபூதிக்கை
யிலூ, நியையு. மாண்புதிக்கை பூரமே, வாங்மூ
திரு ராக்ஷஸபுதியு, அதிகாந்தாம் உபரியாயி
தாபஸபுதியு. அதிர் ஆவா. அவருடைன் விசாரித்தினால்
விசாரித்தினால் உத்திரங்காபகர்ண்ஜிதை ராமாயண
திதித் திருக்காந்து ஆசங் பரிசுக்கியைமாவா. எலூ
காலவு எஸுபோஷங்கு எலூ அவயியு. அதிற் உள்ளு.
எதுகாலத்து” எத்தொராக அதின்
ஊதித் துவேஶித்துவம் தனிக்க வேந்துதேதோ அது
ஊதுபோல வாரியத்துக்கவாங் அவிடெ உள்ளு”.

கவியும் நூற்றுமாய கமாந்திராந் தூஷ பூபூ
கேஷ்டுத்தை பஞ்சகாதியைக்கிற அதாளர் அத்தூ
தொக்கக. அதேவையு அவிடெ வென் யமாஶங்கி
ஆதாயங் நடத்தியிரிக்கூன். அவிடெ ஆசம் ஸப
தறுங்கான். ஸபநூபமாளர் அவிடெத்தை பூஜாக
ம். காவுரமகமாய ஏத்துக்கமலத்தில் ஸஸபதீ
ஸமேதம் ஸுஷாவு ஆவிர்வோதுதேபார் கமாந்தா
ங்கான் ராமாயணவிசாங் அபேக்ஷிதமாயி. பு
ஜாபதியை ஸமயம் வாரினி ஆ ஆதிகாவு
த்திலாளாபூலோகத்தின் புதுக்குமாயிரிக்கூனது.
ஸஸபதீயை பீஷ்கிரங்காரர் உத்திலேஷ்ட்டா எது

തെന്നരംകഴം അരങ്ങോട്ട് ആവർജ്ജിതനാവാതെ കഴിക്കിപ്പ്. നിത്രുചുള്ളമായ ആ സാധിതീറിയിൽക്കിന്നും നീണ്ട നീണ്ട ചെല്ലുന കതിക്കുളാണ് അന്നം ഇന്നം എത്ര കവറിക്കം—അരിഞ്ഞെതാ അരിശാതെയോ—വെള്ളിച്ചും നൽകുന്നതു്. ആ വെള്ളിച്ചുതിൽക്കുടി മുന്നോട്ട് ചെല്ലുന്നും രാമാധനത്തിൽ എത്രുതുകയായി. അങ്ങിനെ കുമാരൻ ആത്മാനം അരങ്ങോട്ട് ചെന്നു.

ആംഗാരത്തിലേ റിഡോഗാംഗത്തിലുണ്ട് ആദം കുന്നൻ ലീലാപ്പും. അവിടെയാണെപ്പാറ്റുമാര്ത്തിക്കുന്നൻ അവ്യാജവിലാസം. വിഡോഗ ശോകത്താൽ കരണ്മായു് തുണിന് രാഹം വേനലിലേ പുഴുപോലെ അമിറ നിമ്മല മാണം. അതിലുണ്ട് എഴുപ്പാഴം കുറാനുശാഖകുന്നന്മന്നു്. അതുകൊണ്ട് ആ നടക്കിലേക്കു് അദ്ദേഹം കയറി. ചിന്താവിഷ്ടം സീത അദ്ദേഹം അവിടെ അദ്ദേഹത്താൽ വിരചിതയാകയും ചെയ്തു. സീതയെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നുണ്ടായ ആ നവവിഡാനാകേരളാശ അവിടെ സമൃദ്ധിച്ചിട്ടും ഉപഹാരങ്ങളിൽ വെച്ചു് സദ്യംതമരായി വിളിക്കൊള്ളുന്നു. ‘ചിന്താവിഷ്ടം സീതയെ അനേകായിരം കൊല്ലുങ്ങളായി അത്രു കാലത്തേതെ അവസ്ഥപോലെ നവംനവമായ ആകാരത്തേതാടെ ഭാരതജനത ആരംബുച്ചികം കുട്ടികൊണ്ടു് വരികയാണു്. സദ്യംപരിശായി ഇക്കാലത്തുണ്ടായിരിക്കുന്ന തദ്ദീനമാണു് കുമാരനുശാഖയിൽക്കുടി ഇങ്ങുള്ളവക്കു് ഉള്ളായിരിക്കുന്നതു്. ഇന്നജീവക്കു് ഇതിലധികം ഉള്ളിലിരുന്നുവുന്ന മട്ടിൽ ചിന്താവിഷ്ടം ആയ സീത ഇവിടെ മുപ്പുള്ളതിലേന്നില്ലോ ഇല്ല. ആ

ആമത്തിലായാളും മഹാഗവന്തിൽ കൂട്ടതയാൽ
എറാഭും അവ്യുക്തമായിരുന്നതു് ഇതാ നാം നിർ
ശ്വാസം അരികെ ചെന്നു് സുവ്യുക്തവും സുഖാദണ
ധമായി ദർശിക്കമാറായിരിക്കുന്നു. ഈ കുതിച്ചിൽനി
നു് രാമായണവിഷയമായി കമാരനാശാനിൽനിന്നു് കേ
രളസാഹിതിക്കു് പുതിയജീവ പുന്നുമേഖലുക്കുണ്ടായി
രിക്കുന്നു. അങ്ങുമെന്നു് ആരംഭിക്കാം എന്നു ആശി
രം പ്രേരണു് ഈ താഴു ഉണ്ടാക്കാതോടെ നടക്കാജ്ഞാനതു്!
ആ മതിപ്പുകളും കടന്നാൽ ഒരു നോട്ടത്തിലെ ധാരാ
ജ്ഞാനാജ്ഞയന്നവതനെ എത്ര മനോഹരം!

ക്ഷൈലവമാർ വാഴ്ചീകിരേണാടാനിച്ചു് ശ്രദ്ധാലു
യിഭേദക്കു് പോയിരിക്കയാണു്. അന്നേന്നായനാൽ അ
നിയിൽ ആത്മമവാടിയിലിയുന്നുകൊണ്ടു് സീതയ്ക്കുണ്ടാ
യ ദിവാംബരാജുണ്ടു് ഈ കാവുത്താൽ കവികാണന്ന
തു്. തന്റെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ചു് ആല്ലെന്ന വിചിത്ര
നം ചെഞ്ഞുവാൻ സീതയ്ക്കു് അതുതന്നെന്നാണപ്പോൾ അവ
സരം. ഭാവിയെക്കുറിച്ചു് ഇത്തുവരയുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത
വിചികിത്സക്കും ഈപ്പോൾ അവരുക്കു് വേണ്ടിവന്നിരി
ക്കുന്നു. മക്കൾ സപ്രത്യേകാവിശ്വനു് സന്നിധി ശിഭേദക്കു്
താപനേ ക്രൂനാൽ നീതരായിരിക്കയാൽ അവരുടെ ക്രൂട്ട്
അഞ്ചോളിം പ്രാഥലുംശാംവര ചെന്നുന്നു് തിരിയെ
ഓടേണ്ടിവന്ന ഉന്നുണ്ടെന്ന സപ്രശ്നാനതിൽ ഉറപ്പിക്കു
വാൻ സീതയ്ക്കു് എങ്ങനെമൊരിക്കുതു് കത്തിരിഡിഗാമി
വനു. ആ ഇങ്ങപ്പുണ്ടെന്ന കമാരനാശാൻ വന്നുംചുഠിരിക്കു
ന്നതു് സപ്രാദോക്കത്രാരത്തിനു് ഈ ശ്രാമനമാ
യ പണിത്തരം വേരെന്നു് നുക്കു് ഇല്ലെന്നാക്കിട്ടുണ്ടു്.

ചുവാക്കേപ്പാട്ടിൽ, പച്ചപ്പല്ലണിവിള്ളപ്പിൽ, തന്നും അരംഗിയായതാവട്ട്, നില്വാവൊള്ളി നിറകോള്ളി നാതാവട്ട്
അരിയാതെയാണ്” സീതയുടെ അപ്പുാഴത്തെ അംഗങ്ങൾ
മണം.

“പുളിക്ക്ഷേഖരം കയത്തിലാമുലാൽ
തെളിശ്ശിക്കം തമസാ സമീരനിൽ
ഇളക്കം വന്നരാജി വെള്ളിലാ-
വോളിയാൽവെള്ളിയിൽവാർത്തപോലെയായ”

അരാട്ടിപ്പാവേ—

“വനഭസ്ത്രയിൽനിന്ന വായുവിന്-
സതികിൽ പാരിവര്ക്കന ചുക്കരംപോതു
ഘനവേണി യഹിച്ച കുന്തലിൽ
പതിജ്ഞം തെജസകീടപംക്തിയേ.”

എന്നിട്ടോ?—

“പരിശോഭ കലന്തിത്തെപ്പാഴാ-
പ്പുവിവാർക്കന്മാരാജി രാത്രിയിൽ,
തങ്ങവാടിയിലുടെ കണ്ണിട്ട്-
നോയ താരാപ്പട്ടംഗമനംപാതു.”

മുങ്ങിനെയാണ്” സീതയിലേക്ക്” കവിക്കണ്ണായ കണ്ണ
ടക്കൽ.

“ഉടൽ മുടിയിന്നു ദേവിത-
സംഭയാടത്തല്ലിരോന്നകൊണ്ടതാൻ
വിടപ്പങ്ങളോടൊത്ത കൈകകിടതൻ
തുമേൽ വെച്ചമിന്നു സുന്ദരി;

ക്രാന്തിക്കുമെന്നി നിന്നിൽ
വിരിയാതല്ലുമടങ്ങ കൂറ്റുകൾ
പയശാളുകപംക്തി കാരിലാ-
ഞ്ഞാബുദ്ധഭിഷ്മമെന്നിയേ;

അലസാംഗി നിവന്നിതന്നു, മെ-
യുലയാതാന്തമെന്നിയെങ്കിയും
അയവാന്നിച്ചിൽ ദ്രവിച്ചു മാ,
നിയമംവിട്ടാൽ തന്നാൽമാതിൽ;
നിലയെന്നിയെ ദേവിയാംഗങ്കൈ-
തലപത്തലുന്നാൽ ചിന്താം കംഡ
പലാവമണ്ണച്ചുമല്ലെ നി-
മ്മലമാം ചാരകവിംതടങ്ങളിൽ.”

ഇന്ത്യം പല്ലങ്ങളെക്കൊണ്ട് സീതയെ ശരിക്കുവി
ം പ്രത്രക്ഷമാക്കിക്കുറിത്തു. അമബാ, ചിന്താവിജ്ഞ
യായ സീതാം ഒപം സാക്ഷാൽ ആധാവിനേംപും
ഡം വിശുദ്ധിപ്പിക്കുമാറ് മനോലോകാതിൽ സ്വഭ്വിച്ചു
കൂടി. അതിഥേക്ക് നോക്കിനോക്കിയട്ടക്കണ്ണാറം അ
ധികമധികം ഉള്ളിലേക്ക് കുറഞ്ഞു.

കവിംതടത്തിലെ ആ ഇളകളിൽകൂടി ഉശ്ചിലി
റസിംചുന കവി ആവിടെ വിള്ളുന വിവാഹത്താം
കൂടുന്നൊന്നാവിൽ പുരത്തേക്കെട്ടത്തിട്ടനു:—

“എ നിശ്ചയമില്ലയോന്നിനു,
വരുമോരോ ശേ വന്നപോലെ പോം;
വിരയുന്ന മരശ്ശുനേതിനോ,
തിരിയാ ലോകരമസ്യമാക്കുമെ.

തിരിയും നൗമ്പിന്മേപ്പാലെയും,
പൊരിയും നൈമൻഡേന്മേപ്പാലെയും,
ഇരിയാതെ മനം ചലിപ്പു മാ,
തൃക്കവായും ലഭ്യവായുമാതിരാൽ.”

നിശ്ചേദത്തോളം മുങ്ഗി അടിയമൻ കിടന്ന മനസ്സു്
പത്രക്കു ചൊങ്കുകണ്ണിപ്പുാം.. അക്കാബന ഉയൻ്റ്
അധിശംഖ്യലഭിയിലായി. സുഖ്യവാർഡപ്രസ്താവാള
കൂട്ട്. അഭിശാനതിലേക്കും അനന്തരം പോന്ന. അ
ദ്ദേശാം സീതയുള്ള് വാദമേറ്റത്രിയചലനമണംഡായി. ദേഹ
ഗാധിനമായ ശാരീരത്തിൽ സത്രമസ്താത്തതു് സംഭവിക്ക
യില്ലല്ലോ. സീതയുടെ ഇടതു തോടു തുടിച്ചു. ആത്മ
സന്ധിയിൽ ചെന്നു് പരിപൂർത്തമായി തിരിയെ ജഡ
ഭോക്കതിലേക്കും വരവിൽ സത്രസിലിക്കണംഡായ ച
ലന്നാണതു്. ശ്രദ്ധമാണു് ഭാവിയെന്നു് സീത അറി
ഞ്ഞു. എന്നാൽ തീക്ഷ്ണംമായ വൈരാഗ്യംകൊണ്ടു്
തുല്യാം തഴ്തിച സീതയുള്ള് ഇഴ നിമിത്തം പുഴവിണ്ണൻ റ
തുടിയുടെപോലെ ബീഡേമായിട്ടാണു തോന്നിയതു്

“നിശ്ചലിന്മവശി പെപത്തുപോലെ പോ-
യുചലാ ഭോഗമിന്നെ തോന്നിനി” — എന്നു് അവർ
നിബ്യം കണ്ണിരിക്കയാണു്. നിമിത്തംകൊണ്ടു്, ദത്താ
ഭ മഞ്ചേളു കണ്ണിരിഞ്ഞു്, തന്നിൽ അനന്താപം ചുണ്ണിമി
ക്കാരാനു പീത അനുഭാനിച്ചു. എന്നാൽ, അപ്പുാഴ
തേൻ, പരാമൂർത്തി മർഖവിഷയമല്ലോ സീതയുള്ളതു്.
സീത താനു അഥാണ് മാനസശായനം ചെയ്തേക്കി.
ഒൻ്റുംവിഞ്ഞിന്നുള്ളു ആ പ്രണയചേജ്ഞിത്തങ്ങളുല്ലാം
ആക്കപ്പുംബടയാൽ മാറ്റരാലിപോലെ അവൃക്തനും

ക്ഷണിക ഭൂമായി തോന്നലിളക മാത്രമേ സീതയുടെ മന
സ്ഥിരം ഇപ്പോൾ ഉണ്ട്. ക്ഷണകാലവിയോഗംപോലും
സഹിക്കാതെ വഴക്കനിങ്ങന ആ പ്രണയം ഇപ്പോൾ
മഹിയാനുപോലെ അടങ്കിക്കിടക്കാണ്. ഇതുകു
മൊഒക്കുണ്ടായ വികാരങ്ങൾ മിച്ചരാറും ശാരകയുകളാൽ
തൃഞ്ഞാനസം പ്രംബിരം വെട്ടിത്തെ ക്രൂരപോലെ താഴനിയ
മാണ്ണീക്കനിരിക്കാം. എന്തുപോഴും ഉച്ചാധികാരിയാണ് എല്ല
യത്തിൽ വിള്ളണിയിന്നു ആ ദാക്കേടു ഇപ്പോൾ ഓർമ്മ
യിലെ വെളും നിശ്ചലായി മാറിയിരിക്കാം. എന്നാൽ,
വകതിരിച്ചു കാണലിനും ഇച്ചുപാഴും കഴിയുന്നിട്ടുന്നതി
നാൽ അവമാനംല്ലും ഗണമാത്രം മനസ്സിൽ അവഗേഖി
ച്ചിട്ടണ്ട്. ശരാപ്യാനമായ ആത്മവിദ്രാപമത്തിൽ
നിന്തിത്രയായി ആവരിക്കുന്ന സീതയ്ക്ക് മരാനാനാം
ഈ ആസക്തിയില്ലെന്നായി. ഇ അവമാനംല്ലും പോ
രത്തുകൊണ്ട് സീതയ്ക്ക് ജീവിക്കേണ്ടിവന്നതു് യമാ
ധനം ദംതെത രക്ഷിക്കുവാനാണ്".

വിചാരം ഇതുയമായപ്പോൾ സപ്പത്രമാരെ സീ
ത ഓർത്ത.

"കരളിനിങ്ങരം നീക്കമെള്ളെലി-

ചൃംഗ മദ്ദനിതരഘീകൊണ്ടവൻ,

നജീവിതമംയ വേദന-

രയ്യായമട്ടക്കരെ താഴ്യാടാൻ:—

എന്നു്

സീത അപ്പോൾ അഭിനന്ധിക്കുമ്പാണി. അതിൽ
അട്ടി സീതയുടെ വിചാരം ദിനോടു പോകുന്നതാ
വിരു്:—

“സുട്ടാരകൾ കുരിക്കുന്നില-
ണ്ണിടയിൽ പീപ്പകളിൽ സിന്ധുവിൽ,
ഇടക്ക് തീർപ്പുതിനേക്കമേതുവ-
നിടയാമേതു മഹാവിപത്തിലും.

ഒഴിയാതെയൽപ്പി ജീവി പോ-
വഴിയെല്ലാം വിഷമങ്ങളാവതും,
അഴചും സുവദും മുട്ടിട്ടിരും
നിഴചും ദീപ്ചുമെന്നപാലവെ.”

അനന്തരം സീത മനസ്സുറുപ്പിക്കയാണിതു്:—

“വിനയാന്ന് സുവം കൊതിക്കയു-
ല്ലിനിമേൽ ഞാനസുവം വരിക്കുവാൻ
മനമ്പുൽ കൊതിച്ച ചെണ്ണകിൽ
തനിയേ കൈവിട്ടമീർഷ്യ ഭവ്യിയി.”

വിശ്വേഷിച്ചു്—

“ഒരുവേള പഴക്കമേറിയാ-
ലികളിലും മെല്ല വെളിച്ചുമാസ്ത്രം,
ശരിയായും മധുരിച്ചിടം സപ്രയം
പരശീലിപ്പുാങ കുഴച്ചതാനമേ.”

പിന്നെയങ്ങോട്ടു് സുവിഥാവഗതിയെക്കണിച്ചുജ്ഞ വി-
ഹാമരാണ്. അതിനേരട്ടവിൽ

“അമവാ, സുവിഥ്യമേറുവാൻ
സമിരമായനിനേരാങ കൈഗരീതിയെ
വ്യുത്തയാം വഴിയുടെയെന്നാൽ
വിരവോട്ടിവിട്ടു തന്നെയാം” എന്ന് സീതയ്ക്ക്

തോന്തി. അതിനെ സപ്രതാ അനുഭവത്തോട്[”] ഇൻ കിന്നൊക്കെയും ചെയ്തു. അനന്തരം –

“അമവാ, ക്ഷമപോലെ നമചെ-

യുക്കൂണ്ട് നോരോദ നല്ല ബന്ധവും,

വ്യമപോലറിവോതിട്ടന സൽ -

“ഗുരുവും മന്ത്രം വേരെയില്ലതാൻ –” എന്നൊരു വെളിച്ചുതിൽ സീത് എത്തി. എന്നുത് അതു[”] ക്ഷണി കമായിട്ടാണ് ദേവിച്ചത്. സീതയുടെ മനസ്സ് പിന്നെ ഒരു പഞ്ചകലമായി. അന്നു നടന്ന ആ പരിത്യാഗാവ സ്ഥാപിലേക്ക് മനസ്സു പാതെ. ആജ്ഞപ്രകാരം കാട്ടിൽ കൈംഞ്ചു വന്ന തജ്ജിമരു[”] ലക്ഷ്മാനനാശങ്കിലും അരുജ കൈതനായ ആ ധീരനോട്[”] സീതയും[”] ഇപ്പോഴും സം പ്രിതിയേയുള്ള. അന്നാണ്ടായ ആ മുർദ്ദയേ

“പ്രിയനിൽപ്പുക തോന്തിടാതെവാം

യെവും നാണവമോമിരാതെയും

സപ്രയമങ്ങിനെയതെമനസ്സുതൻ -

കയമാന്നും മതി താണ്ണനിന്നതേ” — എന്നവെച്ചു[”] സീത് ഇപ്പോൾ വാഴുമ്പോൾ. പിന്നെ ഭേദി വാലമുകി ചെ സൂരിച്ചു. അതിനുപുരം ആത്മമായി.

“എരിഞ്ഞ മഹാവനങ്ങൾ ത-

നരികിൽ ശ്രീതളനീജത്കാകമോ!

തിരത്തല്ലിയെഴുന്ന സിംഗ്യവിൻ

കരയോ ശാന്തികരം തപോവനം—” എന്ന് സീത യിൽനിന്നു[”] അഭിനന്ദനം ചുറപ്പുട്ട്. ആ ആത്മത്തി ലേ താരാസികളെ സ്വിച്ചുണ്ട് അട്ടത്ത വിഹരി,

“മഹിയിൽ ആതിപോലെ മാന്ധരം,
പ്രയതാത്മാകൾ ഔഷിപ്പുതിമാർ,
വിഹിതാവിഹിതങ്ങൾ കാട്ട്‌വോർ
സ്വയമാചാര നിദർശനങ്ങളാൽ;

ഇതിഹാസപുരാണാസൽക്കമാ-
രു. തിയാൽ ജീവിത ഭ്രംനച്ചിവർ
ചിത്മാധ്യരഥിനു ചേതാ-
ലതയിൽ ചാഞ്ചലപ്പേരാക്കിമേ.

സൗതിവിസൗതമാകിലും സ്വപ്നം
ആതികാലഘൃതികിലാണ്ടപോകിലും,
അംതിപാദനഗ്രിലമേലുമി-
സ്ത്രിമാർ വാൺിച്ചുഴി ധന്ധരാം.”

ഈ തുണവാതികളോടും ഭവ്യിയിൽസ്ത്രിയായ തനി
ക്കും ഇടപെടേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ട്

“പട്ടശല്ലുംഖകിനേന്നപോ-
ലൊട്ടവിൽത്താറുണ്ടവലയായിത്താൻ-”

എന്നും സീത കരഞ്ഞ. അരേപ്പാർ, ഇവരോട് താരതമ്യ
ദ്വീപുത്തിക്കൊണ്ടും പുരനാരിമാരെ നോക്കുവാൻ സീത
യും കൈതുകച്ചണായി.

“പരിത്രാപ്പിയെഴാന്ത രാഗമാ-
മെരിതീക്കിന്യനമായി നാരിമാർ
പുരിയിൽ സ്വപ്നമാതുജീവിതം
കരിയും, ചാന്ദപല്ലുരാക്കിടനിതേ!

പരപ്പള്ളുമല്ലെന്നുയെ

ഉമയും ഭവ്യതിഖാനസക്തിയും

കരളിൽ കടിവെച്ച് മാ, പര-

വയരയാഡ് പെണ്ഠകൾ കെട്ടപോയിതേ!

നിജലോഷനിൽ സ്ഥാനാന്വരാർ

സുജനാചാരവിശ്വപനിക്ഷവേം

രജതേട്ടി മരിപ്പു കൂട്ടാ—

മുജമാം കാമലവബാധാരിവാർ — ”എന്നും

“വിലയാൻ വിശിഷ്ടവസ്തും

വിലസും പൊന്തനി ഭ്രംണാദിഷ്ടിം

വലരാം വാങ്ങുവപംക്തിംമൽ

കലയം ചുജ്ജലതാഹിതാനമാം;

വിലുക്കാന്തിരയെ വെന്ന ഹാസ്യം

മധുതോണ്ടിം മധുരാക്ഷരങ്ങളിം

അതിഭീജനിപോരുവാരിലെ

ചുതിരക്ഷാവരചാരരെന്നമേ” —

എന്നുമററാം ആ സ്റ്റീക്കൈ അതിപരയാമായി ആക്കേ
പിക്കണ. ഇങ്ങിനെ വിവാഹം ചുരത്തിലേക്കു കൊന്ന
പ്രാദി ചൊന്തനാമനായ രാജാവിനെ കണ്ടി. ആ
രാജാക്കന്നാരുടെ ഭന്നായങ്ങളിൽകൂടി സപ്രതം അനു
വേത്തിലേക്കുതനെ സീത വീണ്ടം തിരിച്ചുന്ന. ലക്ഷ
യിൽവെച്ച് അശ്വിനിസംഗ്രഹി കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള തനെ വീ
ണ്ടം പരിത്രജിച്ചതിനും —

“ചെളിയിൽപ്പുംജുനിംബന്തിനോ

വെളിവായ്ക്കഴുകനു ശാഖവൻ” — എന്നും സീത
അപഹനിക്ഷണ.

“പേരുകം പ്രണയാനവസ്ഥമാ-
മൊരുപ്പാരം വശമാക്കിയീരുന്ന!

കയറ്റിക്കഴിയുന്ന നാരിയെ-
ചുങ്കൾമാരുടെ ധീരമാനംത!”-

എന്ന് ദേവി അടച്ചുഡിക്കേപിക്കയും ചെയ്തു.

താനു ഇങ്ങിനെ വെടിഞ്ഞത്തിന്റും താൻ എത്തുക
ററമാൻ‌ ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്ന് സീത അരതാരംഗങ്ങളും നു
മനോട്ട് വോദിക്കാനും. ജനാപ വാദമാനാല്ലോ മുഴ വ
രിത്രാഗത്തിനു കാരണം.

“ഹാം, ഭൂപതി സമ്മതിക്കുന്നം
ചരിതവൃത്തിൽ നിജപ്രജാമതം” എന്ന് ദേവി
ഗരിവെക്കുന്നംട്ട്.

“തനതക്ഷിക്കേണ്ടതനും
ഘടനമേറം വലജിധപമല്ലിടാം”-ആ സ്ഥിതിക്കു
ണ്ണ ജനാപവാദത്തെരാജാവു് വേണ്ടപോലെ പരിശോ
ധിച്ചുനോക്കേണ്ടതായിരുന്നില്ലോ? കൈകേയിയാൽ റാ
മന്നു് കാട്ടറേണ്ടിവന്നുപൂരം, ജനമോദത്തിനുവേണ്ടി
അതു ചെയ്യാതിരാമവോ അടുക്കുമാം. അനു കൈകൈരാ
ജീവാത്ത ജനമോദാ പ്രാണിനിയെ ചരിത്രജിക്കുന്നതി
ലാണ്ടു ആട്ടാരിക്കുന്നതു്!

“അതു സത്രപാരായണത്തുമാം;
ഈതു ധർമ്മവ്യസനിത്തപമെന്നമാം;
പൊതുവിൽ ഗ്രണമാക്കിടാം ജനം
ചതുരണ്ണമാരുടെ വാപലങ്ങളും.”- എന്നാൻ ഈ
തിന്നു് സീതയ്ക്കു് വരയേണ്ടിവന്നതു്.

“പതിചിത്തവിങ്ങലുതിയാം

മതിയുണ്ടാ കലങ്ങനു ജാനകി!

കതികൊണ്ടിട്ടേരോ മഹോദയി-

ഞെതിരായും ജാഹാവിത്തെന്നാഴുകെടാം”

ഇങ്ങിനെയിരിക്കേ, തേരാവിനും തന്നെക്കുറിച്ചു്
ശക്യുണ്ടായതിനും—അപദാ, ജനാപവാദത്തെ വിഹച്ച
സിച്ചതിനും എന്താണും പെലവവരതായും അധികാരമെന്നും
ഒപ്പി എടുത്തെട്ടുത്തു അനാശക്യായി. ഒന്നിനും ഉറ
പുഖ്യലൈനു കണ്ണാട്ടപ്പും തേരാവിനെ സീതയ്ക്കു് കുരെ
ശകാരിക്കുന്നുമെന്നായി. ദോഷ്യും മുട്ടകിയാൽ തൊട്ടു
തൊക്കുമ്പും കുറമാക്കുമ്പോ. അങ്ങിനെ തന്നെയാണും
സീതയ്ക്കും അംഗും ഉണ്ടായതു്.

“ബന്ധവിൽ നിജാത്രേതതില—

മല റ റ കു തു ശ ശ ശ ശ നാംനു

തനതക്കി പമ റ റ റ നില്ലുവേ

നനയും മൽപ്പിയനായു കണ്ണുന;

അതിഃകാമളമാകമരുന്നു—

സ്ഥി തി കാ തി ത തളി പൊ ലു ചി ചു താം;

ക്കി തി പൊ ലു കപ്പു ലു ലു മാം

രതിയോ വർക്കം കം റേ മെന്നും”—എന്നിങ്ങിനെ എ,
ശകാരം തന്നും എറായും എടും ഗമമുണ്ടു്. എ
വഴിക്കും ദേവിയുടെ ഓമ്മ അന്നത്തെ വന്വാസസ്ഥാ
ത്തിലേക്കും നീങ്കി.

“പായേണ്ടയി! ഞങ്ങൾ എല്ലിയിൽ

കരവില്ലാത്ത മുഗ്രങ്ങൾ പോലെയും,

നിറവേററി സുവം വനങ്ങളിൽ

ചിറകില്ലാത്ത വഗ്രങ്ങൾ പോലെയും”—എന്നും എ,

സുവന്നരണ്യയെ നിത്തം ബോശക്കിം അന്നരാഗപ്രഭാവത്തിൽ
ബേക്ക് മനസ്സു ചാടി.

“സമജാമലരാഗമെ, മനോ-
ഗ്രഹയൈപും സ്ഥിരതയമാണു നീ;
മഹനീയമതാശ മാറിലു-
നമമാത്മാവണിയുന്ന ഭ്രാംബണം;
പുഞ്ചണ്ണ പുമത്തംരേതു നീ;
തകണിക്കത്തകണിക്കുണ്ണങ്ങൾ നീ,
നിക്കപിക്കകിൽ നീ ചമയ്‌പുമാ,
മര്ക്കു ദോധനപുജ്ജവാടിയായ്!”— എന്നിങ്കി
നെ രാഗത്തക്കരിത്തുാൽ കീത്തന്നും പാടി. ഉടനെ,
രാഗാദിനടക്കത്തു് അത് നെ വശളാക്കവാൻ നിശ്ചന്ത
ആ ഗ്ര്വ്വത്തെ ഒവി കണ്ടി.

“സമബുദ്ധി, സരാത്തംചിനനും,
ക്ഷമ, യൈന്മാന്യരുണാശാഗിത,
അമമായിവയെക്കരണിടാം
അമരരാഖരഗ്രംഭികൾ” — എന്നും

“അതിമാനിതയായ വാദുവിൻ-
ഹതിയാൽ പ്രേമവിളക്കപോയ് മനം
സ്ത്രി തന്നേലി കെട്ട വെന്നുമോ,
പ്രതിയാം സാമസ ഭർത്തരണ്ണലിൽ” — എന്നിങ്കിലൊന്ന്
ആ വിചാരനലി ഒഴകിത്തെല്ലാം. പിന്നെയും ഒവിക്കു
തന്താവിനോട് പാര്ക്കുമ്പായി.

“നിധതാരികൾ ഭൂ രൈക്കവാൻ
സമജസാർ കൂപനില്ലി യോഗ്രായ്?
സമധമ്മിണിയോത്തു ചംഡിവശൻ
സമന്തതിൽ സ്ഥലമില്ലി വേണ്ടപോതു?

പരിനുശ്വനാതുമം റപ്പർ
പരിശീലിച്ചവിധിക്കുതല്ലയോ?
തിരിയുന്നവയല്ലയോ റപ്-
നന്നിയോരാത്തവിചാരണയെല്ലികടം?"

എന്നിങ്ങനിട്ടും—

“പറവാൻപണി—തൽപ്പിയയ്ക്കുരാദം
കരച്ചാനാൽ സാരിയാ കൾഡിലനം,
കരയെന്നിശ്ചല്ലപ്പുത്തമൻ
മരപോലങ്ങിനെ കേട്ടമന്നവൻ” — എന്ന

സീത തക്കിഷനും. തന്നെ പരിത്രജിഷവാൻ പ്രേരക
മായി അംഗീവിനണായതു് വെറും മദ്ദാനേന്നു ഗഞ്ജിച്ചു്
അതു വഴിക്കു് കരച്ചുള്ളം ആലോചന ചെയ്യിന്നോക്കി.
അക്കുപ്പാഴം സീത ഒട്ടവിൽ ചെന്നതിയതു് തെന്താവാ
നു തന്നില്ലതു ആ അവ്യാജരാത്തിലാണ്.

“അതിസകടമാനം നീതിതന്ന്-
ഗതി,കണ്ണം, പരതന്നർ മന്നവർ;
പതിനാട് കടത്തിയെന്നെന്നത്
പ്രതിഷ്ഠാധകനാവതായു് മലം” —
വിചാരം ഇം മട്ടിൽ തെളിഞ്ഞേന്നുട്ടി—

“ഒള്ളെയാനു പരന്നടൻ കവിയി—
തത്തു നാന്തായു ചെറുകണ്ണകോടു് ഗമം
ലാളിതാശിയിചനു പോമണ്ണൽ
ചും ചും നേനും. ചും ചും മാതിരി” — എന്ന് കവിക്കാ
ണനും. തന്നെ റത്താചു് നീതിപാജരത്താൽ കട്ടക്കു
കയാൽ ശാസ്ത്രപാതയ്ക്കു തെന്നാടെ ശാകാതുനേന്നായി നൂറു

‘പോകിന്നതു’ അന്താപരതാട നോക്കയാണ് സീത അനന്തരം ചെയ്യുന്നതു’.

“മരവാം ഒളിതാവിശക്തനായും,

മരവാം മുച്ചിയിയാൽ റിഞ്ചക്തനായും;

വരവാൻ പണി തൃപ്രസിദ്ധ എന്ന്

പെരുതാം ത്രാഗമിവയ്ക്കുമാ അമേ”- എന്ന് അലാറ അഭിനന്ദനതിലേജും കടക്കുകയാണ് പിന്നീടുണ്ടായതു.

“തുതികരക്ഷ എഴും താപ സ്ഥിനാം

ക്ഷിതിവാസം, സപ്രാവശ്യിന്നല്ലതാണ്”,- എന്നും

കാതിയൈറിച്ചമിന്തിയങ്ങളും-

‘പുതിവായുംപൂരാറി നിരാഗനാശം സദാ

ചുതിലിതിപ്പ നീട്ടി വാഴുമ-

സ്ഥാതി സ്ഥാൻ ജീവിതമെന്ന പിന്തിച്ചരം”-

എന്നും ഭേദവിക്ഷാം സർവ്വബാധവുമുണ്ടാണെന്നു അനുതാദക്കു കി ഉത്താവിനോടു് ക്ഷമാധാരനുവും നടന്നു. അപ്പും ശേഷം, മുഹിലതെത ഭോഷ്യാരോപമല്ലാം തിരിഞ്ഞടി ക്കയായി. സപജീവിതം പാപമാമാശനന്ന ഭേദവിക്ഷാം വെളുക്കേണ്ടിവാൻ. ഒരുവിൽ-

“കാരിതാത്മതയാന്ന് ഭേദവിക്കിൽ

തിരിഞ്ഞെടുത്തനുല്ല ജീവിതം;

പിരിയൈണമരങ്ങായിറിന്നടാം

ശരിയായിക്കുളിതീന്ന് നട്ടവൻ”-

എന്ന നീഡ്യതിച്ചു്

“കതികൊള്ളുക ലോകചാര്ക്കും,

മഹയാം നീതയെയയിക്കു തള്ളുക്”-

എന്നും സീത പിംഗാറി.

“വഹദ്വിൽ നശിപ്പുതാൻവേദം-
യനമന്മാത്മകന്ന ശാലികൾ,
ഘനമരദ കാട്ടപ്പു ആരതൻ-
ജനനിതുക്കരികൾ നീക്കങ്ങളിൽ”-

എന്നും, താൻ കയറുന്ന ആത്മപരിത്രാഗത്തിലേക്ക്
പുരോഗാമിക്കെടു ദേവി കാണകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ
ചേക്കു.-

“തെളിയുന്ന മനോനഭവൈസ്തവി,-
ക്ഷോളിവിത്തുനിതു ബുദ്ധി :മർക്കരമേൽ;
വെച്ചി പാശംവിലാസം നിഃഖവിൽ
കളിയാശ് ചെന്നാഞ്ഞു എന്നാരിനം”- എന്നും
പുണ്ണതായ സമീപിക്കാവാൻ ദേവി മോഡിക്കമാറായി.
അനിത്രത്തിൽപ്പിയാം കതിർക്കനകാഞ്ഞാപ്പത്ത്
നായി, ദിനസാമ്രാജ്യപതിയായ ദിവസ്തിക്കം,

“സുസിതാംബവരനായി മുലനായ്

സ്വിസിന് തനുമരീചി കേശനായ്”-

ഘനിതസ്ഥിതനായ്, വദ്രികാഭസിതസ്ഥാതനായ മുണ്ടാക്കന്നം,

“അതിതാഡതാസ്ത്രസ്ത്രിനെത്തും-

നെതിരെ രഞ്ജികൾ നീട്ടിപ്പുരവേ-

ഘൃതകാംന ശാതിമോഹനങ്ങളായ ഉദ്ധകരം ചെണ്ടു-

“സപയമ തിരിലും ചെളിപ്പുലും

നിശതം ചീതുവിരിപ്പുനെങ്ങു്.”—

വിഘാലയത്തിലെ വാതിൽ അടയ്ക്കന സന്ധ്യക്കം ആ
പുഷ്ടിവന്തിനാംയാനുപരയലേശക്കസീതയിൽനിന്നും

വാഴ"തലുണ്ടായി. ജനകിതുംനാഡ് വസുന്ധരയുടെ മടി തെടരതിൽ താൻ സാനന്ദം വിള്ളയാട്ടുന്നതു് ഭേദി ഉത്തര ക്ഷേമത്രിൽ നന്നാം ദർശിച്ചു. അമ്മയുടെ പാഞ്ചാളിലേ ക്ഷേം തന്റെ ഭേദരതെ സമൃദ്ധിച്ചു് തെന്താവിനെ ഒന്നങ്കു ടിയും കൈപ്പുത്തും സുരിച്ചിട്ടാണോ് സീത ആ സപ്ലാവ സ്ഥായിത്തനിനോ് ഉണ്ടാക്കുന്നതു്.

ഉത്തരരാമാധനത്രിലെ ആ സീതയെയാണബല്ലാ കുമാരനാശാനിൽക്കൂടി നാം ഇവിടെ കണ്ടു് ആ ദിവ്യ കാവുതരിലെ ദിവ്യരസത്തിൽനിന്നുണ്ടായ തജ്ജ ലവറു്, മരീരാജ കവിജുടെ വലിച്ചുനിട്ടലാണോ് ഉത്തരരാമാധനം. .രാമാധനത്രിൽനിനോ് അനേകംതവാശരത്തി നില്പുറമാണോ് ഉത്തരരാമാധനം. അതിൽ സീതയുടെ ശായിരിക്ഷനു അപവാദം, വാസ്തുവത്തിൽ വാലീകിക്കു ആക്കാണോ്. വാലീകിക്കു കാലഭത്തു് മനസ്സുമനസ്സു് അതു ഭൂഷിച്ചിരന്നില്ല. ധർമ്മാധിനമായി സപത്രുമാണോ് അനോ് സുരീജിവിതം. ഉത്തരരാമാധനകാലമാക്കേണ്ട ഒഴക്കം സുരീകരംക്കോ് അസപാത്രമും കൂടി; ധർമ്മാനുമഹ്യ വസ്യ ഒട്ടാനോ് ഇളക്കരും ചെയ്തു. ആ നിലയിൽ രാമാധനത്രിലേക്കോ നോക്കിയപ്പോൾ, സുരീകരംക്കോ് പ രാഗവാസം തീരാമാലിന്റുമാണെന്ന അന്നത്രെ ആ ചാരവിധിക്കോ് അസംശയമായും എണ്ണില്ല. അതിനോ്, അ തിനൊന്തും മുമ്പുണ്ടായ ആ വാലീകിസ്തുംജീയിൽ അ പവാദം പ്രയോഗിച്ചു. അങ്ങിനെ ഉത്തരകാശയത്താലേക്കോ് കാരാത്തനുഡിണ്ടായി. ഇളക്കംപററിയ ധർമ്മാനുമഹ്യവസ്യയെ ദരക്കിക്കാണിക്കേണ്ടതിലേക്കും അ തിനെ ഉപകരിപ്പിച്ചു. അങ്ങിനെയുണ്ടായതാണോ്

“ഉത്തരരാമാധാരനുമന്മ” അതിനുള്ളിൽനിന്നുതന്നെ ലഭിക്കേംകണ്ണാം.

ആ ഉത്തരരാമാധാരനുതന്നെ ബഹുപ്രകാരങ്ങൾ കവികൾ ഒർജിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഓവ്വേറ്റി അഞ്ചിത്തനും ഒൻ്റെത്താലാണ് വേദ്യത്തിയായതു്. കാളിഡാസന്മം ആ ഒൻ്റെനും വേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. അവരുടെക്കാര്യം കുറയ്ക്കം അതിൽ ചുറവിനുടന്നിട്ട് മാത്രം നേരീട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുംാനാവട്ടം, മന്ത്രത്തിലും തൊട്ട്, ഏസ്വാഖാഗ്രഹം ചലിച്ചു. വാളീകി മഹാക്ഷുദ്ര ആളുമത്തിനുരികെ യുള്ള വാക്കേപ്പോട്ടിൽനിന്മ “ഉത്തരരാമാധാരനും മുഴവൻ കുമാരനാശാനും കിട്ടി.

അരത്യാം കുളിം.

സമസ്യാഭാരതീയത്പത്തിൽ നിന്മ “കുമാരൻആശാൻ തനി മലയാണു സിലേഷശശി വരവാണിനി. തന്നെ കവിതയ്ക്കു് സംസ്കൃതപ്രസംഗഭേദം ചായിക്കാം അദ്ദേഹം അധികമും ക്രാന്തിക്കിയെന്നത്തിനുണ്ടു്. കാലാധിനനായി ഭരവാധമിൽക്കു്” അമ്പവാ, ശ്രീഖുദ്ധവരിതപരിശോഭമുള്ളു് മലയാളരിത്തിലുണ്മാം “അദ്ദേഹത്തിനും ഗാനാ. അധ്യാത്മരാമാധാരനുത്തിന്മ” - തുഞ്ചുതെ ശത്രൂനും രാമാധാരം-അക്കാലംമുതലെല്ലാണ്പോലെ, ലൈറ്റ് ആച്ച് ആസ്യക്കു്-കുമാരനാശാൻറെ ശ്രീഖുദ്ധവരിതം-ഈക്കാലം മുത്തുപിത്തിരിയങ്ങോട്ടു് വീട്ടുകരംതോ.

“ ഒപ്പും സന്ധ്യാകീതനമാകവാൻ യോഗയുക്തമായിട്ടുണ്ട്. ബുദ്ധിയുംനത്രാൽ ആശാൻറു മനസ്സു് ആ ദിവ്യഭ്ലാ മഹംകൊണ്ട്” അധികമധികം ഔപ്പിന്നുത്രടക്കാഡിയ പ്രോഡ അതിനു് ഭോക്കനീതിയെ അതിനുമിക്കകയെ നല്കാതെ ഉൾത്തിക്കി നിശ്ചക ആവാതായി. എച്ചിൽ പ്രട്ടിയുടെ ചിറി നക്ഷവാൻപോലും കൊതികൊള്ളുന്ന വരംഞ്ഞല്ലോ പരമഭക്തനാർ. ആ പദത്തിലേക്കേ് വാസനാവിശ്വാസത്താൽ ഉള്ളവായി വന്ന ഘന്നുവിച്ചാരങ്ങേ ഉച്ചയ കയറിത്രുടക്കാഡിയ ആശാൻ തന്റെ രസ്സുംപുരുഷിൽ കാണണമുത്തും കേരംകിന്നുമെല്ലാം മുക്കിത്രുടക്കാഡി. കമ്മ ഭോഗഭ്യം ഭക്തിയോഗഭ്യംകൂടി അണാനഭാജന തതിൽ കലന്നിരിക്ഷന്നതു് ആശാനെന നോക്കിയാൽ നല്ല വള്ളം കാണാം. അദ്ദേഹത്തിനു് താണ്ടേതിലുംകാരണായായി. അങ്ങിനെ ഇംഗ്ലീഷിയിറക്കി അഞ്ചുമം ദത്തതിലും സമഭായത്തിലും പ്രവേശിച്ചു. പിനെ അവിടെയാണു് അഞ്ചുമംത്തിന്റെ ആ ഫ്രേമവിച്ചാരം വ്യാപരി ആറിക്കണ്ണതെല്ലാം. അതിന്റെപ്രമാജനമായി നാം ഭിന്നമായ കണ്ട്.

അങ്കേ! നബ്ബുട നാട്ടിൽ നാം കണ്ട ആ ഭിന്നമായ അതിങ്കയക്കംതനെന. മലഃപാറിലുണ്ടായ അനാത്ത ലഹരി ദരിക്കലും മറക്കാവുന്നതല്ല. ഹിന്ദുമതം ഇതു അനാമമാണല്ലോ എനു് അനു് അഞ്ചുമംത്തിനു വേദി കൈണ്ടിവന്നു. ജാതിഭേദങ്ങാലവത്താൽ ബഹുധാ ചിതറി ക്കിടക്കുന്ന മിസ്റ്റാക്ലിത്തമിന്നുമത്തെതു ഇന്നാത്ത തീര വില്പനാരോടൊപ്പും ആശാനം ദീനനായി നോക്കി. അപ്പൊഴാണു് അഞ്ചുമം കണ്ട ആ ഭിന്നമായ.

മാപ്പിളിമാരുടെ ആകുമണംതാൽ എതാണ്ടോരു കു
ഞ്ഞാതേരാലു് ഉള്ളിം ഉടയവരുമില്ലുതായി ജീവിതലോ
തന്താൽ ഒളിച്ചുതെണ്ടിനെന്നു്, ഒടക്കം, തനിക്കു് അങ്ങ
യദാതാവാ സ്ക്രീൻ പുലയനെ സ്വരം വരിച്ചുവെന്ന
താണു് ആഗാമി ഉണ്ടാക്കിയ ഭരവസ്ഥം. അവളിടെ
ജീവിതത്തിനു് പിന്നുയുമക്കൊട്ട് പുലരോളിവെന്ന
മെങ്കിൽ മുങ്ഗിനെന്നായാണു മാറുമേ ചെയ്യുവാനെള്ളു വെ
ന്നായി.

കയണംവേദന്നാൽ ബീഡൈസം പോലും എത്ര ലോക
നീയമാകമെന്നു് ഈ കാവൃത്തിൽ ആരംഭം ഇത്തോളും കാ
ണാം. ബീഡൈസമായ പരിസ്ഥതിനിടയിൽ ബീഡൈസ
മായ കടിലിൽ—

“നത്രക്കൂർത്തിൽ നിശ്ചതിയാൽ നീതഹാം
മുത്രേലുമോമന്ത്രില്ലിപ്പോലെ”—

കവിനയായ സുദരശ്യവതിയെ കവി ആളുന്നു. അവളിടെ ഈ അവസ്ഥാന്തരത്തെക്കുറിച്ചു് കവി അന്ന
ശോചിക്കുന്നതാവിതു്:—

“വിണ്ടലെത്തുങ്ങോ വിള്ളുക്കിയ താരമേ,
കണ്ണിൽപ്പതിച്ച നീ കഴു :മാർത്താൽ,
ഉന്നതാശ്രയക്കുള്ളാണു സ്ഥിരമല്ല,-
യിന്നതിനാക്കുവരുവെന്നില്ല.

ഒഴും ഭാഷ്യമമ്മണും കേരി—
കൊള്ളയിട്ടാൽമോ, തീ കൊള്ളത്തി
വെള്ളപ്പോയോരു വബിച്ചു മനസ്സും ലേ
സന്നാനവല്ലിയാണിക്കമാറി.

കൊള്ളക്കാരോട്ടാളേ വെച്ചിക്കൊലവെഴു-
 മേളും മതത്തിൽപ്പിടിച്ചുവേത്തും
 ഉള്ളിൽ നടക്കം തിരക്കിലിങ്കിലി-
 ഷ്ടുളിമാൻ കണ്ണിയാറു ചാടിച്ചുണ്ടാറു.
 നായാട്ടിനായി വള്ളത്തെ വന്നു വിട്ട്
 പായുനോരോറു മാൻകുട്ടിപ്പോലെ;
 വേകന്ന സൈധ്യം വെട്ടിംഗ്രു പറന്ന പോ-
 മേകയാം പ്രാവിൻകിടാവുപോലെ
 അയാസരാന്നിക്കലുകന്നു മാ, വിധി-
 തനായാട്ടിനാൽ വന്നിമാടു പുക്കാറു.
 പാവർപ്പുണ്ഠകാടി ശാപം പിന്നാവത്താങ
 ഒവതപോലെയ്യും പതിച്ചാറു."

ഇനി മുക്കിനെയാണ് അവളിടെ ഭാവി? ആ ചെ
 റമച്ചാഷയിൽ കുട്ടിലാക്കി വള്ളത്തുന്ന കിളിയെ നോക്കി-
 "സപ്രതകലവും കലായും വിട്ടിനു
 ബന്ധനമാന്ന് ലൈം വാഴുന്നീയും!
 പക്ഷേ, കൈനിക്കിനതുകൊണ്ടുതന്നു നിന്നിൽ
 പക്ഷേമേരുന്നതാം പക്ഷേവഞ്ഞ!
 തുല്യവിപത്താന്നും തമ്മിലേലും വേഴ്ത്തു
 തെപ്പും ശപാസമേകനതെല്ലോ."

എന്നുവെച്ചു്, തന്നെ കഴിഞ്ഞതുന്തൊളും കമ്പയല്ലോം
 അവരും ഏകയായി ഭീനതയോടു പറയുകയുണ്ടായ
 തിൽ നിന്നു് അവളിടെ മനോഗതി നൃക്കു് ശരിക്കു
 കാണാം.

“.....നീയിനി മോഹിച്ച കുടതൽിൽ
ചെന്നാലും പക്ഷീകരം ശസ്ത്രങ്കാം;
ഇല്ലങ്ങളോന്നിലീ തൊൻ ചെന്നാലെഴുപ്പാലെ-
യെല്ലാത്മാടിപ്പുറഞ്ഞ തജ്ജാം.

പോകേണ്ട, പോകേണ്ട, യോമനേ നഞ്ചാലകൾ
ചാകും വാരുള്ളീക്കട്ടിലിൽ വാഴാം.

എക്കട്ടധാരപാസം നഞ്ചാലക്കിനി നഞ്ചേ
ശോകതില്ലാഴ്ത്തിയ ഒഴിവം തന്നോ—”

“എന്ന് അവരും ആരു വിച്ചവളാണ്. താൻ വാളൻവന്നി
ചുംചു ആ സുവര്ത്തിലേക്ക്” തിരിന്തുനോക്കിയേപ്പാരം—

“വേണ്ടാ, പറയേണ്ടയെൻ്റെയാ ഭാഗ്യങ്ങൾ
വീണ്ടും വരാതെ പറന്നപോയി!

തന്മലർ സംഭവനങ്ങിനേയെൻ്റെപിഞ്ചു-
മണ്ണച്ചിൽ താഴ്ത്തിവഴ്ത്തിപ്പോയി!—”

“എന്ന് അവരും മനസ്സിടിംത്തു് കരയുന്നു.

“എന്നല്ലയെൻ്റെ സുവവിഭവങ്ങളും—
മെന്നിലലിവേദമററവയും,
ഇവമേകീടന സവർഖും പോയിതെ
മുമ്പിൽനിന്നും, സ്ഥീലോക അതിൽനിന്നും!

എത്ര കനകപ്പള്ളേകാലുമട്ടിന-
മത്രയും മുടിയിരുട്ടണത്തു!

എത്ര മനോജ്ഞനാച്ചിത്തും ധതവിധി_
യത്രയും മാച്ചു മഹിയടിച്ചു.”—

“എന്നും അവരും മുറയിട്ടുണ്ടും. ആത്മമത്രയിൽ അവരും
കഴുമനസ്സും ചെലുന്നില്ല. തിരിയെചെന്നും സ്വപ്നങ്ങൾക്കും

കുംഖയിൽ ജീവിക്കുകയെന്നതു് ഇനിയവർക്കു് ആവശ്യതാണ്. പുലയമാട്ടിൽ എതാനംനാഡി പാത്രങ്ങളാക്കയാൽ നാട്കളിലും വീട്കളിലുമൊന്നിലും അവ ഒരു ഇനി അട്ടപ്പിക്കുയിലും. മതം മാറാമെന്നവെച്ചാൽ-

“ഇനിളക്കിടാവത്തല്ലനിക്കണ്ണിൽ ദവ-

അനിഞ്ഞിട്ടു വിശ്വാസമുക്കണം.

വിശ്വാസമല്ലോ വിളക്ക ഉന്നിട്ടുണ്ട്

വിശ്വാസം ജീവസ്ഥ്യസ്മല്ലോ;

കൈയും പോമതുപോയാൽക്കെടുമായം

ചുക്കാൻപോയജീളായ കപ്പുത്തപോലെ”-

എന്നാണ് അവഴിട്ടിലില. ആക്കപ്പാട, തന്റെ ഭാവിയെക്കരിച്ചു്—

“പിന്നിച്ചുപിന്നിച്ചു ചേതന കാണതിട്ടോ—
നന്ന കാണിലിന്നരഹ്യംചെയ്യി !”

എന്ന് അവരംക്കു് മനസ്സു നോവുമാറായി. അപ്പോൾ അറിയുന്നു് ധാരുപ്പയാ പറമ്പന്തിയ പിരാവിനും അവഴിട്ടുണ്ടാവിയിൽ വെളിച്ചും കാണിക്കുന്നതായിരുന്നു. അവരും ആ പിരാവുകളും കണ്ട് പറക്കയാണ്:

“നോക്കു, സംതൃപ്തിയാൻ ചരിക്കുമി-
പ്രാക്കെളു; യെന്തിനു വെദിക്കുന്നു!

ചുണ്ണാക്കന്നില്ലിവ ചിന്താലുംക്കാഡു,

കണ്ണിരാൽ പോളു വിപ്പിക്കുന്നിലു;

കണ്ണാലറിവാൻ കഴിയാത്ത ദേവതാ-
ലിണ്ണലിവക്കിലു ജാതിശുലം;

സപ്ത്തുംപുതികളുവരു, മനോന്മു-

ഡച്ചനിച്ചതപ്പേരുണ്ണാനമിലു;

പേടിപ്പുംനില്ലിവരുള്ളുണ്ടോ, വിധവെടു-
വിടും പറന്നും പണവുമില്ല;
നാളുതേക്കിനു സന്ധാദിക്കുന്നി, ല്ലോങ്-
നാളുമിവരുള്ളിപ്പുലസതയും;
തന്തടി പോറും പണിതെടുത്തിട്ടുണ്ടോ
സാന്തുഷ്ടി കൈക്കൊണ്ടു ചെപ്പുന്നമാണോ.
പൊയൽത്തുവവയിലിൻ്റെ പുംബാരു പരശ്രമം,
നഞ്ചത്തുനാൽ നിത്യം ശപണിച്ചീട്ടുണ്ടോ;
ആയതുകൊണ്ടിവരുംഹലുനു ചുന്നുമാ-
മായുള്ളും കൈല്ലുമഴക്കുമെന്നോ.”

ഇതുമല്ലോ, മരുരാത സൗഖ്യാഗ്രഹം കൂടിയും അ
ചീറാചുകളിൽ അവരുക്കു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞു:—

“തന്നുള്ള മാരിലലിഞ്ഞു ലയിക്കുമെ-
ലഞ്ഞുമായോരിനും ഉത്തന്നിക്കായ്
തന്നെങ്ങാൻതന്നേ വരിച്ചു ജീവിക്കുന്നു
പിന്നു മരിപ്പോളും വെർപ്പെടാതെ,
നശപരമെക്കിലും നല്ല ചെരുക്കു
വിശ്രദാസമാന്നിവ നിമ്മിക്കുന്നു;
ശാശ്പതമായിപ്പേരുമായ്” പോരുന്നി-
തീശ്രേണിനൽക്കും കിടാക്കുന്നേയും;
അന്നുരെതിരിവി, ല്ലിവരാത്മാവെ
യന്നോന്നും വഞ്ചിക്കുന്നി, ല്ലിവുണ്ണും
കേൾമായ്” കാലംനായിക്കുന്ന ധർമ്മത്തെ
രോമവുണ്ണും പോലും ലംഘിയാതെ.”

ഇത്യുമായപ്പോൾ ആ പിരാവുകളെ അനുകരിച്ച്
കൊണ്ടുള്ള ജീവിതത്തിലേക്ക് അവളുടെ മനസ്സു തിരി
ത്തു. അപ്പോഴെതെ അവളുടെ വിചാരമാവിതു്:—

“പിതലയ്ക്കെ, തന്നെ തല്ലം വഴിക്കുതാ-
ന്നതൽക്കുടാതെ നീ ചാത്രരൂക്കാർക്ക്:

തന്നാലശക്രമായ ഒരിൽ ദ്രോഗിച്ച
തന്ന ഏപ്രക്ഷിച്ച നശിച്ചീടാതെ,

മിന്നൽക്കൊടിക്കുള്ളക്കുട്ടിനിൽക്കിടവാൻ
സന്നാധം ക്രട്ടാതെ സാധുവാം ഞാൻ
ഇക്കും കോളിൽ കിടപ്പോരു പൊങ്ങേറി
യിക്കു കാണുന്ന തുമിക്കു നല്ല”

ഈപ്രകാരം ജീവിതത്തെ തിരിച്ചുവിട്ടാൽ അവിടെ
യും ഒരു റപ്പ്രസ്താവകാമനു് അവരുക്കു തോന്നി. ഉ
ന്നത്വു ക്ഷശ്വിവരത്തിൽ നിന്ന് തെട്ടറു തെറിഞ്ഞതു ആ
രോഴക്കിലോ കാറിടക്കിലോ വല്ല കഴിച്ചില്ലോ ചൊന്ന
വീണു് ഭക്താദം ചെളിച്ചുരണ്ട് കിടന്നാലും വിനീട്ടു്
മുളച്ച വളർന്നു് തഴിക്കുത്തയൻനു് മഹാപുക്കുമായി പു
ജ്ഞപ്രലാഞ്ഞുലമായി, ജീവിക്കരിക്കു
ണ്ട് വിളങ്ങാറുണ്ടല്ലോ. ആ ദേരു മുക്കുത്തിൽനിന്നു വേ
രു മരങ്ങളുണ്ടായി അഞ്ചോരു പുതിയ വനം ഉണ്ടാവാറു
ണ്ടു്. ഈ മുടിൽ അവളുടെ ജീവിതത്തിനും ഉണ്ടായി
ആടാതെത്തപ്പുല്ലോ പരിണമി! പെഡവഹത്രാ താൻ ഈ
ചെറുമക്കുലിൽ പതിക്കുകയാൽ ഇനി ഇതിൽതന്നെന്ന
കിടന്നകൊണ്ട് ഉന്നതിക്കായി ഉണ്ടാവിക്കുകയാണു്
വേണ്ടതോരു് അവരും നിശ്ചയിച്ചു്. ചെറുമിക്കളും എം
പ്പും വയലിൽ ചെന്നു എപ്പോ പനിക്കഴിം പ്രീതിയോ

எனக்குத்தான் மனஸினை அழித்துவிடுவதினால் அது
வருகிற ஸர்வாசமங்களையி.

இருஷமாயபோல, நகிக்கீல இவிடெ அதையும் த
நிதிக்கண அது சாதனங்கிலேக்கீ அவழிடெ மனஸை
ஏவன்.

“அதுமா, புலயழுவாவே, நிற எழுலியு+
எஸ்யவும் தாஶுமியுமொட்டான்யுவும்,
சார தூபுமரியுள்ளால் பாராயாலுடை-
னாஞ்சிங் நினை ஏற்பாடுகேலாகு.”

ஏனால் அவனை அவர்கள் அலிங்கிக்கையென்றாயி. அது
அலிங்கங்கதினால் தகவல்லும் தான் அவனிடம் காலம்
கழுள்ளால் ஒன்றைக்கூற அவர்கள் கொண்டாயி காக்கக்
யும் ஏவாறு.

“தாள்கிடக்கமீற்றானது, இன்னும் தொன்
காலமாராய் வியிஸக்கூத்தால்;
தொன் செய்கிட்டு நிக்கித் ஜடலிக்கண்;
வான்கீசும் தொனதெடுத்தனிவான்”-

ஏனால் அவனைக்கூறித்து அவர்கள் எடுக்கி தீந்துகொடு
க்கின்றன.

“விற்கு நூற்றாய்கள் விழுவுக்கொல் ஒன்று-
மெத்தாத்த பாதுகாவத்திட்டமேபாலும்;
உத்தைமாய நிலத்து விதிசு விற்கு
ஈத்தலூங்காலும் டெலும் நூற்றாவும்;
பின்னயீனுத்திட்டம் விக்கவான் அபிஜத்திடம்
நூற்று இல்லத்து ஸ்ரீதாநாண்பாலும்
யஞ்சாணுவன் தீந்து, போக்குவரத்துமூல-
மந்து அதையும் ஒன்றாய்க்கூறுவும்”- ஏனால்

“കാണിയും കല്പനമേംബതയാപത്തിൽ
വിഞ്ഞാലിച്ചിങ്ങത്തി വൻ കയത്തിൽ
താണകിടക്കം സഹജരൈപ്പുാക്കവാൻ
താണതാണക്കിൽ ഞാൻ ധന്മാരി”-

എന്നും തന്റെ അതു നിഖിയതെത്ത സാധ്യവാക്കവാൻം
അവർക്കു കഴിഞ്ഞു. പിന്നെ അവഡി ഇംഗ്ലീഷ്
ത്രംനയിലായി. അപ്പോരു കവി അവരെ നോക്കിയെല്ലാ
ഒരു ഇംഗ്ലീഷേ പറയുന്നു:—

“ഉത്പ നിപ്പുക്കളും ആതിപരിപ്പൂര-
ജ്ഞകമാരെ നീ തോച്ചിക്കൊ;
കാലദേഹാവസ്ഥകരംകൂടിമല്ലെട്ട്
ലോലത്തേടാതൊരന്നിലതാൻ
ഭേദപ്പെട്ടുമാം മന ദൃമഹതപ്രതിനിം
കാശും അയ്ക്കാണം പണ്ണിതന്നാർ.”

അനന്തരം ഭാരിയിൽ ചെയ്യുന്നതിനെക്കാറിച്ച്
അവർക്കു അതുലോചനയായി. ചാത്തനെ പറിപ്പിച്ച്
നന്നാക്കാമെന്നും, അവനെക്കാണ്ട് സപവർത്തതെ ഉല്ല
രിപ്പിക്കാമെന്നും ശരവഡി കണ്ട്. അതോടുകൂടി അവ
നിരു അവരുക്കു കാശാജരമുണ്ടായി.

അപ്പോരു തെരു സായാഹതെതകവിഞ്ഞും ശരമായ
വാഗ്പരിലാസത്താട വള്ളിച്ചരിക്കുന്നതിൽ ഭരവസ്ഥ
കിലെ പോങ്ങൾ മനോജത്തുമായി അടക്കിട്ടുണ്ട്.

“...താണന്നിലതുന്നിനും വെളി-
ലോറായ് താരുളില പോലുംനും.
അക്കന്നും താണക്കുത്തു പട്ടിഞ്ഞാറ
പിക്കിഞ്ഞു കോൺിയ് പുരോച്ചവമായ്”

ചെക്കതിപ്പ് കരിരയോത്തുക്കിയച്ചത്തെ
 തങ്ങന കനാൻ മുകളിലൂടെ
 തീക്കളിയിൽ കടതെറിപ്പുതിച്ച വൻ-
 പുക്കരിപോലെയെരിത്തുനിന്ന്;
 നേർത്തു നിബിധമല്ലാതെഴും മണ്ണിന്റെ
 നീക്കത്തുള്ളിഷാൽ മഞ്ചിയന്തരിക്കും
 നീരാവിതക്കും നിലയ്ക്കുറ്റാടിക്കൊഴും-
 വാരാറ അംഗി വഹിച്ച നിന്ന്;
 മുരക്കിഴ കാ കരിവന്തെന്നും
 പേരാൽത്തലഭരലും കനിനേലും
 പാരം മനോജത്തുമാം മണ്ണവെയിലോട്ടു-
 നേരം തങ്ങിക്കണ്ണിതാ വഴിക്കായ്
 കള്ളത്രമാം ലധിയിൽ സർവ്വം
 നജ്ഞമാഞ്ഞായോരദ്ദേശലക്ഷ്മി
 ചുള്ളിതോന്നു ക്രാന്നുമെന്തനിന്ന്
 കെട്ടിയയയ്ക്കും പൊൻഭാന്യംപോലെ;
 പിന്നെയബ്ദാനമാൻ മഞ്ചീട്ടമല്ലിക്കിൽ
 ചിന്നി മനോധര കാനിച്ചുരം
 എമനത്തുകിൽത്തുണ്ടുകളുള്ളിൽ.
 വ്യാമോധിപ്പിച്ച തിളങ്ങിനിന്ന്.
 പുരംപോലെയും പോൻവഴളിപോലെയും
 താമര പുതര കള്ളംപോലെയും
 നേരിയ മണ്ണിന്ന് തിരയ്ക്കുളിലാക്കാച്ചു
 പാരം മനോജത്തുമായിരുന്ന്.

അല്ലെങ്കിലുതനേരോ ഓഗമട്ടത്താൻ
 മെല്ലുയരങ്ങോരാനോങ്ങിനിൽക്കും
 എല്ലുസുമാലംകുതയാം വസന്തത്തീ
 ചൊല്ലിയാട്ടം ചുകളുറിതനേ;
 സാന്നധമമില്ലിൽ, സാധകം ചൊയ്യും
 മനം മുരുളിയൊരാൻ കയിലും
 പാടത്തിൽ തൈക്കുക്കരയിൽ തൊടിയിൽകൊ-
 യാടാതെ നിൽക്കും തെമാവിശോനിൽ.”
 ഏററും വിചിത്രമായ നാണ്യാവർണ്ണന! ഏറരു-
 വും സമത്മമായ വ്യംഗവിധാനം!
 അനന്തരം, സപ്രയംവരമന്ത്രത്തിന് “അല്ലോഴ്മതേ
 അവസ്ഥക്കാരത്വണ്ണം ആ കന്ധക ദണങ്ങി.
 ചാത്തൻറ പുറപ്പാടാണിനി. ആ പുലയനെ ന
 മുടുക കണ്ണമുഖിൽത്തനെന കവിത്തു കാണിക്കും:—
 “അല്ലും പകലുമിങ്കും വെള്ളിച്ചുവു-
 മില്ലാത്ത ശാന്തമാം വേള്ളയായി.
 അല്ലപ്പോ, തോട്ടവരദ്ദേശയോരാം കൈയിൽ
 വില്ലറയേന്തോ പോതികളിമായ്
 ഇല്ലിപ്പുട്ടുപ്പുംമെത്തിതെന്തുക്കാട്ടിതാ
 മെല്ലുത്തിരിത്തേ പാടത്തിരക്കി
 ഇങ്ങാട്ടത്തേന വരികയാണാവ്യുക്തി
 പോങ്ങളുമിന്നുംതോ, കെന്നല്ലോരത്താൽ

ആരം കാണാതെ മറന്ന കിടക്കിമോ-
സ്ത്രിയും പൊളിഞ്ഞ പാഴുവലത്തിൽ
കൊറിന്നായാദിന്ത്യാന്തിക്കു പോമൊരു
പോറിയേക്കാൾ വായ്ക്കും ഭക്തിയോടും.”

അങ്ങിനെ ഭക്തനാക്കി അവനെ സാവിത്രിയുടെ ദ
ഹിലേക്ക്:—

“സത്രുമാരാധ്യക്കാ, ചെല്ലുക നീ ദീപാം
കത്തിയൈയും പീഡനവലത്തിൽ;
ഉണ്ടുകയാരുത്തിൽ കാതതിരിക്കുന്ന നിൻ-
വശലഭവതാ, ചെവകൊല്ലാനീ”

എന്നും:—

“അന്നോന്നുമാനുഡിച്ചിലോകം നിത്തിന
ധന്നുമാം സേവനത്തിന്റെഹസ്യം
തന്നെതാൻകബ്ദിതെളിഞ്ഞ പിള്ളുക്കത്തി-
നന്നുനമായെഴുമക്കലയേ
ചെന്നേസവിക്കു ദൈവഹ്ന്തയാൽനിന്നെ
വന്ന വഴിക്കമിദ്ദേശതയേ.”

എന്നും സാവിഡേശം ആഗ്രഹംസിച്ചുകൊണ്ടാണ് കവി അ
യയ്ക്കുന്നത്.

ഭക്തനായ ആ പുലയനിൽ അന്നരക്തഭായ ആട്ടപ്രി
ജകന്നുക യമാർഹമം പരിശുള്ളമായ ശ്രദ്ധാരത്തെ ദേ
ലോന്നുവും പ്രയാഗിക്കുന്ന ആ അഞ്ചു തമാശം കവി ഇ
നികാണിക്കുന്നതു്. വാസ്തവത്തിൽ, രാസകീഡയുമെന്നു
രെറാരംഗമല്ലയോ ഇതെന്നു് സഹ്രദയമാക്കി തോന്നം
കാർഡകിൽവന്നുന്നായ ആ പുലയൻ തനിക്കു് വഴിക്കു

വെച്ചും താമസിക്കേണ്ടിവന്നതിനേക്കാറിച്ച് വിനീതം നായി ഉണർത്തിക്കണ്ണതു് മരൊരു മുരളീഗാനമാണോ”.

“ഈ ഞ്ഞദാട്ട പോങ്ങവഴി വംക്കേക്കണ്ണി-

നങ്ങളും വിൽ വയലരികിൽ

ഓമനംഡായോരിലബുണ്ട് എത്തിച്ചു്

താമരപ്പായ്യ യതിന് കരയിൽ;

അന്തിക്കതെങ്ങോരു ചെണ്ടുകിൽ പോലുവേ

വന്നം കലൻ വിള്ളേണ്ടനോ;

അന്തിക്കതെയതിന് ചൊയ്യിൽ പൊണ്ണയിൽ

ചെവാതാമരകൾ വിടന്നീണ്ടനോ;

ഞക്കാഴ്ച കുട്ട മക്കച്ചും നിന്നുണ്ട്

പുക്കൻ ചെരുക്കുപ്പായ്യ തന്നിൽ;

ഒറ്റാത്ത തണ്ണാരിലയ്യുത്തിൽക്കണ്ണോ-

ശാരാപ്പും മൊട്ടം പരിച്ചുപോന്നോ.”

അവനെ അവരും ആ നിഖയിൽക്കാണുന്നതാശുക്ക്
കവി നോക്കിക്കൊണ്ടോ—

“ചാരചികരവും ചാഞ്ഞ വാർച്ചില്ലിയും

ചഞ്ഞോരു നീണ്ടുകാൻ കാണ്ണോ,

ആരോമയ്ക്കാർ മുള്ളരോമം മുള്ളേം

യണ്ണിതമായ കവിംതരടവും

ഇന്തീവരാദയമാനേന്നാരവകളാ—

സ്രൂദംഭത്തിക്കൽ സരസത്താൽ

സുന്ദരിപ്പുക്കണ കൈക്കൊണ്ടു നീണ്ടുന

കണപ്പ് ദേവനെ കരഞ്ഞയാവാം”—

എന്ന വിചാരിക്കും. സൗംഘ്രംവിലാസത്തിനോ ഈ
തിലധികം യേണമോ അവിടെ ഇനി അലംകൃതി?

പിന്ന അവർ പാതുക്കെ അവൻറെ മനസ്സിനെ തണ്ടിലേക്ക് ആകംിക്കവാൻ തുടങ്ങി.

“വീഴുന പണ്ണം ഘനമിഷ്ട താണ്ടു-
കീഴേയടിഞ്ഞാലേ സപ്പള്ളിതേട്ട്”
എന്നറച്ചു കൊണ്ടാണ് അവളിടെ സംരംഭം.

“ക്ഷുദ്രയിൽപ്പൊന്നിൽ പ്രോട്ടിപ്പോലെയായിരുത്തി-
യിപ്പുലച്ചുഞ്ഞിയിൽ മേരിയാണു-
കണ്ണാലറിയും കുറുന്തും മുരാംക്കി-
തിണിലഭത്തും ദന്നചേരും”-

എന്ന് അവൻ പേടിയു മാറ്റും. അവൻറെ എഡു തിനിൽ വഴിപ്പോലെ ആഴ്ചത്തെവണ്ണം അവർ സാധിത്തി കമ പറത്തുകൊടുക്കുന്നു. അതോടുകൂടി അവൻറെ മനസ്സ് അനുഭൂം പതിപ്പുത്തായ കുട്ടികാരിയിലേക്ക് ആ ശാഖാഗംഗാമക്കുന്നു. അഞ്ചിത്തെ അവർക്കത്തൊയിട്ടുണ്ടും, അവനും സകാരുന്നായിരുന്നും മുണ്ടു സകാരുന്നായ അവർ അറിഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെയാണ് അവനെ അവൻ പാട്ടിലാക്കിയതു്.

ഒട്ടവിൽ ഈ കൃതിയെ സംബന്ധിച്ച് കവിതനെ പാഠകമാരനോക്കി.

“ഉച്ചാവചവങ്ങളാമോമൽ സുമങ്ങളാൽ
മെച്ചമേറാട്ടമീയാരാമതിനിൽ
ഒവൻ വന്നമാല്ലിക്കാനെങ്കാത്ത
പുംബുംബില്ലുന്നതോർന്തു ഏകാദിവിൻ”-
എന്നും, ചെവഭിക്കുരു നോക്കി
“മാറ്റവിൻ ചട്ടങ്ങളെ സപയമല്ലുകിൽ
മാറ്റമത്തുകളീ നിക്കപ്പെല്ലുതാൻ”-

എന്നും, വിളിച്ചറിയിക്കും

“മുച്ചപ്രസ്താവനക്കും മാർദ്ദവമില്ലെങ്കി-

ലുദ്ദേശമുള്ളിയാൽ മാസ്തന്ത്രകിൻ”

എന്നും സവിനയം പ്രാത്മികക്കും ചെള്ളും വിരമിക്കുന്നു.

ആചാരപരമില്ലാത്രമാണും ഈ കുതിക്കൊണ്ടും കുമാര നാശാം ഉദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നതും. ആതിയൈ തോസി ചുകൊണ്ടും ഹതിൽ പാലേടുത്തും പ്രാസ്തൂവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ ഒന്നാനും അതിസൗര്യമായിട്ടുണ്ടു്. ആചാരപരമില്ലാത്രവാദികൾക്കും കണ്ണത്തിൽ ധരിക്കുവാൻ ഉതകുന്ന മേഘനമാലകളാണും അതെല്ലാം. നന്ദുതിനിയും പുലയന്നും ഒന്നായാൽ മാത്രമേ ഫിന്റുസമുദായം സംശക്ഷിതമായുള്ളൂഡെന്നാണും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിഗ്രഹം സംശാരം. ഇപ്പോൾ അവർ ഭിന്നിച്ചുനില്ക്കുന്നാണെന്നും അദ്ദേഹം കണ്ണിരിക്കുന്നു. വിത്രവിവാഹത്തിലാണും ഒരുക്കുത്തിന്റെ കിടപ്പുണ്ടു് അദ്ദേഹം ഉത്തപ്പതിപ്പുക്കു ഇരിക്കുന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടും സുഖദായകമായെങ്കുത്തിനും പ്രേരകമാകട്ടെയെന്നും ഉദ്ദേശിച്ചും അദേഹം ഒരു ഓദ്ദേശിനെന്നതുകൂടാക്കി. ബഹുതരം ത്രാജ്ഞാലേവുന്ന അഭ്യൂക്കാരം കവിതാസമിളിത്തമായ കമ്പന്യാൽ അധികച്ചലം നേടാമല്ലോ. ഇനി, ഈ കുതിജ്ഞപ്പുറി ആശാംതന്നെ മാവുരയിൽ പറഞ്ഞുന്നതും ഇവിടെ പക്കംതുകമാത്രമേ വേണ്ടതുള്ളൂണ്ടു്:

“ഒരവന്മാർക്കും മരഭുതികളെ അപേക്ഷിച്ചും വിലക്കണരീതിയിൽ ഉള്ള ഒരു കാര്യമാണും. വത്തമാനകാലത്തും വായനക്കാരുടെ മുഖിലും നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയെന്നമാത്രമല്ലാ അവരെ കഴിയു

അതു തന്മയതപരമാട്ടക്കുടി വള്ളിപ്പാൻ ആവിച്ചുകൊഴിം ചീക്കപ്പെട്ടുനന്ന കമാനുപമായ കവിതകളിൽ സാമ്പൂം വരുത്താൻ പ്രധാസമാണെന്ന പറയേണ്ടതില്ല പ്ലോ. ഭ്രതകാലഘും പരോക്ഷതയുമാണ് കവിതാവിത്തനിന്മാണത്തിനും പറവിയതായി പണ്ട് പണ്ണേ അർഥപ്പെട്ടുനന്നതും സൗഖ്യമനീയമുായ ദിത്തികൾ. രേഖയുടെയോ വള്ളിത്തിനേൻ്റെയോ പല സ്വന്തകളിൽ അവാ മാതൃകളും; മുൺഡാബൈ ഉജ്ജപ്പലമാർക്കരും ചെറും. ആ സെഞ്ചക്രമ്പാദാശ ഒന്നു വെടിപ്പിരുതുകൊണ്ടാശും ഒരു സംരംഭമാണിതു്. കുടാതെയും സജുഭായപരിപ്പുംശാഖാവിഷയത്തിൽ പ്രഖ്യാപിക്കായവുതുംസമാജം സംഗതികളും ലഭക്കാക്കിയുമാകന്ന ഈ കൂതിച്ചറപ്പെട്ടുനന്നതു്. ഇതിലേ നായികാനായകമാരുടെ ഘടനതനെ ഗത്രംതമരില്ലാത്ത പതനത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നതാണുകിലും, പുംബാര നിരതമായ മനസ്സിൽ അങ്ങച്ചിയും അനുഭവചിത്രപ്പാലിയും ജനിപ്പിക്കാമെന്നാശുംതാകനും. ഇതിനും പുരുഷ പ്രഖ്യാതിനേൻ്റെ കീത്തിക്കണ്ണം പ്രതിഷ്ഠയും നിയാമകമായി വിചാരിക്കപ്പെട്ടുനന്ന നായകനേൻ്റെ കലീനനപാബി മുൺഡാബിട അഭാവത്തെയും താഴെനായകനേൻ്റെ വിശയത്തിൽ കലീനയായ നായികയുടെ രതിക്കണ്ണും റസാഭാസതപ്രശ്നയേയും മറ്റും ആസ്സും മാക്കി ഈ പുതിയ സംരംഭത്തിൽ ശാസ്ത്രീയമായ ആക്ഷേപങ്ങൾ പറവാൻ പുരപ്പെട്ടുനന്ന പശ്യിതനമാരും ഉണ്ണായേക്കാം. ശക്തിമത്തായ ഈ പ്രതിക്രിയാവസ്ഥകൾക്കല്ലോം എതിരായി അക്ഷയ്യമായ മാർഗ്ഗത്തിലുടെ ആശ്ശും ഈ ഗതി വിജയപത്രവസ്തായി ആക്കരോ എന്നു്

രെ അംതനെ സംശയിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും ഉൽക്കുള്ളമായ ഒരു ധർമ്മാദർശനത്തെ പുരുഷം, ചിച്ചുള്ള കുത്രുംവോധത്താൽ പ്രേരിതനായി ഈ സാമ്പസ്തമിന്ന് ഒരു ബൈഡ്യട്ടാക്കന്ന്. ശക്തിയേറിയ ഒഴുക്കിൽ മുന്നോട്ട് നീന്താനുള്ള ഈ ശ്രൂമതത്തെ സഹായമയ്ക്കായ വായനക്കാർ അനുകൂലവാദുമുണ്ട്. നിരീക്ഷിക്കുമെന്നും ഈ തിലേ തോൽവിതനെന്നും ഒരു വക വിജയമായി ദണ്ഡം കുറഞ്ഞിട്ടുകൊള്ളുന്നു.”

സാമ്പത്രുവിഷയരായിട്ടും, സമുദായകാൺമായി ടാണ്ണ് തന്റെ ഈ തുനിഖ്യ് എന്നും, പണ്ണിതന്മാരെ ഫലിപ്പിക്കുവാനും, മറുള്ളവരെ മോബിപ്പിക്കുവാനാണ് താൻ ഈ പാട്ടനെതനെനും ആരുംഡാന്തനെ പറയുകയുണ്ടായിട്ടും, മലയാളത്തിൽ വലുതായ ഒച്ചപ്പാട് ഭരവം സ്ഥാപിച്ചുവുന്നി ഉണ്ടായോവനും. ദാഡി തീക്ഷ്ണാണും ഒരു അനുമധ്യരവുമാണെന്ന് ചിലർ മുഖം ചുളിച്ചാലും ഈ നീതെത്തു കുതവില്ലന്നാരിൽ അധികംപേജ്ഞാ, ഈ കുതിജാത്രാചാരങ്ങൾക്കു തല്ലുന്നതിലേലക്ഷണമായിട്ടുണ്ട്.

“എകാന്തം വിശമമുതാക്കിയും വെറും പാ-

ശാകാശങ്ങളിലവലർവാടിയാവരിച്ചും”-

ആഡിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാമ്പത്തികക്കുന്ന ചുവ്വാചാരങ്ങൾക്കു ദേശംകരനാണെല്ലോ.

സാമ്പത്രുകാരനെന്നപോലെ ആചാരപരിപ്പുത്താവുമായിട്ടാണെല്ലോ കമാരനാശാർ വാണിട്ടുള്ളതും. കവിയും ഗ്രന്ഥം, അമ്രവാസുരനും അസുരനും ഭരവസ്ഥയിൽ സമേളിച്ചാണിക്കുന്നു. ആചാരപരിപ്പുതിക്കും ആരുംനിൽനിന്ന് പ്രത്രക്ഷമായ കിട്ടിയ ധനമാണും ഈ ഭരവനും.

എതാണ്ടായ നന്ദുതിരിപ്പുള്ളി¹ ആവത്തില്ലെങ്കിൽ പതിക്കേണ്ട വേരെ ഗതിയില്ലോ തെ പുലയൻ്റെ അച്ചിയാകയും ചൊയ്യുക അനാംഭാവ്യമാണെന്ന് ആക്ഷം വാദമില്ല. ഈ ശ്രദ്ധവന്മാർ പുണ്യസാധിത്തിനിൽക്കു കലർത്തേണ്ടോ എന്നേ പണിയിതനാക്കി ചോദ്യമില്ല. തുംഗാരത്തെ ഇതു അങ്ങോട്ടു താഴെ തിയതിലും അവക്കു വൈരാസ്ത്രിജാതി². ഇങ്ങനെ ചെയ്യാൻ മാത്രമേ സപ്യർഥം നിറവേദക്കായുള്ളവന്നും ആശാൻ പറയുന്നോരും, പിന്നെയെന്നിനും മുരുമാഴിക്കും

ഒന്ന് നിഖ്യയം തന്നെ. വാഹപരിജ്ഞൻ്റെ നിലയ്ക്കും ഭരവന്മായിലും കമാരനാശാർ ഉന്നതപദ്ധതിലാണോ നില്ക്കുന്നതു³. അതുനും മനോഭമാധനമായ വിചാരങ്ങളിലും വണ്ണനകളിലും ഇതിൽ ധാരാളമാണ്. രാന്ത്രീയ യോളം സൂര്യനായ ഉണ്ടത്രവാനും, എറബം താഴെ ചായിലേക്കും അനക്കവയെ ചെലുത്രവാനും ഇതിൽ ആശാനും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആചാര പരിജ്ഞാരവിചാരങ്ങൾ ഒളിയെല്ലാം മാററിവെച്ചു⁴ ഈ കൂതിയെ നോക്കുകയാണെങ്കിൽ, അധികവരും പണിയിതനാക്കും അതുന്തമേ ഉണ്ടാക്കും. ഗത്രുന്നരമില്ലാതെ അധികവരും പതിക്കുക്കണ്ടി വന്നാൽ, അവിനെയും സപ്രേഷണാക്കുകയാണും ഡീരുത്തുമെന്ന തുണ്ടാംബും ഇതിൽ നിന്നെന്നുണ്ടാം. സാവിത്രികമായെ ഇതിൽ ഉപയോഗിച്ചുതും അതുവരുത്തായിട്ടുണ്ട്. നാട്വാഴു യിൽനിന്നും ബഹിപ്പും തുതരായി കാട്ടിലുഴലേണ്ടി വന്നവരെ തുണ്ടാവതിയായ സാവിത്രി ചെന്നും കുറ്റാം ചോരക്കും നൽകി ഉയർത്തുന്നതു⁵, ഇന്തും ചേര

മക്കളായിരുന്ന ഇന്നതെത്തെ ചെറുമക്കളെ ഇണ്ടയാൽ സാവിത്രിചെന്ന് സംസ്ക്രതിയിലേക്ക്' കൈകൊടുത്തു വിളിക്കുന്നതിനോടു് ഇണക്കംഞ്ഞതാണ്ടോ. ഇങ്ങിനെ ഇന്നതെത്തെ ആചാരപരിജ്ഞാത്മകനാക്ക്' ഇതിൽ നിന്നെന്നുക്കാവാൻ പലതുമുണ്ട്. മനഃവിൽനിന്നിരക്കി മാത്തതിൽ ചെന്ന് യഥാകാമം വായ്തേവി ആട്ടിന്നതു കണ്ണ് എവക്കും ഇതിൽ റസിക്കയുമായാം.

II

ബുദ്ധമാനക്കന്നുക ദത്തുന്നമില്ലാതെ ചുലയയുതി കിലേക്ക്' ഇരങ്ങുന്നതാണ്ടോ. 'ഭരവസ്മ'യിൽ. ആ ആപഹ്ന കണ്ടു് വേദിങ്ക്കണ്ണിവനവക്ക്' ആരാഹൻറ 'ചണ്യാലഭിക്ഷകി' എററവും പരിസാന്തപ്രാനം നൽകുന്ന ശാം'. ചണ്യാലകന്നുകയായിരുന്നവർ സേപ്പൂഷ്ടിശാഖാ മണ്ണവുത്തികിലേക്ക് കേരുന്നതാണ് 'ചണ്യാലഭിക്ഷകി'യിൽ. ആചാരപരിജ്ഞാതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചു് ബലാഭാതീ ചുഡാണ് ഭരവസ്മ. ഒരു സംഭവത്തെ സ്ഥരിച്ചു്, സപയമേവാഗതയാണ് ചണ്യാലഭിക്ഷകി.

ബുദ്ധഗിച്ഛനായ ആനന്ദൻ വഴിനടന്ന തല്ലൻ' നട്ടച്ചേരുത്തു് അങ്കോദ്ദേശ പേരായച്ചുവട്ടിൽ വിനുമിക്ക വാനായി അണ്ണയുന്ന. അതെ കാലത്തു് അങ്കുളിച്ച പൊട്ടക്കിണിവിനിന്ന് വെള്ളിച്ചുകൊക്കായവാനായി എതാണ്ടായ ചണ്യാലകന്നുകയും വന്ന ചേരുന്ന. ആനന്ദൻ കടിനിരിന്ന് അത്മിച്ചുകൊണ്ടു് അവഴിടെ അടുക്കൽ ചെല്ലുന്ന. ചണ്യാലഭിയിൽനിന്ന് ഭിക്ഷു ചിന്നു് വെള്ളിച്ചു. വാദ്യാക്ഷണിക്കണിക്കാമോ? അതു് 'പാപമാണെന്ന്' അവർ പേടിക്കുന്ന. അന്നന്നുന്ന് അത്തരം ശക്കയെന്നമില്ല. അഞ്ചുഹം നിന്മ

‘സിക്കയോൽ അവരിക്ക്’ വഴിപ്പെട്ടുകയേ കഴിവുണ്ടായെല്ല. അവരു നീരൊഴിച്ചുകൊടുത്തതു് അദ്ദേഹം സമ മുടിയേബു കമ്മിക്കയുണ്ടായി. അതു കഴിവന്തു് ഇരുവയങ്ങൾ പിരിയുന്നു. എന്നാൽ, ആ നീരോടുകൂടി അവളിടെ മനസ്സും ആനന്ദമിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. അങ്കതാതരംതാണെന്നു് ഇതുവരെയും നിജു വിപ്പിക്കുന്നതു് ഇപ്പോൾ ആകുഡുന്നതായപ്പോൾ അവളിടെ മനസ്സു് ആ പുതുമയിൽ ഉണ്ടാണി. സപ്രാം ഗർഭത്തെത്തമാനും അവരു വീട്ടിൽ ഏതുക്കണ്ണു. മനസ്സുഞ്ചംവാപ്പുണ്ണിഞ്ചുമായി രാത്രി മഴവാൻ അവരും തപിക്കുന്നു. പിരാന്നാം രാവിലെ ആ ഭിക്ഷാവിനെ അനേപാഷിച്ചുകൊണ്ടു് അവരു തനിച്ചയ ചെപ്പുകയായി. അങ്ങിനെ അവരു ബുദ്ധിമാരത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. അവളിടെ മനോരമാം ബുദ്ധിഗ്രാവാൻ അറിയുന്നു.. അവളിടെ പാരിത്രംബന്ധമരെ വ്യക്തിയിൽ നിന്നു് സമാജിക്കിലേക്കു് വളർത്തുവാൻ അവളെ ഭിക്ഷാനിയായി സപ്രാം വിഹാരത്താൽ ഭഗവാൻ അംഗീകരിക്കുന്നു. ഇതുകണ്ഠു് മേൽ ജാതിക്കാർ ക്ഷാമിച്ചു് രാജസന്നിധിയിൽ ചുപ്പനു് ആവലാതിപ്പെട്ടുന്നു. ഇതിനെക്കരിച്ചു് ചോഡിക്കുന്നതിനു് രാജാവു് ബുദ്ധിമാരത്തിലേക്കു് എഴുന്നള്ളുകയാണു് പിന്നെ. ജാതിദേശം വെറും വിപ്പുണ്ണിത്തമാണുന്നു് ഭഗവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നതോടുകൂടി രാജാവു് അടക്കുന്നു. അങ്ങിനെ മേൽജാതിക്കാർ പരാജിതരാകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതുമാണു് ചണ്ണാലഭിക്ഷകിചിലേക്കു കൂടി. ഇതു് ആശാനിലേക്കു് പകന്നപ്പോൾ, “അവിച്ചിന്നയാമായ” പരിലസിക്കുന്ന ഉപ്പേവങ്ങളിടെ അച്ചുവീതവും ഒഴിത്തുക്കുമായ പ്രൗഢി”

കൊണ്ടു “എത്രമാത്രം അമൃതനിശ്ചയിയായി” തീർന്നി
കിക്കുന്നവെന്ന് സാമ്പിത്രമമ്മജത്തോക്ക് സ്വജ്ഞമായ
കാണാവുന്നതാണ്

കൊടുവേന്തുകലാലംതെ നൃത്യയേയും, ആ പേ
രാലിനേയും കവി നമക്ക് ശരിക്കാണിച്ചതറിക്കുന്ന
പ്ലാ, നമ്മുടെ നാശക്കാണിച്ചതറിക്കുന്നതും. വെയിലേരുടെ തള്ളന്ന് നമ്മൾ ആ ആൽച്ചവട്ടിൽ നടന്ന
ചെന്ന് അപ്പോഴും തെരുതിയെ നോക്കിക്കൊണ്ടു വി
ശ്രമിക്കം പോലെ റാഗേപദവത്താൽ കവി നശ്ച
തോന്നിപ്പിക്കുന്നു ആ ഉച്ചവെയിലിൽ വിജനമായുള്ള
ആ മാർഗ്ഗം കാനും പ്രഖ്യാമതറിക്കുന്ന നീച്ചാലുപോലെ
തെളിഞ്ഞുചിന്നുന്നുപോത്. വിണ്ണച്ചതിൽ ചെന്ന മുട്ട്
നു ആ വഴിത്താലുജ്ജൂലായി നിന്മലമായ കാർക്കൊണ്ടു
പോലെയാണ് ആല്പും ആ വഹനത്തെ കാണിന്നാതു്. ഉ
ച്ചുന്നതു് ആക്ഷണ്ടതിൽ വട്ടമിട്ടകൊണ്ടു് ആ പേരാ-
വിലേക്കു തള്ളന്ന് റഞ്ചുന്ന പത്രനിന്നേയും—

“ബാരാതിന്താിൽ പൊതിയഴിച്ചുള്ളി വാഴ—
നാതമിലകളുമ്പുംപോയി.”

ആ ആൽച്ചവട്ട തു പാറിക്കിടക്കുന്നതിനേയും കവി
നമക്ക് കാണിച്ചതുന്നു.

ഇഡ്യന്തരാൽ തലയും മുവവും മിനച്ചിച്ചു്, മത്തു
ചുവാട തെറിഞ്ഞുള്ളതു്, ഇടതുകൈയിൽ മരയോട്ടു്,
വലതുകൈയിൽ വിശാരിയുമായി ആനന്ദവും ആ വുക്കു-
ചൊയ്യിലേക്കു് വരുന്നതു കണ്ണു് ‘രാരച്ചിറകേലും ഓഡ
ത’യോ എന്നു് കവി സംശയിക്കുന്നു. ഒവച്ചുംണ്ണലു
തിന്നും ഭീർഘ്രാജങ്ങളിലേയും പ്രസ്താവത്താൽ താനു

ആനന്ദൻ അപസസ്ത്രം നേരു കാണിച്ചു കഴിഞ്ഞു.
ഇനിയിതാ കമാനാക്കിക്കൂട്ടെ പുറപ്പാട്:—

“.....ചെറു-

ചെപ്പക്കിടമൊന്നരയ്ക്കു മേലിൽ

അബ്യർത്ഥാസ്ത്രം മിനമിടക്കം—

പുറിയു ലതകൈണ്ട ചുററിച്ചേരുക്കരും;

വീതും വലക്കരവല്ലിയിൽ പാളയും

പാശവും ലിലയായും തുക്കിക്കൊണ്ടും;

ചെറുക്കനിഞ്ഞു വലംചൊണ്ട പുമേനി

ചുററിച്ചു ചെങ്കാനത്രേഢം

പുഞ്ചോല തന്തല പാർഹപത്തിൽ പാറിച്ചും;

ചാന്ദാടാവെക്കുമടിഞ്ഞിരിൽ

ലോലപ്പുംബാദസരത്തിലെക്കിക്കിണി—

ജാലം കിച്ചുപ്പി ദശക്കുമാരും:—”

ആ പെൻകൈടിഷാരം—ആ വണ്ണാലകന്റുക—വാ
ഴിക്കിണിരിനെ പ്രാപിക്കുന്നു. അതുറുമായ ആ സൃഷ്ടാത
പത്തിൽ ഇതാ, കളിരോലും താമരപ്പു!

വെള്ളത്തിനാഴി ആനന്ദൻ കൈ നീട്ടിയപ്പോൾ
വണ്ണാലയായാച്ചും വെള്ളിം കൈച്ചുക്കിടക്കുന്ന വേണമെ
നായപ്പോം:—

“കരക്കാർക്കുന്തൽ മുടിതലവഴി

മുറുമാസ്യം മറന്തു കിടക്കുന്ന

ചാരസാരിയൊത്തുക്കിച്ചേരുവിരി—

എവാങ്ങം ചൊരിവാ ചൊരു വിടത്തവാം

പാരം വിസ്തുയമാൻ വിസ്തുവിത-
താരയായ് തെള്ളനിന്ന് മജ്ജില്ലിയാം.”

അതു് എങ്കിനെയെന്നോ?

“ചോരബ്രഹ്മാളിരഞ്ചുമരങ്ങാംതു-
ചുത്താൽ മെനി മട്ടിപ്പുലച്ചിൽ
വണ്ണിണം ചേന്ന മട്ടിവിടന്ന് ചെ-
ന്നണ്ണലരല്ലികാട്ടിനിൽക്കണ്ണപോലെ.”

ഇതുപോരേ അവളുടെ ആ നില്ല’ ഉരുക്കുളിഡാനെന്ന്
മുട്ടെ കണ്ണമുഖിലുകയാണ്! മനോജത്തൊഴി മററാ-
ങ നില്ല കുടിച്ചം അവർക്കുള്ള ഹവിടെ ഉണ്ട്. വെ-
ള്ളം വാങ്ങിക്കടിച്ചു് ആനന്ദൻ ആത്മചുവട്ടിൽചെച്ചു്
ആസന്നധനായതിൽചുപ്പിനെ, വെള്ളം കോരിയെട്ട്
തു് അവൾ വീട്ടിലേക്ക് തിരിഞ്ഞെപ്പാടം മനസ്സു് അ-
തിനു് വഴിപ്പേടാതെ കൂട്ടാണി. അവർ നീർക്കുടവും
കയറച്ചററിയ പാളയും കിണറിനികൈവെച്ചു്
അരങ്ങേരിക്കതു് മാറിനിനകൊണ്ടു് ആനന്ദഭേദ നോ-
ക്കകയുണ്ടായി. ആ ചിത്രമാണിതു്:—

“അനികത്തിക്കൽ ചുമ്പുമനോജത്തോ,
യന്തിവാനിനകനോയ കോണാരേ പാൽ
ചന്മാനന്നുനിൽക്കണ്ണ ചെരുവാക-
തന്ന തന്നലിലാഞ്ഞതാടം മനോഹരി;
ചോരബ്രഹ്മത്തിരുമന്ത്രം ചുവാ-
പാരാതശബ്ദതാടിച്ചുായതു് സാക്കിയും,
ചോരബ്രഹ്മത്തിരുമന്ത്രം ചുവാ-
പാരിച്ചുാണതു ചരിഞ്ഞ ചിഴികളാൽ
കുരൈമേഘന ഭീക്ഷിവിനായു് കരം-
താരിന്നാലു മോഹായു് നിംഫിച്ചും,

പാരിലൊറക്കാലുന്നി നിലകൊണ്ടാം
മാരുതിപ്പോൾ തെള്ളിട സുന്ദരി.”

മനസ്സിന് അലങ്കരിക്കാവാൻ എത്ര മെന്തിയമായ ചിത്ര
മാണിതു്! നട്ടപ്പുവെയിലാണെന്നാ, അഞ്ചോരു താ
പസേന്റുന്നാണിക്കുന്നതെന്നാ, ഇവശ്രൂഢ ചണ്ണാല
സൃഷ്ടിയാണെന്നെന്നാ ഈ മുംഗാരുവരത്തിൽ ആളുക്കാണും ഓ
ക്കരവത്രാണും? ഇതും ഒരു കൊണ്ടാട്ട്” കവി ആരു രംഗത്തിനാം
ദിവ്യചേതനയും നൽകി.

“വിലയേറുമെന്തോ കൂളിത്തുരക്കഴി നിലയാൻ” ആരു
ബാലവീച്ചപ്പുകി’ പോൾ. അന്നത്തെതാഴപ്പകൽ ചിരിക
ററ മിന്നാമിന്നഞ്ചുപോലെ ഇഴഞ്ഞിഴത്തുരക്കാണ്ടു് നീ
അറിയതെന്തു. ഇം വക ഉള്ളവസ്ഥയാം കവിയിൽ സമുല
മാണശ്ശു. ഷോരമായ വിരഹമശേഷകത്തിൽ അവധി
തപിക്കുന്നതു കണ്ണു് വിചുലമായപ്പുണ്ണവികാസത്താൽ-

“ശംഖരാലയത്തിനിയട്ടറയിൽ
സപദിയോത്രാതുരുചിൽകയാവാം”-

എന്നു് കവി വിചാരിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിൽ സുലഭമോ
ജീജീ ദിവ്യമണികളിൽ നോണാണു്.

നേരം ചുലൻ്തിട്ടു്:-

“ശയനം വെടിത്തു നന്നത്തു വീത്ത
നയനാംബുജങ്ങൾ തുടച്ചുതന്നപി,
ഉടനേമുറിതുനോമിരംരേഠാ-
ടീവെച്ചാട്ടാത്തു വെള്ളിക്കുന്നൊക്കി,
പടിമേലവാം തെള്ളിക്കുന്നപിനേ
നെടവീപ്പിട്ടുട്ടു ഇററത്തിരഞ്ഞി.”

ഇങ്ങിനെ അവരു നാമാനേപ്പണ്ടതിനായി വീ
ഫിറിന്നതു് നമക്ക് പിന്നെയും പിന്നെയും കാണവാ
നേ തോന്തു. അവളിടെ ആ പ്രസ്ത്രപ്രേമത്തെ അതി
ക്കുറ വളർത്തിയിൽത്തന്നെ നമക്ക് ഇതാ ദർശിക്കാം. ആ
സ്വപ്നാതത്തിൽ .ആ പേരാൽ പ്രശ്നഗ്രഹിച്ചു”

“...അവളുടെചുറവും തെണ്ണി
വിധുരയായ” ദിക്ഷുവിൻ പാദമാദ
ക്ഷിതിയിൽ കണ്ണാനു സൃഷ്ടിച്ചുനോക്കി
നിധിചേരു പോലെ കനിഞ്ഞിയുണ്ടാണ്;
യതിവഞ്ഞും താനീരിനായ് തത്തലേനാ-
ഞൈതിരേനിട്ടിക്കണ്ണ കൈതരാർ തന്റെ
മുളപാടലാഡ തന്നോമ്മ നൽകും-
പ്രതിനവാക്കംണ്ണുകൾ തട്ടിച്ചുപാണ്
ചുത്രുക്കതമോടി വിളക്കും സാക്ഷാൽ
പദമലർ താന്നതെന്നാത്തിയാലെ
ചുഡകിത ഗ്രന്ഥയായ് താണ്ണ ഭ്രവി-
ലളകാഖ്യലും വീണകിയുമാറാം,
അധിരം തുടരു തുളിനുമാറാം
അതിനെയിതാ തന്നടി ചുംബിക്കുണ്ടാം.”

അക്കും പുരവും രജാം ഒരപ്പോലെ ഉറോജ്ഞത്തു
കു ഇം പിതുരിൽ കാണാം.

അവരു അനേപ്പിച്ച നടന്നു് വിഹാരത്തിലെ
തനി അവിടെ ചുലഭേദവാനെ കണ്ണദ്ദേശാർ—

“ചുതു ദീപം മുഹിൽ പതംഗിപ്പോലെ,
ക്കിരാൻ മുഹിൽ ധരിത്രിപ്പാലെ,

നിന്മരൂപത്തിന്റെ മുദ്ദിൽ യുക്തി-
വികലമാം പാമര റാണിപോലെ,
അചലമാം ഷോയം മുദ്ദപ്രഗതി-
വിപ്രികിംഗപോലെയും”-

അവശ്യായ് സംഭേദാന്മാർ “വിറച്ചുകാണ്ടുനിന്നുപാരെ !
തൃശ്ശൂ, പുക്കാഡ്, കമ്മ, ശൈം എന്നിവാജാം ” ഈ ട്രേഡ്
‘പോലെ’ നാലിലും കുറി അടയിൽ വിശദനായി . എന്നു
അത്മദീപ്തി രാധ വാദം മന്ത്രികൾ !

ബുദ്ധിഗിരാവാനായ അനന്തരമീതയായി അവരും ആ
ആത്മത്തിലെ ഭീക്ഷണിവർത്തനിൽ അംഗീകൃതയായ
പ്ലാറ്റ് അതിനെങ്കണ്ണിച്ചു് ചോദിക്ഷവാനായി വന്ന റാ
ജാവിനോട് ജാതിയെഴുറ്റി ഭഗവാൻ പരക്കുണ്ണായ
തിൽ ഏതാനും വരികൾ ഇവിടെ കാണിച്ചിട്ടു് ഈ ചു
സ്ത്രീകൾ മടക്കിയേക്കാരം.

“വ്യാമോഹമാന്മാം സുവത്തിൽ—ചര-
ക്ഷേമത്തിൽ വിപ്രിയമാന്മാം;
പാമരചിത്തം പുക്കണ്ണതു—പോളിം
ധൂമമാമീക്ഷേപ്പു താൻ ‘ജാതി’.

തനാത്രിതരേയും ലോക—തേതയും
തിനാം കൂദാതോറിതരീയേ

ആരാധ്യിക്കാജ്ഞിനു അസുഖാ—മഹാ-
മാരിയെ—ജാതിയേയായാണ്;

മോഹം കളിഞ്ഞു ജനത്തെ—തത്തമിൽ
സ്നേഹിപ്പാൻ ചൊൽക നാശേ.

സ്നേഹത്തായ മുല്യി തേട്ടനു
സ്നേഹത്തായ മുല്യി തേട്ടനു.

സ്നേഹം താൻ ശക്തിജഗത്തിൽ—സപയം
സ്നേഹം താനാനന്ദമാക്ഷിം;

സ്നേഹം താൻ ജീവിതം ത്രീമൻ—സ്നേഹ-
ദ്വാഹതിതന്നെ മരണം;

സ്നേഹം നനക്കതിന്റെപീപിൽ—സപർ-
ഗഹം പണിയും പട്ടപാം.”

ഈത്തരത്തിൽ ഇതിൽ നിന്നണ്ണായിരിക്കുന്ന തല്ലുക
ഇംഗ്ലീഷ് ഉള്ള മഴവൻതകൻറിന്റെ “ചരവസ്മ”
യിൽ ജാതിക്കണ്ണു തല്ലുകൾ വെറും കാണിച്ചുകൊടുക്കൽ
മാത്രമാണ്. ചണ്ണാലഭിക്ഷുകിയിൽ ആ തല്ലു് നേരിട്ട്
തന്നെ.

ചരവസ്മയിൽ കാണുന്ന സാവിത്രിയും ചണ്ണാലഭി
ക്ഷുകിയായ മാതംഗിയും ശീതവും ഉള്ളിവുംപോലെ വ്യ
ത്രാസപ്പെട്ട ഒണ്ട വ്യക്തികളുണ്ടോ. സാവിത്രിക്ഷു് കീ
ഴുപോട്ടും, മാതംഗിക്ഷു് മേല്പോട്ടുമാണോ ഗതി. ഒന്ന്
നിലാവൊളിരാവു്; മററതു് ചണ്ണാംതു് തല്ലുമായ പ
കതു. ചരവസ്മയിൽ കാഞ്ഞുകാരൻ പമം തെളിഞ്ഞു
കാണുന്നതെ ഉഴളേണ്ടിവരുന്നു. പറഞ്ഞതു കേരംക്കു
ഡെന്നല്ലാതെ, കണ്ണുകൊണ്ടിരിഞ്ഞ വാൻ അന്തിൽ അതു
കഴിയുന്നില്ല. അങ്ങിനെന്നും ചണ്ണാലഭിക്ഷുകിയിൽ.
അങ്ങോളും നൃക്ഷിപ്പുണ്ടും കാണാക്കുന്ന ചെയ്യാം.
വിലാസവതിയായിട്ടാണോ അവർ ആക്രൂം നമ്മുടെ
മുഖിൽ വരുന്നതു്. പിന്നെ അവർ തേജസ്പിയായ
താപസന്നു് നീരോഴിച്ചുകൊടുക്കുമാറായി., ഇതുവരെ
യുണ്ണായിട്ടില്ലാതെ—ഉണ്ടാക്കുമെന്ന വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടാ
നെ അംഗീവമാണോ അവർക്കുതു്. അങ്ങിനെയുള്ളതിൽ

മനസ്സു നിശ്ചയമായും ഉണ്ടാക്കുന്നു. സൂന്ദരത്തുപന്നായ മഹാസാവൻ ജലാത്മിയായി, . സ്റ്റോർക്കനായി അരികെ വരിക; അവരു ശിച്ചുകൊടുത്ത ജലം എററാവും സംപ്രീതിയോടെ ആ താപസൻ സേവിക്കുക; എന്നിട്ട് പരമമായ പരിത്രാപ്പി അദ്ദേഹം അവളിൽ ചൊരി യുക—ഈതു മനഃാധാരാണ് എഴുന്നിയോളായ ആ ചണ്ണാല കന്ധുകയ്ക്ക് പിന്നെയുണ്ടാ മനസ്സിനെ സപ്രവശംഗമാക്കു വാൻ കഴിയുന്ന! മുഖംവാസും പാട്ടിലാക്കുന്ന സംഭവ മണംപ്പും അതു". അദ്ദേഹത്തെ അന്വനേപ്പിച്ചിട്ടു ചെല്ലും തിരികുക അവരുക്കു സാധ്യമല്ല. എന്തിനാണ്" അവംകൂദ അദ്ദേഹം? അതു" അവംകൂദ" അറിഞ്ഞുകൂടാ. അതിനെപ്പറ്റി വിചാരിക്കുവാൻ അവരുക്കു മനസ്സിനായിട്ടുമില്ല. അവളിടെ മനസ്സു" ആ ഭിക്ഷുവിൽ ലീനമായെന്നമാത്രം. ഫലം കരക്കിയ കാമമല്ല അവളിലുണ്ടായതു". തൊൻ എന്നാജി ഭാവചും അതിൽ ഇല്ലോ. സവുമാലിന്നും നീങ്ങിയ ദിശയ്ക്കും പലസ്റ്റുമാം ഇതാണ്". ആ പരിപൂർത്തിയിലേയ്ക്ക് "അവളിടെ മനസ്സു" അവളിയാതെ കതിക്കുകയാണുണ്ടായതു". അതിനൊന്നാത്തവള്ളും ആത്രേമതിൽ അവളിടെ വള്ളപ്പെടുത്തുന്ന നാം ശരിക്കു കാണുന്ന ണ്ണു". അവിടെ അവളിടെ ജീവിതം നന്നെ ആരൂരാദവഗ്രൂഹക്കുന്നു. അങ്ങിനെ അവരു ഉയരുന്നതു കാണുന്ന അസുയയാൽ ജാതിഭർത്തരുടും ക്രയത്തും വന്നപ്പോൾ അതിനെ ബുദ്ധിഗവാൻ ചവിട്ടിയുട്ടുകയും ചെയ്തു. മാത്രം ഗിയാവട്ട്, മിനാമിനങ്ങിനെ പിത്രുടും ചെന്നിട്ട് സാക്ഷാത് ആദിനൃമണ്ഡലത്തിലാണ് എത്തിയതു". ആദ്യമേ അവളിൽ അങ്ങരിച്ചതു് നിജുമപ്പേമമാക്കാൻ

മലാശയാൽ എഴും അവർക്ക് തങ്കിനിപ്പേണ്ടി വനിശ്ച. സ്നേഹപാരാവാരത്താലേക്ക് ചെല്ലുന്നതിന് ആനദൂർ അവർക്ക് അഴിമാറും.

“നവനവോമേഷശാഖിനിയായ പ്രജനയുടെ ഉത്തരോത്തമായ ഉള്ളഞ്ചുംഗതൊട്ടുകൂടിയുള്ള പ്രതിഫലനം” ആശാന്നിര തുടികളിൽ അഥവകുമാര കാണാം. “സൈംഗാവവും സൈംഗാലുവും ഒന്നിനൊന്നും വളരുന്നു” വളരുന്ന കൊണ്ടാണോ അംഗീകാരത്തിൽനിന്നുണ്ടായ പുണ്ണ്യങ്ങൾ. ഒരുവാഴശേച്ചാഡും ഒന്നിശ്ചരിയപ്പോതെ വണ്ണാല ദിക്ഷകിഴിലും ഇല്ല. ഇതുകൂടിയുള്ളാതെ കിരയക്കരിച്ചു മരാറ്റു പറയട്ടു.

III

ഭീനഭിനമായ നാലുതരം സ്നേഹവിലാസങ്കളും ഓം നഹിനിയിലും ലീലയിലും ഭരവസ്ഥയിലും, വണ്ണാലാൽ ക്ഷുകിയിലും നാം കണ്ടതു്. കരണ്ണിലാവട്ടു, അഞ്ചുമത്താനു് കമാരനാശാർ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

സമ്പ്രസാദാഗ്രനിധിയായി വാൺ വേശ്യരാണു് കരണ്ണിലെ നാശിക വാസവദത്താഡിയയായ ആകാമചാരിണിക്കു് ബ്രഹ്മാ പ്രസാദ ഉപനിഷത്തിൽ ഏക്കിനെയോ രാഗമുണ്ടാണെന്നി. ഒരാരംബധാരാളിൽ സ്നേഹമുണ്ടാകുന്നതിനു് ഫേതുവെന്നൊന്നു് നിന്നുണ്ടിക്കു പലദ്വാഴം സാധ്യമാവാറില്ലപ്പോ. വേശ്യക്കു് തപസനിൽ രാഗമുണ്ടായതിനു് ആത്മികമായ വാസനാവിശ്വഷത്തിൽ മരഞ്ഞുകിടക്കയായിരിക്കാം ഫേതു. അവളുടെ ആരംബം ക്രൈസ്തവത്തിനും സ്ഥാപിയിൽ അടങ്കിയാണ് നിന്ത്വാദമിയാ

യ ഉപത്രം അതിനോട്ടുത്തിലും. അവർ വിണ്ണം വീണ്ണം ആളേ അയച്ചിട്ടും “കാലമായിലു്” എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു് അപ്പൊഴേസ്സാം മറപടിയുണ്ടായതു്. രാഗത്തെത്തയാണു് വിത്തതെത്ത യല്ലാ താൻ കാരിക്കുതെനു് അവർ പറഞ്ഞ യച്ചിട്ടും അദ്ദേഹം ഇളിക്കിയിലു്. “കാലമായിലു്” എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു് ഫുത്തിനെ ഉദ്ധൃഷിച്ചുണ്ടു് അതു ഗഭാലസു അർജ്ജനം മാത്രിലു്. ഈ രാഗത്തെ ഉച്ഛിത വൈച്ഛക്കാണ്ടുതനെന ആ വേശ്യാരത്യം കലവു തത്തിനിൽക്കൂടി ഒഴുക്കാരായി. യുത്തമാരിതനിന്നു് പണംവാരിയെടുക്കാവായി സപ്രതാസനമന്ത്രം ഉപയോഗിക്കുന്നതുകാണ്ടു്, ആതു് സപ്രതാസനമന്ത്രം കലവു തത്തിനു് വല്ല കോട്ടവുമുണ്ടാക്കുമെനു് ആ ഗണിക വിചംരിച്ചിലു്. ആ രാഗം തന്റെ ഉധത്തെടുത്തിൽ വളരുത്തിക്കൊണ്ടുകൊണ്ടുനിന്നു് അവർ ലീല ഗുട്ടാണി. അവർക്കുപ്പാറം സൗഖ്യം ഉണ്ടായെന്നും. അവർ തമിൽ കലമിച്ചു് സപജീവിതത്തിയെ പിശമിപ്പിക്കുന്നതു് അവരിലൊം മാജൈ ഒളിവിൽ കൊണ്ടുകൊണ്ടു് അവർക്കു ചെയ്യേണ്ടി വന്നതു്. ആ ഫോറക്കമ്മം വഴിയേ വെളിപ്പേട്ടുപ്പോരം, നൃത്യാധിപത്നീര വിധിപ്രകാരം രാജകീക്കുമൊർക്കെ കാലുകളിലും കാത്തു സുകളിലും ചേരുന്നിലു് അവരെ ചുടലയാ ഫേഡി താഴ്ചി. ഇങ്ങിനെ വിത്തതുപയായി, ആസനമുണ്ടായി അവരിടെ കിടക്കുവേണ്ടാണു് ഉപത്ര എന്ന നമാധ്യം സമാഗമം. അവരെ കാണുന്നതിനു്

ആ കുതാമൊവിന്റ് ഇപ്പോഴാണ് കാലമായതു്. ഒരു തികമായ വിഭവങ്ങളുംകൈ യും ഒഴിഞ്ഞു് ആത്മകിരായ ആ സ്ന്യൂമം മാത്രം അവളിൽ അവഗേഷിച്ചിരിക്കയാണ് ബ്ലൂ അപ്പോൾ. ആ തന്നിസ്ന്യൂമത്തിൻ്റെ മുദിൽ അ ഭ്രഹം ചെന്ന. തതപരിപത്താൽ ആ സ്ന്യൂമത്തെ അ ഭ്രഹം പ്രകാശിപ്പിച്ചു രാഗത്തെ ചെലുത്തുന്നതിന്റ് ശാരീരികമായി യാതൊന്നുഭില്ലാതാകയാൽ അതിനെ ആന്തരികമായി അവരുടെ വ്യാപരിപ്പിയേണ്ടിവന്നു. താൻ സ്ന്യൂമിക്കുന്ന ആ കരണാനിധിയിൽ അവളുടെ സ്ന്യൂമം ആന്തരികമായി ലഭിച്ചു. അതോടുകൂടി അ വർഷം മോക്ഷഭാജായി. ഇതാണ് കരണയിലേ കമ. ഇനി, ഇം കമയ്ക്കു് കവിവാകാൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന വ മർക്കാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചുലംകൂറ്റായെന ഒന്നരണ്ടു ഓം നമശ്ശ്രാം നമശ്ശ്രാം.

ഈ കുതിയിൽ ആകെ മുന്നാറാറുണ്ടാണെന്നുതു്. നൊമരേതാതിൽ വാസവദത്തയുടെ സെംഗന്റു സെംഗാ ഗ്രബ്രൂഡിയേയും, അവളിൽ അത്രതമാമാണു് തീ ക്ഷുവിൽ ഉണ്ടായ രാഗഭന്തയും കരി കാണിക്കുന്നു. തീ കരമായ ചുടലയിൽ ഉയനീയയായി അവരുടെക്കിടക്കുന്നതാണു് രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ. ഒട്ടകത്തെത്തിൽ ഉപയുഖം അവരുടെ ചെയ്യുന്ന മോക്ഷഭാനമാണു്.

വെൺമൺിമാളികയുടെ മലർമ്മറാത്തു് പുണ്ണി താഴോകത്തിൻ്റെ ചോട്ടിൽ, കളിക്കയ്ക്കരയിൽ മലർമ്മം പുലയുന്ന ഉപധ്യാനത്തിൽ തെല്ലാൻ ചാ തരുകൊണ്ടു്, പന്നിരിൽ മുക്കിയ രാമച്ചു വിശ്വരിയാൽ

തോഴിയെക്കാണ്ട് കൈവളുകൾ കിലുങ്ങവോ വീശിച്ച
കൊണ്ട് സർപ്പാംഗരണത്തും തയാറി മേഘന നിലയിലും
ഞ് വാസവദാതയ നാം ആളും കാണാനു്.

“കൊണ്ടൽ വേണിമണിയവർ കത്രകമാന്നാൽ മലർ
ചുണ്ണാൻ കരവല്ലിയാൽ ചുഴിറിട്ടും;
ഇളംതെന്ന തുടിമല്ലെല്ലിളകിചുരുത്തരംഗ-
ചുളിചേരുമുചുചേരുലചുലയിൽ നിന്നും
വെളിയിൽ വരുമാന്ത്യാന റാമേതര പദാബ്ജം പൊൻ-
തലകിലുങ്കുരവർ ചലിപ്പിക്കും;
മരയം മലർവല്ലിയിൽ കണ്ണിതമായിട്ടുണ്ടിടും
മറിമരുമിഴി നോക്കുന്ന വെളിക്കുന്നല്ലോ;
ഇടതുന്നിമക്കാത്തമിന്നത്തുള്ളിൽ മഞ്ഞലം
പൊടിയും മോഹനന്നേതും, പ്രതിലോലം,
പിടഞ്ഞമണ്ണി നില്ലുന്നതും, പിടിച്ചുതുനീകു തിളങ്കും-
സ്‌ഫടികക്ഷപ്പുറിയിലിട്ടു പരതമീൻപോബെ;
തുടക്കുട സ്‌ഫടിചുഴുമധ്യപല്ലവക്കുര തന്ന-
നടവോളുമത്തും തൊത്തിൻ ധവളരതും
വിളക്കുന്ന മാനിക്രമായവർ ശ്രസിക്കും രാഗംതാൻ
വെളിയിലിക്കിനെ ഘനിഭവിക്കും പോബെ—”

ഇങ്കിനെയാണു് ഉപരുള്ള നെ വിളിച്ചുകൂട്ടിക്കൊ
ണ്ടവരുവാൻ അയച്ചുംാനി തിരിയെ വരുന്നതു നോക്കി
കൊണ്ട് അവളുടെ ഇരിപ്പ്. കാലാമായില്ല എന്നു് ഉ
പരുപ്പുകൾ മറപടിഭാസിയിൽ നിന്നു ഒക്കുഴുപ്പാർ,
തന്നെ ആശാലതയുള്ള ഗായ വാട്ടേതോടെ അവർ പറ
യുന്നതാവിത്തു്:—

“കുടനീയ കായകാന്തികലത്വം ജനമിങ്കിനെ
കമനീവിമുഖമായാൽ കറിനമല്ലോ?
ബാശുരനക്ഷത്രം പോലെ ദംഗിയിൽ വിടന്നീടുന
കേസരമുകളുണ്ടോ ഗണ്യമേലാതെ!
അനന്നന്മം ചൊരുവാൻ ചെവിതക്കുന്നേഡാ, സവി, യവ-
നന്നരാഗാക്കരംവാക്കിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നേഡാ?
യതിമന്ത്രാദയിൽത്തന്നേയരാഞ്ചാക്കിൽ ക്ഷണിക്കുമെന്ന
സഭന്തതിൽ വന്ന ഭിക്ഷഗ്രാഹിക്കാമല്ലോ.
അതു ചെയ്യുമായിരുന്നാലതുമാതൃകയ്” മിച്ചിമോ-
മധുരാക്കുതിയേ നോക്കി ലഭിക്കാമല്ലോ.
അത്മഭാജ്യങ്ങൾ തന്റെ കരണ്ടുപോകുന്ന തോഴി-
യിത്തന്നകാന്തിതൽ വിലയിടിപ്പിടിച്ചു;
വൃത്മമായുംതോന്നുന്ന കഷ്ടമവൻ കാണാതെനിക്ഷണം
രുത്രഗീതാദികളിലെ നെച്ചന്നിപോലും!”

ഈ നിലയിൽ അവശ്യ കണ്ണിട്ട് നാലുമാസം കഴി
ഞ്ഞപ്പോൾ നമ്മൾ ഒളാരള്യം നാന്തരിലാണ് അവ
ഒരു അന്നേപ്പബിച്ച് ചെല്ലേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നതു് അധികി
ട വെളിലാരു് തലയിൽ തീ കാഴ്ച നെടിയ ചുടല
ചുണ്ടാവുപോലെ നിഛ്കുന്ന ആലിക്കീഴിൽ, ഇട്ടങ്ങിന
മാളങ്ങളിൽ ഇച്ചണ്ടതാടന്ന പാന്തുകൾ പോലെ വിടവു
തോറും പിണ്ണേതവേക്കളോടുകൂടിയി, പഴകിയിടിപ്പി
തരയിൽ കാക്കുകൾക്കും കഴുക്കൾക്കും കുന്നമിക്കുകൾക്കും
യിൽ, വിസ്താനിരക്കിയിട്ടു കുമഞ്ചുതിപോലെ തയിരാ
കതമായി എത്താണ്ണുന്നു് പുതച്ചുരുട്ടി നീണ്ടകിടക്കുന്നു.
അതാണു് വാസവംത. നാലുമാരമരിഞ്ഞ കുട്ടിയ മാതി
രി അരകികെ ചേലച്ചുനിന്നിൽമരച്ചു് അവളിടെങ്ങാംഗങ്ങൾ
ആ വെച്ചിട്ടുണ്ടോ.

“തുണി തുണിയിൽ മരക്കാതെ കാണുന്നവെള്ളി, കൈച്ചടവി—
ലണിഞ്ഞ കോലരക്കിൻ ചാരണങ്ങളിപ്പറി
പാടലകോമള്ളുമായ പാദത്തായം പരംഗ്രത-
മാടിയ ഉവാൻ് ചാരണനിയാണിയും;
കാഞ്ഞക്കിങ്ങിനിയാണിത്തുകൾ തന്ന മുളകിൻ—
ശാഞ്ഞന്മുമാം ചുരവടിയും ചുണ്ട്
താഴംചു മൊച്ചുത്ത കണക്കാൽ അറികളിൽ, മട്ടിൻ—
ആഴേപ്പാരരയാധിച്ചുന്നന് വേടകളേഡാം;
അടയ്ക്ക താന്ത്ര, വര്ണ, മയിലാഞ്ചിയാണിഞ്ഞപ്പും
ഇടയ്ക്ക, തന്ത്രികൾ മീഥം തശ്ചു ചുണ്ടാം;
മുളമിനസമാം നവം മിന്നി നഞ്ഞിമോതിര-
മതിവിരമണിഞ്ഞത്തും പാടകൾ തകലി
കോമള്ളുമായും തുനുക്കുത്തവിരലേലും കരം കാഞ്ഞ,
ഘേമച്ചുപ്പാപോലെ രക്തക്കുമാക്കുമായും.
മാ, മിന്നനിപ്പോഴമിവ-വിലപരിപ്പേരിച്ചീല
കാമരാജ്യത്തിക്കൽ ദൂഷിക്കലുകൾക്കായം!”

ഈ അവസ്ഥയിലാണ് “ഉപഗ്രഹം അവക്കു കൂടുതലാണ് വരുന്നതു”.

“ഈലും, തൊൻ താമസിച്ചുപോയില്ലോ, സമൂഹിലേ—
യല്ലൽ നീയിനെന്നെന്നുചൂപ്പിയാൻനിംഗ്രാമയ്ക്കു ടോ!
ശോഭനകാലങ്ങളിൽ നീം മഹാരാജായില്ലെന്നിക്കു, നിന്ന—
സൗഖ്യത്തിൽ മോഹമാന്ന് സൂഹ്രതയ്ക്കു തൊൻ
അറിയുന്ന, ജോക്കിലും, താന്ത്രത്തിന്മാപുന്നയത്തി-
നാരവെം്റു നിന്നുംകൊണ്ടില്ലെന്നിന്നതും,
ഇരയോക്കിന്നും നിന്ന് മഹിതന്ത്രണമനോർത്തു
നിരയുന്നജോക്കിക്കളിൽ നാഡിതാനമേ.

ചോരിയുമിക്കരുന്നിൽ നിൻ സമിരംക്കിണ്ടുനീലത്രെ
അംഗചെറുന്നണംതും താനോക്കണ്ണണണ്ടോ.

നിയതം സ്റ്റോമയോഗ്യനീ നിജ മുത്തിവശയായ് ഭ-
ന്നിയതിയാൽ ഫോരത്തും ചെറു പോയല്ലോ?

ഡയനീയം, നീയിയന്ന ധനദാഹദ്ദും സൈഴ്സത്തു-
സൂയവും ഹാ, ഇലേ, നിനെ വഞ്ചിച്ചായല്ലോ!

അതിചപലമീയാംകരണം, ലോകദോഹങ്ങൾ
പ്രതിനവരസങ്ങളാൽ ഭ്രമിശക്കിക്കം!

ഗതിയെരു ജ്രുക്കുംകു ? രതിരോധമോഹങ്ങളാൽ
ജിതലോകമാമവിഭ്ര ജയിച്ചിട്ടുണ്ട്!

അതു നില്ലേ, വിപത്തിതൊരത്തുലാനുഗ്രഹമായ് നീ
മതിയിലോക്കണം സവി, എന്തുകൊണ്ടുനോ!
ഇതിനാലിന്നകണ്ണില്ല, വിഭവത്തിൽ ചലാത്പര്യം
രതിസമാനങ്കുപത്തിൽ രിക്തതയും നീ?'

ഇപ്രകാരം സാന്തപ്രഭൂവ്യക്തം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഉപന്യ
ഷ്ടം അംഗസന്നമരണായ അണ്ണത്തു്, ചോരന്പുമ
കീക്കാത്ത ശാശ്വതശാന്തിയന്നവും മാരനെന്നും മുറി
യാത്ത മന്ദ്രാഭയും അവളിൽ യോഗവലത്താൽ ഒരു
ക്കണ്ണ. അപ്രൂം മുംഗാരത്തിൽ ഇരുക്കി, ഉടനെ ബീം
സരേംദ്രക്ക്രമാരസങ്ങൾ കലങ്കിയോഴുക്കനാതിൽ വീ
ണാം ഒട്ടവിൽ ഇതാ ശാന്തിയെ പ്രാപിക്കണം.

ക്രൂലസ്റ്റോമതേതാട ഉപന്യഷ്ടം ചെറു ഉപദശ
തെത ഉടംകൊണ്ട് അവളിടെ മുവത്രു് നവതേജസ്സുള്ള
വായി.

"അപാതുതങ്ങളാകമായംഗക്കങ്ങൾ, സ്വന്തംകമ്മ-
വിപാകവിജ്ഞാനപാഠരിഷ്ടങ്ങൾ;

കുതകോപനായ പിറ്റുകളിയിൽ ഒരജിച്ചെപ്പറിഞ്ഞ
പതംഗികാശങ്ങൾപോലെ ദയനീയങ്ങൾ;
ക്രിരിയെ നോക്കുന്നിതവള്ളുകൾ സാങ്കുതമായും,
നിരപ്പേതമായും ഹാ, നിമ്മമമതമായും
യമനയിലിള്ളുകാരു തിരത്സ്തി, ശാഖചലി-
ചുമരസസ്താപം കേരളക്കായരയാലിനേൽ;
നാണടനോ ഭോട്ട് നീംഡ ഭാണകിരനാങ്ങളും
ചേണിയന്ന കനകനിത്രേണിയുണ്ടാക്കി,
അതുനോക്കിക്കുത്തുക്കരാൻ മലവിന്നുംണ്ണുര-
വദനയാമവരംക്കേറ്റാ! ശാന്ത ശാന്തമാരു.
അർഖനിലിലിത്തക്കളുംപരി പൊരുമീമിച്ചിക-
ഴുർഖലലോകതിട്ടക്ഷയാലാനപോലെ താൻ.”

സ്നേഹത്തിനു മാത്രമായിരുന്നു വിന്റു അഭ്യുദയം അവളിൽ
അന്തർല്ലിനമായിതന്നുകൊണ്ട് മേഖലകമ്മത്തിനേൻ്റെ
കഞ്ഞുത്തപ്രധാനായിട്ടും അവരുക്കു് എന്നവിൽ സ്ത്രീക്കുനേ
ഷാന്തികിട്ടി. ക്ലൂസ്തിക്കയീനയായി ഭരംചൊരക്കും
കിട്ടിലാണു് അവരുക്കു് വളരേണ്ടിവന്നതെങ്കിലും
അന്തരംഗതതിൽ സ്നേഹിപം അവ്യക്തമായിതുകുിലും
മിനിപ്പക്കാണിതന്നുകൊണ്ട്, അതു് അവരുക്കു് പര
ലോകയാന്ത്യിലേക്കു് വെളിച്ചുണ്ടിന്നു്. ജീവിത
ദിനിനിനു പതിച്ചു് നനകതതിൽ ആഴുംബാൾ ഉപത്ര
പൂണ്ടും അവർക്കു് താജ്ജക്കെക്കായി. തബാൻ അ
പ്രൂഢിതെന്തു ആ കിടപ്പിൽ അപുതിക്കിതമായി ഉപത്ര
പൂണ്ടും അണ്ണതെപ്പാണും, ഇതുവരെ പ്രാപിക്കാവാൻ ക
ഴിഞ്ഞതിട്ടില്ലാത്ത ആ പ്രിയകാമുകനെക്കണ്ട് അവരും ആ
ഭ്രം ശ്രോകകർശിതയാകയാണുണ്ടായതു്. മുത്തുവക്കു

ത്രിൽ ഒഴുക്കേയതൊൽ നിന്മലം കിടന്നിരുന്ന അവർ അങ്ങിനെ ഗോകത്തിലേക്ക് ഇട്ടുകി. ഉടനെ അവർ കു കേരളക്കായ്‌വന്നതു് ദിവ്യസ്നേഹാക്കതികളാണ്. അതോടുകൂടി അവളിലുണ്ടു് ആ സ്നേഹം ഒന്നാകെ വളരുമ്പോൾ. തീരെ ഭർഖമോണു് ചുടലയിലേ ആ അവസ്ഥയിൽ ആക്ഷം ഇത്തരം സ്നേഹയോഗം! നമകോ മുഖമായിരുന്ന അവളിടെ മനസ്സു് പെട്ടെന്ന തിരിഞ്ഞു. നിം ലഭ്യമാക്കിയ അവർ സുന്നദാ മന്ദയായി. ആ സ്നേഹത്തെ ജയലോകത്തിൽ അവരക്ക് അപ്പോൾ ചെയ്യുന്നതാവത്സ്രം. അതു് ആത്മാവിൽത്തെന്ന തിങ്കി. ആ സ്നേഹത്തിന്റെ തച്ഛലോടെ അവളിടെ ജീവാന്മാരും ശ്രദ്ധിച്ച പ്രാപിച്ചു. ഇങ്ങിനെ കമാരനാശാം ചുടലക്കൈത്തിലും തുംഗാരതെതെ കാൺപ്രിതിക്കുന്നു, കൈകൊലുകളിലും കാത്തുകുകളിലും ഹേദിച്ചു് ചുടലയിലേ കൈറിഞ്ഞു്

“രക്തമെസ്പൂമൊഴുകിപ്പോയു് ക്ഷയിച്ചുകൈ, സിരകൾ കിക്തമാരി, പ്രാണപാശമുറായാം”.

അടിഞ്ഞ കിടക്കുന്ന ശ്രീരത്തിൽ-

“ജടിലമാം കുറനിര ചിനിച്ചം ശൈപതമാം വളർ-
നിടിലച്ചും മജ്ജിന്തെ നേത്രയുമുണ്ടു്”-

കൊണ്ടാണു് കവി അവിടെ തുംഗാരച്ചുകളെല്ലാം ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നതു്. കൊടിച്ച ചുടകാട്ടിൽ നില്ലു യ പുക്കാഡു്! നരകത്തിനാളിൽത്തെന്ന സപ്രദാം! പി ണക്കെത്തിൽ ശാന്തിസൗര്യം! നീചാജും മോരയുമായ ഗണികയ്ക്കപ്പോലും സ്നേഹസംയുജ്ജും!

ആരാം കുളം.

കുമാരനാശാർഹ മൃഗനേട്ടങ്ങൾക്കും ഇതുവരെ
ഇവിടെ നോക്കുവായായതു്. ഈനി അദ്ദേഹത്തിൻറെ
അല്ലെങ്കിൽ നേട്ടങ്ങൾക്കുടിയും അകൂളപ്പാടെയൊന്ന്
നോക്കിയേക്കാം. അദ്ദേഹം സ്വസ്ഥമായാണ് ഗഭ്രകംര
നാശാക്കിയും, പബ്രകംരത്തിൻറെ നിലയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹ
തനിൽ ഉയർന്ന നിഛക്കന്ന യശസ്സുംപാം. അതുകൊണ്ട്
അദ്ദേഹത്തിൻറെ പബ്രത്തികളെ മാത്രമെല്ലാവിടെ നിന്തു
പണവിശയമാക്കുന്നതു്. അതിൽ പൂജ്യവാടി, മണിമാ
ല, വനമാല എന്നീ പേരുകളോടെ പ്രകാശിതമായ കു
തിശകലങ്ങളാണ് ഈനി ബാക്കിയുള്ളതു്. ഇവയിൽ അ
ടങ്കിയ ഒന്നാണം ഓരോ ഉജ്ജപല തന്മാശാന്ന് ഒ
രുക്കിപ്പുറഞ്ഞവാനേ കഴിയു.

കൊച്ചു കുട്ടികൾക്ക് സമസം പാടാധന മട്ടിലാ
ണ് അദ്ദേഹത്തിൻറെ ഇം ലഘുത്തികൾ. എന്നാൽ
പണഡിതമാക്ക് ഇതെല്ലാം അലോചനാമുത്തുമാണ്.
ഈതികോശവും, ഏററവും ഭാവഗംഭീരവുമായ വിഷങ്ങൾ
ക്കുറഞ്ഞ കുതികളിൽ സുലഭമായുണ്ട്.

“സകലാനുഭവമായി രാത്രിയും
പകലും നിന്നൊരിയും പ്രാഡീപമും,
ജഗത്തിനു ജയിക്കു, ശാസ്ത്രതം
നിഗമം തേടിന നിന്നപദാംഖ്യജം.

അരങ്ങോഡയമായി പൂക്കരം പോൽ
വിരിയുന്ന കരണ്ണാൽ കരംവിഞ്ഞോ,
തിരിയെത്തളിയുന്ന മന, നീ
തിര നീക്കണ്ണാൽ ലോകരംഗവും.

ഒങ്ങ ലീതിവയഴാതെ കാര്ത്തുഭ്-
ജ്ഞംസാംസാരികപോതശാത്രയിൽ
കരകാട്ടക നിന്ന നീ തുപാ-
കര, തൊൻ ദിക്കവിധാനതു നാവികൾ”--

എന്നിങ്ങിനേയുള്ള അ പ്രഭേദപ്രാത്മന എത്ര സദി
ജ്ഞപലവും എത്ര അത്മദ്വാഖിജ്ഞവുമാണെന്ന് അക
തെക്കൈക്ക്രോഷ് അണ്ണയും തോറും അധികമധികം അം
ഗിയാവുന്നതാണ്. അ ഈ ഉച്ചപ്രാത്മന മരീറാങ്കു
പത്തിൽ അതിലധികം ഗണ്ണിരമായിട്ടും അദ്ദേഹത്തിൽ
നിന്ന് പരബ്രഹ്മിട്ടണ്ട്.

“സവേതനാചേതനമി പ്രപഞ്ചം
സർപ്പം വിശ്വക്ഷന കൈബിളുക്കേ,
സമസ്യാപ്രാണഭി മൃഥിലാശം മുറം
ഭ്ലൂഡപ്പുംപ്പീൻ കടലേ, തേഴേനേൻ.

തെളിക്കൈയൻ കള്ളുകൾ, കുരിത്തും
തിക്കനമണ്ണും ദൈവൻ, തുടയ്ക്ക;
വിശ്വിക്കയുംനിവിടങ്ങെ ഭവിത
വിരണ്ണുതപ്പിന്തനയുന്നാരെന്ന.

അല്ലെങ്കിലിക്കാട്ടകൾ വെച്ചിന്നിക്കി-
യക്കതെഴുന്നുള്ളുകയൈൻ കടിന്തിൽ,
അരക്കണ്ണം വിത്രുമമഞ്ചാക്കി
യങ്ങൾന്നരയാത്രമാഞ്ചുംമെരുകെക്കാൻ.”

സാമാന്യഹൃദയത്തിനു സരസലളിത്തമായി അദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന വേദാന്തവിചാരം മററാനിൽ കൂടിയും നമ്മൾ നോക്കാം.

“വിളയാടിയ കട്ടി തജ്ജയ

തള്ളയോഹ തിരുവുന്ന പ്രേവമേ,

പലസുത്തികളായ വലശത്തുനിന്ത-

നിലനോക്കണിതു രാവിൽ ഞാൻമേ.

ഉടലിൽ കുഡിനില്ലോ, മെന്നായി-

അഭ്യന്തരിന്റിയമജ്ജും വിഭോ,

വെടിയും, പൊഴിഞ്ഞ ചു നില-

ന്തടിയും പോലണ്ണയും ഭവാനിൽ ഞാൻ.

എ സാധാരണമിങ്ക്കിൽ നില്ലോണോ

തുണ്ണായായഘവിടത്തെ വേഴ്തു യാൽ

ഉണ്ണാക്കണമേ നടത്തില്ലോ

തുണ്ണവാനായ് ജഗദ്ധിശ, നാഞ്ചിഞ്ചാൻ.”

ഈ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിശാപ്രാത്മനയിലും താണ്. വിപരത്തിലും മരണത്തിലും തൊന്മാതിയഭ്ലാപ്പാ ക്രമിക്കവാൻ! പാമരൻ മുതൽ പണ്ഡിതൻ വരേക്കണം— ബാലൻ മുതൽ മുലൻ വരേക്കണം ഈ മതിയഭ്ലാപ്പാ പ്രാത്മന! മതംകൊണ്ടാണാതികൊണ്ടാണാവാതെ ഏവന്മാവാമഭ്ലാപ്പാ ഈ പ്രാത്മന!

ഈനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മററായ കവനത്തെല്ലു നോക്കാം. നിജുപടത്തെ നോക്കി—

“ചുവിനെത്തിൽ മെഞ്ഞാളിയെംതുണ്ണിയിഴലാലി— നാവി തടവും മുകരമൊത്തു കവിഡ മണ്ണി;

ഒരു വിമലമനസ്സാടോ കൈയിൽ മുവാസ്ത്രി— ചുവിയമിങ്ങന്തുവരെത്തു വീമലേ, നീ.”

എന്നും” അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നു—

“പുണ്ണിരിനിലാവൊളിച്ചറ, തതികളുക്കരുവ്¹
നെന്നും വിജ്ഞമായ”, മൊഴിയിൽ നല്ല നടത്തേനായ്”;
വണ്ണന മഴയ്ക്കു ഭവനത്തിലിനി നല്ലോ—
•നുണ്ണം, നടോർത്തു സമേജേ, യഴവേതാ നീ;
ബ്ലോധമുതിരേണ്ടവരിങ്ങനിന്ന പകയായി,
ഗ്രഹമതിനാൽ ദേദമാമടവിയായി;
മോഹതിമിരം പെയകി മുഖമതയുമാക്കി—
സ്ഥാഹസികർ നിന്നെ, യതിനാലും വേതാ നീ”—

എന്നിങ്ങിനെ സകാരൻം സംഗയിച്ചിട്ടിട്ടും—

“മാഴു”ക്കരതുമജ്ജുമഡി, സത്രുമൊട്ടസത്രു
വ്യാകലവിതമായ പൊങ്ങളാണു ഭവനം കേൾ;
എക്രസമായും മുണ്ണമെഴിച്ചുറിക്കയെങ്കം;
ഒബാകമിതിയും നമയോട് തിന്മപൊങ്ങതുനു”—

എന്ന മഹസ്യത്തെ കാണിച്ചും സാന്തപ്പനംചെയ്യുന്നു.

“നിന്നെവെച്ചിരുന്നവരും, നീ വെടിശു വോന്നും;
പിനെ മനജഞ്ജർ വട്ടിവവന്തിനു മനോജ്ഞനു,
നിന്നുകമരിഞ്ഞു മിച്ചിനീർ പൊഴിവതെങ്ങാം—
മനറിക്കതീ നരകമെന്നു മഹിതാദേ!

ജീവിതരണത്തിലതിമാനമൊട്ട് എന്നെന്നു—
വേവി, തുണ്ണില്ലിൽ വിജയിപ്പുന്തിനാലേ;
പൂവിൽമണ്ണവും മണിവിള്ളക്കിലെലാളിയുംപോതു
നീ വിലസുകൈഞ്ഞര മനതാരിൽ മറയാതെ.”

ഈ പ്രകാരം ആ നിഃജപടതയെ നോക്കിസൃതിക്കയും
സ്വാത്മകയും ചെയ്തിട്ടും അദ്ദേഹം വിരമിക്കുന്നു. ഇങ്ങി

നെ,നിജ്ഞാപട്ടംതക്കണ്ണിച്ചുജ്ഞ പ്രബന്ധംപോലും അ. ഭ്രഹ്മം എത്തു ലളിതമോഹനമാക്കി?

അദ്ദേഹം ബാലഹ്രദയത്തിൽ വിശ്വാസന്നതു് എ റവും കൈശ്രൂകാവധമാണ്. ഇഷ്ടതായ തൊഴിമലകുകളാൽ അദ്ദേഹം പൊങ്കളേറിയ വാടാംബാലകളുണ്ടാക്കുന്ന. പുണ്യാരംകർം പരശ്രന്നതുകണ്ട് കൊച്ചു ബന്ധകൾ—

“ഈ വല്ലിയിൽനിന്ന ചെമേഹ,—പുകൾം പൊച്ചനിൽക്കാ പരന്നേം!

മേരക്കുമേലിങ്ങിവ പൊങ്ങളീ—വിശ്വിൽ
നോക്കേം യെന്താങ്ക ഓംഗി!

അയ്യോ, പോയു് ക്രൂടിക്കളിപ്പാൻ—അമേ വയ്യേയെനിക്ക പറപ്പാൻ—

എന്നു് ആളൂട്ടാദരോടു കൊതിച്ചുനോക്കുന്നതു്—എ ബാലൻ പരഞ്ഞപോലെ തന്നെ—‘എന്താങ്ക ഓംഗി.’

മരുരാങ്ക ബാലൻ കൊച്ചുകിളിയെ കണ്ട്, അതിനോടു്—

“ചോസ്തുകെരു ചെറുപക്ഷി, നീ കളി-
ച്ചപ്പസിപ്പുതിതുപോലെയെപ്പാഴും!
അസ്ത നീയറികയില്ലയോ, നിന-
ക്കിപ്പയോ പരക്കഴിത്തുപാളിയും?

കൊച്ചുശാവകളിലാണതിരിപ്പുതും;
പിച്ചിയന്നപടി പാടിച്ചുന്നതും;
ഇപ്പോലുയരെ നീ പരപ്പുതും
മെച്ച,മിന്നിവയെനിക്ക ക്രൂട്ടമോ”—

എന്നിക്കിനെ മട്ടത്തുമാഴികളാൽ കൊണ്ടുനാ. പേരോ
അ കൂടി—

“കാശംനിതാ, രാവിലേ പുഷ്ടതെടി
ക്ഷീണതപ്രമോരാത്തതേനിച്ചു കാട്ടിൽ
പോണേരായുംസാമദ്ധ്യക്കാണിവയ്ക്കു—
ഞോന്നം വെള്ളക്കണ്ണംപ്രസ്തായിത്തല്ലോ—”

എന്ന് പുക്കാലത്തെ നോക്കി വിചാരിക്കുന്നു. കള്ളത്തി
നാളിൽ പ്രതിബിംബവിക്കുന്ന അക്കമണ്ഡലം പോലെ
ഇനിയോരു കൂടി തോട്ടത്തിലെ എട്ടകാലിവലയേ കാ
ണുന്നു.

“തുമ്പ്യപ്പുവിലും തുമരയും നിലം—
വബിൽ തുവിക്കൊണ്ടാകാശവീമിയിൽ
അബിളി പോങ്ങി നില്ക്കുന്നിതാ, മര-
ക്കൊവിനേൽ നിന്ന് കോലോളംപ്രത്തിയു
വെള്ളു മേഖലകളാണും നര-
തള്ളിച്ചുകൊണ്ടു ദേവകരം വിജ്ഞാകം—
വെള്ളത്തിൽ വിള്ളയാടിത്തുപോം
രാഞ്ഞിയോടമിതെനു തോന്നീടുനു.

ഇങ്ങിനും പിന്നെയോരു ബാലൻറ കാഴ്ച. ഈ
നി, മിന്നാമിന്നങ്ങളിനെ നോക്കിക്കൊണ്ടുജു
സുന്ദരവിച്ചാ
രം ഈതാ നോക്കക:—

“ഈതെന്നാരാനു, മിതെന്നുകെതുകും!
സപ്തത്തുമായ് സുന്ദരമില്ലാക്കണം
ഈതാ, പരനെന്നതിയട്ടത്തുമാ പര-
നിതാ, തോട്ടഞ്ഞുവിതു വിജ്ഞിലായിതേ!

വരിഞ്ഞമാം തങ്കമുരച്ചു രേവപോ-
ലിരക്കീരുന്നാൽ വജ്ഞസ്വിപോൽ
സ്ഥിരക്കമീ നിന്മാലിൻ പദാത്മമെ-
അര്യമിന്നൽപ്പിണ്ടിൽ സ്ഥലംഗമോ?

എലാവിലും തൈദിലുമകവുങ്ങിലും
വിരോധരായ് രാവിഡുമഞ്ചമിഞ്ചമേ
വിലാസിം നീ പ്രതിക്കു ചുരുവാൻ
നിലാവുചുമ്പട്ടിനു പാവുനെന്തു ദ്രോ!

വിളക്കിയും മണിയുമൊന്നിതാ വക-
നിളക്കതിർത്തുവൊഴിയാൻ പോങ്ങിയും,
തള്ളാൻവീണം, ചെരുതാരുളിതാൻ
വള്ളപ്പുതാമിങ്ങിതു, താഴുവാനിലാം!

കനകമുഖാഹമോട്ടുമിഞ്ചും
തനിക്കു ദോന്നപടി തനന്നെങ്ങും
മിനക്കിമഞ്ചും ചൊടിയാൻ മിനാ-
ചിനങ്ങളുംപുംചുമ്പുറുപ്പു!

കൂട്ടികളിമായുള്ള കവിയുടെ ഈ കൊഞ്ചുകളിൽ
വേരാം രസികൻ മഹതു കൂടിയുംകാണേണ്ടതുണ്ട്. ഫ
ങ്കേരെ കട്ടിയെ അംമ ആദരിക്കുന്നതാണിതു്. പനി
നീക്കുയ്യക്കതിന്റെ ചെരുമഞ്ചുറു് മക്കൽര കഞ്ഞ
നു കൈവിരലും, തെമ്മാവിൽ കയറി വീണും ഓമക്ക്
ചെരുകാൽ മുട്ടകളിം, മുകളിയനിനും പടം മരിച്ചിട്ട്
പോന്നിൽ നിരകയും, മറിയിലേ കട്ടിലിനേൽ കയറി
ചൊഞ്ചാടി തറയിൽവീണും ചുകവിളിം മരിഞ്ഞതിരിക്കുന്നു;
അതുകണ്ട് അംമ പരക്കയാണു്:—

“അരചിക്കതെന്നും വയനാട്ടുമുണ്ട് തൊൻ
കരയായ്ക്കുമ്പേ, കരംവാട്;
പുരികയും കൃഷ്ണം, ചുളിച്ചു നീ വിശ്വി-
കരയായ്ക്കുമ്പേ, വയനാട്ടു;
കരതേണ്ടാ തല്ലുമിതിനായു് തൊനെന്നു
കരയേണ്ടാ നോവുമകന്ന പേപാം;
അറിയാത്തെപ്പുതൽ നീ കളിയാടിയേറര
മരിയു ഭ്രംജണം നിന്നക്കഴുന്നീ!”

ശ്രദ്ധനുറുപ്പയത്തിലേ വിശ്വിച്ചു വാസ്തവ്യമാണിതു്. ഈ
തതരം നുംകളിൽമൊഴികൾ ആരാനിൽനിന്നു് വളരെ
ബഹും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവനതെത്തല്ലക്കൂടു സംഖ്യയി
ച്ചു് പുജ്ജവാടിയിൽ മാത്രം ഒരു താണ്ടാനു കണ്ണാടി
ക്കു മാത്രമേ ഇവിടെ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. മനിമാലയിലേ കു
തികൾക്കു് പുജ്ജവാടിയിലേതിനേക്കാൾ ഗൈരവം കു
ടം. ആ പ്രൗഢിമി കാണാവാൻ അതിലേ ‘ഉർജ്ജവാ
ധനാ’ ഒന്നു മാത്രം കുറച്ചിവിടെ എടുക്കാം.

“സുഞ്ജൻ കിഴക്കാടിക്കാറായു്
സമഖ്യാനിവഹങ്ങും!
സപാതക്രമധൂതേടിടാൻ
സോത്യാഹമെഴുന്നേട്ടു വിൻ!

തുല്യമായു് സർവ്വസമവം
തലോടി മനമാന്തിരാ,
പ്രഭാതവായു പോകനു,
പോവിൻ നിങ്ങളുടെവഴി.

വിച്ചിലോ നാട്ടിലോ വല്ല
കാട്ടിലോ മെട്ടിലോ സപയം
ചുവ സ്രൂജിച്ച കൈയങ്ങൾ
വിളിക്കുന്നണ്ട് നിങ്ങൾ.

സപയം മുകളിജാലവത്തി-
നഞ്ഞിൽമുതാക്കരം
ഉപദേശിച്ച സദ്ദേശവയ-
മാജായി മധുവുണ്ട് വിൻ.

മന്ത്രിക്കവിൻ കുടിനാനാ-
മാർത്തുരു ഹരിക്കവിൻ,
രോദ്യോരയ് മോക്കമാഞ്ജിപ്പി-
നാനായ് ചേന്തു കാക്കവിൻ!

തങ്ങാവയിലോ, താഴേ
പൊത്തിലോ കുറത്തിലോ
ഗ്രഹങ്കാട്ടിയിലോ സംഖം
കുടി ക്ഷേമം നിന്നുംവിൻ.

മരിവേരപ്പുക്കിച്ചും ധൂത്തർ
പത്രം ചുട്ടകരിക്കിലും,
ഇഷ്ടിന കീഴടങ്ങാതെ
മരിപ്പോളം തട്ടകവിൻ!

മലക്കണ്ണിൽ മരിഞ്ഞത്തരു
കീടം ചാക്കുന്ന നാടക്കുനാടം
മധുകാത്തരറ തേൻ കുട്ടിൽ
മരിപ്പീൻ നിങ്ങൾ യേണ്ടകിൽ.

സപാതരൂപ തന്നെയുതം,
സപാതരൂപതന്നെ ജീവിതം
പാരതരൂപം മാനികരകൾ
മുതിരെക്കാറം ദയാകരം.”

ഇതുപോലെയുള്ള ഉർബോധനങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായും പരോക്ഷമായും മനിരാലയിലും വന്മാപയിലും പലതുംണ്ട്. അവാ ദന്നാനം വച്ചരെ വച്ചരെയെല്ലാം വ്യാവ്യാനിക്കവാൻ വകയുള്ളതുമാണ്. ലെഡ് കിക ജീവിതത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഇടയ്ക്കിടെ വേണ്ടാവന വിചാരങ്ങേശ്വരം, സ്നേഹപ്രതൃതിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഇടയ്ക്കിടെയെല്ലായ സൗന്ദര്യാന്തരിക്കേണ്ടിയും കറിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നതാണ് ഇതു തുടിക്കൈല്ലാം. സാഹിത്യാക്കുത്തന്തരം അവയ്ക്ക് അദ്ദേഹം ചെവാത്തും നന്നാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഗംഗിരഹ്നദയത്തിലുണ്ടാകുന്ന ബുദ്ധിഭാദങ്ങൾപോലും വെണ്ണമുത്തുകളായി നഥക കിട്ടുന്നവുംവെന്നാണ് ഇതു തുടിശകലങ്ങേശ്വരാണ്ട് നാം അറിയേണ്ടതു്. സാമാന്യമായ വിഷയങ്ങേശ്വരക്കാണ്ട്, സാധാരണമായ സംഭവങ്ങേശ്വരക്കാണ്ട് കവി നമ്മുടെ മനസ്സിൽ ചിലപ്പോൾ മുട്ടവായും ചിലപ്പോൾ തീക്ഷ്ണമായും തെല്പാനമിടിക്കുന്ന; അപ്പോഴേക്കും ആലോചന ഏപ്പോളം കയറിക്കയറിച്ചുപോന്ന; അക്കിനെന്നയാണ് ഇതു കൈച്ചു തുടികരം. വല്ലതുമെങ്ങാനും തോന്നിയതും ആക്കാനമേതാനും വേണ്ടിയതും അപ്പോഴേപ്പോൾ ഉടനെന്നും മുഖത്തുനിന്ന പുരപ്പേടുന്നതു് കവിതാസമിളിത്തമാണെങ്കിൽ അതൊക്കെയും അമോഖപദ്ധതിമാണ്. ഈ തജ്ജീവപ്പാശാക്കങ്ങാ താൽക്കാലികമായി തനിക്കു

തോന്നായ്യുന്നതും തനിക്കു കാണായ്യുന്നതും, അമവാ, തനിക്കു് ചെയ്യായ്യുന്നതും കമാരനാശാൻ കുറിച്ചുജാപ്പോരി അതും മലയാളികൾക്കേവക്കണ്ടു മനസ്സിൽ ഒക്കൊഹാരകായി ആയുള്ളാഡ്യുവം അണിയാമെന്നായി. ആശാൻറെ ആല്പകാലജാത വിചാരങ്ങളുാണു് വന്നമാലയിൽ അധികം കുട്ടികൾ അനുഭവാണു് വിസ്താരത്താട അതിൽ കാണാം. ഉത്തീർജ്ജവിവാദം അദ്ദേഹത്തിനു ജനസിലംബാണു്. അതും സംസ്കാരം സംസ്കാരം ലഭ്യമായി ഭോക്കുകൾ ഭോക്കു വളരുന്നിരിക്കുന്നതും ഇംഗ്ലീഷുകളിൽ അടക്കാഡിമിയിലെവച്ചുായ വെള്ളിവാക്കം. പലതരം കാലങ്ങളാവണ്ണകളിൽ സപ്രാംശുവത്തിനും ശമതതിനും,—മനസ്സിനു് ആഫ്രാസ്തതിനും ഉന്നേഷ്യത്തിനുംവേണ്ടി ഇംഗ്ലീഷുകൾ വിശ്വമമായ ജീവിതത്തിലെ തനിയിൽ തന്നെ സംശയം കൈഞ്ഞിരിക്കുന്നതും മലത്തിന്റെനോക്കവാനായി ആശാൻ ലീലയാ കോഴിച്ചിച്ചിട്ടു കല്പിതാവത്രങ്ങളുാണു് ഇംഗ്ലീഷുകൾക്കു് ചെരുതുതികൾ.

11

1083-ആശാഖിലാണു് വീണപ്പുവോട്ടക്കുടി എൻ. കമാരനാശാൻ അവർക്കു കേരള സാമ്പത്തിയിൽ പ്രത്യേകപ്പെട്ടതും. 1099 റാമാശാഖിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്നെ മരണം. പതിനാറുകൊല്ലുംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം സാമ്പത്തിയിൽ നേടിയ അന്ധപ്രായ യഥസ്സു് അനന്ത്രസ്വലഭമോണു്. നായരിൽ എഴുത്തെല്ലാം നേരുപോലെ ഇംഗ്ലീഷുകൾ ആശാനം മലയാന്നയിൽ സ്ഥിരപ്പിച്ചു നേടിയിരിക്കുന്നു. അന്നത്തെതെ എഴുത്തെല്ലാം ഇന്നത്തെതെ ആശാനായി അവതരിച്ചുവെന്നതാണു് വാസ്തവം. എഴുത്തെല്ലാം ഓഹായിലും, ആശാൻ വിചാരത്തിലും രീതിപ്പുതുമുണ്ടാണു്.

ക്കിയവരാണ്. എഴുത്തെല്ലാം രീതി അനുഭവപ്പെട്ടി ക്കോട്ടേന്നപോലെ, ആശാൻറു രീതി ഇന്ന് മതപ്പെട്ടു ക്കോട്ട് എപ്പോഴും വളരുമ്പോൾ തന്നെ. ഇതു വലിയ സിലി പതിനാറുകൊല്ലംകൊണ്ട് കുമാരനാശാൻ നേട്ടി. ഇതിനുചുരുമെയാണ് സ്വപ്നത്തെ ഈ ശ മട്ടിൽഅദ്ദേഹംഉൽ കണ്ടാനുവമാക്കിയിരിക്കുന്നതു്. ഇംഗ്ലീഷ് വകുപ്പുക്കാർ തന്ത്രിനാം നാം മുലം നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അവിടെ സുഖ്യമാവന്നായി, സ്നേഹാർപ്പണമയനായി സരസം പാടിക്കുന്നിരിക്കുന്ന കുമാരനാശാനെ കാണാം. സമുദ്ദായത്തിലും, സാധിത്രുത്തിലും ഒരു പോലെ റിന്റുംചാരിതനായി ടാണ് ആശാൻ വാണിരിക്കുന്നതു്. അതു രണ്ടിലും അഭിനവമായ ഭാവവിശേഷം വേഷിവാൻ അദ്ദേഹം ആശായി. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിനാണായ ആ ധീരത ഇങ്ങോ ചുപ്പാഴും വാഴുംനേതാണെന്നു തന്നെ.

ലോകത്തിലേ വിന്റുതവിന്റുമനാർ അകാലത്തിലോ അപകടത്തിലോ മരിക്കകയെന്നതു് സാധാരണ മെന്നാണ് കാണുന്നതു്. കുമാരനാശാൻറു മരണം അകാലത്തിലും അപകടത്തിലുമാണെന്നായിരിക്കുന്നതു്. വകുപ്പാലയത്തിൽ കൂടിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരലോകയാതു. തന്റെ ജയാഗ്രഹിത്തെതു സരസ്വിലാണ് ആ സരസപതിക്കത്തിൽ വെടിത്തു്. സാമാന്യപ്പെട്ടും ഇ ഭർഷ്യത്തിക്കു് ആ സാധ്യവുത്തൻ എറുതുകൊണ്ട് പാതുമായി? എത്തുകൊണ്ടാണ് ലോകത്തിലേ മഹാരമനാർ പലവും അകാലത്തിലോ അപകടത്തിലോ ഇ

അനിനെ മരിക്കുന്നതു്? മുത്രവിനോ അവരെ നേരിട്ടുക്കു
വാൻ പേടിയുണ്ടോ. വാസ്തവത്തിൽ, അവർ മുത്രംജയ
മരണാണോ. മുത്രവിനെക്കുറിച്ചു് വിചാരണ ആ മുതാ
തമാക്കരംകുലിലും. എന്നാണോ മുത്രവെന്നും, എന്നാണോ
ബഹിന്ധുരമെന്നും അവർ അറിഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുണ്ടോ. അ
വയഞ്ചെ ആത്മാവു് മുത്രവിന്റെ ശാധികാരനീഡായ അ
നിങ്ങളിലും കുറഞ്ഞും സ്വന്തമാണോ. വിഴ്പ്പുമാഡവാനായി വൊളി
തെടുക്കുന്ന കാഴ്ചനു മുഹമ്മദന്നായിക്കുഞ്ചുാലെയാണോ്,
ജീബ്രിംഗരിൽത്തെ ഏലിക്കുവാൻ അനുകുന്ന അവർ അ
തീക്ഷ്ണിക്കുന്നതു്. ആത്മാരാമമനാരായ ആ ധീരമാക്കു്
എപ്പോഴും വെളിച്ചിത്തിൽത്തന്നെന്നായാണോ് പോകു്. കാ
ലൻ ആ തേജസ്പിക്കും എതിരിട്ടുവാൻ പേടിക്കുന്നു.
മുതിരെയ അറിഞ്ഞുകഴിത്തവക്കു് അതിന്റെ ആഗമന
ത്തിൽ ഇതിരിയുമണ്ണാകമോ ആരുമെമ്പമും? ഉജ്ജ
ലമായ ആത്മജോതിസ്ഥിൽ കാലനെന്ന ആ കയമനു്
ആകാരഗ്രാഫിക്കു് ഇടവിലും. അതുകൊണ്ടാവിരിക്കാം ശി
വാത്മാക്കളായ ധീരവികുമഹാരിതനിനോ് അവയഞ്ചെ ആ
ഭേദതിക്കരീറ്റെത നേരെ ചെന്നടക്കുവാൻ ആളുവാ
തെ യമൻ ഒളിച്ചുചെന്നു് ശ്രദ്ധമിക്കുന്നതു്. അതു
കൊണ്ടാവിരിക്കാം, അകാലത്തിൽ-ശ്രദ്ധകരത്തിൽ അ
വക്കു് യാസ്ത്രാമരണമുണ്ടാകുന്നതു്.

സ്നേഹം, സ്നേഹമെന്നതാണോ കമാരനാശാനിൽ നി
ന്ന ലോകത്തിന്നുണ്ടായ സദ്ദൈം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ര
ത്തിക്കുളാക്കും സ്നേഹം കൊണ്ടാക്കുകയിത്താണോ്.
സ്നേഹരാതക്കാം ധിശിസ്തുമായി ജീവിതത്തിൽ ധാരെ

നാമില്ലെന്നാണ്” അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. അധിംസ യും, ത്രാഗവും, സത്രവും, നാജ്ഞാമകർമ്മവുമെല്ലാം സ്നേഹമയമാണ് കിരിയാൽ അതു തന്നെയാണ് വിജയവും ചുരുപ്പത്തു ചും. അദ്ദേഹം കാണുന്ന ഭേദവവും അദ്ദേഹം കാണുന്നലോകവും എല്ലാം സ്നേഹമയമാണ്. സ്നേഹം ഏതു ജീവിയിലും അന്തർപ്പീനമായുണ്ട്. ആ ലഘുമായതിനെ ഉത്തരിച്ചുരത്തുക മാത്രമേ മനഷ്യൻ വിജയത്തിനായി ആ ചരിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. അധിംസയും, ത്രാഗവും, സത്രവും സാമാന്യമാക്ക് ഭവ്യമമായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. സ്നേഹം അങ്ങിനെയല്ലാ. അതു ഏതു ജീവിയിലും ഒന്നും തന്നെയാണുള്ളതെന്ന്. സ്നേഹം കൊണ്ടുള്ള കാത്തസില്ലി ഏതു മനഷ്യനും നിത്രാനഭവമാണ്. ത്രാഗാഭികിളളേപ്പുാലെ സാമാന്യമാക്ക് ദയക്രമമുണ്ടായതു്. എന്നാൽ, സ്നേഹത്തിനും ത്രാഗിയും പ്രാഥമ്യം തുടർന്നും സത്രവും ത്രാഗവും അധിംസയും അതിൽനിന്നും ഉയർന്നകൊള്ളും. ലോകത്തിനും ഇന്നും അപേക്ഷിതമായിരിക്കുന്നതു് ആ സ്നേഹദയാഗമാണ്. ഭാരതത്തിൽ ഇനി വരവികിടക്കുന്നതു് ആ സ്നേഹനബിയുമാണ്. സ്നേഹക്ഷയത്താൽ ലോകംഞ്ഞായികമയിക്കം കിനമായതീർന്നു് ഭീകരമാംവണ്ണം വിഞ്ഞതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നില്ലെന്നും. അതു കുമാരനാശാന്തി കണ്ടു. കേരളത്തിലെ ഇം ഭരണത്തായ ജാതിക്കോപത്തിനു് ഒരു ശമനനഷ്യം സ്നേഹമാണെന്നു് അദ്ദേഹം അറിയുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം സ്നേഹം, സ്നേഹം ഏന്നു് സമ്പ്രത വിളിച്ചുപറയുവാൻ തുടങ്ങി. പ്രേമഭം രാഗവും

അതു ശ്രദ്ധാലുമല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം തജ്ജിയിരിക്കുന്നു. അതി ലെപ്പം കാമക്കലർ ഫുണ്ടിപോൽ. സ്റ്റൂഡിംഗ് അദ്ദേ ഷത്തിന് വിശീജ്ഞവും വിച്ചതിലവുമായ പദം. എന്നപേ ത്രംതിനു ആധാരമായ ഒരു സ്റ്റൂഡിംഗ് കൊണ്ടല്ലോതെ വീക്കയിലെപ്പുന്ന് അദ്ദേഹം മുമ്പിട്ടിരിക്കുന്നു. ശോകങ്ങൾക്കും സ്റ്റൂഡിംഗ് സ്റ്റൂഡിംഗ് കൊണ്ടല്ലോ. യോരവിപരുത്തുകൂടിയും സ്റ്റൂഡിംഗ് കൊണ്ടല്ലോ. എന്നതിലും പരത്തിലും പരത്തിലും ക്രൈസ്തവിയാണ് പൊ അദിയയരാം. ഭാത്യാപാപക്കുള്ളേപ്പാലും സ്റ്റൂഡിംഗ് മാത്രം മാത്രം മാത്രം മാത്രം. ഇന്ത്യൻ പരത്തിലും പരത്തിലും ക്രൈസ്തവിയാണ് പൊ അദിയയരാം. സ്റ്റൂഡിംഗ് ശാന്തി നേടാം. സ്റ്റൂഡിംഗ് മാത്രം വാഹനമാക്കാൻ കഴിയാത്തതായി ലോകത്തിൽ യാതൊന്നു മില്ല. സ്റ്റൂഡിംഗ് മാത്രം ശ്രദ്ധാലുമാവാത്തതും ഒന്നമില്ല. അതു കൊണ്ടും കമാറനാശാം ലോകത്തെ നോക്കി സ്റ്റൂഡിംഗ് സ്റ്റൂഡിംഗ് എന്ന് വിളിച്ചു പറയുന്നു. കേരളത്തിൽ അ നായൻ ആ വിളി ഇന്ന് ഭാരതത്തിൽ എങ്കിലേന്നും കേരളാമന്നായിരിക്കുന്നു. ഇ അഭിനേ കമാറനാശാനിൽ നിന്നും ലോകത്തിലേക്ക് പുതുതായെന്നും കിട്ടീടുണ്ട്. ഒക്കിയായും, അധിംസയാണും, ത്രാഗമായും, സത്രമായും മുൻകാലങ്ങളിൽ ലോകത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുപോന്ന ആ ദിവ്യ ശക്തി ആധുനികകാലത്തിനെന്നാത്തവണ്ണം സ്റ്റൂഡിംഗ് മെന്നാറുപാതരം പ്രാപിച്ചു കേരളത്തിൽ അതും കമാറനാശാനിൽ കുടി ആവിർബീച്ചിരിക്കുന്നു. പുതിയെങ്കാ മതത്തിനും ആശാം ഇവിടെ ബീജാവാപം ചെയ്തിരിക്കുന്ന എന്നവേണ്ടിച്ചാരിക്കുവാൻ. സ്റ്റൂഡിംഗ്—സ്റ്റൂഡിംഗ്; സദ്ഗുണവും സദ്ഗുണവും അതിൽ ഉണ്ട്. കേരളത്തി

ഥം, അരതത്തിലും ആപേക്ഷിതമായ് തതിന്നിരിക്കുന്ന ഒരുക്കുതിരാധി ജനതയ്ക്ക് ഒരു നീയമാധ്യ തുള്ളു രൂപീയമാണ് വന്നേ നോംബർ. എക്കപ്പടരിൽ നിന്നുള്ള ഉറവാണ് സ്റ്റോച്ചേരുമെന്നും അതിനും അതിനും തുള്ളു താണം സ്പാതത്രുമെന്നും അത ലാഡർ ശാന്തിയെന്നും ആദ്യാൻ ദർശിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്റ്റോച്ചേരുമെന്നും അതിനും അതിനും കൊരളീയരെ ചിരന്തനമായ് എറവംപാടുരാക്കുക ആ സാധിത്തിക്കേൽ ചെയ്യു. കൈരളിക്ക് ഇതു വാഴരെ സ്റ്റോച്ചേരുമുള്ളവരു മററാരിയന്നും കിട്ടിട്ടില്ല. സ്റ്റോച്ചേരുമെന്നും ഇതുയധികം വിലാസവിശേഷം ഇതുവരെ മററാരെക്കൊണ്ടു കൈരളി കണ്ണിട്ടുമില്ല.

സ്റ്റോച്ചേരുതു പ്രത്യേക രസമാക്കിക്കാണിക്കുകയാണ് കമാരനാരാൻ ചെയ്യിരിക്കുന്നതു. തന്റെ കുതികളിലെതിലും സ്റ്റോച്ചേരു ഓന്നമാതുമപ്പാതെ തുംഗാരം അപ്പുമെ കിലും അദ്ദേഹം ഉജ്ജൂതായി വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. തുംഗാരത്തിൽ കാമമുണ്ട്. കാഡുതെ അദ്ദേഹം ആളുമെ വേദത്തു തജ്ജിയിരിക്കുന്നതു. അതുകൊണ്ട് കാമപ്രധാനമായ രസങ്ങളുണ്ടും അദ്ദേഹം ഉംകൊള്ളുന്നവനില്ല. സ്റ്റോച്ചേരുമാണ് അദ്ദേഹത്തിനും രസമെല്ലാം. സ്റ്റോച്ചേരുമാണ് അദ്ദേഹത്തിനും എത്ര കുതിയിലും സ്ഥാഞ്ചിയായ രസം. നവരസങ്ങളിൽ നാം ആ സ്റ്റോച്ചേരുതെന്തു കാണുന്നില്ലെന്നതു ശരിതന്നു. കഞ്ഞത്തിൽ നിന്നും ശുശ്രിയേഖം തുംഗാരത്തിൽ നിന്നും കാണിയേഖും സത്പത്തിയും കലത്തിരാൽ സ്റ്റോച്ചേരു ജാതമാക്കുന്നും ആശാന്തി കുതികളിൽ നിന്നുണ്ടായിരിക്കാം. അങ്ങിനെയെ നവരസത്തെ നവരസത്തെ നവരസങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ കുടുംബം

തായിവനിവിക്കുന്നു. അതിനും ഒരു ചതിരെന്നു പ്രേമമെന്നും ചേപ്പരഞ്ഞിനെന്നോ ആവശ്യമുണ്ട്. തെക്കിയുള്ള ഇന്ത്യാലും തിരസ്സുതമാരും ആ വൈദികത്പരം ആത്മാവാകകൊണ്ടായിരിക്കാം അതുവിട്ടു കമാരനാശാൻ സർവ്വസാധാരണമായ ആ സ്ഥാപനത്തെ കൈമക്കാണ്ടിവിക്കുന്നതു്. എന്നുതായാലും, ആശാൻറെ കുതികളിലെ ചിഹ്നപരമായ പൂഞ്ഞമായി ആനാപദിയേജീമെങ്കിൽ സ്ഥാപനത്തെ കാണാക്കുന്നു എന്നും; അതു പത്രാമത്തെ റസം അംഗീകൃതമാവണ്ണം. എന്നാൽ ആ റസം മുംഗാരകങ്ങങ്ങളും സക്കിൾ മംഗളാനും കാര്യതയ്ക്കുതു് കേവലരസമാണു് സ്ഥാപം. മുംഗാരത്തിൽ കരഞ്ഞം പകൻ വിപ്പലംഭമല്ലോ അതു്. നവരസങ്ങളിൽ ഉച്ചവിഭാഗങ്ങളിലെവാനീലും അതു കാണകയില്ല. ആശാൻറെ കുതികളിൽ സ്ഥായിയായജീതു് പുതിയൊരു റസമാണു്. സ്ഥാപനം—എന്തു കൊണ്ടു ഗവൃഷായോരു റസം ഉണ്ടായിക്കും. പണ്ടത്തെ നവഗ്രഹങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ദശാധികരുഹങ്ങളും യിട്ടില്ലോ? മനസ്സുമനസ്സുണ്ട് വികാസം കുടംബത്താരുമാണ് ലേഡും റസങ്ങളോരോനു് അധികമധികം ഉറക്കൊള്ളുക. ലെഫ്കികവി പ്രയത്തിൽ മനസ്സുമനസ്സു നവംനവങ്ങളായ അവസ്ഥാന്തരങ്ങളിൽ കുടി നടന്നപോരികയാണിപ്പോരും. ആധുനികഗതിയിൽ പുരാതനത്പരതിനും സ്ഥാനമില്ല. പഴയ മനസ്സു് മുംഗാരം ഭത്തയും നവരസങ്ങളോളം ചെന്നിട്ടു് അവിടെ നിന്നിവിക്കുന്നും. അതിലധികം വികാസം ലെഫ്കികവിഷയങ്ങളിൽ മനസ്സുമനസ്സിനായപ്പോരും പത്രതായി സ്ഥാപനം ഉണ്ടു്. ആശാൻ അതു ഗാന്ധുത്തിലേയുള്ള വകുട്ടുവാൻ കൊടു

തതിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തിരികെടു നോക്കി സ്നേഹമരസത്തെ ഇനി സുതുണ്ടിവ്വു ചന്ദ്രക്കാഴ്ച പണ്ഡിതനാർ എടുക്കുന്നതിലെന്നിരിക്കുന്നു: ആശാന്നിറ തുതിക ഉം നാമേവയം സവിശേഷം റമിക്കുന്നവരാണ്. വിരസമാണുന്നതുനാം ശരീരംക്കാഴപ്പോളും പരിയാവതല്ല. എന്നാൽ, ആ രസം ചൂച്ചിക്കുമ്പോൾ നവരസങ്കളിൽ ഏതൊണ്ടു നിരഞ്ഞതുരുട്ടുകുണ്ടിയാൽ വിശ്വമിക്കുകയേണ്ടതല്ല. സ്നേഹമരസത്തെ പത്രാമരത്തുനാട്ടി നോക്കിയാൽ എല്ലാം തെളിഞ്ഞുകാണാം. ഭവദ്രുതിയുടെ ഉത്തരാമചരിതത്തിൽ വിപ്രഭാദ്ധുംഗാരമോ കയണമോ സ്ഥായിയായ രസമെന്നും ഇന്നും വിവാദത്തിൽത്തന്നെ നില്ക്കുന്ന ഫലം. അനും മുതലേക്കും ഇം നബ്രരസം കുരുതു കുരുതു തുടങ്ങിട്ടുണ്ട്. അതിന്നീറ വളരും ആശാന്നിറ തുതികളിൽ നല്കുന്ന കാണമാറായി. സ്നേഹമരസം—പത്രാമതെരസം—അതാണതും. പ്രേമത്തിന്നീറയും ഭക്തിയും ദേഹം എല്ലാവികാരങ്ങളും അതിൽ ഉൾച്ചെടുത്തും. ശാന്ത പ്രിഡിക്കുണ്ടോപോലെ സ്നേഹരും രസത്തിൽ ഇതാ മുത്തിക്കൊള്ളുന്നു. ഒന്നായും തനിക്കുത്തനെ ഉംഖിച്ചുട്ടും ണ്ണുന്നതാണല്ലോ രസം. അവനും അനുന്നതിൽ ചെലുത്തു വാനും തുല്യമുണ്ടുമെന്നും സ്നേഹം അനുന്നതിൽ ചെലുത്തെന്നിട്ടാകയാൽ അതു തുണ്ടാണെന്നും രസമല്ലെന്നും ചീലർ വാദിച്ചേരുക്കാം. വീരക്കുണ്ടാരസങ്ങൾ വീണ്ടും കൂടാക്കുന്നതാണും കുറഞ്ഞതാണും. കാരണായും കയണത്തിലെന്നോപോലെ സ്നേഹം ശ്രൂംഗാരതിലാണ് രസമാക്കക്കയെന്നില്ല. സ്നേഹതുണ്ട്

തന്നെ സ്ക്രിപ്റ്റുമാക്കുന്നതു് കമാരനാഗാർ കമ്പാ പാതുക്കളിൽ കാണാം. ഇങ്ങിനെ സ്ക്രിപ്റ്റുമാപ്രയാന മായി എടുക്കാനുന്ന ഫുർഖുതിയാണ് ആഗാർ കണ്ട സാവിത്ര്യപാപ്രാനം. സ്ക്രിപ്റ്റുമാപ്രാന് തന്നിൽത്തെനെ നിരയുന്ന തന്നിരസമാബന്ധം ആഗാർ പാതുക്കു ശൈത്യനാ കാണിക്കും, പ്രദരം മഞ്ചാകരണ നാപോലെ സ്ക്രിപ്റ്റുമാകരണമാബന്ധം അംഗീകരം ആ തമനാ കുണ്ടാക്കും ചെയ്തിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് അ ഭേദമതിന്റെ തുടികളിൽ സ്ഥായിയായി നില്ക്കുന്ന ഒസം തന്നിയരയ സ്ക്രിപ്റ്റുമാബന്ധം നമ്മൾ സമർപ്പിക്കുന്നു.

നളിനി, ലീല, ഭരവസ്മ, ചണ്ണാലഭിക്ഷകി, കരിഞ്ഞ എന്നീ അഞ്ചുത്തികളിൽ ദിനാനീസ്ക്രിപ്റ്റുമാവിലാ സങ്കരംക്കും നിഃശന്തങ്ങളായി അഞ്ചുനായികമാരെ ആ ശാൻ സ്വജ്ഞിച്ചിരിക്കുന്നും. അത്രുതാവിവ്രസ്ക്രിപ്റ്റുമാ തികളായി അധുനാതന ലോകത്തിലുണ്ടായ പദ്ധതി സ്വകമാരാബന്ധം. എന്നിനൊന്നു് ഫലാക്കോത്തരമായി ഉ യർന്നുകുറഞ്ഞ കൊണ്ടാണു് ആഗാർ ആ പദ്ധതിസ്ക്രിപ്റ്റുമാം. അകവും ചുറവും ഒരുപോലെ വിശ്രൂതമായ ആ നിഷ്ടാമസ്ക്രിപ്റ്റുമാണു് നളിനിയിൽ നാം കാണുന്നതു്. വാസവദത്തായും എസ്ക്രിപ്റ്റുമാവട്ടം, ലോകത്തിൽ പരമഭൂത സ്ക്രിപ്റ്റുമാണു്. അതിന്റെ മയ്യവർദ്ധനികളായി മറവുന്ന നായികമാരം വഴിക്കുവഴി നില്ക്കുന്നു. അവരെതുവക്കുന്ന സ്ക്രിപ്റ്റുമാതും സ്ക്രിപ്റ്റുമാതു വരിച്ചുവരാണു്. സ്വവന്തരയോ, അന്തസ്സിനേയോ, ധനത്തരയോ അല്ലാ അതിനെന്നെല്ലാം കടന്നു് അവർ സ്ക്രിപ്റ്റുമാതു—സ്ക്രിപ്റ്റുമാ

തെതമാറ്റം ജീച്ചവരാണ്. അതുകൊണ്ട്, ആവശ്യവും അം, അപ്പകാരം, ശാസ്ത്രിയെദർശിക്ഷനാവാം. എങ്കോടു എങ്കിനെന്നേയാ എന്ന് അറിഞ്ഞതുകൂടാതെ എതാണ്ടോ രാളിപ്പാണ് നളിനിശിൽ പാളിന്മുഖം. ആദ്ദേഹത്തിൽ ശനയാം നാട്ടം വീഴ്ച പിന്തുജനവുമെല്ലം അവധിക്ക് കാണ്ണാനില്ലാതായി. ജീവിതക്കിരാപേക്ഷയായി ആ സ്ഥേഘത്തിനുവേണ്ടി അവരും വിവാഹാജലാവനയും ചാ ചിക്കന്ന് കാട്ടുകി. ദിവാകരൻ എറിട എന്നും ഇ ഗോ എന്നും അവധിക്ക് അറിഞ്ഞതുകൂടാ. അവരും പി നീനയങ്ങോട്ടും അനേനപഷിച്ച ചെന്നാളുമില്ല. തപ സ്ഥാത ജീവിതമാകമാനും സ്ഥേഘമയമാക്കിയാൽ അതിലു ഫ്രാദ് ദിവാകരനെ കാണാമെന്ന് അവരും വിശ്വസി ചു. അങ്കിനെ തപഃഫലമായി അവധിക്ക് ദിവാകരൻ പ്രത്യക്ഷമായി. ദിവാകരസ്ഥേഘത്തിനാജീവണ്ടി ഒരു തന്റെ ജീവിതത്തെ ആ സ്ഥേഘത്തിൽ അവരും അർപ്പിച്ചുട്ടുകയും ചെയ്തു. നളിനിയെക്കാരം വി കുമം കുടിയവളാണ് ലീല. കലാചാരബാലമായ സപജീവിതത്തെ ആത്മവശമാക്കിവാൻ അവരും തപി ചുത കരായോമല്ലോ. കരായോമല്ലാപ്രശ്നാഭ നാമരം അവശേഷ ചൊരുതികെടുത്തതു്. പരാഞ്ഞ ഡാഡി വഞ്ചിച്ചു്, ധമ്പുകമ്പാളിയനിനു പിശ യും തന്റെ തന്റെ ആ സ്ഥേഘത്തെ തന്നിൽ തുക്കിവാൻ അവധിക്ക് കരായോമല്ലോ കരളിൽ തുട്ടണ്ണായതു്. അവാതിൽ തപോദ്യഗത്തായ തുറന്നകിട്ടിയപ്രാദം, എതിരെ പെട്ടതു്, അടച്ചുപുട്ടിയ പടിവാതിലാണ്. അതിനെ അവരും മഹാവിക്രമദിനാദ വാടിക്കൈക്കുക

യാണുണ്ടായതു്. സ്നേഹത്തിൽ അവർ പോരിഞ്ഞു. ശ്രദ്ധയിൽ അവർ ചാരം. തപസ്പിനിയായിട്ട് സ്ഥം പ്രമദയായിട്ടാണ് അവർ സ്നേഹത്തെ അണംതെത്തു്. നൈനിലെയേപ്പാലെ സാമുച്ചയുകമല്ലോ, വലതായ വിഴുമ തോന്തരയണ്ണം ലീലയുടെ സ്നേഹസായുജ്ജും. അവർ കലാചാരനുഘണ്ടതാൽ അതുഖുമായ ശരീരത്തെ നബിയിൽ മരി മഭന്നേസ്നേഹത്തിൽ ഇണങ്ങിപ്പുംശേഖിനിനു. ഇതിലധികം ദേഹത്തുമാണ് സാവിത്രിയിൽ സ്നേഹത്തിനായി വിപുലമായതു്. ഒലാരമായ അധിക പതനത്താൽ ആ അക്രമാജ്ഞാക്ഷിട്ടെന്നെന്നു് ഉടന്തുപോയില്ല. ഇംഗ്ലീഷുമാറ്റമായ ജീവിതത്തെ നിഷ്പം ഫലം കളിയുന്നതു ഷോരമായ അപരാധമാണു് അവർ യരിച്ചു. ഭേദയായെന്നവേച്ചു താന്ത്രാന്തിരായി ഇനി ഭാഷിക്കാമെനു് പ്രാവർഡ് മലിക്കയല്ലോ ഉണ്ടായതു്. താൻ വീണൊരു തന്നെ തന്നെറ സ്നേഹത്തെ ചൊരിഞ്ഞു് പ്രകാശം കാണാവാൻ അവർ സമത്മയായി. പുലയക്കടിലിൽ വീഴേണ്ടിവന്ന അവർ അവിടെ സ്നേഹത്തെ പ്രയോഗിച്ചു് ചാത്തന്നെറ തുപ്പത്തിൽ പുലയവംശത്തെ പരിസേവിക്കാവാൻ ആളായി. അക്കിനെന്നയാക്കുന്നതിനു് അവർ മനസ്സിനെ യമിച്ചിരിക്കുന്നതു് ലീലാന്നഹിനികളുക്കാഡ് ഉത്തരപ്രത്യാധിട്ടാണു്. പുലയനെ നീലക്കാർവ്വന്നനായ സുകമാരകളുംനൊയി നന്ദുതിരിഞ്ഞും ജീക്കമാറായതിൽ എത്ര വിചുലമായ ദേഹത്തുമാണ് ചെലുത്തിയിരിക്കുന്നതെന്നു് അതിനിടാവതല്ല. ദേക്കരമായ അധിക തന്നത്തിൽനിന്നു് സ്നേഹത്താൽ ഏതും കണാവുള്ളാണവർഡ്. പുലയക്കടിലാൽ കേരാകൊണ്ട് കിടക്കാൻ വ

സ്നേഹം അവിടെയും വിളിയാട്ടനാതു അവർ കണ്ട്
 സ്നേഹമാശൈട്ടാരുമെലില്ലാ എന്ന് അവരും നിഃവാദിച്ച
 അവരും തന്നിൽത്തന്നെ ദ്രശ്യമുത്തയായി സ്നേഹത്തെ ന്
 റച്ചതുടങ്ങി. അങ്ങിനെ അവർ സ്നേഹമയിയായപ്പോൾ
 —ആ എക്കത്തെത്തെ ഗ്രാഫിച്ചപ്പോൾ പുലയൻ അ
 വരിക്കു കോമുള്ളുപറ്റായി. എത്ര കുടുതൽ അനുഭവാശ
 തെയ്യാണു സ്നേഹത്തോൽ ആ മധ്യാമനസ്തിനി തരണം
 ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്! പാതാളത്തിൽ സ്നേഹത്താൽ സപ്രേ
 മണംകാക്കിയവഴുണ്ടാവരും. എന്നാൽ, അവശ്രദ്ധിച്ച കവി
 ചുക്കാണാണു സ്നേഹത്തിൽ മാതംഗിയുടെ ഗതി. എ
 താണായ ലക്ഷ്മിത്തെ അഞ്ചുവീകരിച്ചുകൊണ്ടാണു്
 നബിനിയും ലീലയും സാവിത്രിയും സ്നേഹത്തോ പ്രയോ
 ഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മാതംഗിക്ക് അതിൽ ലക്ഷ്മിമായി
 ലും. ആനന്ദനിൽ അവർ കണ്ണ ആ ദിവ്യസംപ്രീതിയിൽ
 ലംബം അവരുടെ സ്നേഹത്തിനു് അവഴിടെ മനസ്സു്
 വശഗമായി. അനുപദായി സ്നേഹത്തെ ആരാധിച്ചവ
 ഉണ്ടാവരു—നിജുമാവും നിജുള്ളൂക്കവുമായ സ്നേഹത്തെ!
 ലോകോത്തരമായ ത്രഞ്ചിശേഷത്തിലാണു വ്രക്തിത്രപ
 ത്തിലല്ലാ അവർ സ്നേഹത്തെ അച്ചുപിച്ചതു്. സംപ്രീതി
 ത്രപമായി അവരുടെ ആളും സ്നേഹത്തിനേരു വിളിയ
 ണായി. ആ വഴിക്കും അവരും തന്നെത്താൻ മറന്നുകൊണ്ടു്
 തന്നിയെ നടന്നു. അങ്ങിനെ അവരും നിർത്താണുപമായ
 സ്നേഹത്തോടു് സാലോക്യം പ്രാപിച്ചു. അയോലോ,
 തതിൽനിന്നു് ആ സ്നേഹാന്മാവു് ഉപരിലോകത്തേക്ക
 പോകും. എത്ര അത്രതാവ ചുമായ സിലിയാണുതു്. ഒ
 രീതേതാടക്കുടിത്തന്നെ നിജുള്ളൂക്ക സ്നേഹത്തെ ആത്മനാ

ഒഴിക്കുമാറായ ആ ചണ്ണാലത്തണ്ണി ചണ്ണാലപുരുഷം നായ നഘനെ അതിശയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനിഅവളുടെ നേരക്കാരം ഭക്തിപ്പേഖ്യം ദശ്വരമായിട്ടാണ് വാസവദത്തയും ഒപ്പുമാറുന്നതു്. ജനങ്ങൾ ഗണികയാണു വർദ്ധിക്കുന്നതു്. ആരംഭം ഒപ്പുമാറുന്ന കാണിക്കുന്നതു്, ആരെയും ഒപ്പുമാറുന്ന കാതിരിക്കുന്നതു് അവളുടെ കലപ്പുത്തി. വിത്തസ്തി ലഭിയാൽ മഞ്ചാമത്തയായിട്ടുണ്ട് അവളുടെ വളർച്ച. അവളുടെ സൗഖ്യം തോതിൽ ആംഗിപ്പണംപോലും വാണിജിനിനു് ആരാധിക്കുന്നു. അഞ്ചിനെയുള്ളിട്ടുവർക്കു് തപസ്പിയായ ഭിക്ഷുവിൽ നിഃജാമസ്സുമാറുണ്ടായി പോതു്. അവർ ചെയ്ത ആ വോരകമ്മം അവളിൽ അഞ്ചംഗങ്ങൾ വളരുന്നു കൊണ്ടിരുന്നു ആ ഒപ്പുമാറ്റതിന്റെ അതി സുക്ഷ്മായ വേഗത്താൽ ഉണ്ടായതല്ലോനു് നമ്മുകൾ പറയാവത്തല്ല. ഒപ്പുമാറുന്ന നിരഞ്ഞപ്രാഠം, ജനസിലമായുള്ള നീചഭാവം മനസ്സിൽ ഹടമില്ലാതെ ഒരു തിങ്കി നില്പായി. അതെല്ലാം അവിടെ കുട്ടത്തുറ ചുംപു ചൊട്ടിത്തെറിച്ചതാവാം അവർക്കെയ്യു കൊല്ല; അവളുടെ മനസ്സു് ഒപ്പുമാറ്റംമായതോടുകൂടി അതിയന്തരം ആ കലപ്പുത്തിക്കയീനമായ സ്ഥലംരിതത്തിനു് അക്കലേണ്ടിവന്നു. അഞ്ചിനെ ആ അപ്പുളംശരീരം അടക്കാക്കില്ലാതെയായുപ്പാഠം അതിനേരൽ പിംഡചുകേരി; അവരും സ്ഥലംപുജ്യരാ വോരകമ്മിണിയായി. നിഃജാമസ്സുമാറ്റത്താൽ പരിപാവനമായ മനസ്സിനു് കുമ്മം ഭോഷ്യത്താൽ മലിനമായ ശരീരത്തെ ഉണ്ടക്കാടെ ചവിട്ടിതഞ്ചേരിണ്ടിവന്നു. അതാണു് വാസവദത്ത തിരുക്കണ്ണം. ആ. വോരകരുമാം. ശരീരത്തെ പിളന്ന്

കെരളാ[”] സ്കൂൾമാരമായ മനസ്സു[”] ശാന്തിയിലെക്കും ഉയർന്നു. ആ മലിനഗാർജ്ജത്തെ ചട്ടലയിലേക്കെറിനത്തുകളുണ്ടോപ്പും, മനസ്സിലെ സ്കൂളം എക്കമായ സ്കൂൾമാരെത്തെനിന്നും പ്രാപിച്ചു. എററവും ഷോറമായ തപ്പസ്സാണു് ഇതിൽ അവരുടെ വേണ്ടിവന്നതു്. അംഗങ്ങളെല്ലാം ഒഴുകിയൊഴിവിൽ ചട്ടലക്കണ്ട്ടിൽ വരുത്തുകാണുംഡി നിലയിൽ അവരും സ്കൂൾമാരെത്തെനോക്കുന്നു. അവിടെ ആ അവസ്ഥയിൽ അവരുടെ സ്കൂളം പ്രത്രക്ഷമായി; അവരും അന്തരുഹമീതയുമായി. ധനവും മാനവും ദേഹവുമെല്ലാം ധനസിതമായി, ചിത്രധൂമത്താൽ ആപ്പുതയായി, ഗ്രാമഗോമണ്യകൾക്കിടയിൽ നാറിത്തണ്ണത്തുകാണ്ട കിടക്കാവേ, അവരുടെ ശാന്താ സ്കൂൾമാരത്തിന്റെ വിളി. ആ വഴിക്കു് അവരും ശാന്തി നേടി. നിജ്ഞാമസ്കൂളം ഷോകകർമ്മിണിയംഡ കുടയ്ക്കപ്പോലും മെംബ്രിഡാനം ചെയ്തു.

ഈപ്രകാരം അഭ്യുത്തിക്കളേക്കാണ്ടു് അദ്യത്തോം വിവ്രസ്കൂളമാഡയം കമരണാഹരണം നടക്കു് കാണിച്ചതുനിരിക്കുന്നു. അവയഞ്ചും കേരളീയക്കു് എന്നെന്നും നോക്കാണുനിക്കവാനുള്ളിട്ടുണ്ടാണു്. ഇതരഭാഷകൾ കു് അസൂയാജനകമായി കേരളജീഹയ്ക്കു കിട്ടിയ അന്തർഖാനവുമാണുതു്. അവയെ ആദ്ധ്യാത്മാ പോഷിപ്പിച്ചു കൊണ്ടു് അഞ്ചുമാരത്തിന്റെ മറ്റു തുതികളും ഭാഷയിൽ വർത്തിക്കുന്നു.

എഴുപ കിളം

ഈരുവരെന്നാം കമാരനാശാൻറെ തുതികളിൽ ഒരു ഡാണം ചരിച്ചുപോന്നിരിക്കുന്നത്. അഞ്ചേമതിൻറെ ജീവിതം എങ്ങിനെയാണ് വളർന്നിരിക്കുന്നതെന്ന് ആക പ്രാബല്യാം നോക്കുകയുടിയും ഇന്നിനാം ചെങ്കുണ്ടാം.

കേരളത്തിൻറെ തെക്കുവാസിയായിൽ തിരുവന്നന്തെ പുരത്തിന് ഉത്തരമായി, നിത്യപൂർണ്ണഗംഗായി വിളിയാട്ടന്നു മോഹനപുത്രിയാൽ അംഗമന്മായിത്തൊണ്ടി ചീറ തിക്കിഴു് താലുക്ക് വിളികൊള്ളുന്നു. അതിലും സ്വീകരിക്കുന്നതും 1046-മാണ്ട് വിഷ്ണവിനു കൈരഖ്യിക്കുയി കാഴ്ച വെച്ചു അനന്തരത്തുനാണ് കമാരനാശാൻ. അനും അവിടത്തെ തൊമ്മൻവിളാക്കരുവിട്ടിൽ ഉണ്ടി പിന്നും പുരം, വംശത്തിന് ഒഴിയും, രാജുരത്തിന് ഒളിയും ഇനി ഉദ്ദോട്ടന്നേക്കും പുലർത്തുവാനുള്ള ദിവ്യനിധിയാണെന്നു് ആരോർത്തു! നാരായണനു കൊച്ചുപെണ്ണിലുണ്ടായ ആ മകനിൽ ആളുന്ന കണ്ണു അസാധാരണ തേജസ്സു്! മലായാളനാട്ടോ, ഇന്ത്യരാവംഗങ്ങമോ സംസ്കാരമുഖ്യ ഇംഗ്ലീഷ്യരുതെക്കുറിച്ചു് ആജമെന്തും പിന്തിക്കാതിരിക്കുവേ, വെളുമൊരു കമായവായി ആ കട്ടി അവിടെ കളിച്ചു വളർന്നു.

കമായവിൻറെ പിതാവായ നാരായണൻ അവർക്കും സന്തുമാ ഉദാന്തുതനാണ്. ജനങ്ക്കുതും കമായവി

അൻറു വിള്ളുലവം വിശിഷ്ടവുംതന്നെ. ജീവിതത്രേയ സ്ഥിരം വിള്ളുകാണോ അത്യാരെനും നാരാധാരന്റെ മുഹി ത്വിട്ടണോ. എഴുതുവാനും വായിപ്പാനും പ്രാഥമികമായി സപദാശയിൽ പരിചയം നേടിയതു കൂടാൽ ആ നാട്ടിലെ പഴയമട്ടിലുള്ള ആ പജ്ഞിക്രൂട്ടത്തിൽ നിന്നാണോ. കലപ്പില്ലാത്ത ദേശിയത്പത്രതാട വിനീതദാവത്തിൽ അത്തരം പജ്ഞിക്രൂട്ടങ്ങളും, പണം കൊണ്ടല്ലാത്ത ജനസൗഖ്യനുവന്നുത്തരാട ശ്രീലന്ധനാരാധ അനുശാസനം അനു ഫേക്കുതാറിൽ നാട്ടാടം സുലഭമായിത്തന്നാവല്ലോ. അങ്ങിനെയൊക്കെ പജ്ഞിക്രൂട്ടത്തിൽനിന്നോ എതാനും മഹാസംബംഖകാണ്ട സാമ്പിത്രുനിലയന്നതിലേക്കുള്ള താങ്കൊടം കൂദായവിനു വശഗമായി. പിന്നെ അമാങ്കുമരു ഉപമിച്ചപംന്തരാപ്രക്ഷേ കയറി.

ഭാരതത്തിന്റെ വില്പാമണിയലും സംസ്കൃതമാണോ. നാഗരഭാഷയിൽ കശലിയായവനും മാത്രമേ ഭാരതീയ മായ റിചാറാചാരണ ഇതിൽ സുകരമായി പ്രശസ്തനാക്ക വാൻ കഴിയു. ഈ വാസ്തവം അനുള്ള വില്പാഭക്തമാരു രേഖയം മുഹിച്ചിട്ടുള്ളതാണോ. നാരാധാരന്റെ സപദത നെന്നുതാം പാർശ്വന്നതിലേക്കു തിരിച്ചു. ആ വഴിക്കു അമരകോശം, സിഖാനുപഠം, ശ്രീരാമോദയം, തുന്തി ക്ഷീവിലാസം എന്നീ നാലു പട്ടികകളോളാളും. കേരിത്രുട്ടക്കിയ അപ്പുാചൈക്കു കൂദാതരിന്റെ ആ ശതി അവിടെ നിന്നും അലമായി. അനുബന്ധത അധ്യാപകൻ വേരെ ജീവികയി ഒലക്കു മാറ്റകയാലാണു കൂദായവിനോ ഇങ്ങിനെ ദീവിച്ച തു്. പഴയമട്ടിലുള്ള പജ്ഞിക്രൂട്ടങ്ങൾക്കു് അക്കാലത്തെക്കു വിലയില്ലാതാളു് സ്ത്രോപായോ! പഴയരീതിയിലുള്ള ആശാനക്കു് അപ്പുാചൈയ്യും നിലയുമില്ലാതായി!

ഇനി വേണ്ടതെന്നാണ്? പത്രൻറ വിദ്യാഭ്യാസം അനുയോജിക്കാണു നിർത്തുന്നതിൽ നാരാധാരാണ് തുച്ഛി യഥായില്ല. നാപദ്ധതിലെ ബാലരാർ വേണ്ടംപോലെ ശിക്ഷണമില്ലാതെ ബാല്യസ്ഥാഗ്രഹത്തെ തോന്തി യമട്ട് മന്ത്രവ്യയം ചെയ്യുന്നതുകണ്ട് അദ്ദേഹം പരിത പിക്കമാറായി. വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാനവരിനു കൊല്ലത്തും സംഭവിച്ച പരിഷ്ക്രിയകൾക്കും അതിൽ മന്ത്രപെട്ട കത്തന്നയാണു തന്റെയും കർബ്ബൂകൾമുമൊന്ന് ആ മ തിരുന്ന മനസ്സിലുംകൈയും ചെയ്തു. ആദ്ദേഹത്തിനു ഉണ്ടായ ഉസാധത്തിന്റെ ഫലമായി ആ നാട്ടിലും സ്കൂളുകളും എപ്പറ്റിയാണു സംശയിക്കുന്നതുവുമായി. ആ പ്രാമാണികപാഠാവലിലാണു കമാങ്ങിപ്പിന്റെ പിന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസം. പതിക്രമം വയസ്സു തികയും ഭോബണശക്തിം കമാങ്ങി അവിടെയും സമൃദ്ധവിജയയായി. അതുകൊല്ലും കൊണ്ട് സംസ്കാരത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസംവരക്കണ്ട സ്കൂളിൽ നാലാംകൂദാസ്യവരക്കണ്ട കമാങ്ങിവിനു പഠിച്ചു കേമനാക്കവാൻ കഴിഞ്ഞു. അവിടെ നിന്നു പിന്നെയും മുകളിലേക്കു ചെല്ലുവാൻ നാട്ടിലെയും വീട്ടിലെയും അദ്ദേഹത്തെ അവസ്ഥകൊണ്ട് കൊണ്ടവിനു ആവതായില്ല. വിദ്യാഭ്യാസംഅനുയോജിക്കാണ്ട് നിന്നു ക്രൈസ്തവത്തെന്നായി. മകനു ജീവിക്കാനേപ്പണ്ണാണു അനന്തരം പിതാവിനുംഗായത്രു്. പതിക്രമവയസ്സായ ആ ബാലനെ നാരാധാരാണു ആ സ്കൂളിൽത്തന്നെ അധ്യാപകനായി നിയമിച്ചു. സംസ്കാരത്തിൽ കരാരയെക്കു പഠിച്ചിട്ടിരുക്കാണ്ടും, അസാമാന്യമായ മതിവലംകൊണ്ടും മറുജീഡി അധ്യാപകനാരിയനിനു് ഒരു താഴെയും

யിങ്ങനില്ലോ കമായ. ഏന്നാൽ ഗവണ്മെണ്ടിനും വയസ്സും ശാം അറിവല്ലോ ദാനനിയമായതു്. അധ്യാപകമുൻ്നതിൽ ആ കൂട്ടിയെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതു് ചട്ടപ്പിഴയാണെന്നും ഗവണ്മെണ്ട് നിരിഡായിച്ചു. അതുകൊണ്ടു കൂടായവിനു് ആ ഉദ്ഘാഗം ഇരക്കിവെക്കേണ്ടിവനു. എന്നാൽ, മകനെ ജേഠലിയെന്നമില്ലാതെ ഉഴിയുണ്ട് പിടിച്ചതു നാരാധാരം സമ്മതമായില്ല. നിഞ്ചിതകമായി അഭിരുചിപ്പാവുത്തിക്കൊണ്ടല്ലോത്തെ ജീവിതം, ഒണ്ടുനാബുനാഴുക്കായാൽപ്പോലും താങ്ങാനിത്തതിലേക്കു തിരിഞ്ഞു ഭജിച്ചു കെട്ടുമെന്നു് അഭ്രിയം അവിന്തിക്കുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു് അബൈദായ പീടികയിൽ കുന്നക്ഷേത്രകാരനായി നാരാധാരം സപ്രതുനെ നിരിഡായിച്ചു. സാക്ഷാത് കമാരനാരാഡ് വെറുമൊരു കണക്കിപ്പിളിയായി ഏതാണ്ണോരു വില്ലറപ്പുട്ടിക്കുയിൽ! അങ്ങിനെ രണ്ട് സംവത്സരം! അമേഖാ, ഉദയവെവിത്രും!

മരറായകർമ്മ അഭിലേക്ഷ തിരിയുന്നോഴാണു ചുരുക്കമംഹാലം ആന്തരികമായുള്ളതു് അന്നഭവത്തിലാക്കു: കമായ അബൈദായ തൊഴിലാളിപ്പെട്ടുകുന്നായി വര്ത്തിക്കുവേ, ആ കൂട്ടിയുടെ ഏൽക്കേശത്തിൽ മുന്നു വാതയും കയ്യിണായ വില്പാബീജങ്ങൾ പത്രക്കെപ്പെട്ടുകൈ മുളച്ചുതുടങ്കി. വില്ലറററ്റോക്കങ്ങൾ സപ്രതമായി ആശാലന്നിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടതുടങ്കി. കുട്ടകാർ ഹതുകണ്ട വിന്നുയതോടെ കമായവിനെ ചുഴിനു. സമവയ്ക്കുമാർക്കിടയിൽ അങ്ങിനെ കമായവിനും നേരുത്തപ്പെട്ടായി. യെറുവന്തിലേക്ഷ കൂച്ചകെട്ടുന്ന കൂട്ടികരക്കു

ആംഗാരഭ്രാക്കങ്ങൾ സുമധുരങ്ങളാണ്‌ല്ലോ. അഭിനന്ദക്കും തുടർന്നു സൗഖ്യത്വം ആശങ്കുവിലിച്ചുകൊണ്ട് ആംഗാരസാ തുകമായ പദ്ധതിയാണ്. ബാലേര്യാചിത്രം വിരചിക്കുന്ന തിൽ കുമാരവിന്റെ വിജയാനവിനോദ്ധാരണം പ്രഖ്യാതി കുമാരായി. അന്ന് ആ കുട്ടിക്കു പതിറാവു വയസ്സു കുഴിപ്പിക്കുമ്പോൾ ആരാധിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഒക്കെതാഴും ആരാധിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതിൽ സുപ്രസിദ്ധാവാതിരിക്കുമോ?

പിള്ളാലുരു നാരായണന്തരക്കുസ്വാമിയെന്ന സ്വർഗ്ഗാലും പരാക്രീതിയന്നായക്കുമ്പും ആ പുന്നാത്മാവായ നാണാഞ്ചാൻ തന്റെ പ്രോസബ്ദാരത്തിനിടയിൽ കായികരണയും താവളുമാക്കു പതിവായി. അവിടെ ആ ദേഹാവിഭംഗം ചില ശിഷ്യന്മാരണഭാജ്ഞനഃ വിദ്യപത്ര പ്രഭാവജന്മാഡ നാരായണൻ നാണാഞ്ചാനെന അതിപ്രിയായി ആദിക്ഷമന്ത്രിൽ സവിശ്രാം തല്പനായി. അങ്ങിനെ കുമാരം ആ മഹാമതിയുടെ പ്രഭുപദമത്രിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഉദ്ദേശവാൻ ഉന്നിനില്ക്കുന്ന കുമാരവിന്ന് അതിലേയ്ക്കിട്ടു നിമിത്തമായി. അങ്ങിനെന്നാണ് ഭവിതവ്യത.

കുമാരവിന്റെ ഘുലിയുണ്ടതാൽ നാണാഞ്ചാനും ആവശ്യിക്കുന്നായി. കവിതയിൽ ആ ബാലന്നിലും വാസനാവിശ്രദ്ധതാൽ അദ്ദേഹം പരിത്രജ്ഞനമായി. പരിക്ഷന്നതെല്ലാം ശരിക്കു ദഹിച്ചുവേണ്ടാൻ തക്കവെള്ളം ഉജ്ജപലപ്രതിഭോപ്തുരം ആ ബാലപ്രഭയത്രിൽ അദ്ദേഹം കുഞ്ഞു. കലപിപ്പമായ വിശിഷ്ടജനമാണ് കുമാരവി

അൻറത്തനു കാണണക്കാണെ ആ സുക്ഷ്മപ്രകിന്നു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ട് “അദ്ദേഹം ആ കട്ടിയെ ഉപരിപഠനത്തിലെയുള്ള നിയോഗിക്കവാൻ നാരാധാരനുണ്ടെന്നു പ്രേരിപ്പിച്ചു. എരിയവാനായി ആശിഷ്ടകൊണ്ടിരുന്ന വിറക്” അങ്ങിനെ കമാത്രവിഭർജ്ജിൽ വീണകിട്ടി. പീഡികയിലെ കണക്കെഴുത്തായി നിശ്ചിതം അക്കദാവാനുള്ളിൽ തല്ലപ്പോൾ ആ ഗ്രേഡുജിഡിൽ.

ഓരോത്തതിനും ഉരുക്കുപ്പണിക്കുണ്ടെങ്കിൽ ഓരോത്തിയർ ഓരോത്തിയരായ്ക്കുന്നു വളരെബുദ്ധിമുഖം, പാശ്ചാത്യരാജ്യത്തിലെ കലക്കന്ന വൈജ്ഞാനിക്കാണ്ട്, ജീവിതത്തിൽ കലക്കന്ന വൈജ്ഞാനിക്കാണ്ട്, ഏതൊണ്ടാണവക്കു കൈമളക്കം മാത്രമേ ഏല്ലാവത്രുള്ളും വെന്നും, സപക്കിയതപ്രതീതി ഉറപ്പുകിഴക്കം ബൈ പരക്കിയതപ്രതിലേക്കു കൂടുക്കുവാൻ നാട്ടിനും വീട്ടിനും നാളുനാണ്ണിനും തുടാതമാവായ നാണാഞ്ഞാണും ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജീവിതത്രേശ്വരന്റെ പരബ്രഹ്മവന്തിലാല്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിനും അറിയാം. വാൺിയാൽ ജീവനാ അനന്തരമീതനായ കമാത്രവിഭന്നാം ഓരോത്തിപ്പമത്തിൽത്തന്നെ നയിച്ചു വാസനാസിഖമായ കലാശിൽ ആത്മത്രംതന്നുകൊടുവാൻ ആ ധർമ്മാത്മാവു നിശ്ചയിച്ചു. സംസ്കൃതസാഹിത്യം അപാരമായ രത്നാകരമാണുണ്ട്. അദ്ദേഹം കണ്ണിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നും കുറെ രത്നങ്ങൾ മൂന്നേണ്ട കിട്ടിയാൽ വംശപ്രശംശനത്തിനും വേണ്ടും. അതിലേയുള്ള് മുരക്കിവിട്ടാൽ വിജയം നേടിവരുവാൻ സമർപ്പിച്ചുണ്ടും സംസ്കൃതം പഠിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കു നാരാധാരനെ ഉസാധിച്ചിച്ചു.

കുംബാധി വിദ്യാത്മിയായി. അന്ന് അചിട്ട
സ്ഥാപിതമായ സംസ്കാരപാഠവിൽ വേർത്തു ഉച്ചാരി
ക്രമങ്ങൾ അധ്യയനവിശയമാക്കി. സ്വാദി സാമ്പത്ത്രം
അംഗാംഗാധ്യായത്രകൊണ്ട് അത്ര താവധമായിട്ടാണ്
കമായവിശ്വർ പുരോഗതി. തീരുമ്പും വിഭാസവേദങ്ങൾ¹
അതിന്ത്യതന്നെ ആ വാലൻ പാഠപ്രിഞ്ചാണെല്ലു. മാ
മഹാത്മിയനിന്മ പുരോഗ്രം ദൈഖ്യം, രജാജ്യാധി, ശാ
ക്രാന്തം എന്നീവഴ്ക്കുകൾ കുറലയാനോടെനുഠാനു കൂടാം
ഡാടകാലങ്ങാരങ്ങളിൽ സുഖിക്കിയിട്ടുനാതാരം കുമാര
ധിനു രണ്ടു രണ്ടു കൊല്ലുകൾ വേണ്ടിവന്നുള്ളൂ. സതീ
ത്ര്യം കുറുക്കുകൾ കവിച്ചുകൊണ്ട് ആ കട്ടിഅതിഭവഗാ ഉയ
ൻ. എല്ലാ പരിക്ഷൈകളിലും മുഖസ്തായി പ്രാമണമു
ന വിജയിയുമായി. അപ്രൂഢ കമായവിനു പതിനെ
ടാണു വയസ്സ്.

പിന്നെ ആ പാഠംശാലയിൽനിന്നു കമായവിനു
പാഠകവാനോമില്ലെന്നായി. എക്കിലും വിദ്യാഭ്യാസ
തരിയുന്നു മാറുന്നതിനു നാണു ആശാൻ സാമ്പത്തിച്ചി
ല്ല. അതാനുവർദ്ധകമായ സൗമിത്ര്യത്തിൽ അബ്ദേഹം
ആ തയണം പ്രശ്നിച്ചില്ല. തച്ചിഴചമഴചിയിലും കു
മായവിനും അപ്രൂഢശങ്കിം അറി ചുണ്ടായിക്കേണ്ടതു.
തമിഴിലും സംസ്കാരിലും തത്പരിയാതുക്കമായുള്ള തു
തികൾ കമായവിനു വായിക്കുവാൻ കിട്ടി. ശ്രീകൃഷ്ണ
ആശാൻ ഉഴുരു പാകപ്രൂഢത്തിൽ പിതത്തേങ്ങരുത്തിൽ
ചേരലാണെന്നതാവിതയ്ക്കുയാണ് ഈ ക്ലാസ്സുന്നായ
തു. കാലജത്തായ നാണ്ഡാശത്രം അതിലേക്കും ആളു
ക്കിനു. കമായവിനും ആ നിലയിലും വിജയംതന്നെ

യാണ്ടായതു്. ആ കൂടിയുടെ വിചാരം ചാരണപരിശീളം ഉൽക്കർഷാനുബന്ധായി ആകമാനം മാറ്റുണ്ടായി.

ആംഗാരത്തിൽ കൂടിയാണ്ടല്ലോ കമായ ആല്പമായി സാമ്പിതിയെ അണ്ടാത്തതു്. നിരീതലുതനായി യോഗ്രാഘ്രത്തിൽ ഓൺവർക്കിന നാണ്ഡാനുശാനാൽ കമായ വിജേ ആ ആംഗാരം വിത്രുല്ലിതുതമ്മായി; ആതു വേദം നൈവിചാരംകൊണ്ട് എതജോമയവുമായി. ആംഗാരം തന്നെയാണ്ടല്ലോ ആ അംഗവത്താൽ ഭ്രഥാൻകവയും ഈ ഉൾപ്പെടെ മുമ്പുമായി മാറ്റുന്നതു്. മനസ്സിന്റെ ഉദയലക്ഷ്യം മാണം ആംഗാരമാം. മനസ്സിൽ സാമ്പിത്രരാഹം ദുരിച്ചല്ലിക്കിഞ്ചോരി ആംഗാരമാണു്. സാമ്പിതിയിൽ ആംഗാരമസവൃംഘാരം ഒരവന്നാണ്ടായാൽ ശാന്തിയി ലേക്കുകയുണ്ടാകുന്നതിനു് അവൻ പ്രഖ്യാലുന്നായെന്ന കയതാം. ഏന്നാൽ, അവൻ നിവൃത്തിനാണകിൽ അധേയംഗതിയായി. ആംഗാരത്തിലേക്ക് മനസ്സിന്റെ കഴിഞ്ഞാൽ അവിടെതന്നെ തങ്കിനില്ലെന്നതു കെട്ട തലപണം. യമാനുമം വിശിഞ്ച്ചപ്രഖത്തിലേക്ക് ചെല്ലുവാൻ അവനു വഴി തുറന്ന കൈരട്ടക്കണം. അതുതന്നെയാണു കമായ വിനെ സംബന്ധിച്ചു തത്പരതനെന്നായ നാണം ആശാൻ ചെയ്യുതു്. കുമായവിശിന്നു മനസ്സിൽ സാമ്പിത്രകലിത്തമായി സ്വന്നം ഉയർന്നുകണ്ട ആംഗാരത്തിൽ അഞ്ചാനവീത്തുതാൽ തുച്ഛമാക്കിക്കൊടും ആതു കേതിയായി ജ്പലി ചൂതുക്കും. കാമസ്യമണ്ണമെല്ലാം ശിവയ്ക്കുന്നമായി മാറി. ആംഗാരദ്ദ്രോക്കണ്ഠം ചുമച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു കമായ ഒരേക്കതിക്കു കുക്കിരസാത്മകമായ കൂതികളിലേക്കു കുന്നു. ചപലമായ കാമക്കരണവും ശാഖിരമായ പ്രമാണാശ്വരം

പുംബി. കമാങ്ങവിനെ അടിപെട്ടതുവാൻ അണ്ണംതു തുംഗാരം കമാങ്ങവിന്റോ അടിപെട്ട്. മുങ്കേക്കിയാലുണ്ടായ പുത്രസിലിഡിയാണിതു്. തുംഗാരത്തെക്കാണ്ടു ശാന്തിവരേഷ്ഠം സ്വദാരവിലാസത്തോടെ സാഹിതിയിൽ ചരിക്കുവാൻ കമാങ്ങ മുത്തുമിൽപ്പു് ആളുംയി. തുംഗാര ഭൂരൂക്കാണ്ടൊയു കമാങ്ങ മുങ്കേനെ രണ്ടുനാഡുകൊല്ലും കൊണ്ടു കൈവിവ്രഗ്രനായി മാറ്റിയതിൽ, നാണ്ണാനും ശാന്തിര യോഗജ്ഞുംതിന്റീരുന്നു. കൈതിപ്പു ധാന്മായ പല്ലുകൾ ദശക്കാഡും ശതക്കാഡും സഹിയാളുംകമായി അക്കാലത്തു കമാങ്ങവിനുന്നു ചുറവുള്ളവർ ലൈപ്പും അനുഭവത്തിനു് അടങ്കേണ്ടിവനു. കൈതിപ്പു ധാന്മായ പല്ലുകൾ ദശക്കാഡും ശതക്കാഡും സഹിയാളുംകമായി അക്കാലത്തു കമാങ്ങവിനുന്നു ചുരുപ്പുട്ടു് ഇന്നമങ്കു പലതം ഉയരവിട്ടുന്നവങ്കളു്.

അവണ്ണാന്നരം മനനമാണല്ലോ വിധിവത്തായി വേണ്ടതു്. കരായോക്കൈ റാറിച്ചുകഴിഞ്ഞെപ്പോരു കമാങ്ങവിനുന്ന മനസ്സു ചിന്നാപ്പരമായി. അനുതന്നെന്നയാണോ ഉത്തമലക്ഷ്യം. വിസ്താരിക്കുവാങ്ങുന്നത് എങ്ങനെ നിരജന്തെപ്പോരു തത്പരവലോകനത്തിനുംബുഖി ഉണ്ടപ്പെടുവായി. ലെളക്കിക്കവുംപാരങ്ങളിൽനിന്നു വിട്ടു് ആയുംവിനുന്ന മനസ്സു പാരലെഞ്ചിക്കുമായ വിചാരത്തിലായി. ജനപദത്തിലെ കൂത്തിമവുവഹാരങ്ങളും വെള്ളു വിജന്നതിലെ നൊസർഡിക്കവിലാസത്തിൽ കമാങ്ങ ആസക്തനായി. ഏന്തിനെന്നേ തെടിക്കാണ്ടുനുംപോലെയായി നമ്മുടെ കമാങ്ങവിനുന്ന ജീവിതം. റിചാർഡോടു വിഷ്ണുപദത്താട്ടംകൂടി ആയാം നാം പോക്കുമാറായി. ഏകാന്തവാസമാണോ ആയാംകു് അധികം പ്രിയമായതു്. മെഴുന്നതിലുണ്ടോ ആയാം അധികം

സുഖം കണ്ടതു്. ചിലപ്പോൾ ഒഴിവനെ കുനകളിലും, ചിലപ്പോൾ വിവികതവനങ്ങളിലും ആയാൾ തനിയെ സഖവിശ്വന്നതു കാണാമെന്നായി. താൻ എന്തിനാണോ ഇങ്ങനെ പോന്നിരിക്കുന്നതു്; താൻ എന്താണോ ഈവി ദേ ചെയ്യുന്നതു്; താൻ ചെലുണ്ണതു് എങ്ങനൊട്ടാണോ; താൻ ആരാണോ — എന്നീ അന്ത്രപ്രാശനമായിരിക്കും അ ഭൂപ്രാർഥി. അമബാ, പ്രാപണവികവൃദ്ധിരാജോന്മാർക്ക് മ പ്രിന്റാവാത്ത ആ ത്രഞ്ചസത്പരത — ആ ദിവ്യഭ്ലൂഹ തത്തെ — ശതികൾ സന്ധുംബന്ധം ത്രഞ്ചതൊടെ ദർശിക്ക വാനായിരുന്നു. ആയാൾ തച്ചിക്കയായിരിക്കും ചെയ്തു്.

നാട്ടിനുള്ളിൽ അപ്പേക്ഷകിലും ശാന്തിയുള്ളതായി കുമാരം കണ്ടതു് അസ്വലത്തിലാണോ. ഭക്തിയുടെ വലി വാൽ വീട്ടിലിരിഞ്ഞു് ആയാൾക്കു ഭസ്തും മായി. ഇംഗ്ലീഷ് ദൈവങ്ങളെ വകയായി അവിടെയുള്ള സുഖും മൺസ്രൂപ്പുകുന്തി ലേക്കു കുമാരം പാർപ്പുമാറി. ഭർത്താവിജയക്കു പാരമാരാജി കേരളത്തിനുള്ളിൽ കുറയുമണ്ണോ. ഭർത്താവിജയക്കു കാണാമണ്ണോ അവിടെ ഭക്തിപ്പുഞ്ചു്. അതു കൊണ്ടു്, കുമാരം ആത്മശാന്തിയിലുണ്ടായ രൂപ്പും യാത്ര ക്ഷേത്രത്തിനും കാണാമണ്ണോ. ഭക്തിയിൽ എക്കു നായി ആഴ്ചക്കയാണെങ്കിലും, സ്വപ്നങ്ങളേയോവിച്ചാരം ആയാൾക്കു് അകററാവതായില്ല. തനിക്കു മുക്തിക്കു നാപോലെ വംശാന്തികൾ സമുന്നതിക്കും താൻ പ്രവർത്തിക്കണ്ടിനാവനാണെന്നു കുമാരവിനു തേശനി. താൻ അന്തിയ അറിവു തന്നെ കീഴിലജ്ഞവരിൽ ചെലുത്തുവാൻ താൻ കടക്കുട്ടവനാണെന്നു കുമാരം അറിഞ്ഞു. അസ്വലത്തിൽ പാർത്തുകൊണ്ടു് ആ പണ്ണിത്തൻ കട്ടി

കൗണ്ടു സംസ്കാരം പരിപ്പിച്ചതുമാണ്. കുറായവിനോട് അംഗ നൂർ ഇതില്ലാണോ ആശാനന്ദന വിശേഷണമുണ്ടായതു്. കുമാരൻ ആശാന്ദന ശരവ്യാജംക്രമങ്ങൾക്കും നാട്ടുകാർ ആ സുഖത്തെന ആരു അനുഭവത്തിലെ ശാന്തിക്രാന്താക്ഷകയും ചെയ്യു. ഇംഗ്ലീഷ് പരാരാധന ആരുഡിംഷ നേരിൽത്തന്നെന്ന നടത്താമെന്നായി. ഭക്തിയിൽ സപ്തദിവം ആരുഡിംഷ വിഹാരിക്കാമെന്നായി. അന്തു ഇംഗ്ലീഷ് ചെരുപ്പുത്തിൽ ആരു ഉദാരരീഖൻ സുപ്രഭാ നാട്ടുകാക്ഷതനെന ചുജ്ഞനമായി. ശിഖ്യഗണത്താൽ പരിവാരിതനായി, സപ്രഭാ അഡിംഷവേജാഡി ഇംഗ്ലീഷ്ടുപരെ ധമാറിയി അത്മീക്ഷ വാൻ ഉള്ളാഗി ശായി കുമാരൻ ആശാന്ദമാസം അങ്കിലന കഴിച്ച.

നാരാധനാരൂപവിനോട് അക്കവിച്ചുറത്താണു വിശ്രാം. അംഗ്ലീഷം കുറായാശാനെ അങ്കോട്ടുക്കു വിളിച്ചു. വാല്യാരം ശാന്തിക്രാന്തമായി ഒരിടത്തുമാണിനെ അടങ്കേണ്ടാക്കുന്നവന്നല്ലോ കുറായബെന്നോ ആരു ദോഗസിഖൻ കണ്ണിട്ടുന്നു. അന്തു എക്കാൾ കുമാരൻ ആരു ഇങ്ങിനു അംഗ്ലീഷം മുള്ളക്കി. തന്റെ ശിഖ്യപ്രധാനിയായി ആയാളു നാരാധനാരൂപപാമി അംഗീകരിച്ചു. അംഗ്ലീഷക്കിടം ആരു ദോഗിപ്പേരുണ്ടും തേരജ്ഞാനിയിയായി മഹത്തായ യജ്ഞാധാരനം ആർജ്ജിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അംഗീനേയുള്ള ധന്യാർത്ഥവിനെ അനുമതിശേഖരം അനുവർത്തിക്കുവാൻ എത്തു ആളുായതിൽ പിറുജനം പഞ്ചമത്തൊത്തായി.

വിത്രപ്പുത്തിനിരോധനായ ദോഗം തുരസ്പാമി ക്കിൽ നിന്നു കുറായ ആശാന്ദന വിധിപോലെ അള്ളുസി

എ. വേഭാഗവിചാരം തുംസാനിയൃത്തിൽ ആ മതി മാനം സുകരമായി. സപാമിനെ പിറ്റുടർന്നുകൊണ്ട് ശായ ദേശസംഖ്യാരത്താൽ ആ യുവാവിൻ്റെ രണ്ടാവി വേദാരം സപലംതുതക്കങ്ങളായുണ്ടിന്. അറിയുവാനുള്ളിട്ടെത പ്ലാം ഹനിയാബന്നനു ധരിക്കുവാൻ തക്കവള്ളം കമായ ആശാൻറെ മനസ്സു് തീരുമ്പുവരുത്തുത്താൽ സംസ്കാരവും വികസിതവുമായി. ഭക്തിഭാരംകൊണ്ട് തള്ളുവാൻ തുടങ്ങിയ മനസ്സു് ഇപ്പോൾ ബലഭ്രാഞ്ചിപ്പുമായുണ്ടുന്നു. ഈ ടയ്ക്കണായ ആ വിജാപ്പയോഗം കമായ ആശാന്തിൽ ഇപ്പോഴിപ്പി. ജീവിതാദ്യാധനത്തിൽ വീരദ്യാധനനായിരഞ്ഞവാൻ ആ സുഖിക്കിതനു മഹോദാഹതുണ്ടായി. വിരക്തനായി മാറ്റവാൻ ഒരുക്കിയ കമായ ആശാൻ നാ റായണഗ്രാമവുമായി അനും നിരന്തരമണ്ഡായ ദൂനുകൊണ്ട് തെരുവാമവാസം കൊണ്ട് പെരുങ്ങാംമുന്നുന്നായി മനിച്ച മാറ്റായി.

തന്റെ ആ ശിഖ്യാനുഗ്രഹണ്ണുനെ വീണ്ടും വില്ലോഡ്രാസം തുടക്കവാൻ നിയോഗിക്കുവാൻ നാരായണന്തര സപാമി പിനെ ചെയ്യുതു്. സംസ്കാരവിത്രത്തിൽ സവിശ്ശേഷം പ്രവീണനായവനു മാത്രമെ സന്നാതനയമുണ്ടായിരിക്കുവാൻ മാത്രം ഗ്രഹിക്കാവതാകയുള്ളൂ. ധർമ്മജ്ഞന്നല്ലാതെവാൻ വംശാലാരണ്ടത്തിനു് അർഹന്നല്ല- ജാതിമതഭോജങ്ങളാൽ വികുതിക്കും മലിനിച്ചുമായുണ്ടിന് കേരളത്തിൽ ധാർമ്മികമായി മാറ്റപ്പെട്ടഭ്രാന്ത ചൊണ്ടു്, സപവംശത്തെ ഉത്ക്കോണ്ടാറുവുമായി നയിക്കുന്നതിൽ വിജയം നേടുന്നതിനു തുതാന്ത്രംനാഭേണമെക്കിൽ സംസ്കാരസംഘിത്രത്തെ അഭ്യേം അററംവരെക്കും. സേവിച്ചുവെ-

പ്ലേണമെന്ന നാരായണതുരങ്ങവിന്നരിയാം. അദ്ദേഹം അതുകൊണ്ടു കൂടാതെ അതുശാനെ സംസ്കരിപ്പിച്ചു ഉപരിപ്പി നാന്തരിനാണി ഉത്തരവേശത്തിലേജും യക്കരാൻ നിഃവ്യ തിച്ച്. ഏകദശററ ഇഴഴവപ്രഖാണിയായ ഡാക്ടർ പഠ ഷ്ടീ അന്ന മെമ്പുൾഗസ്പ്രീസ്സിലാണ്. നാരായണതുരങ്ങ വാൻറ ആരുജന്തരെ വഹിച്ച് ആ ഓക്സിംസ്പുവാൻ രണ്ടിന്റെ ഒക്കെയും ബൈക്കളും സംസ്കരിപ്പാംശാല നിൽക്കുന്നതിൽ വിഭ്രാത്മിശാഖി പ്രവേശിച്ചുച്ചു. നൃായകർഷന്നതിൽ വിദ്യഘോകവാനാണ് അവിടെ അം ശ്രദ്ധനുഭാവത്തു. അന്നും ദുരമായ അധ്യായനപാട വാം ആ വിഭ്രാത്മിശിൽക്കു കണ്ടു പ്രമാഖ്യസ്ഥിതിൽത്തെ നേര ചാംരാലാധികാരികൾ ആയാൾക്കു വേതനം നൽകുകയുണ്ടായി. സംസ്കരിപ്പിയിൽ പരിപ്പരയാ ഗ്രഹാ നേരവിശ്വാസങ്ങളിൽപ്പോലും സുപരിചിതരായ അവിടു തെരുവും മനവിഭാഗവിഭ്രാത്മികളും മതിവലംകൊണ്ടു നാശം ചെ കൂടാതെ കവിതയുന്നിനു.

“നൃായവിദ്യപാഠ്”പരിക്ഷയ്ക്കുണ്ട് അവിടെ കൂടാതുശാന്ന് പറിച്ചതു് അഭ്രാസത്തിലും പ്രയോഗത്തിലും പ്രശ്നപ്പെട്ടിരുന്നു അഭ്രാത്മി തെളിഞ്ഞു നേരം. പ്രയോഗത്തിൽ അക്കാദാലത്തുനേരു ആ യുവാവിനായിരുന്നു മിച്ചക്ക് ആയാൾ അന്ന മലയാളത്തിൽപ്പെട്ടതിൽ സൗംഘ്രംലമരിയിൽനിന്നു കാണാം. വിഭ്രാത്മിശിൽക്കു വിഭ്രാഭാത്രപാഠം! ഭോധവ ആദ്യാദ്യവും സുസ്ഥമതമായ രീതിയിൽ അന്ന് ആയാൾ അവിടെവെച്ചു പരിപ്പരയെ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെ ഒ

നു കൊല്ലം കഴിത്തു പരിക്ക് അട്ടതത്തേപ്പാദ്ധ്യേയം, ഒരു കളിന പ്രേരണാഗം മോരമായി ആകുമികയാൽ ആളികൾ ലീതരാചിനാചിവിട്ടാട്ടനിനിടയിൽ കമാങ്ങ ആശാനം അവിടെ താമസിക്കുന്നതു് അഞ്ചതാത്തതായി. ആ അവസരത്തിൽ തന്നെയാണ് ഡാക്ടർ പത്മപ്പാവി നേരം ഇംഗ്ലീഷായാൽ. അതുകൊണ്ട് ആശാനം ആ പ്രസംഗതാഭാസം താൻ ഏഴുപ്പട്ട പരിക്ക്ഷയെ വെടിക്കേണിവനു, അത്മാലക്കാരുമണിയമായി സ്പാഷ്യിലെ നാഡോലെ സംസ്കൃതത്തിലും പജ്രനിർമ്മാണം ചെയ്യു വരുന്ന് അന്നേയുള്ള കമാങ്ങആശാനം ആളുായിട്ടണ്ട്.

വില്ലാത്മിയായി വടക്കോട്ട് പോന്ന താൻ അതിൽ ആദ്യനേടത്തോളം വിജയം നേടിയല്ലാതെ തിരിയെ ചെല്ലുന്നതല്ലെന്നു് ആ സുപ്രതൻ നിയുധിച്ചു. അതു കൊണ്ട് ആധാരം ബക്കളിൽനിന്ന് നേരേ മദ്ദാസിലേ കൊണ്ട് പോയതു്. അങ്ങോടെ ശാസ്ത്രജ്ഞതന്നെ പരിഞ്ചേ വന്നുചെയ്യുകൊണ്ട് ആ ശ്രൂമഹചാരിക്കു വില്ലാല്ലാസം തുടങ്ങാൻ കഴിത്തു. ഡാക്ടർ പത്മപ്പാരം കമാങ്ങആശാനെ സംസ്കൃത ഓഷധിൽ ബിജദയാരിയാക്കേണ്ട കാര്യത്തിൽ വീണ്ടും മറ്റൊപ്പു, അതിനു വഴിപ്പേരേണ്ടിവരികയാൽ ആ ശാഖൻറെ മദ്ദാസ്‌വാസം ഏതാണും മാസമേ ഉണ്ടായുള്ളൂ. പത്മപ്പാ പ്രഭതികളിൽ പ്രേരണയാൽ ആഗാൻ വില്ലാല്ലാസം ത്രിമാം പിന്നീട് ചെന്നേവന്നു കാരിക്കുന്നതിലെ സംസ്കൃതമധാപാംശാലയിലാണു്. അവിടെ ‘തർക്ക തീയം’ പരിക്ക്ഷയുള്ളുയി പരിച്ചു തുടങ്ങി. നേരുവും കൊ

എം അവിടെയാണിനെ വിദ്യാത്മിപ്രവർത്തനാശി പ്രശ്നം ചിത്രത്തുടങ്ങിയാറുള്ളുണ്ട് എന്ന നഗരത്തിൽ മഹാമഹിയുടെ സന്തുമണം ദായാനംമായുണ്ടാകയാൽ ആശാനം അവിടെനിന്നും മാറ്റേണ്ടിവന്നു. ബൈക്കളിലെന്നപോലെ കാൽക്കട്ടയിലും പഠനമെല്ലാം പത്രംപും മായിയെങ്കിലും പരീക്ഷമായും സംപ്രശ്നമായില്ല. സമ്പ്രദാ ഉദ്ധോഗത്തിലാലുംതെ ഫലംപുണ്ണിയിൽ ആശാനം ജീവിതമില്ലെന്നാണു അന്ത്യക്രമപഠനരേഖകളിൽ അനുഭവം. നേട്ടെന്നും പരീക്ഷാടികൾ എത്തിയായിട്ടുണ്ട്; അതിന്റെ അന്ത്യം മാത്രമില്ല. കർമ്മത്തിൽ ഉഴയ്ക്കവാനാണും പലത്തിൽ ഇളയ്ക്കവാനല്ലോ.ആശാന്റെ ജന്മം.

1070-ാമാണ്ഡിലാണു കമായാതുശാൻ ബൈക്കളുടെ ഫോറത്രു്. കാൽക്കട്ടയിൽ നിന്നും സപ്രദേശത്തെയ്ക്കു തിരിച്ചതു് 1075-ലാണു്. ഈ അദ്യുക്കൊല്ലം കൊണ്ടു് ആ ബുദ്ധിമാൻ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും ഭർഷനങ്ങളിലും അനുസ്ഥിതി അറിവുനേടിയെന്നു തന്നെയല്ലോ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയും വശഗമാക്കി. ഉത്തരപിക്കിലേയ്ക്കു പറവുപുട്ടുവേണ്ടി ഇംഗ്ലീഷ് ഒട്ടം അറിഞ്ഞെന്തുകൂടാതെ ആരം കാൽക്കട്ടയിൽ നിന്നും മടങ്ങിയെത്തിയാറ്റുംം ആ ഭാഷയിൽ വിഭദ്ധം നാണു്. സംസ്കൃതമാപാംശാലയിൽ അങ്ങുളിൽ വിദ്യാത്മികൾക്കും മുമ്പാണി പ്രവർത്തിക്കയും അതെ കൂലത്തു പല തുതികളിലേയ്ക്കും രചയിതാവാകയും, ഇംഗ്ലീഷിൽ സുപരിചിതനാകയും കമായാതുശാൻ ചെയ്തു. മരിറാങ്ക നേട്ടം വിശിഷ്ടമായി ആ യുവാവിന്നാണായതു് വിവിധദേശാചാരങ്ങളിൽ ഇടപെട്ട മനസ്സിനു പരിപ്പൂർണ്ണമായുണ്ടാക്കാനും പരിപാകമാണു്. ബൈക്കളിൽവെച്ചു്

കണ്ണാടകത്തിന്റെയും മദ്രാസിൽവെച്ചു തമിഴിന്റെയും കാർക്കട്ടയിൽ വെച്ചു ബങ്കാളിയും ദേശം കാലാന്തരവായ യേഷ്ട്രപ്പിൾക്കറ ആ മതിമാൻ കണ്ട്. അവരെ, ലോകമാകെ അധിനികമാക്കിയ ഇംഗ്ലീഷിനോട് ബുദ്ധിപൂർവ്വ കുറ താരതമ്യപ്രസ്തതിനോക്കവോൻ ആ കലഭിപം സമ ത്രംനാകയും വെച്ചു. ബിഞ്ചം നേടിക്കില്ലപ്പോ എന്ന വിജാദമല്ലോ, ലോകം കണ്ടവപ്പോ എന്ന പ്രസാദമാണോ ആശാന്റെ പ്രത്യാഗമനത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. കേതിയിൽ സപജിവിതത്തെ മുകളിക്കയല്ലോ, കർമ്മത്താൽ സപ വംശത്തെ ഉയർത്തുകയാണോ തന്റെ കത്തവ്യക്കമ്മന നിശ്ചയപുലി അപ്പോഴേക്കും ആശാനിൽ ഉറച്ചിരിക്കുന്നു. നാരാധാരന്തരസപാമി എത്താനു കാംക്ഷിച്ചു വോ അതു ഫലിച്ചു. കർമ്മചത്വമനായി വംശത്തെ നയിക്കാവാൻ യീരാത്മാവാദാരാരാ കോപ്പിട്ടു മുന്നിടേണമെ സംബന്ധം ആ തപസ്പിക്കണം യ ഉല്ലുമം ഇതാ തുംബി യാകാട സിലിയിലായി.

അനന്തരം അരയവിപ്പുരുത്തു നാരാധാരന്തരസപാമി യെ കേതിച്ചുവും സേവിച്ചുകൊണ്ട് ക്രമാന്തരാശാൻ വാനോ. അവിടത്തെ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പരിപാലനത്തിലും ബോലമാരെ സംസ്കൃതം പറിപ്പിക്കുന്നതിലും നവനവ മായി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിലുംഡാണോ അനും ആശാൻ ഒരുപ്പട്ടതും. ആവക തുതികളിൽ അധികവുമിപ്പോടു തിരോട്ടേതങ്ങളാണോ. ഇംഗ്ലീഷുക്കായി സപനും ക്ഷേത്രങ്ങൾ പലവരത്തും സ്ഥാപിച്ചു്, ഇംഗ്ലോരജനത്തിൽ പ്രസാദം അവക്കണ്ണി ആ പരാധിനത്തെ തീരുക്കുന്നതി ലേയ്ക്കു നാശാധാരന്തരസപാമിയും വിവാഹങ്ങൾ പ്രവ

ശ്രീചു തൃടക്കായിരിക്കയാണപ്പോൾ. അക്കാദിന മേഖലകൾ ചിലാതു് എർപ്പുടത്തിയതൊടുകൂടി സ്വപ്നഭാവ യത്ര എതാണല്ലോ അദ്ദേഹത്തിനു് ഉണർത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞു. മാളിക്കിന്നറിയിലമൻ ചീതയുടെക്കക്കേണ്ടി, ചെറുജീവനായ ആ മാളിക്കിന അതിനുംബു ചുത്തു യിലേക്കു നടക്കുകയാണെ ധാര്യം ശ്രദ്ധുമെന്നു സാധിക്കാംഗങ്ങളിൽ ഒട്ടചിലർക്കൈക്കിച്ചു. വേംബ്രുംകുക്കുവാൻ കുക്കുവാൻ കുക്കുവാൻ പാണിയെടക്കിവാൻ അദ്ദേഹം സ്വർഥിപ്പുനായ കുമാരവിനെ ഉണ്ടാക്കി. മനസ്സിനെ ആ ഹ്രസ്വിക്കുന്നതിനു സാമ്പിത്രുത്തിനും, ശ്രദ്ധുപ്പിനെ ആന യിക്കുന്നതിനു സ്വന്തത്ത്രുതിനും അപൂർത്തിമായും ബലം ആ ശിശ്രൂഷാഭ്യർഥനെ ധരിപ്പിക്കിവാൻ താൻ ചൊണ്ടു ഉള്ളമം വേണ്ടംവോലെ സ്വല്പമായിയെന്നക്കാണ്ടു കുഞ്ചപാമി കുതാത്മനായി. കേതിപ്പുവും അനുഭൂതിമായ വിശ്രാംഖലയുമായുംതുരം സബർഘംശ്രൂത്യുടുക്കം ആ ധാരമായ ആ ത്രാനന്തിജ്ഞിയിൽ ആശാൻ പ്രവേശിച്ചിട്ടുണ്ടോ കുമാരാഭ്യർഥനാണെന്നു ശാന്നായതു്.

അനു് അദവിപ്പുരത്തെന്നാൽ ‘വാവുട്ടണ്ണാം.’ അങ്കു ചില ആസ്തികനാർ പഴയ മാളിക്കുത്തരനു നിന്നുകൊണ്ടു് അല്ലെന്തോ പരോപകാരപ്പുത്രമന്നേരു എതാണാൽ മട്ട നടത്തിപ്പോരണതാണെന്നതു്. ഇന്ന തെരു സാക്ഷാൽ ‘ആനാരാധാന്യംപരിപാലനണ്ണാം’ ആ ‘വാവുട്ടണ്ണാം’ത്തിന്റെ വർണ്ണഭാഗമായ ത്രപാ-

നെരമാണ്. ഒത്തിയതോന്ന് ഉണ്ടാക്കിവിട്ടുവെന്ന് ആക്കരിക്കയല്ല; ഇന്ത്യാജിതിനൊരുത്തെന്ന കാലംനുകൂലം പരിപ്പും വിച്ചയർത്തുകയാണു കമാരനാശാൻ ചെയ്യുതു്. അങ്ങവി പുറത്തു തുരങ്ങുന്നിധിയിൽ പാർത്തുകൊണ്ടു മുന്നും സംവസ്തരക്കാലം അദ്ദേഹം ആലോചിച്ചുപോന്നതി എൻ്റെ പാലമായി 1078-ാമാണിൽ എല്ലു്. എൻബി. പി. ഡോഗർ ഉചിച്ചു. അന്ന് അതിനുണ്ടായതു് ആകെ പന്ത്രണ്ടംഗങ്ങൾ മാത്രം. നാരായണനുരുഷസ്പാമി അതിനു് ഉയർക്ക്; കമാരനാശാൻ അതിനു് ഉടയ്.

പിന്നീടു് അഞ്ചുകൊല്ലും കേരളത്തിൽ സർവ്വത സഖവിച്ചു സപ്പസമ്ഭായത്തെ ഇള്ളംകരയാണു കമാരനാശാൻ ചെയ്യുതു്. ഡോഗർവലത്തെ സംബന്ധിച്ചു നാരായണനുരുഷസ്പാമിയിൽ സന്ദേശം അദ്ദേഹം കന്നുകക്കാം ദിക്കതൽ ഗോകള്ളംവരെ നടന്നുനടന്നു കേരളപ്പിച്ചു. സാഹിത്യാൽ അനന്ത്രഹീനതനായ ആ മുഹമ്മദാരിക്കു ചൊല്ലുന്നടിത്തല്ലോ വിജയമേ ഉണ്ടായിരുത്തു. കേവലം പാരവഗ്രാത്തിൽ ആശാക്കൊണ്ടു് നിഃവതനം കിടന്നിരുന്ന സമുദായം ആരാഗാൻറെ ഉൽപ്പോധനത്താൽ സപ്ത തുരുപ്പാനുബന്ധായി എഴുന്നേറ്റു. അതോടുകൂടി എല്ലു്. എൻബി. പി. ഡോഗർത്തിനു വലംകൂടി.

ഡോഗകാൽഞ്ഞരും സമുദായത്തെ അപ്പോഴേപ്പോറും കേരളപ്പിക്കേണ്ടതിനും, ലോകഗത്തിൽ സമുദായത്തിനു മനസ്സുചെലുന്നതിനുമാകി ആശാൻ തിരുവന്നുവു തുരുന്നിനു വിവേകാഭ്യമെന്ന മാസികാപത്രം ആരംഭിച്ചു. ഡോഗർത്തിൻ്റെ കാല്യംബർഡിയും പത്രത്തിൻ്റെ പ്ര

സാധകനമായി എററവും ഭജ്ഞംമായ സൗഖ്യാധിപതിനു മാണം ആശാൻ അനുജ്ഞിച്ചപോന്നതു്. സമഭായനെ ദൈനപോലെ സാമിത്രം തേരേകാലത്തു് ജീച്ച കൊണ്ടാണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കർമ്മത്തി. യോഗവു ലത്തിനായി കേരളസംഘം തുടർപ്പോന്ന കാലത്തു് പാലക്കാട്ടവെച്ചു്, അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുണ്ടായതാണം ആ 'വീണചുവു' പെട്ടുന്നു് ആ അനുഭവാദിരന്മാംകണ്ഠു് അതു തന്നെ കാര്യാധികാരിയായവരായം അതിന്റെ കത്തരവു സാമിത്രുക്കുക്കുറ്റത്തിൽ ബഹുസംഭാഷണക്കാലവും തച്ചിക്കു കാര്യാധികാരിയായ വാസ്തവം അതുകൊണ്ടു് അറിക്കുണ്ടായിപ്പു. വീണചുവിന്നതുടന്ന സിംഹപ്രസവവും, നഖിനിയും ലീലയും സംജ്ഞാത്മായതോടുകൂടി കേരളമെങ്ങും കമാനോശാൻ യഥസ്ഥിതായി. എസ്സു്. എൻ. ഡി. പി. യോഗത്തിന്റെ കാഞ്ഞംകൾഡിയായി വര്ത്തിച്ചു് ഇഴഞ്ചവസ മജായത്തെ നായർസംഘാധിതിന്റെ നിരപ്പിലേക്കുയെ തുകയാൽ അദ്ദേഹം പൂജ്യനായ നേതാവുമായി. ആ യോഗത്തിനാവേണ്ടി അദ്ദേഹം പതിനേട്ടുകൊല്ലുതേരും ഒരു നിരന്തരമായി അക്കുണ്ണം പരിനേതിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അ പ്രാശശയും ഇഴഞ്ചവസമുഖാധിതിനു് എത്രകണ്ഠു് അഭിസൂലിഷാധിയെന്നതു് സർവ്വിത്തമാണ്ണലോ. അതിനെക്കാണിച്ചിരിക്കുന്നതിനു വിചാരിക്കാനുണ്ടോ. കവിപ്രവർത്തനം വംശവിജ്ഞനമായിട്ടാണു കരാറനാശാൻ പ്രശ്നാഭിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നമാതൃം നാം ധരിച്ചാൽ മതി.

വീണചുവും എസ്സു്. എൻ. ഡി. പി. യോഗവും ഉണ്ണാധിതോടുകൂടി കായികരെ കമാനവിനു സാമിത്ര

തതിലും സമൃദ്ധായതിലും സ്ഥാനം കിട്ടി. എസ്. ഡി. പി. യോഗത്തെ അഖ്യുക്കാലിംകൊള്ളു് അദ്ദേഹം സുഖവിനിധിം വലവത്തുമാക്കി. പിററായെമ്പുകാലിം കൊള്ളു് അദ്ദേഹം കൈമളസാമിപ്പരതിൽ അതിനുഭാ കഴം ആവത്തായിട്ടില്ലാത്ത രീതിയിൽ അഭിനവമായ ആ രാമം അഴുകോടെ ഉണ്ടാക്കിയുമായി. രാമതുജ്ജപരമഹം സനിത്യനിന്ന് വിവേകാനന്ദനന്നപോലെ, നാരായണ മുഖസ്പൂച്ചിയിൽനിന്ന് കമാരനാശാൻ ഉജ്ജപലിച്ച. മുഖവിന്നു് ആശാൻ ചെയ്ത ക്ഷേമിന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിരാതാപോലെ വംശാന്തരത്തെനും. താൻ പിറന്ന സമൃദ്ധായതെങ്കിലും താൻ വളർന്ന ഭാഷയേന്തും ഒരുപോലെ ആദ്ദേഹം ആരാധിച്ച സിലബി നേടാ. അദ്ദേഹം സജാതൻ തന്നെയായി.

ഡോഗനിൽ്ലുമണ്ണമിന്നു് സപ്രസ്ഥാധായത്തിൽത്തെന്ന സമത്രമാർ ഉണ്ടായിവന്നാരു കണ്ടു് അതിന്റെ കാര്യം ദിനമാനത്തുനിന്ന് 1025-ൽ കമാരനാശാൻ ഒഴിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം 1093-ലാണ് വിവാഹബന്ധത്തിൽ എപ്പുട്ടെന്നു്. പ്രിഡാത്തപും ആപരൽ കരമാണെന്നു് കണ്ണിട്ടായിരിക്കും അദ്ദേഹം ഡോഗരണ്ണത്തിൽനിന്ന് മാറിയതു്. അതിൽപ്പുണ്ണിനേന്തുണ്ടായതാണ് വിന്നാവി ആധാര സീത, ഭരവസ്ഥ, ചണ്ണാലഭിക്ഷുക്കി, കരണ എന്നീ ത്രികൾ. സപ്രത്രുനായി സാമ്പിത്രുതെത്തെയെന്നപോലെ സമൃദ്ധായതെങ്കിലും അദ്ദേഹം അദ്ദേപ്പാഴം ഒസ്സവിച്ചുപോന്നു. സക്കാരമായി ഇടപെട്ട സപ്രസ്ഥാധ ത്തിന്നു് അദ്ദേഹം നേടിക്കൊടുത്ത വിഭവങ്ങൾ കര

യെറ്റുമല്ല. ഒരുവന്നുത്തിൽ എപ്പുട്ട് യെറ്റുവന്നു തതിൽനിന്ന് ചിന്ത തിൽ ചിന്ന അദ്ദേഹത്തിന്ന് ശരീരധാരണം യേണാംവന്നു കൂട്ടു. 1094 മകരം ക-ംര- രാത്രി അദ്ദേഹം തുക്കന്നുപു ശയ്യ രിക്കേയിൽ പല്ലുനയാറിൽ ബോട്ടുപകടത്താൽ ആണ്ടിപ്പാകയുണ്ടായതു കേരളം തീരു കൊക്കരേതാടെ ഇന്നും സുരിക്കന്നാണല്ലോ. ഇഴചവക്ക് വാദ്രൂണാ, കേരളീയക്ക് പുജ്ഞനമായ ആ യഗോനിയി 1078 മുതൽ ഇപ്പത്തൊന്ന് കൊല്ലം കൊണ്ടു സംഭായത്തിനും 1083 മുതൽ പതിനാറു കൊല്ലംകൊണ്ടു സാധിത്രുത്തിനും 1094 വരെ സമ്പാദിച്ചവെച്ചിരിക്കുന്നതു് ഉപരൂപരി വലിച്ചുകൊണ്ടു വന്നുണ്ടിരാ!

സമ്മായത്തിൽ താഴെ കിട്ടനിങ്ങനു ഇഴചവക്ക് ഇപ്പോൾ എപ്പോംകൊണ്ടു ഉയരെയായി. വീണാച്ചുവിൽ തുടങ്ങിയ ആ പ്രോഗ്രാമ്മാവട്ട്, ഇന്നു കേരളസാമ്പി തൃത്തിൽ ആക്കരാനും പരന്നിരിക്കുന്നു. ആശാൻ എടുത്തു ആവായുള്ളതിലും സ്ഥാനത്തിലും ഇന്നു കവികൾ വരുവാൻ നിശ്ചക്കാളുള്ളൂന്നതു്. അതുകൊണ്ട് ഇഴചവസ്ഥായമെന്നപോലെ കേരളപ്രസാധിത്രൂപം ഇന്നു കുമാരമക്കമാണുന്ന പരിധാധുനതാണു്. കുമാരനാശം നെ അംകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അത്തരം കവിതയിലേ ഇന്നുള്ളവർക്കയെറും അച്ചിരുള്ളു. വാന്യകാവ്യവും അപ്രമാണവും! ആശാൻ തുടങ്ങിയ ആ പലതിഴാണു് ഇന്നും നീണ്ടുവെള്ളുന്നതു്.

സാധിത്രുകാരാണും സമ്മായനേതാവുമായി ലോക ചംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുംഉന്നു കുമാരനാശാൻ അണിയ

രണ്ടുക്കര്ത്ത് എങ്ങിനെയാണ് കോപ്പിട്ടപോന്നതെന്നു
ചുരുക്കത്തിലിരിക്കി കാണിക്കുകയാണ് ഈ അധ്യായ
ത്തിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. കവിയുടെ നിലകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽക്കുംബത്തുറവി മുന്നല്ലോളക്കുളിൽ
പ്രസ്താവിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. സമാധാനത്തോടൊപ്പിന്റെ സ്ഥാന
ത്തിൽ അദ്ദേഹം പാലവത്തായി അനുജ്ഞിച്ചിട്ടിട്ടിട്ടുണ്ട് ഡീര
കർമ്മങ്ങൾ വളരെയെല്ലാമുഖ്യത്തിനാൽ ഭാഗാവിഷയമാ
യ ഈ കൃതിയിൽ അവയെ തെക്കിഞ്ചുക്കുന്നില്ല.

II

കമ്മേനാശാൻറെ കവിതയെഴുററി കെ. എം. പ
ണിക്കർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടിട്ടിട്ടുണ്ട് ഈവിാട ഉജ്ജാത്തുമാ
ണ്. ആശാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുവോക്കുത്തനോയാണ് ഈ ഉ
അഭിപ്രായത്തിച്ചെന്ന് ഒരുപ്പാടെനുകൂടിയും നാം ഓർ
ക്കേണ്ടതുണ്ട്. “ആശാൻറെ ആശയങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണം മി
ചിത്പച്ചം, രചനയ്ക്കു ശൈമലില്ലരും സാമാന്യമായി പ
റഞ്ഞവുന്ന ഭോഷങ്ങളാണ്” എന്നും “എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയിൽ സത്ത്വത്തു തെളിഞ്ഞുകൊണ്ടു
അത്മഗാംഡിംഗ്രും, ഉചിതാത്മപൂജ്യമായ പദ്മപ്രഭാ
ഗവം വിചാരിക്കുവോക്കു മുൻപരംതെ ഭോഷങ്ങൾ നി
സ്ഥാരമെന്ന് ആരം സമ്മതിക്കും” എന്നും സഹാദ്ധനാരു
സരനായ കെ. എം. പണിക്കർ പറയുന്നു. അദ്ദേഹം
തുടങ്ങുന്നതാവിത്തു്:—“ആശാൻറെ കൃതികൾ ബുദ്ധിപൂ
ഠം വായിക്കുന്ന ഒരാദംകൾ അവയിൽ അനുസ്ഥിന്മാരി
പല കൂലത്തപ്പങ്ങളിലും കാണാവുന്നതാണ്”. അവ ത
തപജ്ഞാനസംബന്ധമാക്കാതെ സാധ്യാരണ വായന

ക്കാക്കി ഭരവന്നുമായും തത്ത തോന്തിയേക്കാം. ആരു കുറ കവിതയിലെ പ്രത്യേകമാധാരമും ഹപ്പകാര മജ്ജ തത്പവിനകളിലാകയാൽ അവശ്യ സ്തോകമാനം ഒരു വിമർശനഃപച്ചയുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാ ഗതിയെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ഉച്ചപ്രകതമാക്കുമെന്ന തോന്നും.”

എന്നാൽ ഈനി ആ വിമർശനമാവെട്ട്. ക്കാക്കാം ശാന്തി കവിതയിലെ ജീവിതവിമർശം.

തത്പരജീവനത്തിൽ എറബും പ്രധാനമായ ഭാഗം ജീവിതവിമർശമാണു്. മനസ്സും എവിടെന്നുണ്ടായി? ഇന്ത ലോകത്തിൽ മനസ്സുജീവിതത്തെ നിക്ഷേപണ യന്ത്രംമെന്താണു്? ജീവിതത്തിന്റെ പ്രമോദ്ധൈദ്യം എവ? അവ എങ്ങിനൊന്നും സാധിക്കുന്നതു്? ഉത്തരം ജീവിതമാർക്കുമേതു്? സുഖമായ ജീവിതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്നതു്? മരണം ജീവിതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമോ? മരണശോഷമാണു് അനാവേച്ചുന്നതു്? ഇവയാണബല്ലാ ലോകസ്ഥാപിതോട്ട് മനസ്സുംവിലെ വിശമിച്ചിട്ടിട്ടാണു് ചോദ്യം. എല്ലാവിധത്തിലും അതുനും അവ സാനന്തിൽ ഇന്ത ചോദ്യംാണു് തത്തനെ വന്നുന്നതും. മനസ്സുവിന്തയുടെ നാഡിയും ഭരതവാക്രമ്യും ഇവരു നേ. ദണ്ടിവും പ്രത്തിശാസ്യവും രസത്തും വ്യാകരണവും സംഗ്രഹിതവും സാധിത്തും എല്ലാം ഇന്ത ചോദ്യംാണു്. വെദസംഗമിതയിലെ സ്തോത്രങ്ങൾക്കും വേബാസി കുറയും ചെയ്യുന്നതിന്റെയും അനേപാശണങ്ങൾക്കും പ്രമേയം നേതരനേ.

ഈ സംഗതിക്കുള്ളപ്പറ്റി

ആശാനം ഇട അഭിപ്രായങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്ന നഭക്ക
പരിശോധിച്ചുനോക്കാം.

ഈ മാലാകവാസത്തിൻറെ മാഹാത്മ്യത്തിൽ തന്റെ
നൊ ആശാനം വലിയ വിശദം സമില്പി. ലേംകവസ്യ
ങ്ങളിൽ സങ്ഗതാഷ്ടിക്കണ്ണ സംസാരിയുടെ നിലയെ അംഗീക്രിയോ നിസ്സാമായിട്ടുണ്ട് ഗണിക്കുന്നതു്.

**“പാരം പ്രാതൃതപക്ഷിവർദ്ധമവിലം
വാഴ” തഥാം ദിനത്തിൻ തുണം”**

എന്നോ, ഈ ഉ സംസാരത്തയും സുവാഞ്ചോർങ്ങങ്ങളേയും സമാരങ്ങന്ന ഗണിക്കുന്നവരെ ആശാൻ വർഗ്ഗിക്കുന്നു. വിശദം കുറഞ്ഞായ ഒരുപദ്ധതിയുടെ നിലയിൽ ഈവായുടെ ഒക്കെ അവസ്ഥയുടെ പരിപാലനപ്രവൃത്തി അംഗീക്രിയോ പ്രസംഗിക്കുന്നു. വാസ്തവമായി നൊമാനും ഉള്ളിട്ടുവെന്നും ജീവിതരണങ്ങളുടെ ഒക്കെ നിസ്സാമാണെന്നുമാണു അംഗീക്രിയത്തിൻറെ മതം.

ആശാനിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ നമ്മുടെ ജീവിതം കൂടി നീക്കം ചെയ്യുന്ന ഒരു ബോധം മാത്രമാണോ. ‘ഒരു’ ജീവകും ലഭിക്കുന്ന തത്ത്വം നാം അസംഖ്യം ജനനമരണങ്ങൾ തുടർച്ചയായി അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. “അംഗാതവല യുത്തരാട്ടാത്തവേഗം” കൊണ്ടു് അനുകൂലിക്കുന്ന ഉണ്ടാക്കുന്ന മരണരും ജനനവും നാം അറിയുന്നില്ലെന്നുണ്ടി. “നാം” എന്ന പറയുന്നതു തന്നെ, തുടർച്ചയായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജീവിതധാരയിൽ എത്താണ്ടു് എക്സ്രൂം കല്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, ക്ഷണികമരണങ്ങളെല്ലാം വിസ്തൃതിച്ചുകള്ളുന്നതുകൊണ്ടു് ആശാനാണു ആശാനം

നീറ മതം ഇപ്പോഴെതെ പാദ്യാത്രത്തപ്രജനമാ-
രിക പ്രമാണഗണനീയനായ മെസ്യൂബർഗസാണിനീറ-
മതവും ഇതുനെന്നയാണൊന്ന് പ്രസിലമാണഭ്യോ. ചി-
യാനോ എന്ന ഇററാലിയൻ ഗണിതശാസ്ക്രാജ്ഞതാഃ സം-
വൃക്കളിടു തുണ്ണങ്ങളേ നിത്രചിക്കന്തിൽ അന്നമാനിക്ക
നാതും ഇക്കുംനെന്നയാണ്. പരന്തേനീസ് തതപ്രജന
നിയായ വബർഗസാണിനീറ അഭിപ്രായം ഡാർബിനീറ
പരിണാമവംഭത്തിനേമും അതെത്രത്രക്കാരാഡിക്കുള്ള സ
സ്വപ്രതി ശാസ്ക്രാജ്ഞത്തിനേമും അടിസ്ഥാനപ്പെട്ടതിനും
ഈ സ്ഥിതിചെവജ്ഞനാതു്. ചിയാനോ വെറും സാംഖ്യ
മായ ആലോചനകൾ കൊണ്ടമാത്രം അഭ്യേഷത്തിനീറ
അന്നമാനത്തിൽ ചെന്നുചെങ്ങന്നു. ആശാനാക്കട്ട, ഇവ
രോടു് രോജൂം കടപ്പെട്ടിരിക്കാൻ ഇടക്കില്ല. അ
പെപ്പതിയായ ആശാൻ, അഭ്യേഷത്തിനീറ അഭിപ്രായ
തതിനു് അവലുംവമായിക്കൈത്തുനാതു കർമ്മഹക്കതിയുടെ
ഗതിയേയാണ്.

ജീവിതം പ്രധാനിപരമാണകിലും കർമ്മപാശങ്ങ
ളിടു ശക്തികൊണ്ടു വാസ്തവത്തിൽ അതു സപാതത്ര
ബുദ്ധിയഥൽ നാജിക്കെപ്പെട്ടുന ദന്നല്ലെന്നാണ്” ആശാ-
നീറ അഭിപ്രായം. “നിങ്കർമ്മയനീതരാജ്യത്തുമാർഗ്ഗമ
ണയാശരീരികൾ” എന്ന പല സ്ഥലത്രം ആശാൻ ചു-
ട്ടത്ര പറയുന്നണ്ടു്. മഹാശ്രാം ആലോചനയും ബു-
ദ്ധിയും എററവും നിസ്സാരം; കമ്മശക്തികൊണ്ടു് ഓരോ
തത്തനും ഉണ്ടാക്കുന്ന വാസനാവാലും തട്ടത്രുക്കുടാതത്രു്;
വിഭ്രംഭ്രാസംകൊണ്ടു് ദയാഗ്രാഹകതികൊണ്ടു് ആരു വാസ

നാംവലം മാറ്റുന്നതോ, വാസ്തുവത്തിൽ മറയ്ക്കാവുന്നതോ അല്ല. “ജീരുവിനു തടങ്ങുവാസനാവന്യമിങ്കുചല്ലവി ചുവോള്ളും.” ദിഷ്ടമെന്നോ ശിരോലിവിതമെന്നോ കി സുത്രതന്നോ വാസനയെന്നോ എത്രുതന്നുപറഞ്ഞാലും ഒരു കാൽം ലോകചരിത്രത്തിൽ തളിഞ്ഞുകാണാം. മനഷ്യനും അവനവൻറെ ജീവിതത്തോട് നശിച്ചുകൊണ്ട് പോകുന്നതിനുംതു ശക്തിയില്ല. മനഷ്യൻറെ സപ്തത ത്രാഖ്യലി, മന്ത്രക്രതി എന്നോക്കേ നാം അധികാരവും തൊട്ടുകൂടി പരിശൃംഖലക്കിലും, വാസ്തവമാലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ നമ്മുടെ ജീവിതത്തിലെ പ്രധാനകാൽ ഔദി നമ്മുടെ അധിനിയമിലാണോ? നമ്മുടെ ഭൂലിവ്യ ത്രാസങ്ങൾ, വികാരങ്ങേണ്ണും, ആകർഷണങ്ങൾക്കായി ഇവയെല്ലാം നാം പിടിക്കുന്നവഴി വളരുന്നവയുണ്ടോ? നിസ്സാരമായ എത്രല്ലാംയാണുള്ളിക്കുംവഞ്ചിക്കുംകൊണ്ടും നമ്മുടെ ജീവിതനാഡി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും മാറിജും മരഞ്ഞും ചുക്കുന്നതു്? പാഡ്യാത്രപണ്ഡിതന്മാരിലും ഒരു വലിയ സമും ഇന്ത ഒരുപ്പിലും അതേതോട് യോജിക്കുന്നു. ഒരുവരിയിൽ വിചാരിച്ചു് മന്മാഥൻറെ ഒരു സപ്തത്രാതയെ സമ്മതിക്കുന്ന തത്പര്യത്വാനീകരിക്കുന്ന കൂടം തെ, മനഷ്യവരിത്തെ ആഗ്രഹിക്കുമാണി പഠിക്കുന്ന പണ്ഡിതന്മാരം, സമാധാനങ്ങളെന്നയശാസ്ത്രിയമായി പരിശോധിക്കുന്നവരും മുൻപറഞ്ഞതിനുണ്ടു് എക്കുംശം തുല്യതപ്രശ്നം ഒരുപ്പിലും തന്നെയായംതന്നു കൈക്കൊള്ളുന്നു. പാരമ്പര്യംകൊണ്ടും പരിശൃംഖലക്കിക്കും ശശ്രൂത പ്രാബല്യം കൊണ്ടും മനഷ്യൻ ലോകഗതിയായ പ്രവാഹത്തിൽ ഒഴുകുന്ന ഒരിലമാത്രമാണെന്നും അവരുടെവാദം. ഇന്ത

അണ്ടിപ്പായവും ആശാൻറെ മതവും തമ്മിൽ യാരാളം സംബന്ധംകൊണ്ടില്ലോ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ ആശാൻ ഈ തിലും അടിസ്ഥാനമാണി സപീകരിക്കുന്നതു മീറ്റുമത്തെ തപാദാലൈത്തനെന്നയാണ്.

ഈ പ്രകാരം മനഷ്യരിലീവിതം നിസ്സാമമെന്നും അ സപതനുമെന്നും തോന്തിരത്തുക്കുറിയാൽ മരണത്തെ പുറവി യാതൊരു ഭയവും ഉണ്ടാകുണ്ടെങ്കിലും ആവശ്യമില്ലെല്ലാം. മരണം വാസ്തവത്തിൽ ഒരു നാശമല്ലെന്നും, ജീന്നമരായ ദാന്തം മാറി പുതിയതു ധരിക്കുന്നതുപോലെ ആത്മാക്ഷേമം ആനന്ദകരംക്കും മരണത്തെ മാറ്റുന്നതെങ്കിലും ചുരുക്കിയാണ് മരണത്തെ നിസ്സാമമായ ഒരു പ്രഭാവം മാത്രമായാണ് കരിതുന്നതു്. ആശാൻറെ അണ്ടിപ്പായം ഈ തിലുന്നിനും സപല്ലും ഒന്നും മാറിയതാണ്. ജീവിതംപോലെതന്നെ മരണമും വലുതായ ഒരു കാര്യമാണെന്നും കരിതാൻ ആശാൻ മരണത്തിന്റെ മഹത്പരതയെ സ്വീകരിക്കുന്നു.

“കില്ലില്ലിന്നുതാ ജീവിതത്തിനു മന-
സ്സുംഭാഗ്രമേരുന്നതാ,-
ഓല്ലില്ലെല്ലുക്കിലതീവ ഔദ്യാതരമു-
മോക്ഷവൈശാക്ഷം പകർ;
ശസ്ത്രിതതാർ മനമാർന്നുമല്ലുനടമു-
ടീടെട്ട്, രമ്പാദയായ്
മല്ലിന്തീ പെട്ടമാവൻ നീണ്ണുടിയിൽ-
ചു. ടിന്തു യിക്കം നിം”

എന്നും മരണത്തെ രാത്രി നതിനും അദ്ദേഹം മടിക്കുന്നി
ല്ല- രാസ്തയിൽപ്പെത്തെ ജീവിതമരണങ്ങളോധായി സാമ്യ
പ്രഭുത്വി, ചിന്നയും—

“പാരം പ്രാതുപചക്ഷിവർത്തമവിലും
രാഴ്ചത്താം ദിനത്തിൽനുണ്ടാം;
സൈപരം രാത്രി വേൽ പ്രശസ്തി മല്ലും
പാട്ടം രാസ്താടികൾ”

എന്ന നില്ലുംശയമായി പ്രംബിക്കുന്നു.

ജീവിതമരണങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് ആശാൻറെ
അഭിപ്രായം ഇപ്പുകാരമിരിക്കു, സുവിജുവങ്ങളെപ്പറ്റി
അദ്ദേഹം വിചാരിക്കുന്നതു് എന്നാണും ഉമ്മി
പ്രാം പ്രാഥാസമില്ല. “സ്ഥിരമാരുമനിശ്ചയനംസ്വം,
പരതന്ത്രം സുവര്മ്മക്കുടുംബമാം.” വിഷയസുവഞ്ചം
ബാഹ്യശാഖകയാൽ അവ ആത്മാവിനെ ഇന്ത്രിയവശ-
ഗമാക്കിവെന്നും അതു വാസ്തവത്തിൽ പരതന്ത്രമാണെന്നും
വരുന്നണില്ലോ. ആത്മാവിനു സപാതന്ത്രം ലഭിക്കുന്ന
തിലംഞം ദാശപരമായ സുവര്മ്മക്കുടി പക്ഷം അതു്
എത്തൊക്കെ മാർത്തിന്കുട്ടി ലഭിക്കുന്ന എന്നാൽ ചോ-
പ്പത്തിനുവകാശമെന്നു്. അപ്പുകാരമിൽ സപാതന്ത്രം
ആന്തരാത്മികമായ സ്നേഹമെന്നിൽമാത്രമാണും സ്ഥിരി
ചെയ്യുന്നതെന്നാൽ ആശാൻറെ മതം. വെറുള്ളവകു-
സ്തുവാദിമതങ്ങളിടെ മുലതപ്പും ഇതാണുണ്ടാം. ഈ
തത്പരതെ പ്രത്യക്ഷിക്കിക്കുന്നതിനും ശ്രമം ഒന്ന്
കൈശാണു് ആശാൻറെ കവിതയിൽ സഹായകാർ-
സസിക്കുന്നതു്.

“ഉച്ചോക്കവാദ്യ, മരയതിൽ
തന്ത്വം ലോകമതീവ വാദ്യമാം;
സുട്ടസെംഗളമാന്നരാത്രികം
വെടിയുന്നങ്ങളിനെ തോഴി, ദേഹികൾ!”

ജീവിതം പ്രാണശജകിലമെന്നം പ്രാണശാശ്വം
നമെ എല്ലാ കാഞ്ചിപ്പള്ളിലും വെന്നിക്ക്കുന്നവും അജ്ഞ
തിൽനിന്ന് ആ സാന്നിറ കവിതയിലെ മരറായ തത്പര്യം
പ്രത്യക്ഷമാകും. മനസ്സുജാതി അവാധിയാദ്ദേശപ്പള്ളിലും
വാസ്തവമാണി ഒന്നതനെ എന്നും മരാത്തപരം ആ
ശാന്നിറ കവിതയിൽ എവിടെയും കാണാം. ധനിക
നാക്കട്ട, ദരിദ്രനാക്കട്ട, പാണ്ഡിതനാക്കട്ട, പാമരനാ
ക്കട്ട, ആവാദനനാക്കട്ട, പരയനാക്കട്ട, അവർ തങ്ങ
ശ്രീൽ അന്തരാത്തക്കാരം അടച്ചപ്പുംജീതനാശി വാ
സ്തവം മനസ്സുള്ളും എറബാഭും ദിവ്യമായ ദരവാസര
തതിൽ കണ്ണപിടിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു ശാശ്വതത്പരം ആണ്.

III

കാലംപോലെ നബംനവമായി പ്രധാനങ്ങൾ പ
ലതും കേരളഭാഷയിലും ഉണ്ണായിവനിട്ടണ്ണ്. ചന്ദ്ര
പ്രാഥമാനം, ക്ഷമകളിപ്പന്മാനം, കിളിപ്പാട്ടപ്രാഥമാനം
തുണ്ണൽപ്രാഥമാനം എന്നിവ മുന്നോട്ടോകാലത്തുണ്ട്
വയാൺ. പ്രാഥമാനം എത്താണ്ണാൻ” ആരംഭിച്ചാൽ ക
രേകാലതേങ്കു കവികളിടെയെല്ലാം കേളി അതിൽത്ത
നന്നയാണ്. അതിൽ ഉത്തമാധ്യമങ്ങളായവ നിലനിൽക്കു
കയും അധികമായി അന്നനാൻ” അടിയമരകയും ചെയ്യുന്നം

ഇടക്കാലത്തു സംസ്കാരത്തിൽ നിന്നുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതാണ് മാംഗാകവികൾ എന്നിൽത്തതു് അതുകൊണ്ടു നവപ്രസ്താവനമേരും ഉണ്ടായിവനില്ല. ആ സംസ്കാരവുംകാരണപ്രസ്താവനാ വളരെ കൊല്ലുക്കപ്പേഡാക്കും നീണ്ടനിന്നും ഉപാവ്യാനങ്ങൾ, നാടകങ്ങൾ, സന്ദേശങ്ങൾ, മഹാകാവ്യങ്ങൾ എന്നിവ അക്കരെ ചാത്രജീവായവയുണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തും ഇന്ത്യാക്കമാനം അധിനിശ്ചാക്കിയപ്പോൾ ഒക്കെഴുകിക്കും ആപാന്തരം വേണിവനും. അപ്പേണ്ടിംഗായത്താണ് ഇന്നതെ വണ്ണത്തിലുപ്പസ്ഥാനം. വണ്ണയുതുക്കിൾ നീമ്മിക്കുകയെന്നതു മലയാളമയിൽ പണ്ടുപറ്റേണ്ടുള്ള തീരുത നേനു. വർഗ്ഗനക്ഷിം, സ്കോത്തുങ്കളക്ഷിം, കമക്ഷിമായി പല വണ്ണയുതക്കളിൽ ചാഞ്ചയ ഇടത്തിള്ളിൽ ഇന്നം കാണുന്നണ്ട്. അതുകൊണ്ടു് ഈ വണ്ണയുതതിലുപ്പസ്ഥാനം യുറോപ്പരാഖരുടെ പതിയ കുഞ്ചവിടിത്തമാണെന്നു് ആരാനും വാഴിക്കരണംബന്ധിൽ അതു പാശ്ചാത്യരു സംബന്ധിച്ചെടുത്തു കൂടാതു നേരു ശരിയല്ല. കമദേശ വിചാരമോ വർഗ്ഗനയോ പദ്ധതു പേരു ചുങ്കിപ്പുറയുന്നതിനാണു് ‘വണ്ണയുതതി’യെന്ന പുതിയപേര്. ഇങ്ങിനെയുള്ള തുതികൾ കേരളഭാഷയിൽ മുമ്പും സുലമോണു്. വർഗ്ഗനക്കേണ്ടും സ്കോത്തുങ്കളേയും കമക്ഷിയും ഒഴിച്ചു കമക്ഷിയിത്തനു ചെറുചെറു തുതികൾ പഴയ നേരുത്തിലുള്ളവ പതിയ കൊടുത്തിലും കിടപ്പുള്ള വയാണു്. വെഞ്ചിനിപ്പസ്ഥാനത്തിൽ വണ്ണയുതക്കളാശട്ടക്കാഡുവ പലതും കാണും. കേ.സി.കേരവപിള്ളയും ആസന്നമരണചിന്താഹതകൾ, പ്രമാസർ രാജരംജവമ്യും മലയവിലാസം, സി.എസ്സ്.

സൗഖ്യമന്നും പോരിയുടെ വിലംപം മതലായി ഈ അട്ടതെ കാലത്തും വണ്ണതുതികൾ തുടർവനിട്ടണ്ട്. കവനക്കഴിയുടെ പുറപ്പാദ്ദംകുടി ഇത്തരം തുതികൾ ഇവിടെ ധാരാളമാകയും വെള്ളു. എന്നാൽ, പലതി കൂടിയും കുട്ടത്തിൽ വണ്ണതുതിയും കാണമാറായിരെ നല്ലംതെ, ‘പ്രധാനമെന്ന നിലയിൽ അതിനു’ ഈ വിടെ ഇതിന്മുമ്പു വാഴ്തു കിട്ടിട്ടില്ല. തറവാട്ടിലെ ഇള മറയായാം. അതും അന്നും കഴിവന്നുപോന്നവെന്നുണ്ട്. ഇപ്പോഴാവട്ടു, വണ്ണതുതികൾ അംഗീകവിത്തരവാട്ടി ലൈ രൂപീയസ്ഥാനത്തു കയറാം കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിനെ ഇങ്ങിനെ പ്രധാനമാക്കിപ്പുതുക്കിക്കുതു കമാനൊശാനാണ്. ആശാൻറെ എല്ലാ തുതികളിലും വണ്ണക്കാവുപ്പുനുത്തിയാണെല്ലാ. ആ കാവുപ്പു കുറഞ്ഞ ജനപ്പൂജയത്തെ അധികമയിക്കും അപ്പോലിപ്പുക്കു നാതു കണ്ടു് ആ വോചത്തിൽ മറ്റു കവികളിലും ചമച്ചുതു ക്കുയിരിക്കുകയാണിപ്പോരാം. ഇനിയിരു ക്കേരക്കാലം തുടർന്നിരുക്കും. കിളിപ്പാട്ടിനു് എഴുത്തെല്ലുനും, തുജ്ജ വിന നവ്യായം—അത്തരം രീതി അതിന്മുച്ചു് ഇല്ലാതെത്തെല്ലനിങ്ങിട്ടും—വിധാതാക്കളുായതുപോലെ, വണ്ണകാവുത്തിനു് ആശാൻ പ്രധാനപതിയായെഴുകുയാണിപ്പോരാം.

കമാനൊശാൻ വണ്ണതുപ്രധാനത്തെ ഉല്ലിപ്പോരാം വിശേഷിച്ചുായ പത്രമാണതിനണ്ണായിട്ടണ്ട്. ആ പത്രമാണതിനുമുള്ള വണ്ണതുതികളിലെംബും നാം കാണുന്നില്ല: എന്നാൽ, സി. എല്ലു്. സൗഖ്യമന്നും പോരിയുടെ വിലംപത്തിലും, വി സി. ബാലകൃഷ്ണനിക്കുന്നു വിലാപവിശപത്രങ്ങളിലും ആ ആകാരം

ശയപ്പുത്രമ കരബെയാക്കു സ്ഥിരിച്ചുകാണുന്നണഞ്ഞ വാസ്തവം ഇവിടെ മറയ്ക്കാവത്സ്രം. എങ്കിലും, വാണിയതുതി കർക്കിടക്ക പ്രസംഗവൈശിജ്ഞാരം പ്രാപ്തമാക്കുന്ന് ആക്കംകുമാരായ വിചാസസൗംധ്യം അഭിനവമായി ഇതുവും ഉണ്ടായിവന്നതു് ആല്ലോ കമാരനാശനാലാഞ്ഞനു സമതിച്ചേരു കഴിയു. ഏതുംണം സംഭവിച്ചു എന്നും പല്ലുങ്ങളിൽ ചുജകിപ്പിറയുന്നതുകൊണ്ടു് അതും മുതിയിലുംരപ്പംമെന്നല്ലാതെ കാവുത്തിൽ ചേങ്ങന്ത ഷ്ടേപ്പും. രംഗിയാത്മപ്രതിപാദകമാവണമല്ലോ കുവും. റസാത്മകവും, അത്മഗംഭീരവും, വിചാശുന്നരവും, വിലാസമോഹനവുമായ കവിത അഭിനവവെവചിത്രതോടെ വണ്ണ്യത്തിയിലാക്കിയാലേ, അതു സുസമത്മായ വണ്ണ്യകാവുമാകയുള്ളൂ. അതു് ഇവിടെ ആല്ലോ ചെപ്പു പേരും നേടിയതു കമാരനാശനാണു്.

വീണപ്പുവും, സിംഹപ്രസവവും, പ്രഭോജനവും, ക്രിയിലും കവിയുടെ ഓരോ വിചാരം മാത്രമാണുല്ലോ. അവ ഒന്നാനും അതുജുംകൊണ്ടു സന്ധുന്നമാണു്. അവ ഒന്നാനും ജീവിതത്തിലെ ഓരോ വലിയ വിഭാഗത്തയാണു നമ്മുടെ മനസ്സിനെക്കൊണ്ടു ദർശിപ്പിക്കുന്നതു് ആകാരത്തിൽ കുശമാണെങ്കിലും ആശയത്തിൽ ബുധത്തോണവും. ജീവിതസംഖ്യമായ ഏതെല്ലാം അംഗത്വികളിൽക്കൂടിയാണു്—ഏതെല്ലാം ചതിയ ചിത്രകളിൽക്കൂടിയാണു—നമ്മുടെ മനസ്സിനെ ആ ഓരോ വണ്ണകാവുവും നയിക്കുന്നതെന്നു നോക്കുക. മുംഗാര

രസത്തെ സാംഗോപാംഗം പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിട്ടും വല്ല മഹാകാവ്യത്തിലും പലനാൾക്കാണ്ടു ചാരിച്ചിട്ടും നമ്മൾ കിട്ടാവുന്നതേനോ അതു് എതാൻം പദ്ധതിയെല്ലാം കൊണ്ടു ഒരുത്തകാലത്താൽ വീണു ചുവിൽനിന്നും നമ്മൾ സംശയിക്കാനും, ഇങ്ങിനെവേണ്ടം വണ്ണയകാവ്യം. പ്രഭാബന്ധത്തിൽ അനാക്കിയാൽ പണ്ഡിതവരുന്നുനായെ രാജരംജവർമ്മ യുടെ ജീവിതത്തി മഴവൻ നൃഷ്ട കാണാം. അതിൽക്കൂടിത്തെന്ന കേരളഭാഷയും പ്രത്യേകിയ നികുന്നം. ജീവിതത്തപ്രകാശേ, നമ്മൾ സംശയം പറിക്കുവാൻ അതിൽ നിംവധികാം! എതിനും മഹാകാവ്യം! എതിനും വിസ്തുതചരിത്രം! എതാൻം പദ്ധതിയെല്ലാം കൊണ്ടു് അതെപ്പൊമായി. കലാക്ഷേകരണം ഇടുകയേണ്ട ചെയ്യാതെ വിമാരാരാവാവന്നേയേണ്ടും നിർബന്ധം സരിക്കൊള്ളുണ്ടോ; അതു് എററചും രമനീയമായി, ആലോചനാമുത്തായിട്ടാണോ; അതാണും വണ്ണയകാവ്യം.

നാലിനി, ലീഡ, ദിവീഡി, ചാണ്യാലഭിക്ഷകി, കൈ ഞാ എന്നിവ കമാനുപേണയുള്ള വണ്ണയകാവ്യങ്ങളും സോ. ഇത് വിഭാഗത്തിൽ ആശാനന്ദര സാമത്മ്യം അനുഭാവമാണെന്നതെന്നയല്ലാം അതുതാവധിയുമാണോ. നായികയിൽക്കൂടിമാത്രമേ ഓരോ കമാനിലും നമ്മൾ ചെല്ലുണ്ടതുള്ളൂ. കാലഭേദംാവസ്ഥക്കുല്ലാം നമ്മൾ ആ ഗതിയിൽ കാണാം. ആതിഭേദങ്ങൾു് അങ്ങോട്ടുമിക്കപ്പോളും നാം നാശിക്കുന്നും വേണ്ടാം. ഒരു ചിത്രം; ഒരു കാഴ്ച — എല്ലാം ചുണ്ടാം

അവിടെ ഉണ്ട്. അതെല്ലാം ആത്മനാ സമേചനവു മാണ്. വലിയൊരു നോവലിൽ പരിത്രാധനാത്തേല്ലാം ചെറിയൊരു കുതിയിൽ അടക്കിയിരിക്കുന്നു. ആ അടക്കിക്കൂട്ടാനോന്നം ഉജ്ജപ്പലവുമാണ്. വന്നെത്തും, ഒപ്പുക്കാണ്ടിൽ, ആളിന്കുഴിച്ചു്, മുടലക്കാട്ടു്—അവ ഒന്നോന്നം നശിക്കുന്ന കേൾപ്പുക്കുന്ന കമ്പാവീടു സംഭവിപ്പിലും ഉജാധാരണത്തിനു്—ഭരവാധിലെ ആ പുലയക്കടിലിലേക്കു നാം കടക്കുന്നോഴ്ചക്കം പാരഞ്ഞമായ മാസ്തിഷ്കലയും ആതേപടി നമ്മുടെ മുമ്പിൽകൂടി സ്വന്ധനക്കുന്നപോക്കന്നതു ഒന്നാക്കുക. ഒരേ പാതയിൽ മാത്രമേ നമ്മുടെ നോക്കേണ്ണാത്തുള്ളൂ. ഒട്ടനേരംമാറ്റുമുണ്ടു അതു വേണ്ടതുമുള്ളൂ. അനുയംകൊണ്ട് പെരിഞ്ഞായ ചരിതം നാനാസംഖ്യയുള്ളൂണ്ടു, ജീവിതത്തപ്പസ്ഥലമായി, നമ്പുപാംബാവലിക്കൂട്ടാടുന്ന നമ്മുടെ എദ്ദേയത്തിൽ കടന്നുനമ്പു അലെങ്കിക്കുമായി രഹിപ്പുക്കുന്നു. ഇതാണ വണ്ണക്കാവും. ചിന്താവിഷ്ണായ സീതയിൽ ഉത്തരവാഹിനിയിൽമാറ്റിത്തമാണ്ടു കൂടാം. പെരുപ്പുംകൂടിയ ഇതിനാശംമാണ്ടു. അള്ളകളിലും കാഞ്ഞങ്ങളിലും അതിൽ വളരെയെല്ലാമുള്ളു്. അതായും എതാണ്ടോയു മരംപു വച്ചിൽ ചെന്നാൽ നഞ്ചുകാണുകയും അനിയുകയും ചെയ്യുമാറാണു് ‘ചിന്താവിഷ്ണായ സീത്’ ഉത്തരവാഹിനിയിൽ പലയണ്ണം പലവും പല ത്രാവന്തിൽ വാങ്ങിച്ചിട്ടുള്ള നമ്മുടെനും ‘ചിന്താവിഷ്ണായ സീത്’യിൽനിന്നും പല പുതിയ ചിന്തകളിലും അഭിരാമമായി ഉണ്ടായുണ്ടുന്നു. കമ്മരയും പഴയതു്, അതു് എത്രയോ വിസ്തൃതിയിൽ

ഈ പിവുസാധിത്രനിയിയായ അടികംവുവുമണ്ണ്‌. നാമാവട്ടം, ആ ഇതിമാസത്തിൽ ബാല്യം ദിരിക്കേം സംഖരിക്കാറുള്ളവരാണ്‌. എന്നിട്ടോ, അതിനെക്കാണ്ടോ ആശാൻ ചിന്നാവിഷ്ണയായ സീതയെ ഉണ്ടാക്കിയപ്പോൾ കമയും കാഞ്ഞും ആഴികളിമല്ലോ അഭിനവമായ വികാരവിശേഷം അഭിരാമമായി നബ്രട്ട മനസ്സിൽ കൂലത്രുക്ക ചെന്നായിരിക്കുന്നു. ആശാൻ അങ്ങിനെ മഹാകംഘ തെതയും ഉത്തമമായ വണ്ണകംവുമാക്കി. വണ്ണകംവുനിമ്മിതിയിൽ ഇതോടുകൂടി എററും ഉന്നതമായ സ്ഥാനത്താണ് ആശാൻ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

പാദ്യംതുരുഡോഢ കാലേശവിതം കിടവിടിച്ചുകൊണ്ട് കേരളാശയിൽ വണ്ണകംവുനിതിയെ അനുകരണീയമായ നവുപ്രസാനമാക്കി ഉയർത്തുകയാൽ ആനിവയിലും യശോദാരനായ ആശാൻ കേരളാശയിൽ ചീരംജീവിയായിട്ടണ്ടു്.

